

పవిత్ర వచన్

గోండి బాస

పవిత్ర వచన్

గోండి బాస

Adilabad Gondi

© CBase WSG

This work is licensed under a Creative Commons
Attribution–NonCommercial–NoDerivatives 4.0 International License.

బగ బతల్ మంత

యోహన్ లిహి కీత చొకొట్ట కబుర్ యోహన్ 1

యోహాన్

యోహాన్ లిహి కీత చొకొట్టు కబుర్

ఇద్ పుస్తకున్ బారెత గొప్పి

లిహి కీతాన పొరొల్: యేసు కిరిస్తునోర్ సిస్యల్ ఆయ్యల్ యోహాన్.

లిహి కీత సాల్: కిరిస్తు సకమ్ మొదొడ పిడితగ లిహి కియ్యల్ జర్గత.

ముకె గొప్పి: యేసుయే బగవంతనోర్ మరి ఆందుర్. వోరె బగవంతన ఆత్మ సక్తితె, ఇద్ దునియతుర్కున్ వూర పొప్పల్ బచి కియ్యె, మాయన రూప్తె వాతొర్ ఆందుర్. సిరిష్ వోర్ యేసున్ పొరొ బావ్-బక్తితె బరొస ఇర్వలిరె, బగవంతల్ మన్వల్ స్వర్గనగ సొంద పరంతెర్.

ఇవ్ పొరొ వెహ్త తీర్ నిరుపన్ కియ్యె, లెక సెలెంగ్ అచొంగ్ మయ్యతంగ్ కామ్మ కీతొర్. నమునత్ యేతున్ ఆంగుర్ రసతున్ దాత్ మార్కున్వల్, తీస ఆట్ (38) సాల్కనల్ రోగితె మన్వన్ చొకొట్ కియ్యల్, పుటి-గుడ్డిన్ నదుర్ సియ్యల్, సాతొర్ లాజర్తున్ నేండుస్వల్, సియుంగ్ హజర్క్ మాందితున్ జేవున్ దొస్వల్, సమ్మర్త యేతున్ పొరొ తాక్వల్. అని “నావ పొరొల్ సూడ్చి ఆయె బతి, ఇవ్ కామ్మున్ సూడ్చి తెర్ నా పొరొ బరొస ఇరట్. అహన్ ఇర్కిట్తె బస్కెట్ జీవతె స్వర్గనగ బగవంతన్ సంగ మందంతిట్” ఇంజెర్ బోద వెహ్తొర్. ఇవ్ గొప్పిన్ బారెతె ఇదెనగ లిహి కీసి మంత.

బగ బతల్ మంత

బగవంతన వచన్ మాయన రూప్ యేత్వల్	1:1-18
బాప్తిస్మ సియ్యల్ యోహాన్ గవ	1:19-28
యేసుయే బగవంతనోర్ మరి ఇంజెర్ వెహ్త తాహ్వాల్	1:29-34
యేసునూర్ మొదొడూర్ సిస్యలిర్	1:35-42
యేసు పిలిపున్ అని నతనియేల్తున్ కేయ్యల్	1:43-51
యేతున్ ఆంగుర్కన రస కియ్యల్	2:1-12
యేసు మందిర్తగ సొన్వల్	2:13-22
మాయన దిల్లగ మన్వల్ యేసున్ టావ	2:23-25
నిమె ఉండె మల జల్మ యేత లాగర్	3:1-21
యేసున్ బారెతె యోహాన్ గవ వెహ్వాల్	3:22-36
కుహితగ యేసు వెయ్యెన్ సంగ వడ్కెవల్	4:1-42
యేసు అదికారిన్ మిరిన్ చొకొట్ కియ్యల్	4:43-54
కెయ్-కాల్క అర్చి సొత్తొన్ చొకొట్ కియ్యల్	5:1-18
బగవంతన అదికార్ యేసునగ మంత	5:19-30
యేసున్ బారెతంగ్ గవంగ్	5:31-47
యేసు సియుంగ్ హజర్క్ మాందితున్ జేవున్ దొస్వల్	6:1-15
యేసు సమ్మర్త యేత్ పొరొ తాక్వల్	6:16-25
జీవతున్ తాకద్ సియ్యల్ కానె యేసుయే ఆందుర్	6:26-59
బస్కెట్ సిస్యల్ జీవతున్ బారెతె బోద	6:60-71
యేసు అని వోసుర్ తముక్	7:1-13
యేసు డేరన సడ్ జర్గెనెకె మందిర్తగ బోద కరుస్వల్	7:14-24
యేసుయే కిరిస్తు కి బతల్?	7:25-36
యేసు జీవత యేత వాగ్గన్ సియ్యల్	7:37-44
యూదుల్కనుర్ అదికారిన్ యేసున్ పొరొ బరొస ఇరె వొమ్మకి	7:45-52
ఉంది వెయ్యె పీర్ కీసెర్ సాప్తె మాయ్యల్	7:53-8:11
యేసుయే దునియత వేడ్చి ఆందుర్	8:12-20
నన సొన్వడగ మిరట్ వాయ పర్వట్	8:21-30
అబ్రాహామన సంతాన్ అని సయ్యన్ద సంతాన్	8:31-47

యేసు తొత్తూర్ అబ్రాహమున్ తెర్ డగుర్ ఆందుర్	8:48-59
యేసు పుటి-గుడ్డిన్ చొకొట్ కియ్యల్	9:1-12
చొకొట్ ఆత కామున్ బారెతె పరిసయుల్క్ కరి కియ్యల్	9:13-34
బావ్-బక్తిత గుడ్డి-పాన్	9:35-41
యేసు చొకొట్టూర్ గొరెంగ్ గాయ్ ఆందుర్	10:1-21
బగవంతనోర్ మరిన ఇంజెర్ యేసు వెహ్వల్	10:22-42
యేసున్ లాడ్ కియ్యల్ బక్తన మరన్	11:1-16
సాతుర్కున్ నేండుస్వల్ సక్తి యేసునగ మంత	11:17-37
సాతూర్ వోర్ లాజర్తున్ యేసు నేండుస్వల్	11:38-44
యేసున్ జక్లె యూదుల్క్ పిలన్ వాట్వల్	11:45-57
బెతనియతగ యేసున్ పారా సెంట్ వెడివల్	12:1-11
యేసు మయ్యత జెయ్ జెయ్ కార్ యేచ్చెర్ యెరుసలేమ్ నేంగ్వల్	12:12-19
యేసు తన్వ మరన్తున్ బారెతె వెహ్వల్	12:20-36
వెలెటిర్ యేసున్ పారా బరొన ఇర్మకి	12:37-43
యేసునంగ్ గొప్పింగ్ పర్తతున్ తన్వ కియ్యల్	12:44-50
యేసు సిస్యలిరంగ్ కార్క్ నొర్వల్	13:1-17
తనకున్ దోక సియ్యడున్ బారెతె యేసు వెహ్వల్	13:18-30
యేసు పూన హుకుమ్ సియ్యల్	13:31-38
బాబొనగ వోయ్యల్ సరి యేసు ఆందుర్	14:1-14
యేసు పవిత్ర ఆత్మతున్ బారెతె వెహ్వల్	14:15-31
యేసుయె కరల్ వేలి ఆందుర్	15:1-17
దునియతుర్ మీకున్ మెచుర్	15:18-16:4
పవిత్ర ఆత్మతంగ్ కామ్మ	16:4-15
దుక్కు సొంజి ఆనంద్ వాయ్యల్	16:16-33
యేసు పార్తన కియ్యల్	17:1-5
యేసు తన్వర్ సిస్యలిర్ సాటి పార్తన కియ్యల్	17:6-19
యేసు సమ్మిర్ బక్తలిర్ సాటి పార్తన కియ్యల్	17:20-26
యేసున్ పియ్యి వోయ్యల్	18:1-14
యేసు టావ సెలొర్ ఇంజెర్ పేతురు లబడ్ వెహ్వల్	18:15-18
పెర్సొర్ కటొడల్ యేసున్ సవల్క్ పూసి కియ్యల్	18:19-24
పేతురు లబడ్ వెహ్ బరొబర్ గొగ్గి కూస్వల్	18:25-27
గవర్నర్ పిలాతున్ మునె యేసు నిల్వల్	18:28-40
యేసున్ మరన్త సిక్కు వాట్వల్	19:1-16
యేసున్ మొద్దుగ మోలనె పాసి జక్వల్	19:17-27
యేసు తన్వ పరన్ సుటి కియ్యల్	19:28-37
యేసున కూర్దున్ నారిత బండత బుయరితగ ఇర్వల్	19:38-42
యేసు సాసి-నేండ్యల్	20:1-10
యేసు మగ్దలేనె నాట్ను మరియన్ దిస్వల్	20:11-23
యేసు తోమన్ దిస్వల్	20:24-29
ఇద్ పుస్తక్ న బావ్	20:30-31
యేసు యేడ్వెర్ సిస్యలిర్కున్ దిస్వల్	21:1-14
పేతుర్ బహ్ మాత బరొసతున్ యేసు సుద్రి కియ్యల్	21:15-23
ఆక్రిత గొప్పి	21:24-25

బగవంతన వచన్ మాయ్నన రూప్ యేత్వల్

1 కలి గడె మాయ్నక్ మునెనె వచన్ ఇన్వల్* మత్తార్. బగవంతన్ సంగ వోర్ వచన్ ఇన్వల్ మత్తార్. వోర్ వచన్ బగవంతలె ఆందుర్. ² వోర్ వచన్ ఇన్వల్ మొదొడలె బగవంతన్ సంగ మత్తార్. ³ కలిత సమ్మెతున్ బగవంతల్ వోర్ వచన్ హిందలె గడి కీతార్. వోర్ సెల్వ ఉంది గిర్ వస్తు గడె మాయ్నక్. ⁴ వోన్ జీవ మంత. అద్ జీవ సమ్మిర్కున్ వేడ్చి సిత. ⁵ వేడ్చి సికటితగ బహన్తె పారంతయె, అహ్నే పర్తతంగ్ దిల్కనగ వోర్ వేడ్చి సీసెర్ మంతార్. బతి బస్కెట్కె అద్ వేడ్చితున్ సికటి* పిహ పరా.

⁶ బగవంతల్ వారార్ మాయ్నన్ సారి కీతార్. వోన్ పారాల్ బాప్తిస్మ సియ్యల్ యోహాన్.* ⁷ అద్ వేడ్చితున్ బారెతె తన వెహ్యల్ గవతున్ కేంచి, సమ్మిర్ వోర్ వేడ్చితున్ దాత్నాన్ పారా బరాస ఇరనిర్ ఇంజెర్ వాతార్. ⁸ అద్ వేడ్చి సియ్యల్ యోహాన్ ఆయెర్. బతి వేడ్చితున్ దాత్నాన్ బారెతె, వెహ్లా వాతార్ వోర్, సిరిష్ గవదారల్ ఆందుర్. ⁹ ఇద్ దునియతుర్కున్, బోర్తె జీవత సతె వేడ్చి సీసెర్ మంతార్, వోర్ వాసెర్ మంతార్.

¹⁰ వోర్ వచన్ ఇన్వల్ ఇద్ దునియతె వాతార్. వోన్ కెయెనె బగవంతల్ సమ్మె గడి కీయుస్తార్. బతి ఇద్ దునియతుర్ వోర్ కరల్ బోర్ ఆందుర్ ఇన్వల్ వొడ్చి కీయుక్తి. ¹¹ వోర్ తన్వర్గ వాతార్, బతి వూర్ ఇజయెల్ లోకున్* వోన్ వొప్పక్తి. ¹² తెర్ బతి, బోర్-బోర్తె తన్వ పారా బరాస ఇరెరా, వూర్ సమ్మిర్కున్ బగవంతనుర్ మరి-మియడ్ ఆయె అదికార్ సీతార్. ¹³ అడ్-మాడ్సోన్ మరి-మియడ్ జల్మ ఆతపినయ్ మేందోల్ అని నెతుడె వూర్ జల్మ ఆయ్మక్తి. బతి బగవంతల్ వూర్కున్ నేమి కీతతున్* హిందలె వోసుర్ మరి-మియడ్ ఆతెర్.

¹⁴⁻¹⁵ వోర్ వచన్ మాయ్నల్ ఆసి, దర్తురిత్ పారా వాసి, మా నడ్డుమ్ పిస్తార్. బాప్తిస్మ సియ్యల్ యోహాన్ వోర్ వచన్ బారెతె, “నా పెజెటల్ బోర్తె వాంతార్” ఇంజి వెహ్లానా, వోర్ వేరె ఆందుర్. వేర్ నాకున్ తెర్ మొదొడలె పిసి మత్త కాడ్చి, నాకున్ తెర్ డగుర్ ఆందుర్” ఇంజెర్ జోర్తె గవ వెహ్లాన్. వోర్ వచన్ మాకున్ బగవంతన బర్పుర్ సతెమున్ అని బర్పుర్ పెర్మత-దయతున్ తొహ్లాన్. ఇద్ సత్ అని పెర్మత-దయతున్ సూడ్చి, బగవంతన మయ్మతున్ కరి కీతట్. బగవంతల్ తన్వోర్ వారార మన్వల్ మరిన్ సీత మయ్మ ఇదె ఆంద్. ¹⁶ వోన్ బర్పుర్ పెర్మత-దయతున్ హిందల్, మరట్ సమ్మిర్ ఆసిర్వాదున్ పెజెయ్ ఆసిర్వాద్ యేచ్చెర్ మంతట్. ¹⁷ అన్ బన్ ఇత్తెకె, మొదొడ ఆసిర్వాద్ తన్వ ఇచ తీర్ పర్ పిసెర్ ఇంజెర్ బగవంతల్ మోసెన కెయె, దర్మత కానున్ సీసి మత్తార్. బతి ఇంకె, రెండవ ఆసిర్వాద్ యేసు కిరిస్తున కెయె అద్ కానున్ తెర్ చొక్కొట్టంగ్ పెర్మత-దయ అని సతెమ్ ఇన్వలికున్ సీతార్. ¹⁸ బోర్ బస్కెనె బగవంతన్ సూడ్చి. బతి బస్కెట్ బాబోన్ సంగ మన్వల్* వారార మరి ఆయ్యల్, మాకున్ బగవంతన్ బారెతె వెహ్లా తొహ్లాన్.

1 ⁷ v2
2 ⁴⁶ 2:11
4 ²² 3:15
6 ²⁴ v15
7 ³¹ v8 ³¹ v19 ⁴¹ v12
8 ³¹ v15
9 ²⁸ 4:23 ²⁸ v10
10 ²⁸ v29
12 ¹⁸ 5:27 ⁴¹ v50
13 ²⁹ 6:54 ⁴⁵ v14
17 ²⁵ 3:21 ²⁴ v29
19 ³⁴ v45 ³⁵ v45 ⁵⁵ v20
19 ²⁰ v21 ²⁴ మత్త 8:4;
అపొ 4:1; హెబ్ 7:17
24 ¹⁴ 2:13 ²⁴ 2:6 ²⁴ v26
30 ¹⁹ అపొ 4:36 ³¹ 41 3:11
20 ⁵⁵ v25
21 ⁶⁵ v25 ²² v25
30 ⁰⁴ v22 ⁴³ లూక 13:34;
యోహ 1:23; 8:52
22 ³⁰ v26
23 ⁶⁸ మత్త 3:3;
యోహ 12:38;
లోమ 10:20 ²⁹ 4:11
35 ¹⁴ 5:43 ⁴³ v25
26 ⁹ v28
24 ⁹¹ లూక 9:49;
యోహ 1:28;
10:40 ³⁰ v29
27 ²⁴ 38 అపొ 22:25
52 ⁶⁶ అపొ 7:33
28 ⁰⁷ v31 ⁶³ 11:1
24 ⁴⁶ 3:26 ²⁴ v32
29 ⁶⁶ 8:21 ⁸⁶ v36
24 ²⁴ v37 ²⁸ 89 3:16 ³⁰ v32

బాప్తిస్మ సియ్యల్ యోహాన్ గవ

(మత్తయి 3:1-12; మార్క్ 1:1-8; లూక 3:1-9, 15-17)

¹⁹ యెరుసలేమ్మల్ యూదుల్కునుర్ అదికారిర్, మోక వేర్ కిరిస్తు మందర్ ఇంజెర్ పూసి కియె, కటొడలిర్కున్ అని లేవియుల్కున్* యోహాన్ సారి కీతెర్. ²⁰ తె యోహాన్, “నన కిరిస్తున ఆయెన్” ఇంజెర్ మకుస్త్వక్ వూర్కున్ గవ వెహ్లాన్. ²¹ అస్కె వూర్, “తె నిమె బోని ఆంది? యేలియ* [పర్వత్తుని] కి?” ఇంజెర్ పూసి కీతెర్. తె, “నన ఆయెన్” ఇంజెర్ ఇత్తార్. “మంజె బవిసత్తె వాంతార్ ఇంజి వెహ్లాన్ వోర్ పర్వత్తుని కి?” ఇంజెర్ వూర్ పూసి కీతెర్. బతి యోహాన్ “నన ఆయెన్” ఇంజెర్ వెహ్లాన్. ²² అస్కె వూర్, “అసల్ నిమె బోని ఆంది? మాకున్ సారి కీతుర్కున్ మమెట్ జవబ్ సియ లాగర్. నీ బారెతె బతల్ వెహన ఇంతియె అద్ మాకున్ వెహ” ఇంజెర్ యోహాన్ పూసి కీతెర్. ²³ తె యోహాన్, “యెసయ పర్వత్తుల్ మొదొల్ వెహ్లాపినయ్, «బగవంతల్* వాయన్ సాటి సరి సుద్రి కీమ్మ» ఇంజెర్ బోడి గుటనగ కిలివల్ లేంగ్ ననయ్ ఆందున్” ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహ్లాన్.

²⁴⁻²⁵ అస్కె సవల్క్ పూసి కియె వాతుర్టల్ కహితుర్ [పరిసయుల్క్], “నిమె కిరిస్తుని ఆయ్య, యేలియని ఆయ్య, బవిసత్తె వాయ్యల్ పర్వత్తుని గిర్ ఆయ్య. తె నిమె బద్ అదికార్తె [బాప్తిస్మ] సీసెర్ మంతి?” ఇంజెర్ యోహాన్ పూసి కీతెర్. ²⁶ తె యోహాన్, “నన యేతె బాప్తిస్మ సీసెర్ మంతాన్. బతి నా పెజెటల్ వాయ్యల్ మీ నడ్డుమ్ మంతార్. మిరట్ వోన్ వొడ్చి కీయ్యట్. ²⁷ నా పెజెటల్ వాయ్యల్ నాకున్ తెర్ డగుర్ సక్తివంతల్ ఆందుర్. వోనంగ్ చెప్పల్కున పటి రెహ్లా గిర్ నన కామి సియెన్*” ఇంజెర్ వెహ్లాన్. ²⁸ ఇద్ గట్టుంగ్ యోహాన్ బాప్తిస్మ సీసెర్ మత్తార్ అద్ యోర్దన్ లవిడున్ సిడయింగ్ బాజ్ మన్వల్ బెతనియ ఇన్వల్ చహర్తగ జర్గతంగ్.

యేసుయె బగవంతనోర్ మరి ఇంజెర్ వెహ్లా తొహ్లాన్

²⁹ దుస్తా నేటి యోహాన్ తన్ వాయ్యల్ యేసున్ సూడ్చి,

* 1:1-2 వచన్ ఇన్వల్ ఇత్తెకె యేసు కిరిస్తు ఇంజెర్ అర్డమ్.
* 1:5 బగవంతన సరి-మారగ్ బూల్ మాసి పాష్టంగ్ కామ్మెనె నించి మన్వల్ దునియ. * 1:6 వేర్ అపొస్తుల్ యోహాన్ ఆయెర్.
* 1:11 యూదుల్క్ ఇంజెర్ గిర్ కీయంతెర్. * 1:13 బగవంతల్ తన్వ అత్మ వూర్ ఇత్తెకె హిందల్ మరి-మియడ్ ఆతెర్. * 1:18 ఇత్తెకె బాబో బగవంతల్ అని మరి యేసు వారార ఇంజెర్ అర్డమ్. * 1:19 లేవియుల్క్ ఇన్వలిర్ లేవిన కాన్దాన్తర్ ఆందిర్. వీర్ బగవంతన మందిర్కున్ బవి కీసెర్, కటొడలిర్ కియ్యలిక్ కామ్మెనెగ మదల్ కియ్యలిర్ ఆందిర్. * 1:21 యేతె బాప్తిస్మ సియ్యల్ యోహాన్ తెర్ తొత్తార్ పర్వత్తుల్ ఆందుర్. కిరిస్తు వాయన్ మునె వోర్ పర్వత్తుల్ మల్లి వాంతార్ ఇంజెర్ యూదుల్క్ బరాస కీతెర్. * 1:23 బగవంతల్ సెలెతె పర్పు. * 1:27 వోర్ బెయ్ డగుర్ మాల్యల్ ఆందుర్. నన వోనోర్ దాసిన ఆసి మన్లే గిర్ కామి సియెన్.

“ఇమల! వేరే దునియతురంగ్ పాప్పున్ కాంచి వోయ్యో బగవంతన గొరె పిల ఆందుర్. ³⁰ ఇదెన్ మునె, ‘నా పెజెటల్ బోరై వాంతోర్ ఇంజి వెహ్లానా, వోర్ వేరె ఆందుర్. వేరే నాకున్ తెర్ మొదొడతె పిసి మత్త కాడ్కి,* నాకున్ తెర్ డగుర్ ఆందుర్’ ఇంజెర్ వేన్ బారతెన్ వెహ్లా మత్తాన్. ³¹ అసల్ వోర్ బోర్ ఆందుర్ ఇన్సల్ నన వోన్ వొడ్కి కీసి మనాన్. బతి ఇజయేల్ లోకుర్కున్ వోర్ తన్స వొడ్కి అరుసీనుర్ ఇంజి బాప్తీసమ సీతాన్. ³² అస్సెనె హాబర్ కోలె మాసి, బగవంతన పవిత్ర ఆత్మ ఉంది పారెవత్ దాత్ యేసున్ పారొ రెయ్యల్ సూడ్తాన్. ³³ యేతె బాప్తీసమ సియ్యె నాకున్ సారి కీతొర్ వోర్ బగవంతలె, బోన్ పారొ పవిత్ర ఆత్మ పారెవత్ దాత్ రెయ్యి ఉద్వల్ సూడంతియె, వోరె లోకుర్కున్ పవిత్ర ఆత్మతె బాప్తీసమ సియ్యల్* ఆందుర్’ ఇంజెర్ వెహ్లా. అహన్ వెహ్లాక్ ఇత్తె, వోన్ నన వొడ్కి కీసి మనాన్. ³⁴ ఇద్ సమ్మె సూడ్కినె, ‘వేరే బగవంతనోర్ మరి ఆందుర్*”

ఇంజెర్ బాప్తీసమ సియ్యల్ యోహాన్ యేసున్ బారెతె గవ వెహ్లా.

యేసునుర్ మొదొడుర్ సిస్యలిర్

³⁵ దుస్రా నేటి దుపరిత నాలుంగ్ నేక్కెయె యోహాన్ అని వోనుర్ ఇవిర్ సిస్యలిర్ గిరె అగనె నిల్పి మత్తెర్. ³⁶ అదె వక్తయై యేసు అగటల్ వీడ్వెర్ మత్తెర్. వోన్ సూడ్కి, “ఇమల! బగవంతన గొరె పిల” ఇంజెర్ యోహాన్ సిస్యలిర్కున్ వెహ్లా. ³⁷ అద్ కేంచి వూర్ ఇవిర్ సిస్యలిర్, యేసున్ పెజెయ్ సాత్తెర్. ³⁸ తె అస్సె వూర్ తన్స పెజెయ్ వాయ్యల్ సూడ్కి, యేసు పెజె మల్పి, “మీకున్ బతల్ పహ్లా?” ఇంజెర్ పూసి కీతొర్. తె వూర్ “గురుజి! నిమె బగ మందంతి?” ఇంజెర్ పూసి కీతెర్. ³⁹ తె యేసు, “వాసి సూడట్” ఇంజెర్ ఇత్తొర్. అస్సె లగ్-బగ్ పోడెక్ నాలుంగ్ నేక్కెర్ మత్త. తె వోర్ మన్వల్ జాగతగ సాంజి, అంటిత్క అగన్ మత్తెర్. ⁴⁰ యోహాన్ గొట్టి కేంచి యేసున్ పెజెయ్ సాత్తుర్ ఇవిర్గటల్ వోరొన పారొల్ ఆందెయల్. వేరే సీమెన్-పేతుర్గొర్ తముర్ ఆందుర్. ⁴¹ వేరే ఆందెయల్ తన్వోర్ తాదల్ సీమెన్-పేతుర్కున్ బేటె మాసి, “దాద! కిరిస్తున్* సూడ్తామ్” ఇంజెర్ వెహ్లా. ⁴² అని వోన్ యేసునగ పియ్యి వాతొర్. తె యేసు వోన్ సూడ్కి, “నిమె యోహాన్తో* మరి సీమెన్తి ఆంది. బతి ఇంగెడల్ నీకున్ కెపా* ఇంజి కేయినిర్” ఇంజెర్ ఇత్తొర్. వేన్ పేతురు గిర్ ఇంతెర్.

యేసు పిలిపున్ అని నతనియేల్తున్ కేయ్యల్

⁴³ దుస్రా నేటి యేసు గిలయ యేరియతె సొన్సె నిర్మయ్ కీతొర్. తె నడ్డుమ్ పిలిపున్ సూడ్కి, “నా సంగ వర” ఇంజెర్ యేసు కేయ్యెర్. ⁴⁴ వేరే పిలిప్, ఆందెయల్ అని పేతురు

³¹ ⁹v33
³² ²⁴v35
³⁰ ⁰⁴లూక 24:23;
యోహ 1:36;2:4
³¹ ⁴⁰v34 ³⁷ ⁷²v51
⁴⁰ ⁵⁸2:14 ⁴¹ ⁵¹v33
³³ ⁴6:69
⁰⁷ ³2:22 ⁴¹ ⁵¹3:5
³⁴ ⁴⁰2:25
³⁵ ²⁴v40 ³¹ ⁰¹v37
³⁶ ⁸⁶అపొ 8:32
³⁰ ⁰⁴v38 ⁴⁰ ⁴³5:8
³⁷ ²⁴v37-38
³¹ ⁰¹లూక 17:22;
యోహ 2:2;4:8
³⁸ ²⁴v42
³⁰ ⁰⁴v39 ⁴⁴ ⁶¹v49
³⁹ ³⁰ ⁰⁴v41
⁴⁰ ⁸ ⁰v41 ⁰⁶ ⁴v44
²⁴ ⁹¹v42 ⁴⁰ ⁷⁴v42
⁴¹ ⁸ ⁰లూక 16:28;
యోహ 2:12;11:32
³⁰ ⁰⁴v43 ³³ ²³4:25
⁴⁶ ¹³v41-42 ⁵⁵ ⁴⁷3:28
⁴² ²⁴v43 ²⁴ ⁹¹3:24
²⁷ ⁸⁶1కొర 1:12
⁴⁰ ⁷⁴v44 ⁴⁶ ¹³6:8
⁴³ ¹⁰ ⁵⁶2:1
²⁴ ²⁴v45 ³⁰ ⁰⁴v46
⁴⁴ ⁰⁶ ⁴6:8 ⁶⁶ ¹²2:21
⁴⁰ ⁷⁴6:8 ⁵³ ⁷⁶v44-46
⁴⁵ ²⁵ ¹¹లూక 16:6;
యోహ 2:17;15:25
²⁴ ²⁴v47 ⁰⁵ ⁴¹4:5 ³⁴ ⁷⁵3:14
³⁴ ⁷⁸v46 ³⁵ ⁵¹7:19 ⁴³ ⁹⁶4:19
⁴⁶ ¹ ⁵2:29 ³⁰ ⁰⁴v46-48
³⁴ ⁷⁸మత్త 2:23;
అపొ 10:38
³⁴ ⁸²v46-49 ⁵³ ⁷⁶v48
⁴⁷ ² ³⁰4:42 ²⁴ ²⁴v48
²⁴ ⁷⁵అపొ 2:22
⁴⁸ ²⁴v50 ³⁰ ⁰⁴v51
⁴⁸ ⁰⁸మత్త 21:19;
యోహ 1:50 ⁵³ ⁷⁶6:5
⁴⁹ ³⁵6:15
³⁴ ⁸²21:2 ⁴⁴ ⁶¹3:2
⁵⁰ ²⁴ ²⁴లూక 24:19;
యోహ 2:2;3:10
⁴¹ ⁰⁰2:11 ⁴⁸ ⁰⁸యాకొ 3:12
⁵¹ ³ ¹²2:29 ⁸¹ ³3:3
³⁰ ⁰⁴2:4 ³⁷ ⁷²3:13
¹ ¹⁰ ⁵⁶v11 ²⁵ ⁸⁰v11
² ²⁴ ²⁴v2-4 ³¹ ⁰¹v11
³ ³⁶ ³¹v9
⁴ ²⁴ ²⁴v7 ³⁰ ⁰⁴v4-5

మువిరై బెత్తుయిద చహర్తుర్ ఆందిర్. ⁴⁵ పిలిప్ నతనియేల్తున్ మహ్మాలై సాత్తొర్. వోర్ బేటె మాత పెజె, “మోసెన దర్మత కానున్తగ అని దుస్సుర్ పర్వత్తులిర్ లిహి కీతెనగ బోన్ బారెతె లిహి కీతెరా, వోర్ మాకున్ బేటె మాతొర్. వోరె నజరేత్ చహర్తుర్ యోసెప్పొర్ మరి యేసు ఆందుర్” ఇంజెర్ పిలిప్ వెహ్లా. ⁴⁶ అద్ కేంచి నతనియేల్, “ఎహా! నజరేత్తుల్ బతయ్ చొక్కొట్టు పుటరియ్?” ఇంజెర్ పిలిపున్ పూసి కీతొర్. తె “వాసి సూడ” ఇంజెర్ పిలిపు ఇత్తొర్. ⁴⁷ తె నతనియేల్ యేసునగ వాసెర్ మనెకె వోన్ సూడ్కి, “ఇమల! వేరే కరల్ ఇజయేల్ జాతితొర్ ఆందుర్. వేన్ కటట్ బతయ్ సెలె” ఇంజెర్ వోన్ బారెతె యేసు వెహ్లా. ⁴⁸ తె నతనియేల్, “నా బారెతె నీకున్ బహన్ టావ?” ఇంజెర్ పూసి కీతొర్. తె యేసు, “పిలిపు, నీకున్ కేయ్యక్ మునె, నిమె అంజారి మరల్ బూడ్ మనెకెన్ నీకున్ సూడ్తాన్” ఇంజెర్ వెహ్లా. ⁴⁹ అస్సె నతనియేల్, “యే గురుజి! నిమె బగవంతనోర్ మరిని అని ఇజయేల్ లోకురొరె రాజని ఆంది!” ఇంజెర్ జవబ్ సీతొర్. ⁵⁰ తె యేసు, “నీకున్ అంజారి మరల్ బూడ్ మనెకెన్ సూడ్తాన్ ఇంజెర్ వెహ్లా. ⁵¹ అవ్ బవ్ ఇత్తె, హాబర్ కోలె మాయ్యల్, స్వర్గనల్ బగవంతనుర్ దూతలిర్ పుస్కొనోర్ మాయ్యనగ* బూడ్ రెయ్యల్, వర్వల్ మిరట్ సూడ్కిట్. ఇద్ సతెమ్ ఆంద్” ఇంజెర్ వెహ్లా.

యేతున్ ఆంగుర్కొన రస కియ్యల్

2 ఇద్ జర్సి రండ్ రోజ్క్* ఆత పెజె, గిలయ యేరియత, కాన ఇన్వల్ చహర్తె, ఉంది మర్కి-పారొల్ జర్త. యేసున అవల్ అగ మత్త. ² అవ్ మర్కినగ యేసున్ అని వోనుర్ సిస్యలిర్కున్ గిర్ కేయ్యి మత్తెర్. తె అగ వూర్ సాత్తెర్. ³ అద్ జేవున్తగ ఆంగుర్కొన రస మార్త. తె అవల్, “వూర్ ఆంగుర్ రస మార్త” ఇంజెర్ యేసున్ వెహ్లా. ⁴ తె యేసు, “నాకున్ బారి వెహంతి వో? నన బోన ఆందున్ ఇన్వల్ వొడ్కి అరుస్వల్ వకల్ అజన్ వాయెయె” ఇంజెర్ అవన్ వెహ్లా. ⁵ అస్సె అవల్ సర్పరెయ్ కియ్యలిర్ సంగ, “వోర్ వెహ్లా తీర్ కీమ్మ” ఇంజెర్ వెహ్లా. ⁶ యూదుల్క్ సుదుడ్ కియ్యల్ కామున్ సాటి, అగ నారితంగ్ బండనంగ్ సారుంగ్ సోరంగ్ మత్తంగ్. ఉంది ఉంది సోర యేడుంగ్-ఆట్ బిందెన యేర్

* 1:30 కలి గడె మాయన్ మొదొతె వచన్త రూప్పె పిసి మన్వల్ యేసు ఆందుర్. * 1:33 పాప్పె తాక్తులిర్ లోకురంగ్ దిల్కున్ ఆత్మ సక్తితె పవిత్ర కియ్యల్ ఇంజెర్ అర్దమ్. * 1:34 బగవంతల్ నేమి కీతొర్ వోర్. * 1:38 గురుజె సెలెతె «రబ్బి». * 1:41 కిరిస్తున్ హెబ్రీ బాసతె మెసయల్ ఇంతెర్. ఇదెన అర్దమ్ పర్తుతున్ బవి కియ్యె, బగవంతల్ నేమి కీసి, సారి కియ్యల్ రాజల్. వేన్ సాటి యూదుల్క్ సూడ్కెర్ మత్తెర్. * 1:42 వేరే యేతె బాప్తీసమ సియ్యల్ యోహాన్ ఆయెర్. * 1:42 ఇవ్ రండుతె పారొల్కొన అర్దమ్ బండ. * 1:51 మాయ్యన రూప్పె వాతొర్ వోర్ బగవంతనోర్ మరి. * 2:1 కహి జాంగ్ మూండ్ రోజ్క్ ఇంజెర్ మంత.

⁵ ¹² ⁴⁹v9 ³⁰ ⁰⁴v7 ⁶ ²⁴ ⁵³v13 ²⁵ ¹²3:25 ⁵² ⁰¹v7

పియ్యదుంగ్. ⁷ యేసు, “అవ్ సోరన్ యేతె నిహట్” ఇంజెర్ సర్పరెయ్ కియ్యలిర్కున్ వెహ్లా. తె వూర్ అవ్ సోరంగ్ సిగ సిగ నిహ్లా. ⁸ అస్కా యేసు, “ఇంగె మిరట్! ఇచుసి ముడుసి జేవున్ ఇంతజమ్ కియుస్సనగ వోమ్” ఇంజెర్ వెహ్లా. తె వూర్ వోతె. ⁹⁻¹⁰ వోర్ ఇంతజమ్ కియుస్సల్ యేతల్ మారిత అద్ ఆంగుర్ రసతున్ సవద్ సూడ్లా. అద్ రస బగటల్ వాత అని బహన్ తయర్ ఆత ఇన్వల్ వూర్ సర్పరెయ్ కియ్యలిర్కున్ టావ. బతి వోర్ ఇంతజమ్ కియుస్సన్ టావ సెలె. తె వోర్ మాయ్ నొవ్రన్ కేయ్య, “దుస్సుర్ సమ్మిర్ మొదోల్ చొక్కా రస* వెడిసి, మాందితున్ నిస వర్త పెజె, చష్టి ఆంగుర్ రస వెడియంతెర్. బతి నిమె ఆక్రి వేరి గిర్ బెయ్ చొక్కా రస వెడ్మసితి” ఇంజెర్ ఇత్తొర్. ¹¹ ఇహిన్ యేసు గలిలయ యేరియత కాన ఇన్వల్ నాటె అద్ ‘మయ్యత కామ్’ కీసి, తన్వ సక్తితున్ తొహ్లా. అదెన్ సాటి వోసుర్ సిస్యలిర్ వోస బరొస ఇర్తెర్.

¹² అద్ ఆత పెజె యేసు, వోస అవల్, తముక్ అని సిస్యలిర్ మీరె మాసి కపెర్నహోమ్ ఇన్వల్ చహరై సాత్తెర్. అని కహి రోజ్క్ వూర్ అగన్ మత్తెర్.

యేసు మందిర్తగ సాన్వల్

(మత్తయి 21:12-13; మార్క్ 11:15-17; లూక 19:45-46)

¹³⁻¹⁴ యూదుల్కన ‘పస్కా’ ఇన్వల్ సడ్ కరుమ్ వాత. తె యేసు యెరుసలెమ్ సాత్తొర్. అగ యెవ్ పెజె, బగవంతన ‘మందిర్తగ’ యేసు సాత్తొర్. అద్ మందిర్త ఆవ్రతగ బలిదాన్ సియ్యె కోందన్, గొరెన్ అని పారెవన్ వొమ్మలిర్ బేబెదిదార్క్ అని దుస్రా దేస్సంగ్ ‘కొతన్ బద్లి కియ్యలిర్’ గిర్ అగ ఉచ్చి మత్తెర్. ¹⁵ అద్ సూడ్సి, యేసు నోడెన్ చాటున్ మోడి కీసి గొరెన్, కోందన్ అని సమ్మిర్కున్ మందిర్తల్ పూడి సీతొర్. వూర్ కొతంగ్ బద్లి కియ్యలిరంగ్ కొతన్ రీక్సి, వూరంగ్ టేబల్కున్ ఉట్టి కీతొర్. ¹⁶ వూర్ పారెవంగ్ వొమ్మలిర్ సంగ యేసు, “నావోర్ బాబొన రోతున్ హాటుమున్ దాత్ కియ్యట్. ఇవ్ సమ్మిన్ ఇగటల్ బహి వోమ్” ఇంజెర్ వెహ్లా.

¹⁷ అద్ సూడ్సి, “నీవ రోతున్ పర్త వెలె మాని కియన ఇంజెర్ ఆస కీత కాడ్సి, దుస్సుర్ నాకున్ బెయ్ ఉట్టి ఆసెర్ మంతెర్” ఇంజెర్ దర్మ-గ్రంత్నగ లిహి కీసి మంత ఇంజి, సిస్యలిర్ యాది కీతెర్.

¹⁸ బతి యూదుల్కనుర్ అదికారిర్ యేసునగ వాసి, “నీకున్ బగవంతల్ అదికార్ సీసి మత్తెకె, మాకున్ ఉంది నిసని తొహ?” ఇంజెర్ పూసి కీతెర్. ¹⁹ తె యేసు, “ఇద్ మందిర్తున్ ఉట్టి కీమ్మ. తేన్ నన తిరిసి మూంద్ రోజ్క్నె దొహంతాన్” ఇంజెర్ వెహ్లా.

²⁰ అద్ కేంచి యూదుల్క గుల్ ఆసి, “ఇద్ మందిర్తున్ దొహ్లా చాలిన్ సారుంగ్ (46) సాల్క్ పియ్. నిమె మూంద్ రోజ్క్నె దొహ పరంతియ్?” ఇంజెర్ యేసున్ ఇత్తెర్.

7²⁴ v11³⁰ 04 v8⁵² 01 4:28
8⁵⁵ v9³⁰ 04 v10
11⁷ 6:64¹⁰ 4:3
24²⁴ v13²⁵ 80 4:46
31⁰¹ v12⁰⁰ 00 v23⁴⁵ 92 v18

12⁸ 6:8
25⁸⁴ 4:46³¹ 01 v17

15¹⁶ 1కొర 9:9²⁴ 11 5:14
42⁶³ 10:2⁷⁹ అపొ 27:32

16⁴⁰ మత్త 3:16

17¹¹ 5:46

22⁰⁵ అపొ 5:17;

2కొర 12:20³¹ 01 v22

18²⁴ 53 v20⁴⁵ 92 v23

19¹⁴ 53 v20²⁴ 24 v22

20¹⁴ 53 v22

24⁵⁵ మార్ 15:26;

యోహ 3:1;

5:16³⁴ 85 v20-21

21³⁰ 04 v22

34⁸⁵ అపొ 17:24⁴⁹ 83 19:31

22¹¹ 24 5:39¹⁴ 53 5:8

24²⁴ v24³⁰ 04 3:4³¹ 01 3:22

23²⁴ 14 4:20³⁹ 57 6:4

41⁰⁰ v23-24⁴⁵ 92 3:2

1⁷ 58 7:26²⁴ 53 v22

35³⁰ v4⁵³ 30 4:1

2⁴⁴ 61 v26⁴⁵ 92 4:48

3⁸¹ v5³² 5 24 v5

4²⁸ 36 7:38

30⁰⁴ v4-5³⁵ 30 v9

5⁸¹ v11³² 18:36

24²⁴ v10³⁰ 04 v11⁴¹ 51 v6

6⁴¹ 51 v8⁴⁵ 61 6:52

8⁴¹ 51 v34

9³⁵ 30 7:50

10²⁴ 1:50;3:22;4:21

11⁸¹ 5:19³⁰ 04 4:5

31⁴⁰ v26³¹ 41 v32

12³⁰ 1కొర 15:40;

ఎపెసి 6:12

41⁰⁰ లూక 16:11;

యోహ 3:15;4:42

²¹ బతి యేసు తన్వ మేందొడ మందిర్తున్ బారెతె ఇద్ గొస్సి వెహ్లా. ²² సిస్యలిర్, యేసు ‘సాసి-నేండ్’ పెజె, ఇదెన్ హేతు కీసి, ‘దర్మ-గ్రంత్నగ’ లిహి కీసి మన్వడున్ అని యేసు వెహ్లా గొస్సితున్ పారొ బరొస ఇర్తెర్.

మాయ్న దిల్లిగ మన్వల్ యేసున్ టావ

²³ పస్కా సడ్డంగ్ దివొమ్మన్ రొపా యెరుసలెమ్మగ, వోర్ యేసు కీతంగ్ మయ్యతంగ్ కామ్మున్ సూడ్సి, వెలెటిర్ వోస్ బరొస ఇర్తెర్. ²⁴⁻²⁵ బతి యేసు వూర్కున్ నమ్మకి. బారెతెకె సమ్మిరంగ్ దిల్లిగ తన కరి కియ్యల్ ఆత కాడ్సి, దుస్సుర్ బారెతె యేసున్ బోరె గవ వెహ లాగొ.

నిమె ఉండె మల జల్మ యేత లాగర్

3 ‘పరిసయ్యల్కన’ బాజ్నొర్ నికొదేమ్ ఇన్వల్ యూదుల్కనార్ ముకె అదికారి మత్తొర్. ² వోర్ ఉంది రాత్తు యేలతె యేసునగ సాంజి, ‘గురుజి, ‘నిమె బగవంతనగటల్ వాతొని ఆంది’ ఇంజెర్ మాకున్ టావయె. బారెతెకె, నిమె కియ్యలిక్ ‘మయ్యతంగ్ కామ్ము’ బగవంతన సాత్ సెల్వ బోరె కియ పరొర్” ఇంజెర్ వెహ్లా. ³ అస్కా యేసు, “వారొర్ పూన జల్మ యేత బీగర్, ‘బగవంతన రాజ్మగ’ ఈస యేత పరొర్.* ఇద్ గొస్సి సతెమ్ ఆంద్” ఇంజెర్ నికొదేమున్ వెహ్లా. ⁴ అస్కా నికొదేమ్, “బుడియల్ ఆతొర్ మాయ్నల్ బహన్ జల్మ యేత పరనుర్? ఉండె ఉంది జోక అవన పీటె నేంగ్ జల్మ యేత పరనుర్ కి బతల్?” ఇంజెర్ యేసున్ పూసి కీతొర్. ⁵ తె యేసు, “వారొర్ యేతె అని ఆత్మతె జల్మ ఆయ బీగర్, బగవంతన రాజ్మగ నేంగ పరొర్. ఇద్ గొస్సి సతెమ్ ఆంద్” ఇంజెర్ వెహ్లా. ⁶ “అవల్-బాబొ మేందొడున్ జల్మ సియ పరంతెర్. బతి ఆత్మతున్ బగవంతన ఆత్మ జల్మ సియ పరంత. ⁷ అదెన్ సాటి, ‘పూన జల్మ యేత లాగర్’ ఇత్తెకె నిమె గుల్ ఆయ్య. ⁸ వడి తనకున్ ఇస్టమ్ వాత అద్ బాజ్నల్ వాంత. మిరట్ అద్ వడిత ఆవజ్ కేంజంతిట్ బతి, అద్ వడి బగటల్ వాంతయె, బేకె దాంతయె ఇన్వల్ మీకున్ టావ సెలె. అహ్నె బగవంతన ఆత్మతె జల్మ ఆయ్యల్ గిర్ మందంత” ఇంజెర్ యేసు వెహ్లా.

⁹ తె నికొదేమ్, “ఇద్ బహన్ జర్గమ్మడ మందర్?” ఇంజెర్ యేసున్ పూసి కీతొర్. ¹⁰ అస్కా యేసు, “ఇజయేల్కనార్ డగుర్ గురుని ఆంది. ఇదెన్ బారెతె నీకున్ కరె మాయె కి?” ఇంజెర్ ఇత్తొర్. ¹¹ “మాకున్ కరె మాత అదెన్ బారెతె అని సూడ్మతున్ బారెతె వెహంతామ్. ఇద్ గొస్సి సతెమ్ ఆంద్. బతి మావ గవతున్ మిరట్ నమ్మిట్. ¹² నన మీకున్ ఇద్ దునియతంగ్ గొస్సిన్ బారెతె వెహ్లాకె బరొస కియ్యట్. తె స్వర్గనంగ్ గొస్సిన్ బారెతె వెహ్లాకె బహన్ బరొస కీటిట్?”

* 2:9-10 యూదుల్క ఆంగుర్కునల్ రస తెండ్సి, వెలె రోజ్క్ ఇర్పి, సాపుసంతెర్. అద్ కల్పన్ దాత్ మారిత పెజె ఉంటెర్. * 3:3 గ్రీకు బాసతగ, “బగవంతన రాజ్ సూడ పరొర్” ఇంజెర్ మందంత.

ఇంజెర్ వెహార్. ¹³ “స్వర్గనల్ రెయ్య వాయ్యల్ ¹ స్వర్గనార్ మాయ్యల్ ఆయ్యల్ నాకున్ తప్పసి, దుస్సార్ బోరె పారా స్వర్గనగ సొన్మకి. ¹⁴ మోసె బోడి గుటనగ పితుడ ఉంది తరస్ కీసి, డంగల్ కటెతగ బహన్తె లిమ్-లోమ్ కీతారా, అహ్మె స్వర్గనార్ మాయ్యల్ ఆయ్యల్ నాకున్ గిర్ మొద్దుగ టాంగి కియ లాగర్. ¹⁵ అహన్ కీతెకెన్, నా పారా బరొస ఇర్పలిర్కున్ ¹ బస్కెట్ పిస్వల్ జీవ ¹ పుటంత.

¹⁶ “బగవంతల్ దునియతుర్కున్ బెయ్ లాడ్ కీత కాడ్కి, తన్వార్ వారొర మన్వల్ మరిన్ ఇద్ దర్పితగ సారి కీతార్. వోన్ పారా బరొస ఇర్పల్ హర్ వారొర నాసడమ్ ఆయ్యక్నే, పూర్కున్ బస్కెట్ గిర్ పిస్వల్ జీవ పుటన ఇంజెరెన్తె ఇహిన్ కీతార్. ¹⁷ దునియతుర్కున్ సిక్స వాల్లె బగవంతల్ వోర్ మరిన్ సారి కియ్యకి బతి, బచి కియ్యెనె సారి కీతార్.

¹⁸ “వోస్ బరొస ఇర్పన్ సిక్స తన్వ మనా. బతి బరొస కియ్యో వోన్, బగవంతనార్ వారొర మన్వల్ మరిన్ బరొస కియ్య కాడ్కి, ఇదెన్ మునెనె వోస సిక్స తన్వ ఆత. ¹⁹ బారితెకె వోర్ దునియతుర్ సమ్మిగ వేడ్మితున్ పియ్య వాతార్. బతి లోకుర్ తమ్మంగ్ కామ్మ కరబ్బంగ్ కీనెకె, సికటితె మనెనె పసంద్ కీతెర్. అద్ తన్వత కారన్ ఇదె అంద్. ²⁰ కరబ్ కామ్ కియ్యల్ హర్ మాయ్యల్ వేడ్మితున్ పసంద్ కియ్యో. తన్వంగ్ కరబ్ కామ్మన్ మకుసి ఇరన్ సాటి, వోర్ వేడ్మితగ వాయ్యోర్. ²¹ బతి సత్తె తాక్వల్ తన్వంగ్ కామ్మ బగవంతన కెయ్యె జర్సెర్ మంతంగ్ ఇంజి, అవెన్ బహి తొహ్లా, వేడ్మితె వాంతార్” ఇంజెర్ వెహార్.

యేసున్ బారెతె యోహాన్ గవ వెహ్యల్

²² అద్ ఆత పెజె, యేసు అని వోసుర్ సిస్యలిర్ యూదయ యేరియతగ సాంజి, పరతున్ ¹ బాప్తిస్మ ¹ సియుసెర్, కహి రోజ్క అగనె మత్తార్. ²³ సలిమున్ కరుమ్మ అయ్యెన్ ఇన్వల్ జాగతగ కూబ్ యేర్ మత్త కాడ్కి, అగ యోహాన్ బాప్తిస్మ సిసెర్ మత్తార్. ²⁴ తె లోకుర్ సాంజి బాప్తిస్మ యేచ్చెర్ మత్తార్. ఇద్ గట్టు యోహాన్ జేల్లగ అర్వక్ మునెన్ జర్త. ²⁵ ఉంది దియ యోహాన్తర్ సిస్యలిర్కున్ అని యూదుల్గన జాతితోన్ నడ్డుమ్ సుదుడ్ ఆయ్యల్ రిజజన్ బారెతె జట్-పట్ లాగ్. ²⁶ తె పూర్ సిస్యలిర్ యోహాన్తగ వాసి, “గురుజి! యోర్దన్ లవిడున్ హంద బాజ్, నీ సంగ బోరె మత్తారా అని నిమె బోన్ బారెతె గవ వెహ్తెయ్యి, వోర్ ఇంకె బాప్తిస్మ సిసెర్ మంతార్. సమ్మిర్ వోన్సన్ సాంజెర్ మంతెర్” ఇంజెర్ వెహ్తార్. ²⁷ తె యోహాన్, “స్వర్గనల్ బగవంతల్ సీతెకెన్ తప బోరె బతయ్ యేత పరార్. ²⁸ ‘నన కిరిస్తున ఆయ్యెన్. బతి వోన్ మునె సారి కీతార్ వోర్ కబ్రియన ఆందున్’ ఇన్వడున్ మిరటె గవ మంతిట్. ²⁹ నమునతున్ మర్మిన్ గ నొప్రల్ ముకె ఆందుర్ ఇంటి. వోర్ నొప్రన్ మాల్కల్ ఆందుర్. వోర్ నొప్రన్ కరుమ్, వోనార్ సోప్రల్ నిల్మి మన్లె, అని నొప్రల్ వెహ్త తీర్ కియ్యె, వోన్ వెతె ఆనంద్ లాగంత. అదె తరికతె నన వెతె కుసితె మంతోన్.

¹³ ³⁷ ⁷² v27
¹⁴ ³⁴ ⁷⁵ 5:45
³⁷ ⁸⁹ 1కొర 10:9
¹⁵ ⁶⁶ ¹ v16
²² ²² ¹⁶ ⁴¹ ⁰⁰ v16
¹⁶ ² ⁵ v19 ⁶⁶ ¹ v36
²² ²² ³⁶ ²⁸ ⁸⁹ మార్ 14:9;

యోహా 3:17;

7:7 ⁴¹ ⁰⁰ v18

¹⁷ ²⁸ ⁸⁹ v19

²⁹ ¹⁹ ¹⁸ ⁴⁹ ⁸² 5:34

¹⁸ ²⁹ ⁵ ²² ⁰⁰ v36

¹⁹ ² ⁵ v35 ²⁸ ⁸⁹ 4:42

²⁹ ⁵ ²² ⁴⁰ 7:7

²¹ ² ⁵ 4:23

²² ⁹ ⁰⁷ ²³ ²⁴ 4:1

²⁴ ⁵³ ²⁵ ³¹ ⁰¹ v25

²³ ⁹ ⁰⁷ v26

²⁴ ⁹¹ ²⁴ ²⁷ v24-27

²⁵ ²⁴ ⁵³ 4:9

²⁵ ¹² ³¹ ⁰¹ 4:1

²⁶ ⁰⁷ ⁴ ¹ ²⁴ ⁴⁶ 10:40

³¹ ⁴⁰ ²⁸ ⁶¹ మత్త 23:7;

యోహా 4:31

²⁷ ²⁴ ⁹¹ ⁴ ¹ ³⁷ ⁷² v31

²⁸ ³¹ ⁴⁰ మత్త 23:31;

యోహా 3:32;

5:39 ⁵⁵ ⁴⁷ 4:25

²⁹ ⁵³ ⁸⁴ 11:11

³¹ ³⁷ ⁷² 6:31

³² ³¹ ⁴⁰ ⁴ ³⁹ ³¹ ⁴¹ v33

³⁶ ⁶⁶ ⁴ ¹⁴

²² ²⁴ ¹⁴ ⁴¹ ⁰⁰ 4:21

¹ ⁹ ⁰⁷ 1:25;4:2;

అపొ 8:36 ²⁴ ⁵² v2

²⁴ ⁵ ³³ ³¹ ⁰¹ ² ⁵³ ³⁰ 7:32

² ⁹ ⁰⁷ ¹⁰ ⁴⁰ ²⁴ ²⁴ ⁰¹ ⁵⁸ v6

³ ⁶³ లూక 17:3;

యోహా 4:28;16:28

¹⁰ ⁵⁶ ⁴³ ²⁴ ⁴⁹ v47

⁴ ⁴⁵ ⁴⁰ v5

⁵ ²³ ⁸⁴ ⁶ ²⁵ ⁰¹ మార్ 15:45;

యోహా 6:42;

హెబ్రి 11:21

³⁰ ⁰⁴ ⁷ ⁴⁵ ⁴⁰ v7

⁶ ²³ ⁸⁴ ¹² ²⁴ ⁴ v7

⁹ ²⁴ ⁵³ ²² ⁴¹ ⁴⁵ v39

¹⁰ ²¹ ⁹⁸ ¹¹ ²⁴ ⁴ v13

³⁰ ⁰⁴ ¹⁰ ¹¹

¹¹ ²¹ ⁹⁸ v50

²⁹ ⁶² లూక 20:42;

యోహా 4:15;

9:38 ³⁰ ⁰⁴ v16

నావ ఆనంద్ బర్పర్ ఆత. ³⁰ బారితెకె నాకున్ చుడుర్-పాన్ వాయన అని వోర్ యేసున్ డగుర్-పాన్ వాయన.

³¹ “స్వర్గనల్ వాతార్ వోర్ సమ్మిర్కున్ పారాడార్ ఆంతార్. మరట్ దర్పరిత్ పారాడుర్ ఆందట్ అని దర్పరిత్ పారా జర్వలిక్ గొస్టిన్ బారెతెన్ వడ్మంతట్. బోరెయ్యె స్వర్గనల్ వాతారా, వోర్ సమ్మిర్కున్ పారాడార్ ఆంతార్. ³² వోర్ అగ సూడ్మతున్ కేంజ్మతున్ బారెతె గవ వెహంతార్. బతి వోస గవతున్ బోరె వాపుర్. ³³⁻³⁵ బగవంతల్ తన్వార్ మరిన్ లాడ్ కీత కాడ్కి, సమ్మె అదికార్ వోస కెయ్యెన్ హల్లి కీతార్. వోస్ తన్వ ఆత్మతున్ బర్పర్ సీత కాడ్కి, వోర్ సిరిప్ బగవంతనంగ్ గొస్టింగ్ వెహంతార్. బోరె వోస గవతున్ వాపంతారా వోర్, బగవంతన్ బారెతంగ్ యేసు వెహంగ్ గొస్టింగ్ సతెమ్ ఇంజి తాహంతార్. ³⁶ బోరె బగవంతనార్ మరిన్ పారా బరొస కీంతారా, వోన్ బస్కెట్ పిస్వల్ జీవ పుటంత. బోరె వోన్ పారా బరొస కియ్యో, వోన్ బస్కెట్ పిస్వల్ జీవ పుటా. బతి బగవంతన సోంగ్ వోన్ పారా నిల్మి మందంత” ఇంజెర్ బాప్తిస్మ సియ్యల్ యోహాన్ వెహ్తార్.

కుహితగ యేసు వెయ్యెన్ సంగ వడ్మవల్

4 యోహాన్తర్ తెర్ అదిక్ సిస్యలిర్కున్ యేసు తయర్ కీసి, పూర్కున్ ¹ బాప్తిస్మ ¹ సిసెర్ మంతార్ ఇంజెర్ ¹ పరిసయుల్క్ ¹ కేంజెర్. ² (కరల్ బతల్ ఇత్తెకె, యేసు బాప్తిస్మ సియ్యకి. బతి వోసుర్ సిస్యలిర్ సిసెర్ మత్తెర్.) ³ ఇద్ గొస్టితున్ యేసు కేంజ్ పెజె, యూదయ యేరియతున్ సుటి కీసి, గలిలయ యేరియతె సొన్లె పెసితార్.

⁴ బతి ఇంకె ¹ సమరయ ¹ యేరియతున్ వీడ్మి సొంద లాగర్. ⁵ అహన్ అద్ సమరయ యేరియతల్ వీడ్మి సాంజెర్ మనెకె, యాకొబ్ తన్వార్ మరి యోసెపున్ సీత, ఈసత బొమిత కరుమ్ మన్వల్ సుకరు ఇన్వల్ చహర్తగ యెహ్తార్. ⁶ అగ యాకొబ్ కాచుస్త కుహి మత్త. లంగ్గల్ తాక్సెర్ వాత కాడ్కి, యేసు అవిసి దుపరిత యేలెతె అద్ కుహిత బగ్ల ఉచ్చి మత్తార్. ⁷⁻⁸ అద్ వకత్తె, వోసుర్ సిస్యలిర్ కానె యేత్తె చహర్తె సొత్తెర్. అద్ గట్టుతెన్ సమరయ జాతిత ఉంది వెయ్యె యేర్ వోయ్యె, కుహితగ వాత. తె యేసు, “బాయి, నాకున్ ఉండన్ సాటి యేర్ సీమ్” ఇంజెర్ అద్ వెయ్యెన్ తల్క్తార్.

⁹ యూదుల్క్ అని సమరయ జాతితుర్ అలగ్ పిసెర్ మందిర్. అదెన్ సాటి యేసున గొస్టి కేంచి అద్ వెయ్యె గుల్ ఆసి, “యెయా! నిమె యూదుల్క్న జాతితోని అంది. నన సమరయ జాతితోన ఆందున్. ఉన్లె యేర్ సీమ్ ఇంజి, నాకున్ బహన్ తల్క్తాంతి?” ఇంజెర్ యేసున్ ఇత్త. ¹⁰ అద్ కేంచి యేసు, “ఉన్లె యేర్ సీమ్” ఇంజెర్ తల్క్వన్ బారెతెన్ ఆయి అని బగవంతన వరమున్ బారెతెన్ ఆయి నీకున్ టావ సెలె. ఇవ్ టావ మన్మడ్ ఇత్తెకె, నిమెయ్ ఉల్ల అదెన్ నాకున్ తల్క్నెది అని నీకున్ జీవ వాలె యేర్ సిందున్” ఇంజెర్ తాన్ సంగ వెహ్తార్. ¹¹ అస్కె అద్ వెయ్యె, “సాబ్! నిహ్ యేర్ చేంది కియ్యె పొహాయ్ ఆయి నోడెయ్ ఆయి సెలె. ఇద్ కుహి బెయ్

కోల్ మంత. అద్ జీవ వాలె యేర్ నీకున్ బగటల్ పుటర్? 12 మా తొత్తర్ బాబో యాకొబ్ ఇద్ కుహి మాకున్ సీతార్. ఇద్ కుహిత యేర్ తన, తన్నుర్ మర్క్ ఉటర్ అని పూరంగ్ పియంగ్-కాల్ గిర్ ఉట్టంగ్. నిమె యాకొబున్ తెర్ డగుని కి బతల్?” ఇంజెర్ యేసున్ పూసి కీత. 13 తె యేసు, “ఇద్ యేర్ ఉన్వల్ హర్ వొరార్ ఉండె వట్టుంతార్. 14 బతి నన సియ్యల్ యేర్ ఉన్వన్ బస్కెట్ కె వట్టు వసా. నన సియ్యల్ యేర్ బస్కెట్ జీవతె, మందన్ సాటి, వోన్ రొపా బస్కెట్ గిర్ పొంగ్గోర్ మన్వల్ జలత్ దాత్ మందంత” ఇంజెర్ వెహార్. 15 తె అద్ వెయ్యె, “సాబ్! బస్కెట్ యేర్ వట్కవక్సె అని చేంది కియ్యె వాయ్యక్సె, అద్ యేర్ నాకున్ సీమ్” ఇంజెర్ యేసున్ తల్కత. 16 అస్కె యేసు, “నిమె సాంజి, నీ మాడ్సొన్ కేయ్య, తర” ఇంజెర్ వెహార్. 17 తె అద్ వెయ్యె, “నాకున్ మాడ్సొ సెలార్” ఇంజెర్ వెహార్. అద్ కేంచి యేసు, “హో కరతె, 18 మొదోల్ నీకున్ సియ్యర్ మాడ్సొర్ మత్తెర్. ఇంకె నీ సంగ మంతార్ వోర్, నీవోర్ మాడ్సొ ఆయెర్. బాయి, నిమె మత్త అదెన్ కరల్ వెహ్” ఇంజెర్ అద్ వెయ్యెన్ ఇత్తార్. 19 అస్కె అద్ వెయ్యె, “సాబ్! నిమె పర్వక్సె ఆంది ఇంజెర్ సమ్మె మాసర్ మంతాన్. 20 తె నాకున్ ఇద్ గొస్తి వెహ: మమెట్ ఇద్ గెరాజీమ్ గుటల్ పొరొ పార్తన-వింతి కీంతామ్. ఇగెనె మా తొత్తర్ గిర్ పార్తన-వింతి కీతెర్. బతి మీ యూదుల్క్ సిరిష్ యెరుసలెమె కరల్ పార్తన-వింతి కియ్యల్ జాగ ఇంజెర్ బారి వెహంతిట్?” ఇంజెర్ యేసున్ సంగ ఇత్త. 21-23 తె యేసు, “బాయి! బోన పార్తన-వింతి కీంతిట్ ఇన్వల్, మీ సమరయతుర్కున్ టావ సెలె. బతి బోన పార్తన-వింతి కీంతామ్ ఇన్వల్ మాకున్ టావ. బారితెకె మా యూదుల్క్ నగటలె బుచె” మాయ్యల్ కార్య వాయ్యల్ మంత. అద్ వకత్తె ఇద్ గుటల్ పొరొన్ ఆయి, యెరుసలెమ్మగన్ ఆయి, మిరట్ బాబో బగవంతన పార్తన-వింతి కియ్యట్. బతి కరల్ పార్తన-వింతి కియ్యలిర్ తమ్మ ఆత్మతగ సత్తె పార్తన-వింతి కీంతెర్. అద్ వకత్ ఇంకె వాసిన్ మంత. ఇద్ నన వెహ్ గొస్తిత్ పొరొ బరొస ఇర. తనకున్ పార్తన-వింతి కియ్యలిర్ ఆతుర్ మందన ఇంజెర్, బాబో బగవంతల్ సూడ్సొర్ మంతార్. 24 బగవంతల్ ఆత్మ రూప్తె మన్వల్ ఆత కాడ్కి. పార్తన-వింతి కియ్యలిర్ తమ్మ ఆత్మతగ సత్తె వోన పార్తన-వింతి కియన్” ఇంజెర్ అద్ వెయ్యెన్ వెహార్. 25 అస్కె అద్ వెయ్యె, “కిరిస్తి* వాంతార్ ఇన్వల్ నాకున్ టావ. వోర్ వాత పెజె, సమ్మిర్కున్ సమ్మె కుల కుల వెహంతార్ బెరె” ఇంజెర్ యేసున్ వెహ్. 26 తె, “ననయ్ వోన ఆందున్” ఇంజెర్ యేసు తాన్ వెహార్. 27 అదె వకత్తె వోసుర్ సిస్యలిర్ అగ వాతెర్. వోర్ యేసు ఉంది వెయ్యెన్ సంగ వడ్కవల్ సూడ్సి, బెయ్ గుల్ ఆతెర్.

12 ²³ ⁸⁴ అపొ 3:13
13 ²⁴ v17
14 ¹ ⁶⁵ 6:51
¹ v36 ²² v36
15 ²⁹ ⁶² v19
16 ³⁰ ⁰⁴ v16-17
17 ²⁴ ²⁴ v21 ³⁰ v20
18 ²⁷ 5:31
19 ²⁹ ⁶² v49 ⁴³ ⁹⁶ v44
20 ¹⁴ v21
³⁰ ⁰⁴ v20-21 ⁴³ ⁵² v21
24 ² 5:33
⁴¹ ⁵¹ 6:63 ⁴³ ⁵² 9:38
25 ³⁰ ⁰⁴ v26
³³ ²³ 1:41 ⁵⁵ ⁴⁷ v29
26 ²⁴ ²⁴ v34 ³⁰ ⁰⁴ v28
27 ³¹ ⁰¹ v31
28 ⁶³ v52
³⁰ ⁰⁴ v31 ⁵² ⁰¹ 2:6
29 ⁵⁵ ⁴⁷ 7:26
31 ²⁰ ⁶⁵ v40 ³⁰ ⁰⁴ v34
³¹ ⁰¹ v33 ⁴⁴ ⁶¹ 6:25
33 ³¹ ⁰¹ 6:3
34 ²⁴ ⁰⁴ v44 ³⁰ ⁰⁴ v34-35
35 ³⁰ ⁰⁴ v7,42;5:25
36 ¹⁶ ⁵ 5:24 ²² ⁵ 5:24
37 ²⁸ ⁶ 6:32
39 ³¹ ⁴⁰ v44
⁴¹ ⁰⁰ v41 ⁴⁵ ⁴¹ v40
40 ²⁰ ⁶⁵ v47 ⁴⁵ ⁴¹ 8:48
41 ⁴¹ ⁰⁰ v42
42 ² ³⁰ 6:14 ²⁸ ⁸⁹ 6:14
³⁰ ⁰⁴ v50 ⁴¹ ⁰⁰ 3:12;4:48;
5:47 ⁴⁹ ⁹⁰ అపొ 5:31

బతి, «నీకున్ బతల్ పహ్?» ఇంజెర్ అద్ వెయ్యెనె ఆయి, «నిమె అద్ వెయ్యెన్ సంగ బారి వడ్కతి?» ఇంజెర్ వోర్ యేసునె ఆయి, పూర్గటల్ వొరార్ గిర్ పూసి కియ్యకి.

28 అద్ వెయ్యె బుడ్డితున్ అగనె సుటి కీసి, చహర్తె సాత్త. 29 అని పర్తతున్ సంగ, “ఇంకె వేరి నన కీత సమ్మెతున్ బారెతె వెహార్. వోరె మాయ్యల్ మోక కిరిస్తి ఆందురెయ్ బతలొ? మిరట్ వాసి సూడట్” ఇంజెర్ వెహ్. 30 తె పూర్ చహర్తల్ పెసిసి యేసు మన్వల్ జాగతగ వాసెర్ మత్తెర్.

31 అద్ గట్కతె పూర్ సిస్యలిర్, “గురుజి! జరతెర్ తిన్” ఇంజెర్ యేసున్ జల్మ కీతెర్. 32 బతి యేసు, “మీకున్ టావ సెలె అద్ చంది తిందన్ సాటి, నహ మంత” ఇంజెర్ వెహార్. 33 తె సిస్యలిర్, “గురుజిన్ తిందన్ సాటి, బోరె చంది తతెరెయ్ బతలొ?” ఇంజెర్ తమ్మ తమ ఇత్తెర్. 34 అస్కె యేసు, “నాకున్ సారి కీతార్ బగవంతన ఇచ పియ్య తాక్వల్ అని వోన కామున్ బర్పుర్ కియ్యలె నావ చంది ఆసి మంత. 35 నమునతున్ మిరట్, ‘వాడ్తె విజ వీత్త పెజె, ఉండె నాలుంగ్ మహినె పంట కొయ్యె వాంత’ ఇంతిట్. బతి వహుక్తెకె సూడట్. ఇంకె అద్ పంట కొయ్యెన్ తయర్ మంత*” ఇంజెర్ మీకున్ వెహ్చార్ మంతాన్. 36 “పంట కొయ్యలిర్కున్ ఇంకె బూతి పుట్టెరెన్ మంత. బస్కెట్ పిస్వల్ జీవతగ లోకుర్కున్ తర్వలె, అద్ పంట కొయ్యలిర్కున్ పుట్వల్ పండి. ఇదెన్ హిందల్, విజ వీత్వలిర్ అని పంట కొయ్యలిర్ ఆనంద్ మంద పరంతెర్. 37 ‘విజ వీత్వల్ వొరార్ అని పంట కొయ్యల్ ఉండె వొరార్’ ఇన్వల్ సాస్తర్ కరల్ ఆంద్. 38 మిరట్ కస్టమ్ కీసి వీత్వకి అద్ పంట కొయ్యె, మీకున్ సారి కీతాన్. అద్ విజ వీత్తె దుస్సుర్ కస్టమ్ కీతెర్. పూర్ కస్టమ్ పండితున్ మిరట్ యేచ్చెర్ మంతిట్” ఇంజెర్ ఇత్తార్.

39 “నన కీత సమ్మెతున్ బారెతె, నన వెహ్చాక్ మనెకెన్ నాకున్ వెహార్” ఇంజెర్ అద్ వెయ్యె వెహ్. తె అద్ గవతున్ పియ్య, సమరయ యెరియత చహర్తర్ వెలెటిర్ లోకుర్ యేసున్ పొరొ బరొస ఇరెర్. 40 పూర్ సమరయతుర్ వోన్ వాసి, “గురుజి! నిమె మహ్ వాసి, మందయ్ లాగర్” ఇంజెర్ జల్మ కీతెర్. తె యేసు పూర్గ రండే రోజ్క్ మత్తార్. 41 యేసు వెహంగ్ గొస్తింగ్ కుద్ కేంచి, ఉండె వెలెటిర్ బక్తలిర్ ఆతెర్. 42 “నిమె వెహ్ గొస్తి పియ్యన్ ఆయె బతి, మమెట్ వోనంగ్

* 4:25 కిరిస్తి హెబ్రీ బాసతె మెసయల్ ఇంతెర్. ఇదెన అర్థమ్ పర్తతున్ బచి కియ్యె, బగవంతల్ నేమి కీసి, సారి కియ్యల్ రాజల్. వేన్ సాటి యూదుల్క్ సూడ్సొర్ మత్తెర్. * 4:35 లోకుర్కున్ బగవంతన చర్వతె తర్వల్ పంట. బహన్ ఇత్తెకె సమరయ జాతితుర్ వెలెటిర్ యేసునగ వాసెర్ మత్తెర్. పూర్కున్ బగవంతన సరి-మారగున్ బారెతె వెహ్చాతె కానె ఆసి మంత ఇత్తార్.

గొప్పింగ్ కుద్ కేంచి, వేరె దునియతున్ బచి కియ్యల్ కిరిస్తు ఇంజెర్ కరి కీసి, నమ్మెమ్ ఇంజి వెయ్యెన్ వెహార్.

యేసు అదికారిన్ మరిన్ చొకాట్ కియ్యల్

(మత్తయి 8:5-13; లూక 7:1-10)

43 రండ్ రోజ్క ఆత పెజె, యేసు గలిలయ యేరియతె సొన్లె పెసిత్తార్. 44 (అస్కె యేసు, «పర్వత్తన్ తన్వ సొంత యేరియతగ మాన్ పుటో» ఇంజెర్ మునెన్ వెప్పి మత్తార్.) 45 తెర్ బతి వోర్ గలిలయ యెవ్ పెజె, అగటుర్ లోకుర్ చొకాట్ మాన్ సీసి, వోన్ కరుమ్ కీతెర్. బారితెకె పస్కు సడ్ జర్నెకె, వూర్ యెరుసలెమ్మగ సొంజి మత్తెర్ అని యేసు కీతంగ్ మయ్యతంగ్ కామ్మ సూడ్చి మత్తెర్. 46 అహన్ సొనెకె సొనెకె, ఇదెన్ మునె యేతున్ ఆంగుర్కన రసత్ దాత్ మార్కుసీత్ అద్, గలిలయత కాన చహార్ యెవ్తార్. కపెర్నహోమ్ ఇన్వల్ చహార్ రాజనార్ వారార్ అదికారి మత్తార్. వోనార్ మరి బేమరితె సొనల్ మీండ్చి మత్తార్. 47 తె వోర్ అదికారి, యూదయతల్ గలిలయ యేరియతె యేసు వాతార్ ఇంజెర్ కేంచి, యేసునగ సొత్తార్. అని, “నా మరి బేమరితె సొనల్ మీండ్చి మంతార్. నిమె వాసి, చొకాట్ కియ్యల్ లాగర్” ఇంజెర్ యేసున్ వినంతి కీతార్. 48 తె యేసు, “చమత్కార్క అని మయ్యతంగ్ కామ్మ సూడ బీగర్, నా పారా బరొస కియ్యల్ సెలయ్?” ఇంజెర్ ఇత్తార్. 49 తెర్ బతి వోర్ అదికారి, “పర్బు! నా మరిన పరన్ సొన్వక్ మనెకెన్ వర” ఇంజెర్ ఇత్తార్. 50 అస్కె, “నిమె రోన్ సొన్. నీ మరి పిసంతార్” ఇంజెర్ యేసు వెహార్. తె వోర్ అదికారి, యేసున గొప్పిత్ పారా బరొస ఇర్పి పెసిత్తార్. 51 వోర్ అహన్ సరియ్ సొంజెర్ మనెకెన్, వోనుర్ సేవ్కలిర్ మునెత్క వాసి, “నీవోర్ మరి చొకాట్ అతార్” ఇంజెర్ వెహార్. 52 తె వోర్ అదికారి, “బద్ వకత్తె చొకాట్ అతార్?” ఇంజెర్ సేవ్కలిర్కున్ పూసి కీతార్. అస్కె వూర్, “నినె దుపరి ఉంది నేకెకె, చొకాట్ అతార్” ఇంజెర్ వెహార్. 53 బరొబర్ అదె వకత్తె యేసు తనకున్, «నీవోర్ మరి పిసంతార్» ఇన్వల్ గొప్పి వెహార్ ఇంజెర్ సమ్మె మాసి, వోర్ అదికారి అని వోన్ రోతుర్ యేసున్ పారా బరొస ఇర్తెర్. 54 యూదయ యేరియతల్ గలిలయ వాసి, యేసు కీత రెండవ మయ్యత్ కామ్ ఇద్ ఆంద్.

కెయ్-కాల్క అర్పి సొత్తొన్ చొకాట్ కియ్యల్

5 అద్ ఆత పెజె, యూదుల్కన ఉంది సడ్ కరుమ్ వాత కాడ్చి, యేసు యెరుసలెమ్ నగుడె, వర్పి సొత్తార్. 2 యెరుసలెమ్మ గొరెన పాటక్ ఇన్వల్ జాగతున్ కరుమ్ హెబ్రి బాసతె బెత్తె ఇన్వల్ కోనెర్ మత్త. అద్ కోనెర్కగ సియుంగ్ మండొప్ప మత్తంగ్. 3-4* [అద్ కోనెర్కగ కహి యేలనె బగవంతనార్ దూతల్ రెయ్యి యేతున్ హలి కిందుర్. అస్కె బోర్ మునె రెయంతారా వోర్ బాతల్ బేమరి మత్తెకె గిర్ చొకాట్ ఆందుర్.] అవ్ మండొప్పనగ గుడ్డిర్, లెంగల్ -

43 ¹⁰₅₆ v46
44 ²⁴₂₄ v47
³¹₄₀ 5:31 ⁴³₉₆ 6:14
45 ¹⁰₅₇ అపొ 1:11
²⁴₁₄ మార్ 15:41;
యోహా 5:1; అపొ 8:25
46 ¹⁰₅₆ v46-47 ²⁵₈₀ 21:2
²⁵₈₄ 6:17 ³⁶₃₁ లూక 5:37;
రోమ 14:21;
ఉజగిరి 17:2
47 ¹⁰₅₆ v54 ²⁰₆₅ 5:12
²⁴₂₄ v48 ²⁴₄₉ v54
48 ²⁴₂₄ v50 ⁴¹₀₀ v50
⁴⁵₉₂ v54 ⁵⁰₅₉ అపొ 2:19
49 ²⁹₆₂ 5:7
50 ²¹₉₈ లూక 4:4;
యోహా 4:51;
7:38 ²⁴₂₄ v54
³⁰₀₄ v50-51 ⁴¹₀₀ v53
51 ²¹₉₈ v53 ³⁰₀₄ 5:6
³⁸₁₆ అపొ 3:13
52 ⁸₆₃ 8:29
53 ²¹₉₈ 5:25
³⁶₁₄ 8:35 ⁴¹₀₀ 5:24
54 ¹⁰₅₆ 6:1 ²⁴₂₄ v54-5:1
²⁴₄₉ 7:1 ⁴⁵₉₂ 6:2
1 ²⁴₁₄ v2 ²⁴₂₄ v6 ²⁴₅₃ v10
2 ¹⁴₄₇ 19:13 ²⁴₁₄ 10:22
²⁸₆₁ v7 ⁴⁷₄₅ 10:23
6 ²⁴₂₄ v8 ³⁰₀₄ v8
7 ²⁸₆₁ 9:7 ²⁹₆₂ 6:23
8 ¹⁴₅₃ v21 ²⁴₂₄ 4:21;
5:14; 6:19
³⁰₀₄ v10 ⁴⁰₄₃ v9
9 ²⁸₉₅ v9-11
⁴⁰₄₃ v11 ⁴⁵₂₁ v10
10 ²³₂₃ అపొ 4:14
²⁴₅₃ v15 ³⁰₀₄ v18 ⁴⁵₂₁ v16
11 ²⁸₉₅ అపొ 5:15 ⁴⁰₄₃ v12
12 ²⁰₆₅ 8:7 ⁴⁰₄₃ 6:19
14 ²₆₄ 8:11
²⁴₁₁ 7:14 ²⁴₂₄ v14-17
15 ²⁴₅₃ v16
16 ²⁴₅₃ 2:20; 5:18;
7:35 ⁴⁵₂₁ v18
17 ²⁴₂₄ v19
18 ²⁴₅₃ 6:4 ³⁰₀₄ v19
⁴⁵₂₁ లూక 14:1;
యోహా 7:22;
అపొ 1:12
19 ²₈₁ లూక 23:43;
యోహా 5:24;
6:47 ²⁴₂₄ 6:1 ³⁰₀₄ v24
20 ⁵³₆₈ 11:3

తుంగ్లిర్ అని కెయ్-కాల్క అర్పి సొత్తార్, సమ్మి తీర్కనంగ్ బేమరింగ్ వారిర్ జాగ పియ్యి మందిర్. 5 వూర్ రొపా తీసి ఆట్ (38) సాల్కనల్ బేమరితె మన్వల్ వారార్ మాయ్యల్ మత్తార్. 6 వోర్ మాయ్యన్ యేసు సూడ్చి, వెలె సాల్కనల్ బేమరితె మంతార్ ఇన్వల్ కరి కీసి, “చొకాట్ ఆయన ఇంతి కి?” ఇంజెర్ వోన్ పూసి కీతార్. 7 తె వోర్ మాయ్యల్, “పర్బు! అద్ కోనెర్క యేర్ హాలె మానెకె, నాకున్ అగ రెహ్పలిర్ బోరె సెలర్. అదెన్ సాటి నన రెయ్లె వానెకె, నాకున్ తెర్ మునెన్ దుస్రార్ బోరెర్ అగ రెయంతార్” ఇంజెర్ జవబ్ సీతార్. 8 అస్కె యేసు, “తేద! అని నీవ చాప్తున్ పియ్యి రోన్ సొన్” ఇంజెర్ ఇత్తార్. 9 అహన్ ఇత్త బరొబర్, వోర్ చొకాట్ ఆసి, తన్వ చాప్తున్ పియ్యి తాక్సెర్ సొత్తార్.

ఇద్ గట్టు యూదుల్కన ఆరమ్మ దివొసున్ నేటి జర్తె. 10 తె యూదుల్కనర్ అదికారిర్, “నీవ చాప్ పియ్యి తాక్సెల్, నేండ్ ఆరమ్మ దివొస్ ఆత కాడ్చి, దర్మత కానున్మన్ ఉల్ల తాక్సె ఆంత” ఇంజెర్ చొకాట్ అతొన్ సంగ ఇత్తెర్. 11 బతి వోర్, “నాకున్ చొకాట్ కియ్యల్, ‘నీవ చాప్ పియ్యి సొన్ ఇత్తార్’” ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహార్. 12 తె వూర్, “నీకున్ చాప్ పియ్యి సొన్ ఇంజెర్ బోర్ వెహార్?” ఇంజి పూసి కీతెర్. 13 బతి వోర్ వెహ పర్కె. బారితెకె అగ వెలె మాంది మత్తెర్ అని యేసు మాందితగ మిస్టె మాసి సొత్తార్. 14 అద్ ఆత పెజె యేసు, వోన్ మందిర్ ఆప్తగ సూడ్చి, “ఇమల కేంజ! నిమె చొకాట్ అతి. ఉండె వెలె దుక్కు వాయ్యకెన్ మనె, పాష్పంగ్ కామ్మ కియ్య” ఇంజెర్ వెహార్. 15 అస్కె, వోర్ మాయ్యల్ యూదుల్కనర్ అదికారిర్ సొంజి, “నాకున్ చొకాట్ కియ్యల్ యేసు ఆందుర్” ఇంజెర్ వెహార్. 16 యేసు ఆరమ్మ దివొసున్ నేటి ఈతంగ్ కామ్మ కీతతున్ హిందల్, వూర్ యూదుల్కనర్ అదికారిర్ యేసున్ దుక్కు సియ్యల్ మొదల్ కీతెర్. 17 బతి యేసు, “నా బాబొ హర్ గట్టు కామ్ కీసెర్ మత్త కాడ్చి, నన గిర్ కామ్ కీసెర్ మంతార్” ఇంజెర్ వెహార్. 18 ఇద్ కారన్మన్ హిందల్, యూదుల్కనర్ అదికారిర్, “వేర్ సిరిష్ ఆరమ్మ దివొస్ మా నేకితున్ బహ్మా మాయ్యలె ఆయ్య, బగవంతన్ తన్వోర్ బాబొ ఇంజెర్ వెహ్, తనకున్ బగవంతన్ బరొబర్ బడి కీసెర్ మంతార్” ఇంజి, ఇవ్ రండ్ కారన్మన్ హిందల్, యేసున్ జకన ఇంజెర్ వూర్ నిర్మయ్ కీతెర్.

బగవంతన అదికార్ యేసునగ మంత

19 తె యేసు ఇహిన్ పోడి కీసి వెహార్: “ఇద్ సతెమ్ ఆంద్. బగవంతనార్ మరి తన్వ తన బతయ్ కియ పరార్. బాబొ బతల్ కీంతారా, సిరిష్ అదెనె సూడ్చి మరి కీంతార్. బాబొ బగవంతల్ బతంగ్ బహన్ కీంతారా, అవెన్ మరి అహ్మి కీంతార్. 20 బాబొ మరిన్ లాడ్ కీత కాడ్చి, తన కియ్యలిక్ సమ్మె కామ్మన్ మరిన్ తొహ్పర్ మంతార్. ఉండె వెలె

* 5:3-4 తొరెతంగ్ కహితంగ్ గ్రీకు గ్రంత్కనగ ఇవ్ గొప్పింగ్ సెలెంగ్.

డగుక్ కామ్మ మునె బవినత్తె మరిన్ సంగ బాబొ కియుస్వల్ సూడ్చి, బెయ్ గుల్ ఆకిట్. ²¹ బాబొ సాతుర్కున్ బహన్ ¹నేండుసంతారొ, అహ్నె మరి గిర్ తన నేమి కీతుర్కున్ పిసుసంతార్. ²² బాబొ బోనె తస్వ కియెర్. బతి తస్వ కియెర్ బర్పుర్ అదికార్ తన్వార్ మరిన్ సీతార్. ²³ తనకున్ బహన్ సమ్మిర్ మాని కీంతెరొ, అహ్నె మరిన్ గిర్ మాని కియన ఇంజెరెన్, అద్ అదికార్ మరిన కెయ్ బగవంతల్ సీతార్. బోరె ఆయి మరిన్ మాని కియెకె, మరిన్ సారి కీతార్ బాబొన్ గిర్ మాని కీత లెకతగ వాయెర్. ²⁴ నావ గొస్టి కేంచి, నాకున్ సారి కీతానగ బరొస ఇర్వన్, ¹బస్కెట్ పిస్వల్ జీవ ¹పుటంత. ఆతొన్ పాప్పున్ హిందల్, వాయ్స్ సెక్స తపంత. మరన్తల్ తప్పి, వోన్ బస్కెట్ పిస్వల్ జీవ పుట్ట.

²⁵ “ఇద్ సతెమ్ ఆంద్. సానలిర్ బగవంతనార్ మరిన గొస్టి కేంజ్యల్ వకత్ వాసెర్ మంత. అద్ ఇంకె వాసిన్ మంత. అద్ గొస్టి కేంచి, తాక్వలిర్ బస్కెట్ పిసంతెర్. ²⁶ బహన్ బగవంతల్ జీవతార్ మార్కాల్ ఆందురొ, అహ్నె బస్కెట్ పిస్వల్ జీవతున్ సియ్యల్ అదికార్ మరిన్ సీతార్. ²⁷ వోర్ మరి ¹స్వర్గనార్ మాయ్స్ ¹ఆత కాడ్కి, లోకుర్కున్ తస్వ కియ్యల్ అదికార్ బాబొ వోన్ సీతార్. ²⁸ మిరట్ గుల్ ఆయ్ట్! ఉంది వకత్ వాసెర్ మంత. అద్ వకత్తె వీచ్నగ మన్వలిర్ సానలిర్ సమ్మిర్ గిర్ బగవంతనార్ మరిన గొస్టి కేంచి, నేండ్చి బహి వాంతెర్. ²⁹ నేండ్చి బహి వాతుర్ సమ్మిర్కున్ వోర్ మరి తస్వ కీసి, వూర్గట్ పునెవంతలిర్కున్ బస్కెట్ పిస్వల్ జీవ సీంతార్ అని పాపెన్తలిర్కున్ సెక్స వాటంతార్. ³⁰ అద్ తస్వ నావ ఇవతున్ పియ్యి ఆయె బతి, నాకున్ సారి కీతాన ఇవతున్ పియ్యి కీంతాన్. నావ నన బతయ్ కియ పరొన్. బాబల్ నాకున్ వెహ్ తీరె, లోకుర్కున్ నాయ్ తస్వ కీంతాన్. నన కియ్యల్ తస్వ నాయ్ ఆంద్.

యేసున్ బారెతంగ్ గవంగ్

³¹ “మోక నా బారెతె ననయ్ గవ వెహ్కతె, నావ గవతున్ కరల్ ఇంజెర్ వోపుర్. ³² నా బారెతె గవ వెహ్క వారొర్ మంతార్. వోర్ వెహ్క గవ సతెమ్ ఇంజెర్ నాకున్ టావ.

³³ “మిరట్ యోహన్ గ కహితుర్కున్ రొహిట్. వోన గవ సతెమ్ ఆంద్. ³⁴⁻³⁵ యోహన్ డివెత్ దాత్ పాచ్చెర్ వేడ్చి సీసెర్ మత్తార్. మిరట్ వోన వేడ్చెత్ జాలుక్ వేరి, బెయ్ ఆనంద్చె మత్తట్. మిరట్ బచె మాయన ఇంజెరెన్ ఇవ్ గొస్టింగ్ వెహ్కర్ మంతాన్.

“బతి నాకున్ నరిమన్కన గవ జురత్ సెరె. ³⁶ బారెతెకె యోహన్తున్ తెర్ డగుర్ గవ నహ్ మంత. అద్ బతల్ ఇత్తెకె: నన కీతంగ్ మయ్యతంగ్ కామ్మ. ఇవ్ కామ్మన్ బగవంతల్ నాకున్ కీమ్ ఇంజెర్ హువి కీతార్. ఇవె నాకున్ బాబొ సారి కీతార్ ఇంజెర్ నిరుపన్ కీంతంగ్. ³⁷ వోరె బాబొ నా బారెతె ఇద్ గవ వెహ్కర్ మంతార్. బతి మిరట్ బస్కెట్ వోన వచన్ కేంజ్యకి అని బస్కెట్ వోన రూప్ సూడ్చి. ³⁸ సారి కియ్యన్ పారొ మిరట్ బరొస ఇర్వ కాడ్కి, వోన బోద మీవంగ్ దిల్గనగ

²¹ ¹⁴ 7:52 ²² 6:63
²² ²⁹ v30 ²⁹ v24
²⁴ ¹ v39 ² v25
²² ²² v26 ²⁹ v27
³⁰ ⁰⁴ v25 ⁴¹ v38
²⁵ ⁸¹ 6:26 ²¹ 98 6:51
³⁰ ⁰⁴ 4:35; 5:34; 6:42
²⁶ ²² v29
²⁷ ¹⁸ ⁴⁹ 10:18 ²⁹ ²⁰ v29
²⁸ ³⁴ ¹⁹ 11:17
²⁹ ¹ 7:12 ⁸⁶ ³ 11:24
²² ²² v39 ²⁹ మత్త 23:23;
యోహ 5:30;
హెబ్రి 9:27
³⁰ ⁴² లూక 1:17;
యోహ 7:24;
రోమ 2:13
²⁹ ¹⁹ 7:24 ²⁹ ²⁰ 7:24
³¹ ²⁷ v32
³¹ ⁴⁰ v32 ⁴¹ v32
³² ²⁷ 6:55 ³¹ ⁴⁰ v33
³¹ ⁴¹ మార్ 14:55;
యోహ 5:34;
తీతు 1:13
³³ ²⁵ 8:32
²⁴ ⁹¹ v36 ³¹ ⁴⁰ v36
³⁶ ²⁴ ⁹¹ 10:40
³¹ ⁴⁰ v37 ³¹ ⁴¹ 8:13
³⁷ ³¹ ⁴⁰ v39
³⁸ ⁴¹ ⁰⁰ v44
³⁹ ¹ ⁶⁶ లూక 10:25;
యోహ 6:27; 17:3
¹¹ ²⁴ 7:38 ²² v40
³¹ ⁴⁰ 3:28; 7:7; 15:27
⁴⁰ ²² 3:36; 6:27, 63
⁴² ⁶ 13:35
⁴⁴ ⁰⁰ v46
⁴⁵ ¹⁶ ⁷⁹ అపొ 24:26
³⁴ ⁷⁵ v46
⁴⁶ ¹¹ ²⁵ 6:31
³⁴ ⁷⁵ 6:32 ⁴¹ ⁰⁰ v47
⁴⁷ ¹¹ ²¹ 7:15 ⁴¹ ⁰⁰ 4:42;
6:29; 7:5 ⁴⁴ ⁸⁷ 6:63
¹ ¹⁰ ⁵⁶ 7:1 ²⁴ v3 ⁸⁵ ²³ v23
² ⁴⁵ ⁹² v14
³ ²⁴ v5 ³¹ ⁰¹ v8
⁴ ²⁴ ⁵³ v41 ³⁹ ⁵⁷ 11:55
⁵ ⁹ 13:29 ²⁴ v10
³⁰ ⁰⁴ v6 ⁵³ ⁷⁶ మత్త 10:3;
యోహ 6:7; అపొ 8:6
⁶ ³⁰ ⁰⁴ v8 ³⁹ ⁸⁵ 8:6
⁷ ¹² ²⁰ 12:5 ⁵³ ⁷⁶ 12:21
¹⁰ ²⁴ v11
⁵⁵ ²⁸ 1 కొర 3:12

మనా. ³⁹ బస్కెట్ పిస్వల్ జీవ ¹దర్మ-గ్రంతనగ ¹పుటంత ఇంజెర్ సోండ్ కీసి, మిరట్ చొకొదె మహ్కంతిట్. బతి అవె వచన్క నా బారెతె గవ వెహ్కర్ మంతంగ్. ⁴⁰ తెర్ బతి మిరట్ అద్ బస్కెట్ పిస్వల్ జీవతున్ సాటి నహ్ వాయ్స్ వోప్పిట్.

⁴¹ “నాకున్ మాయ్లిర్ సియ్యల్ డగుర్-పాన్ లాగొ. ⁴² బారెతెకె మిరట్ బగవంతన్ పెర్క కియ్యట్ ఇన్వల్ నాకున్ టావయె. ⁴³ నన నావొర్ బాబొన పారొడె వాతొన్. నాకున్ మిరట్ వోప్పకి. బతి ఉండె బోరె తస్వ పారొడె తనయ్ వాతెకె, వోన్ మిరట్ ఆనంద్చె వోపంతిట్. ⁴⁴ మీకున్ దుస్సుర్ డగుర్-పాన్ సియ్యల్ ఇస్టమ్ బతి, వారొరె మన్వల్ బగవంతల్ సియ్యల్ డగుర్-పాన్ సాటి కోసిద్ కియ్యట్. తె నా పారొ బహన్ బరొస ఇర పర్కిట్? ⁴⁵ నన బాబొనగ మీ పారొ పిరది కీంతాన్ బతలొ ఇంజెర్ సోండ్ కియ్యట్. బతి దర్మత కానున్తున్ లిహి కీతార్ మోసె పర్వత్తన్ పారొ మిరట్ ఆస ఇర్కిట్. వోర్ మోసెయ్ మీ పారొ పిరది కీంతార్. ⁴⁶ వోర్ మోసె నా బారెతె లిహి కీత కాడ్కి, మిరట్ మోక వోన్ బరొస కీందిట్తె, నాకున్ గిర్ బరొస కీందిట్. ⁴⁷ బతి మోసె లిహి కీత దర్మత కానున్తుంగ్ గొస్టినె మిరట్ నమ్మిట్తె, నావంగ్ గొస్టిన్ బహన్ నమ పర్కిట్?” ఇంజెర్ యూదుల్కునర్ అదికార్కున్ వెహ్కార్.

యేసు సియుంగ్ హజర్క్ మాందితున్ జేవున్ దొస్వల్

(మత్తయి 14:13-21; మార్క్ 6:30-44; లూక 9:10-17)

6 అద్ ఆత పెజె, యేసు గలిలయ సమ్మర్తున్* హంద బాజెకె, తన్వర్ సిస్యలిర్ సంగ సాత్తార్. ² బేమరి వాలిర్కున్ యేసు చొకొట్ కీతంగ్ ¹మయ్యతంగ్ కామ్మన్ ¹సూడ్చి, వెలెటిర్ మాంది వోన్ పెజెయ్ వాసెర్ మత్తెర్. ³ తె యేసు గుట తెర్గిసి, తన్వర్ సిస్యలిర్ తోడా ఉద్తార్. ⁴ అవ్ దివొస్కనగ యూదుల్కున ¹పస్క ¹సడ్ కరుమ్ వాసి మత్త. ⁵ అద్ వకత్తె యేసు తల తప్పి సిర్కట్ సూడ్చార్. తె వెలెటిర్ మాంది తన్ వాసెర్ దిస్టెర్. “వీర్ సమ్మిర్ తిన్జ బగటల్ కానె యేచ్చి తర్కట్?” ఇంజెర్ పిలిపున్ యేసు పూసి కీతార్. ⁶ తన బతల్ కియ్యల్ మంతార్ ఇన్వల్ తనకున్ టావయె. బతి వోర్ పిలిపు మన్జె బతల్ మంతయె కరి కియన ఇంజెరెన్, యేసు అహన్ పూసి కీతార్. ⁷ తె పిలిపు, “రండే నుమ్కా (200) ¹కూరతంగ్ బిలనె”* చంది యేచ్చి తత్తెకె తెర్ బతి, హర్ వారొన్ జరజర తిన్జ గిర్ యెవొ” ఇంజెర్ జవబ్ సీతార్. ⁸⁻⁹ అస్కె వోనుర్ సిస్యలిర్గటల్ సీమెన్-పేతుర్కొర్ తముర్ ఆంద్రెయల్, “ఇగె వారొర్ కాండినగ సియుంగ్ సారింగ్ అని రండే చుడుక్ మీన్క మంతంగ్. బతి ఇచొర్ వెలె మాందితున్ ఇవ్ బేకెన్ యెవొంగ్” ఇంజెర్ యేసున్ వెహ్కార్. ¹⁰ తె యేసు,

* 6:1 తిబెరియ సమ్మర్ ఇంజెర్ గిర్ కేయంతెర్. * 6:7 రండే నుమ్కా కూరతంగ్ బిలనె విలువ కమి జాస్త ఆట్ మహినన బూతి. ఇవెన్ గ్రీకు బాసత దేనరంగ్ ఇంతెర్.

అగ ఉద్బల్ జాడి మత్త కాడ్కి, “తాన్ పారా పర్జతున్ ఉపుసట్” ఇంజెర్ వెహార్. తె మరి-మియడ్ అని వెయ్యెకున్ లెక కియ్యకె, లగ్-బగ్ సియుంగ్ హజర్క్ (5,000) మాడ్చు పంగత్ ఉత్తెర్. ¹¹ అస్కె యేసు, అవ్ సారింగ్ పియ్య, బగవంతన్ దనెవాద్ వెహ్, పంగత్ ఉద్తుర్కున్ వహి కియ్యే సీతార్. అహ్లా మీన్కున్ గిర్ సీతార్. వూర్ తిందనచ్చార్ తిత్తెర్. ¹² పర్జ పెటిమెన్ తిత పెజె, “ఇమర్ గిర్ కరబ్ ఆయ్యక్నె, మెయ్యంగ్ టుకెంగ్ సమ్మె మీరి కీమ్” ఇంజెర్ సిస్యలిర్కున్ యేసు వెహార్. ¹³ తె సిస్యలిర్, తిత్తంగ్ అవ్ సియుంగ్ సారిన్ల మెయ్యంగ్ టుకెన్ మీరి కీతెకె, బార డాలంగ్ నింతంగ్. ¹⁴ అద్ మయ్యత కామున్ సూడ్చి, పర్జ గుల్ ఆతెర్. అని “ఇద్ దునియతె వాయ్లె మత్తార్ వోర్ కరల్ చరవక్తల్” వేరె ఆందుర్” ఇంజెర్ పర్జ ఇత్తెర్. ¹⁵ తె యేసు, వూర్ పర్జ తనకున్ హటున్ రాజల్ కియ్యే ఆంతెర్ ఇన్వల్ కరి కీసి, అద్ గుటతెకె వారె సాత్తార్.

యేసు సమ్మర్త యేత్ పారా తాక్వల్

(మత్తయి 14:22-27; మార్క్ 6:45-52)

¹⁶⁻¹⁷ అద్ నేటి పోడ్ సానెకె, యేసునుర్ సిస్యలిర్ గలిలయ సమ్మర్త డర్దిత్ కరుమ్ సాంజి, యేసున సరి సూడ్చెర్ మత్తెర్. అస్కె సికటి ఆసెర్ మత్త తెర్ బతి, యేసు వూర్ వాయ్లెకె మత్తెర్. తె వూర్ సిస్యలిర్, ఉంది రూకతగ ఉచ్చి, సమ్మర్తున్ హంద బాజున్ మన్వల్ కపెర్నహోమ్ చహార్తె సాన్లె పెసితెర్. ¹⁸ అదె వకత్తె డగుర్ వడి-దూందడ్ తేచ్చి, సమ్మర్తంగ్ హెల్వంగ్ బడె మాతంగ్. ¹⁹ వూర్ లగ్-బగ్ మూంద్-నాలుంగ్ కోస్కె లక్ రూకతున్ తాకుస్త పెజె, యేత్ పారా తాక్సెర్ యేసు తమ్మ రూకతగ వాయ్లె సూడ్చి, బెయ్ వెరితెర్. ²⁰ బతి యేసు, “వెరిమట్! ననయ్ ఆందున్” ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహార్. ²¹ అస్కె వోన్ ఆనంద్ అద్ రూకతగ ఉపుసితెర్. అస్కె యెంటెనె వూర్ సాన్వల్ జాగతె అద్ రూక యెవ్.

²²⁻²³ పర్జ వింతి కీసి జేపున్ దొస్తార్ అద్ జాగతె, దుస్రా నేటి కహి రూకంగ్ తిబెరియ నగుడల్ వాతంగ్. తె సమ్మర్త హంద బాజున్ రెహా మాయ్లిర్ లోకుర్, సిస్యలిర్ సిరిప్ ఉందియ రూకతె సాత్తెర్. బతి వూర్ తర్నతె యేసు సాన్వకి ఇంజెర్ కరి కీతెర్. ²⁴ వూర్ మాంది యేసున్ అని సిస్యలిర్కున్ మహ్మతెర్ బతి, బోరె పుట్టకి. తె అవ్ రూకనగ ఉచ్చి, యేసున్ మహ్మసెర్ కపెర్నహోమ్ సాత్తెర్.

²⁵ సమ్మర్త హంద డర్దితె యేసు వూర్కున్ దిస్త పెజె, “గురుజి! ఇగి బస్కె వాతి?” ఇంజెర్ పూసి కీతెర్.

జీవతున్ తాకడ్ సియ్యల్ కానె యేసుయ్ ఆందుర్

²⁶⁻²⁷ తె యేసు, “మయ్యతంగ్ కామున్ అర్తమ్ కియ్యడున్ హిందల్ ఆయె బతి, బర్చర్ కానె తిత్తున్ హిందల్ మిరట్, నాకున్ మహ్మసెర్ మంతిట్. సప్పి కరబ్

¹¹ ²⁴ ²⁴ ¹⁵ ³⁷ ⁹⁵ ^{21:9}
¹² ³⁰ ⁰⁴ ¹⁴ ³¹ ⁰¹ ^{v16}
¹³ ²⁸ ⁹⁴ ^{మత్త} ^{14:20} ²⁹ ¹⁶ ^{v9}
¹⁴ ³⁰ ^{మత్త} ^{14:33};
యోహ 7:26 ²⁸ ⁸⁹ ^{v33}
³⁰ ⁰⁴ ^{v20} ⁴³ ⁹⁶ ^{v45} ⁴⁵ ⁹² ^{v26}
¹⁵ ³⁵ ^{12:13} ²⁴ ^{v17}
¹⁹ ²⁴ ^{5:8} ^{6:22},
⁵³ ⁴³ ^{v66} ⁴³ ^{v21}
²⁰ ³⁰ ⁰⁴ ^{v26}
²¹ ⁴¹ ^{v22}
²⁴ ²⁴ ^{v26} ²⁵ ^{v59}
³¹ ⁰¹ ^{4:8} ^{6:60};
^{11:7} ⁴¹ ^{21:8}
²⁵ ⁴⁴ ^{9:2}
²⁹ ²⁴ ^{v32} ⁴¹ ^{v30}
³² ²⁸ ^{7:28} ⁸¹ ^{v47}
²⁴ ²⁴ ^{v35} ³⁰ ⁰⁴ ^{v42}
³⁴ ⁷⁵ ^{లూక} ^{16:31};
యోహ 7:19;
అపొ 6:14 ³⁷ ^{v33}
³³ ²² ^{v35} ²⁸ ^{v51}
³⁷ ⁷² ^{లూక} ^{24:51};
యోహ 6:38;
అపొ 1:11
³⁴ ²⁹ ⁶² ^{v68}
³⁵ ²² ^{v40}
²⁴ ²⁴ ^{v42} ⁴¹ ^{v36}
³⁶ ⁴¹ ^{v40}
³⁸ ³⁷ ^{v41}
⁴⁰ ⁶⁶ ^{v47}
²² ²² ^{v47} ⁴¹ ^{v47}
⁴³ ²⁴ ^{v53}
⁴⁵ ¹¹ ²⁵ ^{8:8} ⁴³ ⁹⁶ ^{7:40}

ఆయ్యల్ కానెతున్ సాటి పర్జెడె మాయ్లట్. బతి ¹ ^{స్వర్గ్} ^{నోర్} ^{మా} ^{య్యల్} ¹ ^{సి} ^{య్యల్} ¹ ^{బస్కెట్} ^{పి} ^{స్వల్} ^{జీవ} ¹ ^{వాలె} ^{కానెతున్} ^{సాటి} ^{పర్జెడె} ^{మామ్}. అహ్లా సియన్ సాటినె, బగవంతల్ తన్వ అదికార్ మోర్ నా పారా వాడ్తార్. ఇద్ సతెమ్ ఆంద్” ఇంజెర్ వెహార్. ²⁸ అస్కె వూర్, “బగవంతల్ మాకున్ బతల్ కియన ఇంతార్?” ఇంజెర్ పూసి కీతెర్. ²⁹ తె యేసు, “బగవంతల్ బోన్తె సారి కీతారా, వోన్ బరొస ఇరన ఇంజెర్ కోరంతార్” ఇంజి వెహార్. ³⁰⁻³¹ అద్ కేంచి వూర్, “మా తొత్తుర్ ఈజిప్తన్ల వానెకె, బోడి గుటనగ మన్వ ఇన్వల్ కానె తిత్తెర్. దర్మ-గ్రంతనగ లిహి కీత తీరె వోర్ స్వర్గన్ల, అద్ కానెతున్ తిన్ల సీతార్. తె మమెట్ నీ పారా బరొస ఇర్నల్ ఇంకె మా సాటి, బాతల్ మయ్యత కామ్ కీసి తొహంతి?” ఇంజెర్ పూసి కీతెర్. ³² అస్కె యేసు, “అద్ కానెతున్ స్వర్గన్ల మోసె సియ్యకి బతి, నా బాబొయె సీతార్. ఇంకె అద్ కరల్ కానెతున్, నా బాబొ స్వర్గన్ల సీసెర్ మంతార్. ³³ బాబొ స్వర్గన్ల బతతున్ సారి కీతారా, అదె దునియతుర్కున్ జీవదాన్ సీత. బగవంతల్ సారి కీత కరల్ కానె ఇదె ఆంద్” ఇంజెర్ వెహార్. ³⁴ తె వూర్, “పర్జ! అద్ కానెతున్ మాకున్ బస్కెట్ సీమ్” ఇంజెర్ కోరెర్. ³⁵ అస్కె యేసు, “ననయ్ జీవదాన్ సియ్యల్ కానెత ఆందున్. నా పారా బరొస ఇర్చి, నావ చర్చతె వాయ్లిర్ బస్కెట్కె వూరంగ్ దిల్కున్ రొపా కరుసాయుర్ అని వూర్కున్ బస్కెట్కె యేర్ వట్కె వసా. ³⁶ బతి నన ఇదెన్ మునె వెహ్పినయ్, మిరట్ నాకున్ సూడ్చ పెజె గిర్ నా పారా బరొస ఇర్కకి. ³⁷ తెర్ బతి, బోన్ బోన్తె బాబొ నహ్ సారి కీంతారా, వూరె నహ్ వాంతెర్. నహ్ వాతుర్కున్ బస్కెన్ బహి డగ్లి కియెన్. ³⁸ బారితెకె, నన నావ ఇచ తీర్ కియ్యే స్వర్గన్ల రెయ్యి వాయ్కె. బతి నాకున్ సారి కీతాన ఇచ తీర్ కియ్యెనె వాతాన్. ³⁹ నాకున్ సారి కీతాన ఇచ బతల్ ఇత్తెకె, నహ్ సారి కీతుర్టల్ వారార్ గిర్ తప్పి సాన్వక్నె నన కాబాడ లాగర్. వూర్కున్ ¹ ^{తన్వ} ^{కియ్యల్} ^{ది} ^{వొసున్} ¹ ^{నేటి} ^{నన} ^{నేండుస} ^{లాగర్}. ⁴⁰ బారితెకె, తన్వోర్ మరిన్ బాజ్ సూడ్చి, బరొస కియ్యన్ బస్కెట్ పిస్వల్ జీవ పుటన ఇన్వలె బాబొన ఇచ ఆంద్. అహ్లా బరొస ఇర్వన్ తన్వ కియ్యల్ దివొసున్ నేటి నేండుసంతాన్” ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహార్. ⁴¹⁻⁴² అస్కె వూర్ యూదుల్కెన జాతితుర్, “నన స్వర్గన్ల రెయ్యి వాత కానెత” ఇంతార్. వేర్ యేసుతె యోసెప్పారె మరి ఆందుర్ కి రా! వేనుర్ అవల్-బాబొ మాకున్ టావయ్. ‘నన స్వర్గన్ల రెయ్యి వాతాన ఆందున్’ ఇంజెర్ బారి ఇంతార్?” ఇంజి గొల్తెర్. ⁴³ తె యేసు, “మీవ మిరట్ గొల్మట్” ఇంజెర్ వూర్కున్ ఇత్తార్. ⁴⁴ “నాకున్ సారి కీతార్ వోర్ బాబొ, బూర దిల్క ఇచ పుటుసంతారా, వూరె నహ్ వాంతెర్. దుస్రె వాయుర్. నహ్ వాతుర్కున్ తన్వ కియ్యల్ దివొసున్ నేటి నేండుసంతాన్” ఇంజెర్ వెహార్. ⁴⁵ “బగవంతలె వూర్కున్ కరుసీంతార్” ఇంజెర్ పర్వక్తిర్ లిహి కీతెర్. బూరె అవ్ గొప్పింగ్ కరిసి, అవెన్ పియ్య తాకెరొ, సిరిప్ వూరె నహ్ వాంతెర్. ⁴⁶ బగవంతన్

సూడూర్ వోర్ బోరె సెలార్ ఇంజెర్ వెప్పార్ మంతాన్. సిరిష్ ననయ్ బగవంతన్ సూడ్చి, వాతొన ఆందున్. 47 బోరై నహ్ బరొస ఇరంతారొ, వోన్ బస్కట్ పిస్వల్ జీవ పుటంత ఇన్వల్ సతెమ్ ఆంద్. 48 ననయ్ జీవదాన్ సియ్యల్ కానెత ఆందున్. 49 మీ తొత్తుర్ అద్ బోడి గుటనగ మన్న ఇన్వల్ కానె తిత్తెర్ తెర్ బతి మార్తెర్. 50 బతి ఇద్ స్వర్గన్ రెయ్యి వాత కానెతున్ బోరై తింతెరొ, వోన్ బస్కట్ మరన్ మనొ. 51 స్వర్గన్ రెయ్యి వాత జీవదాన్ సియ్యల్ కానెత ననయ్ ఆందున్. బోరై ఇద్ కానెతున్ తింతెరొ, వోర్ బస్కట్ పిసంతార్. అద్ కానె నా మేందొల్ ఆంద్. అద్ మేందొడున్ దునియతుర్కున్ బస్కట్ పిసుసి ఇరై, అర్చన సింతాన్” ఇంజెర్ వెహార్. 52 ఇద్ కేంచి వూర్ యూదుల్క్, “మరట్ తిన్లె వేర్ తన్వ మేందొడున్ బహన్ సియ పరంతార్?” ఇంజెర్ తమ్మ తమ సొంగ్ చర్చ కీతెర్. 53 తె యేసు, “స్వర్గనార్ మాయ్ మేందొల్ తిన్వెకెన్ ఆయి, వోన నెతుర్ ఉన్వెకెన్ ఆయి, మీకున్ బస్కట్ పిస్వల్ జీవ పుట పరొ. ఇద్ సతెమ్ ఆంద్. 54 బతి బోరై నావ మేందొడున్ తింజి, నావ నెతుడున్ ఉంటారొ, వోర్ బస్కట్ జీవతె మందంతార్. వోర్ సాతెకె గిర్, తన్వ కియ్యల్ దివొస్స నన వోన్ నేండుసంతాన్. 55 బారెతె నావ మేందొల్ కరల్ తిన్వల్ కానె ఆంద్ అని నావ నెతుర్ కరల్ ఉన్వల్ చీజ్ ఆంద్. 56 బోరై నావ మేందొడున్ తింజి, నావ నెతుడున్ ఉంటారొ, వోన్ నన నహ్ వోర్ ఉంది ఆసి, మందంతామ్. 57 జీవతె మన్వల్ బాబొ నాకున్ సారి కీత కాడ్చి, నన జీవతె మంతాన్. అహ్ నావ మేందొడున్, బోరై తింతెరొ వోర్, నా హిందల్ జీవతె మందంతార్. 58 స్వర్గన్ రెయ్యి వాత కరల్ కానెత ననయ్ ఆందున్. తొత్తుర్ మన్న ఇన్వల్ కానె తింజి గిర్ మార్తెర్. బతి ఇద్ కానెతున్ తిత్తెర్ బస్కట్ జీవతెన్ మందంతెర్ ఇంజి, మీకున్ వెప్పార్ మంతాన్” ఇంజెర్ ఇత్తార్. 59 ఇవ్ గొస్టింగ్ కపెర్నహోమ్ న సునగోగ్గుగ* బోద కీనెకె యేసు వెహార్.

బస్కట్ పిస్వల్ జీవతున్ బారెతె బోద

60 ఇవ్ గొస్టింగ్ కేంచి వూర్ బక్తలిర్, “ఇద్ బోద వెలె కటిన్త మంత. ఇద్ బోదతున్ బోర్ వాపనిర్?” ఇంజెర్ గొత్తెర్. 61-62 తె యేసు అద్ కరి కీసి, “మిరట్ ఇద్ గొస్టి కేంచిన్ సొంగున్ వాతెకె, స్వర్గనార్ మాయ్, వాత జాగతెకె తాచ్చి సాస్వల్ సూడైకె, ఉండె బహన్ ఆంతిటొ?” ఇంజెర్ బక్తలిర్కున్ ఇత్తార్. 63 “మేందొల్ జీవతున్ సియ పరొ. సిరిష్ బగవంతన్ ఆత్మతున్ హిందల్, జీవతె మంతిట్. నన వెహ్యలిక్ జీవ సియ్యల్ ఆత్మతంగ్ గొస్టింగ్ ఆందుంగ్. 64 బతి మీ రొపా కహితుర్ బరొస కియ్యర్ వూర్ మంతెర్” ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహార్. బారెతె, తనకున్ బోర్ నమ్మూర్ అని బోర్ పసి కీంతోర్ ఇన్వల్ యేసున్ మొదొడలె టావ మత్త. 65 అని ఉండె యేసు, “మీకున్ నా బాబొ సారి కీతెకె తప, నహ్ బోర్ వాయ పర్వట్. అదెన్ సాటిన్ ఇవ్ గొస్టింగ్ మీ సమ్మిర్కున్ వెహార్”

47 ¹₆₆ v54 ²₈₁ 5:19;
6:53; 10:1 ²²₂₂ v48
³⁰₀₄ v52 ⁴¹₀₀ v64
48 ²²₂₂ v51
50 ³⁷₇₂ v51
51 ⁶⁵₈₁ మార్ 10:30;
యోహ 6:58; 13:8
²¹₉₈ v57 ²²₇₂ v53
²⁸₈₉ 7:4 ³⁷₇₂ v58
52 ²⁴₅₃ 7:1 ³⁰₀₄ v53
⁴⁵₆₁ v52-56
53 ²₈₁ 8:34 ²²₂₂ v54
²⁴₂₄ v19,61; 7:28 ³⁰₀₄ v65
54 ²⁹₂₉ v54-56
⁶⁶₆₆ v68 ²²₂₂ v63
55 ²⁷₂₇ 7:18
56 ²⁹₂₉ 19:34 ⁴⁵₆₁ v63
57 ²¹₉₈ v58
58 ⁶⁵₆₅ 8:35
²¹₉₈ 7:38 ³⁷₇₂ 12:28
59 ⁸⁴₈₄ మత్త 4:13
⁴⁸₆₄ 18:20
60 ³¹₀₁ v61
63 ²²₂₂ 5:40; 6:68;
17:3 ²⁷₂₇ రోమ 4:17
⁴¹₅₁ 7:39 ⁴⁷₈₇ v68 ⁴⁵₆₁ 8:15
64 ⁴⁶₄₆ 8:25
²⁴₂₄ v67 ⁴¹₀₀ v69
65 ³⁰₀₄ v71
66 ³¹₀₁ 7:3 ⁴⁰₄₃ 7:1
67 ²⁴₂₄ v70
68 ⁶⁶₆₆ 10:28 ²²₂₂ 8:12
²⁹₆₂ 8:11 ⁴⁰₇₄ 13:6
⁴⁴₈₇ 8:20 ⁴⁶₁₃ v71
69 ⁴₀ 14:26 ⁴¹₀₀ 7:5
70 ¹²₂₈ 8:44
¹⁵₈₆ 13:18 ²⁴₂₄ 7:1
71 ²⁴₅₅ 12:4 ²⁴₆₉ 12:4
³⁰₀₄ 7:6 ⁴⁶₁₃ 13:2
1 ¹⁰₅₆ v9 ²⁴₂₄ v6
²⁴₄₉ v3 ²⁴₅₃ v2 ⁴⁰₄₃ 8:12
2 ²⁴₅₃ v11
3 ⁸₀ v5 ²⁴₄₉ 11:7 ³¹₀₁ 8:31
4 ²⁸₈₉ v7
5 ⁸₀ v10 ⁴¹₀₀ 5:47;
7:31; 9:18
6 ²⁴₂₄ v14 ³⁰₀₄ v11
7 ²⁸₈₉ 3:16; 8:12; 11:27
³¹₄₀ 8:13 ⁴¹₉₀ 17:15
9 ¹⁰₅₆ లూక 24:6;
యోహ 7:41
10 ⁸₀ 11:2
11 ²⁴₅₃ v13 ³⁰₀₄ v12

ఇంజెర్ ఇత్తార్. 66 అస్కెడల్ యేసునుర్ వెలెటిర్ బక్తలిర్ పెజె మల్చి సాత్తెర్ అని వూర్ ఉండె బస్కెన్ వోన బక్తి పియ్యకి. 67 అదెన్ సాటి, యేసు బార జన్స్, సిస్వలిర్ బాజున్ మల్చి, “మిరట్ గిర్ దాకొమ్ ఇంతిట్ కి బతల్?” ఇంజెర్ పూసి కీతార్. 68 అస్కె సీమెన్-పేతురు, “బోన్ ఇంజెర్ దాకొమ్ పర్చు? బస్కెట్ పిస్వల్ జీవ సియ్యలిక్ గొస్టింగ్ వెహ్యని నిమెయ్ ఆంది. 69 ‘బగవంతల్ రొహ్దార్ వోర్ పవిత్ర వాలెని నిమెయ్ ఆంది’ ఇంజి బరొస ఇర్చి కరి కీతామ్” ఇంజెర్ వెహార్. 70 తె యేసు, “మీ బార జన్సున్ ననయ్ నేమి కీతాన్ కి సెలె? బతి మిహటల్ వొరొనగ సయ్యన్ద మన్ మంత” ఇంజెర్ వెహార్. 71 సీమెన్ మరి ఇస్కరియోత్ నాట్వోర్ యూదల్, బార జన్స్, సిస్వలిర్గటల్ వొరొర్ ఆసి గిర్ దోక సియ్యల్ ఆతార్. అదెన్ సాటిన్ వోన్ బారెతె ఇద్ గొస్టి వెహార్.

యేసు అని వోసుర్ తముక్

7 ఇద్ అత పెజె, యూదుల్కున్ అదికారిర్ యేసున్ జక్తె సూడైర్ మత్త కాడ్చి, యూదయ యేరియతగ వోర్ సాన్మకి. సిరిష్ గలిలయ యేరియతగన్ తిరిసెర్ మత్తార్. 2 బతి అద్ గట్టతె యూదుల్కున్ డేరన సడ్ కరుమ్ వాసెర్ మత్త. 3 తె యేసునుర్ తముక్, “నిమె ఇగిటల్ యూదయ సాన్. అస్కెన్ అగటుర్ నీ బక్తలిర్ నీవంగ్ మయ్యతంగ్ కామ్మ సూడంతెర్. 4 ఇగెన్ మత్తెకె నీకున్ డగుర్-పాన్ వాయె. నిమె కరలెనె ఇవ్ మయ్యతంగ్ కామ్మ కీతెకె, దునియతుర్కున్ తొహ” ఇంజెర్ తాదన్ వెహార్. 5 ఇత్తెకె, వోసుర్ తముక్ గిర్ యేసునగ బరొస ఇర్చకి.

6 తె యేసు, వూర్కున్ ఇత్తార్, “నా బారెతె వొడ్చి అరుస్వల్ వకత్ అజున్ వాయెయె. బతి మిరట్ బస్కె గిర్ అగ సొంద వచ్చొ. 7 దునియతుర్ మీకున్ మెచ్చక్ మంద పరుర్. బతి వూర్ కియ్యలిక్ కామ్మ కరబ్ మంతంగ్ ఇంజెర్ నన వెహ్ కాడ్చి. నాకున్ వూర్ మెమర్. 8 మిరట్ సడ్దన్ సాటి సొంటు. నావ వాయ్యల్ వకత్ నింద్య కాడ్చి, నన ఇంకె మీ సంగ వాయెన్” ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహార్. 9 ఇహిన్ వెహ్, యేసు గలిలయతగన్ ఆగ్గొర్.

10 బతి వోసుర్ తముక్ సడ్దన్ సాటి సొత్త పెజె, యేసు గిర్ ఉజగిరితె ఆయ్య, మక్తితె అగ సొత్తార్. 11 అద్ సడ్ జగ్గెనెకె యూదుల్కున్ అదికారిర్, “వోర్ బగ మంతార్?” ఇంజెర్ వోన్ సాటి మహ్మత్. 12 తె అద్ మాందితల్ కహితుర్, “యేసు చొకొట్వోర్ మాయ్ ఆందుర్” ఇంజెర్ అని, ఉండె కహితుర్, “సెలె-సెలె వోర్ పరతున్ పసి కియ్యల్ ఆందుర్” ఇంజెర్ కుస కుస చర్చ కీతెర్. 13 బతి యూదుల్కున్ అదికారిర వెరెతె, యేసున్ బారెతె బోర్ ఉజగిరి వడ్చిమకి.

* 6:59 సునగోగ్ ఇత్తెకె యూదుల్కు మీరె మాయ్యల్ రోన్.

12 ¹₈ అపొ 9:36 ³⁰₀₄ లూక 22:16; యోహ 6:42; 7:15,50; 16:18
13 ²⁴₅₃ v15

యేసు డేరన సడ్ జర్నెకె మందిర్తగ బోద కరుస్సల్

14 అద్ సడ్ మొదోల్ ఆసి అర్దొ దివొస్క్ ఆత పెజె, యేసు మందిర్తగ సొంజి, బోద కరుస్సల్ సురు కీతొర్. 15 అద్ కేంచి వూర్, “అసల్ వేర్ బోరె గురునగ సిక్వాన్ యేత్మకి. బతి వేన్ ఇచార్ వెలె గియన్ బగటల్ వాత?” ఇంజెర్ వూర్ యూదుల్క్ గుల్ ఆతెర్. 16 తె యేసు, “నన వెహ్యలిక్ గొస్టింగ్ నావంగ్ ఆయొంగ్. బతి నాకున్ సారి కియ్యల్ బగవంతనంగ్ ఆందుంగ్. 17 మిహ్టల్ బోరె ఆయి బగవంతన ఇచ తీర్ తాకన ఇందనర్తె, ఇన్ గొస్టింగ్ నహ్టల్ వాసెర్ మంతంగ్ కి సెలెకె, బగవంతనల్ వాసెర్ మంతంగ్ ఇన్వల్ కరి కీంతొర్. 18 బోరె సొంత గొస్టింగ్ కరుసంతొరా, వోర్ తన్వయ్ డగుర్-పాన్వన్ కోరంతొర్. బతి బోరె తనకున్ సారి కియ్యనె డగుర్-పాన్ వాయన ఇంతొరా, వోర్ బరొసతొర్ ఆందుర్. వోన్ కరబ్ బతయ్ సెలె. 19 మోసె దర్మత కానున్వన్ మీకున్ సీతొర్. తెర్ బతి మిహ్టల్ వొరార్ గిర్ అవెకున్ పియ్యి తాక్సెర్ సెల్వీట్. ఇదెన్ బద్లి నాకున్ జక్లె సూడ్సెర్ మంతిట్” ఇంజెర్ యేసు ఇత్తొర్. 20 అద్ కేంచి దుస్రాక్ నహ్టల్ వాతుర్ వూర్, “ఎహ! నీకున్ బూర్ జక్లె సూడ్సెర్ మంతెర్? నిహ్ బూత్ సోఫ్రె మాసి మంత కి బతల్?” ఇంజెర్ ఇత్తెర్. 21 తె యేసు, “నన ఆరమ్మ దివొసున్ నేటి, కీత మయ్యత కామున్ సూడ్సి, మిరట్ సమ్మిర్ వెలె గుల్ ఆతిట్. 22 మీ మర్క్సన్ తోల్ కత్రి” కియన ఇంజెర్ మోసెన కానున్వగ మంత. ఇద్ రివజ్ మోసె మొదోల్ కియ్యకి. బతి తొత్తుర్గటల్ వాత. తెర్ బతి ఆరమ్మ దివొసున్ నేటి గిర్, మిరట్ ఇద్ కార్య కీసెర్ మంతిట్. 23 నా పొరా బారి సొంగున్ వాంతిట్? మిరట్ వొరార్ కాండిన్, ఆరమ్మ దివొసున్ నేటి తోల్ కత్రి కీతెకె, మోసెన కానున్వన్ బహ్క మాతప్ ఆయొ ఇంతిట్. బతి అంటిక్ వొరార్ మాయ్నన్ నన చొకొట్ కీతెకె, నాకున్ బహ్క మాతొర్ ఇంతిట్. 24 పొరా దిస్వడున్ హిందల్, తస్వ కియ్యట్. బతి సొంవ్-విచార్ కీసి, బరొబర్ తస్వ కీమ్” ఇంజెర్ యేసు వెహ్తొర్.

యేసుయె కిరిస్తు కి బతల్?

25 అస్కె యెరుసలెమ్మూర్ కహి జన్స్, “వూర్ అదికారిర్ జక్లె, మహ్మవల్ వేరె ఆందుర్ సెలెయ్?” ఇన్వల్ మొదోల్ కీతెర్. 26 “ఇచుల సూడట్! వోర్ ఉజగిరి వడ్క్సెర్ మంతొర్. తెర్ బతి, బోరె బతయ్ ఇంజెర్ సెలెర్. వేరె కరల్ కిరిస్తు ఇంజెర్ అదికారిర్ కరి కీతెరా బతలొ? 27 బతి కిరిస్తు వానెకె, వోర్ బగటల్ వాంతొర్ ఇన్వల్, బోనె కరె మాయొ. వేరె బగటొర్ ఇన్వల్ మాకున్ టావయె ఇంజెర్ సొంవ్ కీంతిట్. బతి నావ నన ఇగె వాయ్యకి. నాకున్ సారి కియ్యల్ సతెవంతల్ ఆందుర్. వోర్ బోర్ ఆందురా మీకున్ టావ సెలె. 29 బతి వోర్ నాకున్ టావ. వోర్ సొన్ ఇంజెర్ చుకుమ్ సీత కాడ్కినె,

14 ²⁴₁₁ v28 ²⁴₂₄ v16
15 ¹¹₂₁ అపొ 26:24
²⁴₅₃ v35 ³⁰₀₄ v25
16 ²⁴₂₄ v21
18 ⁹₃ అపొ 1:18 ²⁷₈:13
19 ³⁴₇₅ v22 ³⁵₅₁ v23
20 ¹¹₄₀ 8:48
21 ²⁴₂₄ v28
22 ³⁴₇₅ v23
⁴⁰₅₉ అపొ 7:8 ⁴⁰₆₁ v23;
రోమ 4:11 ⁴⁵₂₁ v23
23 ³⁴₇₅ 8:5 ³⁵₅₁ v49
⁴⁰₆₁ అపొ 7:8 ⁴⁵₂₁ 9:14
24 ¹³₄₂ 17:25
²⁹₁₉ v51 ²⁹₂₀ 8:16
25 ²⁴₁₅ మార్ 1:5 ³⁰₀₄ v26
26 ³⁰₃₀ v40 ⁷₅₈ v48
³⁰₀₄ v28 ⁵⁵₄₇ లూక 23:39;
యోహ 7:27; 17:3
27 ⁵⁵₄₇ v31
28 ²⁸₂₈ 8:16 ¹¹₁₁ 8:2
²⁴₂₄ 6:53; 7:33;
8:28 ³⁰₀₄ v31
31 ³⁰₀₄ v37 ⁴¹₀₀ v38
⁴⁵₉₂ 9:16 ⁵⁵₄₇ v41
32 ⁷₅₇ v45
⁵²₅₇ v45 ⁵³₃₀ v45
33 ²⁴₂₄ v37
35 ¹⁶₇₂ 12:20 ²⁴₅₃ 5:16;
8:22; 10:24
37 ²⁴₂₄ v39 ³⁰₀₄ v40
38 ¹¹₂₄ v42 ²¹₉₈ 4:50;
11:25; అపొ 17:28
²⁸₃₆ అపొ 3:2 ⁴¹₀₀ v39
39 ¹³₉₂ 8:54 ²⁴₂₄ 8:1
⁴¹₀₀ v48 ⁴¹₅₁ 11:33
40 ³⁰₀₄ 8:31
³⁰₀₄ v41 ⁴³₉₆ v52
41 ¹⁰₅₆ v52
³⁰₀₄ v50 ⁵⁵₄₇ v42
42 ⁶₆ మత్త 2:1
¹¹₂₄ 10:35
¹¹₃₈ అపొ 1:16 ⁵⁵₄₇ 9:22

ఇగె వాతొన్” ఇంజెర్ జోరె వెహ్తొర్. 30 అద్ వకత్తె వూర్ అదికారిర్ వోన్ పియ్యె కోసిద్ కీతెర్. బతి వొరార్ గిర్ వోన్ పొరా కెయ్ వాట పర్మకి. బారితెకె వోన వకత్ నిండెకె మత్త. 31 తెర్ బతి “కిరిస్తు వానెకె, వేన్ తెర్ అదిక్ మయ్యతంగ్ కామ్మ” కీంతొయ్?” ఇంజి, వెలెటిర్ పర్మ వోన్ పొరా బరొస ఇత్తెర్. 32 ఇవ్ కుస కుస ఇన్వలిక్ గొస్టింగ్ పరిసయ్యల్క్* కేంజెర్ అని వీర్ పరిసయ్యల్క్, డగుక్ కటొడలిర్ మీరె మాసి, యేసున్ పియ్యె మందిర్తగ కేప్వలిర్కున్ సారి కీతెర్. 33 అస్కె యేసు, “నన ఉండె జరసి వకత్ వేరి, మీ సంగ మందంతొన్. అద్ వకత్ నింత పెజె, నాకున్ సారి కియ్యనగ మల్లి దాంతొన్. 34 మిరట్ నాకున్ మహ్కటిట్ బతి, నన మీకున్ పుటొన్. నన సొంజి మన్వడగ మిరట్ వాయ పర్వీట్” ఇంజెర్ వెహ్తొర్. 35 యూదుల్క్ నుర్ అదికారిర్ తమ్మ తమ, “మరట్ మహ్కటెకె గిర్ పుట్వకెనె వేర్ బగ సొన్మడ్ మందర్ బెహ? మోక దుస్రాక్ దేస్సెనగ పగ్లె మాసి మన్వలిర్ యూదుల్క్ నగ సొంజి, బగవంతన్ బారెటె టావ సెలెర్ వూర్క్* బగవంతన్ బోద వెహ్మడ్ మందర్ కి? 36 ‘మిరట్ నాకున్ మహ్కటిట్ బతి, నన మీకున్ పుటొన్. నన సొంజి మన్వడగ మిరట్ వాయ పర్వీట్’ ఇన్వడ అర్తమ్ బతలెయొ?” ఇంజెర్ వడ్క్తెర్.

యేసు జీవ నిపుస్సల్ యేత వాగ్దన్ సియ్యల్

37 అద్ సడ్ ఆక్రిత దివొస్ బెయ్ ముకె మందంత. తె అద్ దివొసున్ నేటి యేసు నిల్లి, “వట్క వస్తొర్ వోర్, నహ్ వాసి యేర్ ఉండన. 38 నా పొరా బరొస ఇర్తొనగ, డర్మ-గ్రంతనగ వెహ్మపినయ్, ‘వోన పెటిత్ రొపాడల్ జీవ నిపుస్సల్ యేర్ పొంగ్గెర్ మందంత” ఇంజెర్ వెహ్తొర్. 39 వోన్ బరొస ఇర్తుర్కున్ పుట్వల్ బగవంతన ఆత్మతున్ బారెటె, యేసు అద్ జీవ నిపుస్సల్ యేర్ పొంగ్గెల్ గొస్టి వెహ్తొర్. యేసు ఉండె గిర్ సాసి-నేండెకె మత్తొర్. అదెన్ సాటి వూర్ అద్ ఆత్మ వాయ్లెకె మత్త. 40 ఇవ్ గొస్టింగ్ కేంజెర్ కహితుర్, “బవినత్తె వాయ్యల్ పర్వకల్” కరలెన్ వేరె ఆందుర్” ఇంజెర్ ఇత్తెర్. 41 ఉండె కహితుర్, “వేర్ కిరిస్తు ఆందుర్” ఇంజెర్ ఇత్తెర్. తె ఉండె కహితుర్, “ఎహ! కిరిస్తు గలియతల్ బహన్ వాంతొర్? 42 ‘కిరిస్తు దావిద్న కాన్దాన్తల్ పుటంతొర్ అని దావిద్ మత్త బెత్తెహమ్ చహర్తలె వాంతొర్’ ఇంజెర్ దర్మ-గ్రంత వెహంతి కి?” ఇంజెర్ ఇత్తెర్. 43 యేసున్ హిందల్, పర్వతున్ నడ్డుమ్ బేద్-బావ్ పుట్ట. 44 తె కహితుర్ వోన్ పియ్యెమ్ ఇంజెర్ సూడ్తెర్. బతి వొరార్ గిర్ వోన్ పొరా కెయ్ వాట పర్మకి.

* 7:22 మొడ్డలిర్ పుట్టి ఆట్ రోజ్క్సె మోసెన కానున్వగ తోల్ కత్రి కియన ఇంజెర్ చుకుమ్ మంత. * 7:32 పరిసయ్యల్క్ యూద దర్మతెర్ పెదొల్క్ లోకుర్ ఆందిర్. బగవంతనంగ్ నేకింగ్ సమ్మిర్ పియ్యి తాకన ఇంజెర్ వెహ్మదిర్ అని తమొ గిరె పియ్యి తాకినదిర్. బతి వూర్ తమకున్ మన్తె వాతంగ్ నేకింగ్ అని రీతి-రివజ్క్ వెలె తయర్ కీసి ఇవెన్ గిర్ పియ్యి తాకన ఇంజెర్ వెహ్మదిర్. * 7:35 ఇగె గిరిక్కుర్ ఇంజెర్ మందంత. బతి యూదుల్క్ నెకెకె గిరిక్కుర్ ఇత్తెకె దుస్రా సమ్మి జాతినుర్ ఇంజెర్ అర్తమ్.

యూదుల్కునుర్ అదికారిర్ యేసున్ పొరొ బరొస ఇల్లె వొప్పకి

45 మందిర్లగ కేప్పలిర్ రికమ్ కెయ్యెనె మల్లి వాత పెజె, “మిరట్ వోన్ బారి తర్మకి?” ఇంజెర్ డగుక్ కటొడలిర్ అని పరిసయుల్కు పూసి కీతెర్. 46 తె మందిర్లగ కేప్పలిర్, “వోర్ మాయ్లల్ వడ్క్తమ్ ఇంకె వేరి బోరె బస్సెన్ వడ్క్తమ్కి” ఇంజెర్ జవబ్ సీతెర్. 47 తె పరిసయుల్కు, “వోర్ మీకున్ గిర్ పసి కీతొరియ్? 48 మా అదికారిర్లటె ఆయి, సెలెతె పరిసయుల్కునగటె ఆయి, వొరొర్ తెర్ వోన్ పొరొ బరొస ఇరైరియ్? సెలె బోరె ఇర్మకి. 49 బతి దర్మత కానున్ టావ సెల్వక్నె, వీర్ పిసలిర్ లోకుర్ వోన్ బరొస ఇరైర్. తె వూర్కున్ బగవంతన సాపెన లాగంత” ఇంజెర్ మందిర్లగ కేప్పలిర్కున్ వెహార్. 50 ఇదెన్ మునె, యేసునగ సాంజి, వాతుర్లటల్ వొరొర్ నికొదేమ్ ఇన్వల్ వూర్ అదికారిర్ నడ్డుమ్ మత్తొర్. 51 తె నికొదేమ్, “వోన్ గవ కేంజ్వికెన్ అని వోర్ బతల్ కీతొర్ ఇన్వల్ కరి కియ్యక్నె, దర్మత కానున్ పియ్యి, మరట్ తస్వ కియ పర్కట్ కి? తప్పక్ మరట్ కియ పర్కట్!” ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహార్. 52 తె వూర్, “యే పిస! నిమ్ గిర్ గలిలయతోని ఆంది కి బతల్? దర్మ-గ్రంతున్ చొకొట్ వాచి కీమ్. గలిలయతల్ బోరె పర్వత్ వాయెర్ ఇంజి మందంత” ఇంజెర్ చేడి కీతెర్.

ఉంది వెయ్యె పీర్ కీసెర్ సాపె మాయ్లల్

53 * [అద్ ఆత పెజె వూర్ సమ్మిర్ బోన్ రోన్ వోర్ సాత్తెర్. బతి యేసు ఒలివ మరక్కు గుటల్ పొరొ సాత్తొర్. 2 దుస్రా నేటి బెయ్ సక్రెన్, వోర్ మల్లి మందిర్లగ వాత్తొర్. అస్కె వెలెటిర్ లోకుర్ వోన్ మీరె మాతెర్. తె యేసు, వూర్కున్ బోద కరుసన్ సాటి ఉద్తొర్. 3 అస్కెనె, బోద వెహ్యలిర్ సాస్తిరిర్ అని పరిసయుల్కు పీర్ కీనెకె సాపె మాత అద్ వెయ్యెన్ తత్తెర్. అని అద్ వెయ్యెన్ సమ్మిర్ నడ్డుమ్ నిపుసిసి, 4 “గురుజి! ఇద్ వెయ్యె పీర్ కీనెకె సాపె మాత. 5 ఈతల్ వెయ్యెన్ బండనె పాసి జకన ఇంజెర్ మోసెన కానున్తగ హుకుమ్ మంత. తె నిమె బతల్ ఇంతి?” ఇంజెర్ యేసున్ పూసి కీతెర్. 6 వోన్ పొరొ పిరది కియ్యె, తప్పగ పియన ఇంజెర్ అద్ సవల్ యేసున్ పూసి కీతెర్. బతి యేసు బూడ్ వరిసి, బొమితగ లిహి కీసెర్ మత్తొర్. 7 వూర్ తమ్మ జిద్ సుటి కియ్యకి. తె యేసు తల తప్పి వూర్కె సూడ్సెర్, “మిహ్లాట్ బస్సెన్ పాప్ కియ్యకి, వోర్ మొదొల్ ఇద్ వెయ్యెన్ పొరొ బండ వాట వచా” ఇంజెర్ వెహార్. 8 అని ఉండె బూడ్ వరిసి, బొమితగ లిహి కీసెర్ మత్తొర్. 9 అద్ గొస్తి కేంచి తాన్ తత్తుర్ వూర్, మాత్రలిర్గటల్ మొదొల్ కీసి, సమ్మిర్ వొరొన్ పెజెయ్ వొరొర్ అగటల్ సాత్తెర్. తె సిరిప్ అద్ వెయ్యెయె యేసున్ మునె నిల్చి మత్త. 10 తె యేసు ఉండె ఉంది జోక తల తప్పి, “బాయి! నీకున్ తత్తుర్ వూర్ బేందిర్? నీకున్ బోరె సిక్కు వాట్మకియ్?” ఇంజెర్ పూసి కీతొర్. 11 తె అద్ వెయ్యె, “వాట్మకి పర్బు!” ఇంజెర్ జవబ్ సీత. అస్కె యేసు, “నన గిర్

45 7 11:47

52 57 v46 53 30 v47

46 52 18:3

47 53 30 లూక 17:20;

యోహ 7:48; 11:57

48 7 58 12:31

00 8:24 53 30 8:3

49 35 1 లూక 2:39;

యోహ 7:51;

అపొ 6:13

50 30 04 v12; 8:5,

33 35 30 19:39

51 29 19 8:15 35 51 8:5

52 10 56 12:21

14 53 11:29 43 96 8:52

1 16 38 మత్త 21:1;

అపొ 1:12 24 v6

2 24 11 లూక 21:37;

యోహ 8:20; అపొ 3:3

29 92 లూక 21:23;

యోహ 11:50;

అపొ 4:8

3 11 22 అపొ 4:5

34 30 మత్త 15:19 53 30 v13

4 34 31 రోమ 2:22

5 17 81 14:31 30 04 v5-6

34 75 9:28 35 51 v17

6 24 24 v11 30 04 v12

39 85 అపొ 5:9

7 20 65 9:2

8 11 25 v17

9 42 45 అపొ 2:17

10 26 32 v11

11 64 9:2 24 v11-12

26 32 మత్త 12:41;

రోమ 2:1 29 62 9:36

12 22 10:10 24 v14

28 89 v23 30 04 v19

40 43 లూక 24:17;

యోహ 10:23;

అపొ 3:8

13 27 v14 31 40 v14

31 41 v14 53 30 9:13

14 27 మత్త 22:16;

యోహ 8:17;

తిత్తు 1:13 24 v19

31 40 v18 31 41 v17

15 29 19 v16 45 61 17:2

16 28 15:1

29 19 v26 20 12:31

17 27 v26 11 55 10:34

31 41 19:35 35 51 10:34

18 31 40 10:25

19 24 24 v25 30 04 v22

నీకున్ సిక్కు వాటొన్. ఇగెటల్ సొన్ అని ఇంగెడల్ పాప్ కియ్య” ఇంజెర్ వెహార్.]

యేసుయె దునియత వేడ్చి ఆందుర్

12 మల్ల యేసు, వూర్ పర్జతున్ సంగ, “నన దునియతుర్కున్ వేడ్చి ఆసి మంతొన్. నా పెజెయ్ తాక్వలిర్ సికటితగ తాకుర్. బతి వూర్కున్ జీవత సరి తొహ్లా వేడ్చి సీంతొన్” ఇంజెర్ వెహార్. 13 తె పరిసయుల్కు, “నీవ నిమె గవ వెహ్యర్ మంతి. అద్ గవ కరల్ ఇంజి వొవ పరొమ్” * ఇంజెర్ ఇత్తెర్. 14 అస్కె యేసు, “నన వెహ్యల్ గవ కరల్ ఇంజి వొవయ్ లాగర్. బారితె నన బగటల్ వాతొనొ, బగ దాంతొనొ నాకున్ టావ. బతి అదెన్ బారితె మీకున్ టావ సెలె. 15 సాదరన్ మాయ్లలిర్ మోడి మిరట్ బ్రహి దిస్తతున్ పియ్యి, తస్వ కీంతిట్. బతి నన అహన్ బోనె తస్వ కియెన్. 16 మోక తస్వ కీతెకె గిర్, నావ తస్వ కరలె ఆంత. బారితెకె తస్వ కీనెకె, నాకున్ సారి కియ్యల్ బాబొ గిర్ నా సంగ మందంతొర్. 17 ‘ఇవిర్ మాయ్లలిర్ గవ సతెమె’ ఇంజెర్ మీవ దర్మత కానున్తగన్ లిహి కీసి మంత. 18 నావ నన మొదొడొర్ గవదారన అని నాకున్ సారి కియ్యల్ బాబొ రెండవ గవదారల్ ఆందుర్” ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహార్. 19 అస్కె వూర్ కేంచి, “నీ బాబొ బగ మంతొర్?” ఇంజెర్ పూసి కీతెర్. తె యేసు, “ననయ్ ఆయి, నా బాబొయ్ ఆయి, మీకున్ టావ సెలె. నాకున్ కరి కీందిట్తె, నా బాబొన్ గిర్ కరి కీందిట్” ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహార్. 20 ఇవ్ గొస్టింగ్ మందిర్లన్ రొపా హుండిత జాగతున్ కరుమ్ నిల్చి వెహార్. తెర్ బతి వోన్ బోరె పియ్యకి. బారితెకె, వోన్ వకత్ నిండెకె మత్త.

నన సొన్వడగ మిరట్ వాయ పర్వట్

21 అస్కె ఉండె ఉంది జోక యేసు, “నన దాంతొన్. మిరట్ నాకున్ మహ్యకిట్ బతి, నన మీకున్ పుటొన్. మిరట్ మీ పాప్క్ మాపి ఆయ్యక్నెన్ సాంతిట్. ఇదెన్ హిందల్ నన సొన్వడగ మిరట్ వాయ పర్వట్” ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహార్. 22 తె వూర్ యూదుల్కు, “వోర్ సొన్వడగ మాకున్ వాయ పర్వట్ ఇంతొర్. మోక తస్వ తనయ్ సాంతొరాయ్ బతలొ?” ఇంజెర్ వడ్క్తెర్. 23 అస్కె యేసు, “మిరట్ ఇద్ దునియతుర్ ఆందిట్. అని మీవ సోంచ్ ఇద్ దునియతున్ బారితెన్ మందంత. నన స్వర్గొన ఆందున్. అని నావ సోంచ్-విచర్ అలగ్ మందంత. 24 అదెన్ సాటినె, మీవంగ్ పాప్క్ మాపి ఆయ్యక్నెన్ సాంతిట్ ఇంజెర్ వెహార్. నా బారితె వెహ్ గొస్టిత్ పొరొ బరొస ఇర్వెకె, మీవంగ్ పాప్క్ మాపి ఆయ్యక్నెన్ సాంతిట్” ఇంజెర్ వెహార్. 25 తె వూర్, “అసల్

* 7:53 తొలెతంగ్ కహితంగ్ గ్రీకు గ్రంత్కునగ ఇవ్ వచన్కె సెలెంగ్.

* 8:13 మోసెన కానున్తన్ పియ్య ఉంది గొస్టితున్ వొపన ఇత్తెకె ఇవిర్ సెలెకె మువిరంగ్ గవంగ్ పహ్.

20 10 మార్ 12:41 24 11 v59 44 87 లూక 9:45; యోహ 8:47; అపొ 5:32

21 66 v24 22 53 v31 30 04 v23 23 89 v26 30 04 v25 24 66 v34

41 00 v30 25 46 v44 24 24 v28 30 04 v27

నిమె బోని ఆంది?” ఇంజెర్ పూసి కీతెర్. అస్కె యేసు, “నన మొదొడల్ బోన ఆందున్ ఇంజెర్ వెహ్చార్ వాతొనా, వోనయ్ ఆందున్. ²⁶ మీకున్ తన్వ కియ్యె, మీ బారెతె వెలె గొస్టింగ్ నహ్ మంతంగ్. బతి సిరిష్ నాకున్ సారి కీతొనల్ కేంజంగ్ గొస్టిన్ దునియతుర్కున్ వెహ్చార్ మంతాన్. వోర్ సతెవంతల్ అత కాడ్కి. వోర్ కియ్యల్ తన్వ గిర్ సతెమె ఆంత” ఇంజెర్ వెహ్చార్. ²⁷ బతి, యేసు తన్వోర్ బాబొ బగవంతన్ బారెతె వెహ్చార్ ఇన్వల్ వూర్ అర్తమ్ కియ్యకి. ²⁸ తె యేసు, “స్వర్గోన్ మాయ్న్» బస్కెతె మొద్దగ్ టాంగి కీంతిబొ అస్కె, ననయ్ వోన ఆందున్ ఇన్వల్ కరి కీంతిట్. అచారె ఆయ్య, నావ నన బతయ్ కియ పరొన్. బతి బాబొ బవై నాకున్ కరుసీతారొ, అవె గొస్టింగ్ మీకున్ వెహ్చార్ ఇంజెర్ గిర్ మిరట్ కరి కీటిట్. ²⁹ నాకున్ సారి కియ్యల్, నా సంగ మంతార్. వోన్ ఆనంద్ సియ్యలిక్ కామ్మి బస్కెట్ నన కీత కాడ్కి. వోర్ నాకున్ వారొనె బస్కెన్ సుటి కియ్యకి” ఇంజెర్ వెహ్చార్. ³⁰ ఇవ్ గొస్టింగ్ కేంచి, వెలెటిర్ వోన్ బరొస ఇర్తెర్.

అబ్రాహామ్ న సంతాన్ అని సయ్యన్ ద సంతాన్

³¹ అదెన్ సాటి, యేసు తన్వ పారొ బరొస ఇర్తుర్ యూదుల్కున్ సంగ, “నా గొస్టి పియ్య తాకైకె, కరలెనె నా సిస్యలిర్ ఆంతిట్. ³² అస్కె మిరట్ సతున్* కరి కీంతిట్. అద్ సతెమ్ మీకున్ మోక్తా సుటి కీంత” ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహ్చార్. ³³ “మొమెట్ అబ్రాహామ్ న కాన్ దాన్తర్ ఆందుమ్. ఇంకె వేరి మొమెట్ బోన్గన్ దాసిపాన్ కియ్యకి. బతి మాకున్ మోక్తా సుటి కీంత ఇంజి బహన్ వెహ్చార్?” ఇంజెర్ యేసున్ పూసి కీతెర్. ³⁴ తె యేసు, “పాప్ కియ్యల్ హర్ వారొర్, పాపున్ దాసి ఆంతార్. ³⁵ దాసి-మాయ్యల్ బస్కెట్ రోతుర్ సంగ మనార్. బతి మరి బస్కెట్ గిర్ రోతుర్ సంగనె మందంతార్. ³⁶ అదెన్ సాటి, బగవంతనోర్ మరి మీకున్ పాపుల్ మోక్తా సుటి కీన్రు, మిరట్ రోతుర్ దాత్ కరలెనె మోక్తా ఆంతిట్. ³⁷ మిరట్ అబ్రాహామ్ న కాన్ దాన్తర్ ఆందిట్ ఇంజెర్ నాకున్ టావయె. తెర్ బతి, నాకున్ జక్తె మిరట్ సూడ్చర్ మంతిట్. బారితెకె మీ రొపా నావ గొస్టితున్ జాగ సెలె. ³⁸ నా బాబొనగ సూడ్చనె నన వెహ్చార్ మంతాన్. అహ్నా మిరట్ గిర్, మీ బాబొనల్ కేంజంగ్ గొస్టిన్ పియ్య కీసెర్ మంతిట్. ఇద్ సతెమ్ ఆంద్” ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహ్చార్. ³⁹ తె వూర్, “మా బాబొ అబ్రాహామ్ ఆందుర్” ఇంజెర్ వెహ్చార్. అస్కె యేసు, “మిరట్ అబ్రాహామ్ న కాన్ దాన్తర్ అతెకె, అబ్రాహామ్ కీతపె మిరట్ గిర్ కీందిట్. ⁴⁰ నన బగవంతనల్ కేంజు సతున్ వెహ్చా కాడ్కి, మిరట్ నాకున్ జక్తె సూడ్చర్ మంతిట్. బతి అబ్రాహామ్ అహన్ కియ్యకి. ⁴¹ మిరట్ మీ బాబొ కీతపె కీసెర్ మంతిట్” ఇంజెర్ వెహ్చార్. తె వూర్, “మొమెట్ పీర్ కీనెకె పుట్టుర్ ఆయెమ్. బగవంతల్ వారొరె మా బాబొ” ఇంజెర్ యేసున్ వెహ్చార్. ⁴² అస్కె యేసు వూర్కున్, “బగవంతల్ మీ బాబొ అతెకె, మిరట్ నాకున్ పెర్మతె సూడ్చిదిట్. నావ నన ఇగి వాయ్యకి. బగవంతల్ నాకున్ రొహ్చార్. ⁴³ నన వెహ్చంగ్ గొస్టిన్ మిరట్

²⁶ ²⁷ 10:41
²⁸ 9:5 ²⁹ 19 v50
²⁷ ³⁰ 04 v31
²⁸ ²⁴ 7:28;8:31;9:11
²⁹ ⁸ 10:12
³⁰ ⁴¹ 00 v31
³¹ ² 30 17:8 ²⁴ v34
²⁴ ⁵³ v48 ³⁰ 04 v33
³¹ 01 9:2 ⁴¹ 00 v45
³² ²⁵ v40
³³ ¹ లూక 3:8;
యోహా 8:37;
అపొ 3:25 ¹³ 98 అపొ 7:7
³⁰ 04 7:50;8:34;9:2
³⁴ ⁶⁶ v46 ⁸¹ v51
²⁴ ²⁴ v39 ³⁰ 04 v39
³⁵ ⁶⁵ v51 ³⁶ 14 11:31
³⁷ ¹ v39
³⁹ ¹ v40
²⁴ ²⁴ v42 ³⁰ 04 v45
⁴⁰ ¹ v52 ²⁵ v44
⁴¹ ⁴² అపొ 15:20
⁴² ² 10:17 ²⁴ v49
⁴⁴ ²⁵ v45
⁴⁶ 15:27 ¹² 28 13:2
⁴⁵ ²⁵ v45-46
³⁰ ⁰⁴ v46 ⁴¹ 00 v46
⁴⁶ ²⁵ 14:6 ⁶⁶ 9:34
³⁰ ⁰⁴ v48 ⁴¹ 00 9:18
⁴⁷ ⁴⁴ 10:21
⁴⁸ ¹¹ 40 v49 ²⁴ 53 v52
³⁰ ⁰⁴ v51 ⁴⁵ 41 అపొ 8:25
⁴⁹ ¹¹ 40 v52 ²⁴ v54
⁵⁰ ²⁹ 19 12:47
⁵¹ ⁶⁵ v52
⁸¹ v58 ³⁰ 04 v52
⁵² ¹ v53 ⁶⁵ 9:32
¹¹ 10:20 ²⁴ 53 v57
³⁰ ⁰⁴ v54 ⁴³ 96 1:21;
8:53; అపొ 7:48
⁵³ ¹ v57 ⁴³ 96 9:17
⁵⁴ ¹³ 92 11:4
²⁴ ²⁴ v58 ³⁰ 04 v58

వొప్స కాడ్కినె, మీకున్ అర్తమ్ ఆసెర్ సెలెంగ్. ⁴⁴ మిరట్ సయ్యన్ ద బాబొ ఆందిట్. వోరె మీ బాబొ ఆందుర్. మీ బాబొనంగ్ కరబ్ ఆసన్ పూరి కియ్యెనె మిరట్ సూడంతిట్. వోర్ మొదొడలె మాయ్యలిర్కున్ జక్తల్ ఆసి, సత్తె నిల్వల్ ఆయెర్. వోన్ సతెమ్ ఇన్వల్ అసలె సెలె. వోర్ తన్వ బుది పియ్యనె పకట్ వడ్చంతార్. వోర్ పకట్ అత కాడ్కి, లబడున్ పయ్యెస్ కీసి నిల్వార్. ⁴⁵ అదెన్ సాటి, నన మీకున్ సతెమ్ వెహ్చె గిర్ బతి, నా పారొ బరొస ఇర్విట్. ⁴⁶ నహ్ పాప్ మంత ఇంజెర్ వారొర్ గిర్ నిరుపన్ కియ పర్విట్. నన సతెమ్ వెహ్చార్ మంతాన్. బతి బారి నా పారొ బరొస ఇర్విట్? ⁴⁷ బగవంతనూర్ బగవంతనంగ్ గొస్టింగ్ కేంజంతెర్. బతి మిరట్ బగవంతనూర్ ఆయ్య కాడ్కినె, నన వెహ్చ కేంజిట్” ఇంజెర్ వెహ్చార్.

యేసు తొత్తర్ అబ్రాహామున్ తెర్ డగుర్ ఆందుర్

⁴⁸ అస్కె వూర్ యూదుల్కు, “నిమె సమరయతొని* అని బూత్క్ సోఫె మాసి మంతంగ్ ఇన్వల్ కరలె ఆంద్ సెలెయ్?” ఇంజెర్ యేసున్ రాంగైర్. ⁴⁹ తె యేసు, “నన బూత్క్ సోఫె మాతొన ఆయెన్. నా బాబొన్ మాన్ సియ్యన ఆందున్. మిరట్ నాకున్ మాని కీసెర్ సెల్విట్. ⁵⁰ నావ పారొల్ బడె మాయన ఇన్వల్ నాకున్ సెలె. బతి నాకున్ డగుర్-పాన్ వాయన ఇన్వల్ వారొర్ మంతార్. వోరె నాయ్ తన్వ కియ్యల్ ఆందుర్” ఇంజెర్ వెహ్చార్.

⁵¹ “బోరె ఆయి నా గొస్టి పియ్య తాకనురై, వోర్ బస్కెన్ మరన్తన్ సూడార్. ఇద్ గొస్టి సతెమ్ ఆంద్” ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహ్చార్. ⁵² అద్ కేంచి వూర్ యూదుల్కు, “నిహ్ కరలెన్ బూత్ సోఫె మాసి మంత ఇన్వల్ ఇంకె మాకున్ అర్తమ్ అత. అబ్రాహామ్ అని తొత్తుర్ ప్రవక్తలిర్» గిర్ మార్తెర్. తెర్ బతి ‘బోరై నా గొస్టి పియ్య తాకంతారొ, వోర్ బస్కెన్ మరన్తన్ సూడార్’ ఇంతి. ⁵³ మా బాబొ అబ్రాహామ్ మార్తార్. నిమె వోన్ తెర్ డగుని ఆంది కి? అని వూర్ పర్వక్తలిర్ గిర్ మార్తెర్. నీవ నిమె బోన ఆందున్ ఇంజెర్ సోంవ్ కీంతి?” ఇంజెర్ పూసి కీతెర్. ⁵⁴ తె యేసు, “నావ ననయ్ డగుర్-పాన్ సీతెకె, తాన్ విలువ మనో. మా బగవంతల్ ఇంజెర్ బోన్తె మిరట్ కేయంతిటొ, వోరె నా బాబొ ఆందుర్. వోర్ నాకున్ డగుర్-పాన్ కీసెర్ మంతార్. ⁵⁵ వోర్ మీకున్ టావ సెలార్. బతి నాకున్ వోర్ టావయె. వోర్ నాకున్ టావ సెలార్ ఇంద్యుతె, నన గిర్ మీ దాతె లపంగిన ఆంతాన్. బతి వోర్ నాకున్ టావయె, వోన్ గొస్టి నన పియ్య తాకంతాన్. ⁵⁶ మీ బాబొ అబ్రాహామ్ నావ వాయ్యల్ దిహ్సున్ సూడంతాన్ ఇంజెర్ ఆనందై మత్తార్. అద్ దిహ్సున్ సూడ్చి ఆనంద్ యేత్తార్”

* 8:32 సతెవంతన్ కరి కీంతిట్. వోర్ మీకున్ మోక్తా సుటి కీంతార్.

* 8:48 తొలె కహితుర్ యూదుల్కు, యూదుల్కు ఆయెర్ వూర్ సంగ మర్కింగ్ అతెర్. వీర్ లోకుర్ యూదుల్కునంగ్ అని దుస్రా జాతితెరంగ్ రీతి-రివజ్క్, పూజ-పతెరంగ్ కీసెర్ మందిర్. వూర్కున్ పుడ్చర్ వూర్ సమరయ ఇన్వల్ యేరియతగ అంగ్ పిసెర్ మందిర్. కమి జాతితుర్ దాత్ సమరయతుర్కున్ యూదుల్కు సూడ్చర్ మందిర్.

ఇంజెర్ ఇత్తార్. ⁵⁷ అస్కె వూర్ యూదుల్క్, “నీకున్ అజన్ పనస్ (50) సాల్క గిర్ సెలెంగ్. నిమె అబ్రాహామున్ సూడ్తి కి?” ఇంజెర్ యేసున్ ఇత్తార్. ⁵⁸ తె యేసు, “అబ్రాహామ్ పుటన్ మొదొడతె నన మన్వన ఆందున్.* ఇద్ గొస్టి సతెమ్ ఆంద్” ఇంజెర్ వెహార్. ⁵⁹ అస్కె వూర్, వోన్ పారొ బండంగ్ జూరుసి వాట్టె బండంగ్ పియ్యేర్. బతి యేసు మక్సి మందిర్తల్ బట్టి సాత్తార్.

యేసు పుటి-గుడ్డిన్ చొకాట్ కియ్యల్

9 అహాన్ యేసు సరియ్ సాంజెర్ మనెకె, వారొర్ పుటి-గుడ్డిన్ సూడ్తార్. ² అస్కె సిస్యలిర్, “గురుజి! వేర్ గుడ్డి ఆసి పుట్టె కారన్, వేర్ పాప్ కీతార్ కి, సెలెకె వేసుర్ అవల్-బాబొ కీతెర్?” ఇంజెర్ యేసున్ పూసి కీతెర్. ³ తె యేసు, “వేరె ఆయి, వేసుర్ అవల్-బాబొయ్ ఆయి, కీత పాపున్ హిందల్, వేర్ గుడ్డిన జల్మ ఆయ్యకి. బతి బగవంతన సక్తి వేన్ హిందల్ దిసన ఇంజెర్ గుడ్డిన్ దాత్ పుట్టార్. ⁴ పోడ్ట్ సానల్ వేరి, నాకున్ సారి కీతానంగ్ కామ్మ మరట్ కియ్ లాగర్. రాత్ ఆయ్యె కరుమ్ వాసెర్ మంత. అస్కె బోరె కామ్ కియ్ పరార్. ⁵ బతి ఇద్ దునియతె మనల్ వేరి, పరతున్ వేడ్చిత దాత్ నన మంతాన్” ఇంజెర్ సిస్యలిర్కున్ వెహార్. ⁶ అహాన్ యేసు వెహ్చి, తోడితగ ఉన్కెత్తార్. అద్ ఊచ్చె ఇమసి చిక్ల కీసి, గుడ్డినంగ్ కడ్కున్ పారొ సోక్తార్. ⁷ అహాన్ సోక్సి యేసు, “నిమె సిలాయమ్ ఇన్వల్ కోనెర్తగ సాంజి నొర” ఇంజెర్ వోన్ వెహార్. సిలాయమ్ ఇత్తెకె, «రోహార్ వోర్» ఇంజెర్ అర్తమ్. తె వోర్ సాంజి నొర్చి, నదుర్ వాలె ఆసి వాతార్.

⁸ అద్ జర్గత పెజె, అజు-బాజుతుర్ అని వోర్ బిచెమ్ తల్కెనెకె సూడ్తార్, “వేర్ ఉచ్చికున్ బిచెమ్ తల్కెవలె ఆందుర్ కి?” ఇంజెర్ ఇత్తార్. ⁹ “ఓహా! వేరె ఆందుర్” ఇంజెర్ కహితుర్ ఇత్తార్ అని, “ఎహా! వోన్ మోడి మన్వల్ దుస్సార్ ఆందుర్” ఇంజెర్ ఉండె కహితుర్ ఇత్తార్. బతి వోర్, “ననయ్ వోన ఆందున్!” ఇంజెర్ వెహార్ మత్తార్. ¹⁰ తె, “నీకున్ నదుర్ బహన్ వాత?” ఇంజెర్ వూర్ పూసి కీతెర్. ¹¹ అస్కె వోర్, “యేసు ఇన్వల్ వారొర్ మాయ్చల్ చిక్ల కీసి, నా కడ్కున్ పారొ సోక్తార్ అని ‘సిలాయమ్ కోనెర్తగ సాంజి, నొర్చి పర’ ఇంజెర్ వెహార్. అస్కె నన సాంజి నొర్తాన్. తె నాకున్ నదుర్ వాత” ఇంజెర్ వెహార్. ¹² “వోర్ యేసు బగ మంతార్?” ఇంజెర్ వోన్ పూసి కీతెర్. తె వోర్, “నాకున్ టావ సెలె” ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహార్.

అద్ చొకాట్ అతతున్ బారెతె పరిసయుల్క్ కరి కియ్యల్

¹³⁻¹⁴ అరమ్మ దివొసున్ నేటి, యేసు చిక్ల కీసి, వోనంగ్ కడ్కున్ నదుర్ వాయుస్త కాడ్కి, వూర్ పుటి-గుడ్డి మంజి చొకాట్ అతార్ వోన్ పరిసయుల్క్ నగ్ వోతెర్. ¹⁵ నదుర్ వాయుడున్ బారెతె, పరిసయుల్క్ గిర్ వోన్ పూసి కీతెర్. తె వోర్, “నా కడ్కున్ పారొ యేసు చిక్ల సోక్తార్. తె నన సాంజి నొర్తాన్. అస్కె నాకున్ నదుర్ వాత” ఇంజెర్

⁵⁷ ¹ v57-58 ²⁴ ⁵³ 9:18
⁵⁸ ¹ అపా 3:13
⁸¹ ² 10:1 ²⁴ v59 ³⁰ ⁰⁴ 9:2
⁵⁹ ²⁴ ¹¹ 10:23 ²⁴ ²⁴ 9:3
² ⁶⁴ v3 ²⁰ ⁶⁵ లూక 22:68;
యోహా 9:15;16:30
³⁰ ⁰⁴ 8:33;9:8,19
³¹ ⁰¹ v27 ⁶¹ ¹¹ 8
³ ² మత్త 18:15;
అపా 25:8;
1కొర 7:28 ²⁴ v11
⁵ ²⁸ ⁸⁹ v39
⁶ ²⁰ v11
⁷ ²⁸ ⁰⁴ 5:2 ⁴⁶ ¹¹ v11
⁸ ³⁰ ⁰⁴ v9
⁹ ³⁰ ⁰⁴ v10
¹⁰ ³⁰ ⁰⁴ v10-12
¹¹ ²⁰ ²⁵ v6
²⁴ లూక 23:20;
యోహా 8:28;
9:14;10:32;
19:42 ⁴⁶ ¹¹ లూక 13:4
¹² ³⁰ ⁰⁴ v16
¹⁵ ²⁰ ⁶⁵ v19 ⁵³ ³⁰ v16
¹⁶ ² v24
³⁰ ⁰⁴ v17 ⁴⁵ ²¹ 19:31
⁴⁵ ⁹² 10:41 ⁵³ ³⁰ v40
¹⁷ ³⁰ ⁰⁴ v19 ⁴³ ⁹⁶ 12:38
²¹ ²⁰ ⁵⁶ 12:21
²² ⁵⁶ ⁵⁶ 12:42
²⁴ ⁵³ 10:19 ⁵⁵ ⁴⁷ 10:24
²⁴ ⁶⁸ v25
²⁵ ⁶⁸ v31
²⁷ ³¹ ⁰¹ v28
²⁸ ³¹ ⁰¹ 11:7 ³⁴ ⁷⁵ v29
²⁹ ³⁴ ⁷⁵ అపా 3:22

వూర్కున్ వెహార్. ¹⁶ ఇద్ కేంచి కహితుర్ పరిసయుల్క్, “వోర్ అరమ్మ దివొసు నేకి పియ్య తాక్స కాడ్కి, బగవంతనల్ వాతార్ వోర్ ఆయెర్” ఇంజెర్ ఇత్తార్. ఉండె కహితుర్, “వోర్ పాపెస్తల్ మత్తెకె, ఈతంగ్ మయ్యతంగ్ కామ్మ బహన్ కియ్ పరంతార్?” ఇంజెర్ ఇత్తార్. ఇహిన్ వూర్ పరిసయుల్క్ నడ్డుమ్ బేద్-బావ్ పుడ్త. ¹⁷ అస్కె వూర్ ఉందుంది జోక నదుర్ వాతాన్ సంగ, “నీకున్ నదుర్ వాయుస్త కాడ్కి, వోన్ బారెతె నిమ్ బతల్ ఇంతి?” ఇంజెర్ పూసి కీతెర్. తె, “వోర్ పరవక్తల్ ఆందుర్” ఇంజెర్ వెహార్. ¹⁸⁻¹⁹ పుటి-గుడ్డి మంజి, నదుర్ వాత అద్ గొస్టితున్ నమ్మ కాడ్కి, వూర్ యూదుల్కునర్ అదికారిర్, వోసుర్ అవల్-బాబొన్ కేయుస్తెర్. అని, “పుటి-గుడ్డి ఆసి పుట్టార్ వోర్ మరి, వేరె ఆందుర్ కి బతల్? వేరె మత్తెకె, వేర్ ఇంకె బహన్ సూడ్చెర్ మంతార్?” ఇంజెర్ పూసి కీతెర్. ²⁰ తె వూర్ అవల్-బాబొ, “పుటి-గుడ్డి ఆసి పుట్టార్ వోర్ మరి, వేరె ఆందుర్ ఇంజెర్ మాకున్ టావ. ²¹ బతి ఇంకె వేన్ బహన్ నదుర్ వాత అని వేన్ బోర్ చొకాట్ కీతార్ ఇన్వల్ మాకున్ టావ సెలె. వోర్ తన్వ తన వెహ పర్వల్ బెర్నెత్తార్. ఇద్ గొస్టితున్ మిరటె వోన్ పూసి కీమ్మ” ఇంజెర్ వూర్ అదికారిర్కున్ వెహార్. ²² వోసుర్ అవల్-బాబొ యూదుల్కునర్ అదికారిర్కున్ వెరిసి, అహాన్ వెహార్. బారెతెకె, వోర్ యేసుయె, కిరిస్తు ఆందుర్ ఇంజెర్ బోరె వొప్తెకె, వోన్ సమాజ్చల్* అలది వాటంతామ్ ఇంజెర్, అదెన్ మునెన్ వూర్ నిర్నయ్ యేచ్చి మత్తెర్. ²³ అదెన్ సాటిన్ అవల్-బాబొ, “వోర్ వెహ పర్వల్ బెర్నెత్తార్. వోనె పూసి కీమ్మ” ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహార్.

²⁴ అదెన్ సాటి, వోర్ నదుర్ వాతాన్ ఉందుంది జోక కేయుసి, “కరల్ వెహ. ఇద్ కామ్మ డగుర్-పాన్ బగవంతనె వాయన. బారెతెకె, వోర్ మాయ్చల్ పాపెస్తల్ ఇంజి మాకున్ టావ” ఇంజెర్ వెహార్. ²⁵ తె వోర్, “వోర్ పాపి ఆందురో, ఆయెరో నాకున్ టావ సెలె. బతి నాకున్ ఉందియ్ టావ. బతల్ ఇత్తెకె, ఇదెన్ మునె గుడ్డిన మత్తాన్ బతి, ఇంకె సూడ పర్వల్ మంతాన్” ఇంజెర్ ఇత్తార్. ²⁶ తెర్ బతి వూర్, “వోర్ నీకున్ బతల్ కీతార్? నీకున్ నదుర్ బహన్ వాత?” ఇంజెర్ ఉండె ఉంది జోక పూసి కీతెర్. ²⁷ తె అస్కె వోర్, “సూడట్! ఇదెన్ మునెన్ మీకున్ వెహాన్. బతి మిరట్ కేంజ్చికి. ఉందుంది జోక బారి పూసి కీసెర్ మంతిట్? మిరట్ గిర్ వోసుర్ సిస్యలిర్ ఆకామ్ ఇంతిట్ కి బతల్?” ఇంజెర్ ఇత్తార్. ²⁸ అస్కె వూర్, “నిమెయ్ వోనొర్ సిస్యని ఆంది. మమెట్ మోసునర్ సిస్యలిర్ ఆందుమ్” ఇంజెర్ వోన లజి వోతెర్. ²⁹ అని వూర్, “బగవంతల్ మోసెన్ సంగ వడ్కెత్తార్ ఇన్వల్ మాకున్ టావయె. బతి వేర్ మాయ్చల్ బగటల్ వాతార్ ఇన్వల్

* 8:58 మన్వన ఆందున్ ఇంజెర్ బగవంతల్ వారొరె వెహ పరంతార్. మోక దుస్సార్ బోరె అద్ గొస్టి వెహ్తెకె, యూదుల్కున లెకె బగవంతన్ రెహ్చి వడ్కెతప్ ఆంత. * 9:22 గిరిక్కుగ సునగోగ్ ఇంజెర్ మంత. ఇద్ సునగోగ్ ఇన్వల్ యూదుల్క్ మీరె మాయ్చల్ రోతగ యూదుల్కున సమాజ్చల్ సమ్మె కామ్మ జర్గుసింతెర్.

మాకున్ టావ సెలె” ఇంజెర్ వెహార్. ³⁰తె వోర్ అద్ కేంచి, “ఇద్ గొస్తి వెలె చమత్ కార్త అంద్. వోర్ బగటల్ వాతార్ ఇన్వల్ మీకున్ టావ సెలె బతి, నావంగ్ కడ్కున్ మాత్రమ్ నదుర్ వాయుస్తార్. ³¹బగవంతల్ పాపెస్తలిర వినంతి కేంజార్. బతి బోరై బగవంతనోర్ బక్తల్ ఆసి, వోన ఇచ పియ్యి తాకంతోరొ, వోనయ్ వినంతి కేంజంతోర్ ఇంజెర్ మాకున్ టావ. ³²ఇద్ కలి గడె మాతగటల్ తె ఇంకె వేరి, దుస్రార్ బోరై మాయ్యల్ పుటి-గుడ్డిన్ చొకాట్ కీతార్ ఇన్వల్ మరట్ బస్సెన్ కేంజుకి. ³³మోక వేర్ బగవంతనగటల్ వాయ్యెకె, ఈతంగ్ బవె కామ్మి-కియ పర్ని మనార్” ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహార్. ³⁴అద్ కేంచి వూర్, “ఎహ! నిమె పాప్లగ పుట్టి, బెర్నెతాని అంది. మాకున్ బోద వెహ్లా వాతి కి?” ఇంజెర్ అగటల్ వోన్ బహి తెండ్పి పూడైర్.

బావ్-బక్తిత గుడ్డి-పాన్

³⁵వోన్ తెండ్పి పూడైర్ ఇంజెర్ యేసు కేంచి, వోన్ మహ్మసి పుటుసి, “నిమె స్వర్గ్ నోర్ మాయ్యన్ పారొ బరొస ఇర్నెర్ మంతి కి?” ఇంజెర్ పూసి కీతార్. ³⁶తె వోర్ మాయ్యల్, “వోన్ నన బరొస ఇర్నె, వోర్ బోర్ అందురెయ్? వెహ పర్పు” ఇంజెర్ యేసున్ పూసి కీతార్. ³⁷అస్సె యేసు, “నిమె ఇంకె వోన్ సూడ్యెర్ మంతి. నీ సంగ వడ్కివల్ వోరె అందుర్” ఇంజెర్ వెహార్. ³⁸అద్ కేంజు బరొబర్ వోర్, “పర్పు నన బరొస ఇర్నెర్ మంతాన్” ఇంజి, ముర్-టొంగ్ గొట్టి గప్పె కార్త కర్తార్. ³⁹అస్సె యేసు, “గుడ్డిర్ సూడన అని నదుర్ వాలిర్ గుడ్డిర్ ఆయన. ఇద్ తీర్తె తస్స జర్నన ఇంజెరెన్, ఇద్ దునియతె వాతాన్” ఇంజి వెహార్. ⁴⁰తె వోన్ సంగ మంజి, అవ్ గొస్టింగ్ కేంజుర్ కహితుర్ పరిసయ్యల్, “మమెట్ గిర్ గుడ్డిర్ అందుమ్ ఇంతి కి బతల్?” ఇంజెర్ పూసి కీతార్. ⁴¹అస్సె యేసు, “మిరట్ గుడ్డిర్ అందిట్ తె, మిహ్ పాప్ మన్యెకె సొందు. బతి మిరట్ సూడ్యెర్ మంతామ్ ఇంజెర్ ఇత్త కాడ్కినె, మీ రొపా పాప్ నిల్చి మంత” ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహార్.

యేసు చొకాట్వోర్ గొరెంగ్ గాయ్కు అందుర్

10 తె యేసు, “గొరెన గావ్తనతగ పాటక్కుల్ నేంగ్గక్నె, దుస్రా బాజుల్ తెర్సి వాయ్యల్, కలె అని లూటి కియ్యల్ అందుర్. ²బతి బోరై పాటక్కుల్ నేంగంతోరొ వోరె గొరెంగ్ గాయ్కు అందుర్. ³గాయ్కున్ సాటి గావ్తన కేప్వల్ పాటక్ తెరియంతోర్. గొరెంగ్ వోన లేంగ్ వొడ్కి కీంతంగ్. వోర్ తన్వంగ్ గొరెన్ పారాల్ ముట్టి కేయ్యెర్ బహి వోంతోర్. ⁴అహన్ తన్వంగ్ గొరెన్ బహి వోనెకె, వోర్ గాయ్కు బస్కెట్ గిర్ అవెన్ మునె తాకంతోర్. వోన లేంగ్ వొడ్కె మాత కాడ్కి, అవ్ గొరెంగ్ వోన్ పెజెయ్ దాంతంగ్. ⁵బతి దుస్రాన లేంగ్ వొడ్కె మాయ్య కాడ్కి, బుజ్జె మాసి వోన్గటల్ పరర్ అంతంగ్. ఇద్ సతెమ్ అంద్” ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహార్.

³¹ ⁶⁸లూక 15:1; రోమ 3:7; హెబ్రి 12:3
³² ⁶⁵10:28
³⁴ ⁶⁶v41
³⁵ ²⁴v37 ⁴¹v36
³⁶ ²⁹v38 ⁴¹v38
³⁷ ²⁴v39
³⁸ ⁶²లూక 1:38; యోహా 4:11;11:2; 12:21; అపొ 14:3
⁴¹ ¹⁰10:25 ⁴³12:20
³⁹ ²⁴v41 ²⁸10:36
²⁹ ¹⁷అపొ 24:25
⁴⁰ ⁵³11:46
⁴¹ ⁶⁶15:22
²⁴ ¹⁰10:6 ³⁰10:1
¹ ⁸¹6:47;10:7;
¹³ ²¹13:21 ³³v16 ³⁰04 v7
² ⁴²v2-3
³ ²³77 18:16 ⁴²63 v4
⁴ ⁴²63 v7
⁶ ²⁴v7
⁷ ⁸¹12:24 ²⁴v23
³⁰ ⁰⁴v20 ⁴²మత్త 26:31;
యోహా 10:8;21:16
⁸ ⁴²63 v11
⁹ ⁴⁹82 11:12
¹⁰ ²²v28
²³ ⁸⁰అపొ 10:13
¹¹ ²⁵70 v14
⁴² ⁶³v12 ⁵⁵90 v15
¹² ⁶³11:44
³⁰ ⁷⁴అపొ 20:29
³⁴ ¹¹మార్ 1:20 ⁴²63 v13
¹³ ⁴²63 v15
¹⁶ ³⁸18:15
⁴¹ ⁶⁷1కొర 9:7 ⁴²63 v26
¹⁷ ²లూక 7:42;
యోహా 11:5;
¹⁴ ²¹14:21 ⁵⁵90 v24
¹⁸ ¹⁷85 11:57 ¹⁸49 17:2
¹⁹ ²⁴53 v24
²⁰ ¹¹40 v21 ³⁰04 v21
²¹ ¹¹39 మత్త 4:24
¹¹ ⁴⁰లూక 11:14;
అపొ 17:18;
ఉజ్జగిరి 18:2
³⁰ ⁰⁴v24 ⁴⁴87 12:47
²² ²⁴14 11:18
²³ ²¹11 11:56 ²⁴24 v25
⁴⁰ ⁴³11:9 ⁴⁶72 అపొ 3:11
⁴⁷ ⁴⁵అపొ 3:11

⁶యేసు ఇద్ నమున యేచ్చి వూర్కున్ వెహార్. బతి బతన్ బారతె వెహార్ ఇన్వల్ వూర్కున్ అర్తమ్ ఆయ్యకి. ⁷తె యేసు ఉందుంది జోక ఇహిన్ వెహ్యల్ మొదోల్ కీతార్. “ఇద్ గొస్తి సతెమ్ అంద్. గొరెంగ్ నేంగ్గల్ పాటకున్ దాత్నాన అందున్. ⁸నాకున్ తెర్ మునె వాతుర్ సమ్మిరె కలిర్ అని లూటి కియ్యలిర్ అందిర్. వూర లేంగ్ అవ్ కరల్ గొరెంగ్ కేంచి తాక్కుకి. ⁹ననయ్ పాటకున్ దాత్నాన అందున్. నహ్గటల్ రొపా నేంగ్గంగ్ అవ్ బచె మాంతంగ్ అని రొపా-బహి వాసెర్ రంది సెల్వక్ మందంతంగ్. అవ్ గొరెన్ హిర్వల్ జాడి పుటంత. ¹⁰కలె సిరిప్ కల్తెక్, జక్లెక్ అని నాసెడమ్ కియ్యెకె వాంతోర్. బతి నన పూన అని బర్చుర్ జిన్గితున్ గొరెన్ సియ్యె వాతాన్. ¹¹నన చొకాట్వోర్ గొరెంగ్ గాయ్కున అందున్. చొకాట్వోర్ గాయ్కు గొరెన్ సాటి, తన్వ పరన్ గిర్ సీంతోర్. ¹²బతి బూయ్యల్ గొరెనోర్ కరల్ గాయ్కు ఆయెర్. అవ్ గొరెంగ్ తన్వంగ్ ఆయ్య కాడ్కి, లాండిగల్ బదె వోన్ దిస్తెకె గిర్ పరర్ అంతోర్. అస్సె అద్ లాండిగల్ అవెన్ పారొ ముచ్చి అర్చి, బుజ్జిడి కీంత. ¹³బూయ్యల్ సిరిప్ బూతిత్ సాటి వాత కాడ్కి, గొరెన చొకాట్-వాయుట్ పటి కియ్యెకెనె పరర్ అంతోర్. ¹⁴⁻¹⁵బతి నన చొకాట్వోర్ గాయ్కున అందున్. బాబొ నాకున్ అని నన బాబొన్ టావ. అహ్నా నాకున్ గొరెంగ్ అని నావంగ్ గొరెన్ నన టావ. నా గొరెన్ సాటి నావ పరన్ సీంతాన్. ¹⁶ఇద్ గావ్తనతంగె ఆయ్య, ఉండె దుస్రాక్ గొరెంగ్ గిర్ నాకున్ మంతంగ్. అవెన్ గిర్ నన పియ్యి వాయ లాగర్. అవ్ నా లేంగ్ కేంజంతంగ్. అస్సె ఇవ్ అని అవ్ ఉందియ్ మంద అంతంగ్. అవ్ సమ్మిన్ వారొరె గాయ్కు మందంతోర్. ¹⁷నన సాసి-నేండ్లె, నావ పరన్ సీసెర్ మంతాన్. ఇదెన్ హిందలె, బాబొ నాకున్ వెలె లాడ్ కీసెర్ మంతోర్. ¹⁸నావ పరన్ బోరె యేత పరుర్. నావ ననయ్ పరన్ సీసెర్ మంతాన్. బగవంతల్ నాకున్ హుకుమ్ సీత కాడ్కి, అద్ పరన్తున్ సియ్యె అని ఉందుంది జోక తాన్ యేత్తె గిర్ నాకున్ అదికార్ మంత” ఇంజెర్ వెహార్.

¹⁹ఇవ్ గొస్టిన్ హిందల్, యూదుల్కున్ నడ్డుమ్ ఉందుంది జోక బేద్-బావ్ పుడ్ల. ²⁰వూర్గటల్ వెలెటిర్, “వేన బూత్ సోప్రె మాత కాడ్కి, వేనంగ్ పిసంగ్ అదిక్ ఆతంగ్. వేన గొస్తి బారి కేంజంతిట్?” ఇంజెర్ ఇత్తెర్. ²¹బతి ఉండె కహితుర్, “ఇవ్ గొస్టింగ్ బూత్ సోప్రె మాతానంగ్ ఆయెంగ్. బూత్ గుడ్డిర్కున్ నదుర్ బహన్ సియ పరర్” ఇంజెర్ ఇత్తెర్.

బగవంతనోర్ మరిన ఇంజెర్ యేసు వెహ్యల్

²²అద్ పీని-గాలుమ్మ గట్కుతె, యెరుసలెమ్మ మందిర్తగ నేంగ్గల్ హానుక్ ఇన్వల్ సడ్* జర్గిసెర్ మత్త. ²³తె ఉంది దియ యేసు మందిర్త, అవ్రతగ మన్వల్ సొలొమెన్ మంజొప్పగ

* 10:22 ఇద్ సడ్ బారి కీసెర్ మంతెర్ ఇత్తెకె, మొదోల్ దుస్రా దేస్సెనుర్ పగ-దార్గొ ఇద్ మందిర్తున్ బహి కీతెర్. బతి ఉందుంది జోక సుదుడ్ కీసి, కిరిస్తున జల్మతున్ మునె 165వ సాల్గ అద్ మందిర్తగ దర్మతంగ్ కామ్మ మొదోల్ కియ్యెడున్ హానుక్ ఇంజెర్ కేయంతెర్.

తాకెర్ మత్తార్. ²⁴ అదె వకత్తె, యూదుల్కునుర్ అదికారిర్ వోన్ గేర్-పాసి, “నిమె బచెజెల్ మాకున్ అనమిన కీసెర్ ఇరంతి? నిమె బచి కియ్యల్ కిరిస్తుని* మత్తెకె, కుల కుల వెహ” ఇంజెర్ పూసి కీతెర్. ²⁵ తె యేసు, “ఇదెన్ మునె మీకున్ వెహూన్ బతి మిరట్ బరొస ఇర్మకి. బాబొన పారొడె నన కియ్యలిక్ కామ్మ, నా బారెతె గవ వెహ్చెర్ మంతంగ్. ²⁶ బతి మిరట్ నావంగ్ గొరెన మందతుర్ ఆయ్యిట్. అదెన్ సాటినె నా పారొ బరొస ఇర్మిట్. ²⁷ నావంగ్ గొరెంగ్ నా లేంగ్ కేంజంతంగ్. నావంగ్ బవ్ ఇన్వల్ నాకున్ టావయె. అవ్ నా పెజెయ్ వాంతంగ్. ²⁸ నన అవెకున్ 1 బస్సెట్ పిస్యల్ జీవ, సింతాన్. అవ్ బస్సెన్ నాసెడమ్ ఆయ్యెంగ్. నా కెయ్యల్ బోరె అవెన్ ఊంద పరొర్. ²⁹ బారెతెకె, అవ్ గొరెన్ నా బాబొ నాకున్ సీతార్. బాబొ సమ్మిర్కున్ డగుర్ ఆత కాడ్కి, నా బాబొన కెయ్యల్ అవెన్ బోరె ఊంద పరొర్. ³⁰ నన అని నా బాబొ ఉందియ్ ఆసి మంతామ్” ఇంజెర్ పూర్కున్ వెహ్చార్. ³¹ అస్సె పూర్ యూదుల్కు, వోన్ పాసి జెక్తె బండంగ్ తహ్చార్. ³² తె యేసు, “నా బాబొనల్ బెయ్ వెలె మయ్యతంగ్ కామ్మ తాహ్చాన్. అవెనల్ బద్ కామున్ సాటి, నాకున్ బండనె పాకామ్ ఇంతిట్” ఇంజెర్ పూర్కున్ పూసి కీతార్. ³³ తె పూర్ యూదుల్కు, “నిమె కీతంగ్ చొకొట్టుంగ్ కామ్మన్ హిందల్ ఆయె బతి, మాయ్ని ఆసి బగవంతన ఇంజెర్ వెహ్చాడ్కినె, బండనె పాయ్లెన్ ఆంతామ్” ఇంజెర్ వెహ్చార్.

³⁴⁻³⁶ అస్సె యేసు, “1 దర్మ-గ్రంత, బస్సెట్ కె లబడ్ వెహ్చా. తాలె మీవ దర్మ-గ్రంతనగ, ‘మిరట్ బగవంతన దాత్తుర్ ఆందిట్’ ఇంజి, కహి నాయదికారిర్కున్ బగవంతల్ వెహ్చార్ ఇంజెర్ మంత. తె నాకున్ బాబొ నేమి కీసి, తన్వ కామ్ కియ్యె, ఇద్ దునియతగ సారి కీతార్ అస్సె, బగవంతనోర్ మరిన ఆందున్ ఇంజెర్ వెహ్చల్ బహన్ రెహ్చి వడ్కితమ్ ఆంత? ³⁷ నన నా బాబొనంగ్ కామ్మ కియ్యెకె, నా పారొ బరొస ఇర్మట్. ³⁸ బతి నన అవ్ కామ్మ కీకెతె, నా గొస్తిత్ పారొ బరొస ఇర్మకె గిర్, నన కియ్యలిక్ కామ్మన్ పారొ తెర్ బరొస కీమ్మ. అహన్ కీకెట్తె, బాబొ నా రొపా అని నన బాబొన్ రొపా మంతామ్ ఇంజెర్ కుల కుల కరె మాంత” ఇంజెర్ వెహ్చార్. ³⁹ తె పూర్ ఉండె ఉంది జోక, వోన్ పియన ఇంజెర్ కోసిద్ కీతెర్. బతి పూర్ కెయ్యల్ తపుసిసి అగటల్ సాత్తార్.

⁴⁰ యోర్దన్ లదిడున్ హంద బగ్గత యోహాన్ మొదొల్ 1 బాప్తీసుమ్, సీతార్ అద్ జాగతగ సాంజి, అగనె మత్తార్. ⁴¹ అస్సె వోన్ వెలెటిర్ మాంది వాసి, “యోహాన్ బదె 1 మయ్యత కామ్, కియ్యకి. బతి వేన్ బారెతె బతంగ్తె వోర్ యోహాన్ వెహ్చారొ, అవ్ సమ్మె సతెమ్ ఆందుంగ్” ఇంజెర్ తమ్మ తమ వడ్కితెర్. ⁴² అగ వెలెటిర్ యేసున్ పారొ బరొస ఇర్మెర్.

యేసున్ లాడ్ కియ్యల్ బక్తన మరన్

11 బెతనియ ఇన్వల్ నాటె లాజర్ ఇన్వల్ వొరార్ బేమరితె అర్చి మత్తార్. వోనంగ్ తకక్ మార్తల్ అని మరియల్

²⁴ ²⁴ 7:35; 10:31;
11:55 ³⁰ v36
⁵⁵ ⁴⁷ 11:27 ⁵⁵ ⁹⁰ 12:25
²⁵ ²⁴ v32
³¹ ⁴⁰ 12:17 ⁴¹ ⁰⁰ v26
²⁶ ⁴¹ ⁰⁰ v37 ⁴² ⁶³ v27
²⁷ ⁴² ⁶³ 21:16
²⁸ ⁶⁵ 11:26
⁶⁶ 12:25 ²² ¹¹ 11:25
³¹ ²⁴ ⁵³ v33
³² ²⁴ ⁹ 9:11; 10:34;
11:23 ²⁵ ⁷⁰ v33
³³ ⁸⁸ ఎపెసి 4:31
²⁴ ⁵³ 11:8 ²⁵ ⁷⁰ ఎపా 27:8
³⁷ ⁴¹ ⁰⁰ v38
³⁸ ⁴¹ ⁰⁰ v42
⁴⁰ ⁰⁷ ఎపా 1:5
²⁴ ⁴⁶ మత్త 3:5 ²⁴ ⁹¹ 1:26;
10:41; ఎపా 3:11
⁴¹ ²⁷ 19:35 ²⁴ ⁹¹ 21:16
³⁰ ⁰⁴ 11:3 ⁴⁵ ⁹² 11:47
⁴² ⁴¹ ⁰⁰ 11:15
¹ ⁹ v3 ⁶³ v18
²⁹ ⁷⁶ v2 ³¹ ³⁶ v5
² ⁰ v19 ¹⁸ 12:3
²⁹ ⁶² v3 ²⁹ ⁷⁶ v5 ⁶⁴ 12:3
³ ⁹ v5 ²⁹ v12
³⁰ ⁰⁴ v7 ⁵³ ⁶⁸ v36
⁴ ¹³ ⁹² 12:16 ²⁴ ²⁴ v5
⁵ ⁵ 12:43 ⁹ v28
²⁴ ²⁴ v9 ²⁹ ⁷⁶ v11 ³¹ ³⁶ v20
⁷ ²⁴ ⁴⁹ ఎపా 1:8
³⁰ ⁰⁴ 9:19; 11:8, 36
³¹ ⁰¹ 6:24; 11:8; 15:8
⁸ ²⁴ ⁵³ v19 ³⁰ ⁰⁴ v11
³¹ ⁰¹ v12 ⁴⁴ ⁶¹ మత్త 23:7
⁹ ²⁴ ²⁴ v13 ²⁸ ⁸⁹ v27
⁴⁰ ⁴³ v10 ⁵⁰ v10
¹⁰ ⁴⁰ ⁴³ v54 ⁴³ ⁵⁰ రోమ 9:32
¹¹ ²⁹ v14
³⁰ ⁰⁴ v13 ⁵³ ⁸⁴ 15:14
¹² ²⁹ ⁶² v21 ³¹ ⁰¹ v54
⁴⁹ ⁸² లూక 18:26;
యోహ 12:27;
ఎపా 15:1
¹³ ²⁴ ²⁴ v14 ³⁰ ⁰⁴ v16
¹⁴ ²⁴ ²⁴ v17 ²⁹ ⁷⁶ v43
¹⁵ ⁴¹ ⁰⁰ 9:18;
11:25; 12:37
¹⁶ ¹³ ²⁴ 20:24
²³ ⁸¹ 14:5 ³⁰ ⁰⁴ v23
²⁰ ²⁴ ²⁴ v21 ³¹ ³⁶ v20-21

గిర్, అదె నాటె పిసెర్ మత్తంగ్. ² పర్బున్ సెంట్ సోక్కి, వోనంగ్ కాల్కున్ తన్వంగ్ కెల్కెనె ఉసుమ్మ అద్ మరియల్ ఇదె ఆంద్. వేర్ లాజర్ తానొర తముర్ ఆందుర్. ³ అదెన్ సాటి అవ్ రండె తకక్, “పర్బు, నిమె లాడ్ కియ్యల్ బేమరితె అర్చి మంతార్” ఇంజెర్ యేసునగ కబుర్ సారి కీతంగ్.

⁴ అద్ కబుర్ కేంచి యేసు, “ఇద్ బేమరి వోన్ జెక్తె వాయ్యకి. బతి బగవంతనోర్ మరిన్ మాన్ సీసి, బగవంతనె మయ్య తరె వాత” ఇంజెర్ వెహ్చార్.

⁵ యేసు మార్తన్, తాన సేలడున్ అని లాజర్కున్ లాడె సూడ్చెదుర్. ⁶ వోర్ లాజర్ బేమరితె మత్త అద్ కబుర్ యేసున్ కేంజ వాత. తెర్ బతి, ఉండె రండె రోజ్క్ అగనె ఆగ్తార్. ⁷ అహన్ ఆగ్త పెజె, “యూదయ్ యేరియతె మల్చి దాకట్” ఇంజెర్ సిస్యలిర్కున్ ఇత్తార్.

⁸ అస్సె సిస్యలిర్, “గురుజి! అగటుర్ యూదుల్కు ఇంద్చెట్ కె నీకున్ బండనె పాయ్లె సూడ్చెర్ మంతెర్. ఉండె అగ దాక ఇంతియ్?” ఇంజెర్ యేసున్ పూసి కీతెర్.

⁹ తె యేసు, “ఉంది దిహ్సున్ బార గంటంగ్ వేడ్చి మందంత. ఇద్ దిహతె తాక్వల్ దునియత వేడ్చి సూడ్చ కాడ్కి, కొద పాయెర్. ¹⁰ బతి రాత్తె తాక్వల్ వేడ్చి సెల్వ కాడ్కి, వోర్ కొద పాంతార్” ఇంజెర్ వెహ్చార్.

¹¹ ఇహిన్ వెహ్చ పెజె యేసు, “మావోర్ సోప్తల్ లాజర్ మీండ్చి మంతార్. వోన్ జోప్తల్ తెహ్లా దాంతాన్” ఇంజెర్ ఇత్తార్.

¹² అస్సె సిస్యలిర్, “పర్బు, వోర్ మీండ్చి మత్తెకె, తప్పక్ తేచ్చి చొకొట్ ఆంతార్!” ఇంజెర్ వెహ్చార్.

¹³ యేసు లాజర్ మరన్తున్ బారెతె వెహ్చార్ బతి, పూర్ సిస్యలిర్ సాదరన్ జోపున్ బారెతె వెహ్చార్ ఇంజి మత్తెర్.

¹⁴ తె యేసు, “లాజర్ మార్తార్” ఇంజి కుల కుల వెహ్చి. ¹⁵ “అగ నన మన్మకి అచార్ చొకొట్ ఆత. మీ సాటినె ఇహిన్ జర్గిత. మీవ బరొస బడె మాయన ఇన్వల్ నావ ఇచ. ఇంగ్ మరట్ అగ దాకట్ దెట్!” ఇంజెర్ పూర్కున్ ఇత్తార్. ¹⁶ అస్సె యేమల్* ఇంజెర్ కేయ్యల్ తోమల్, “యేసున్ తోడొ మరన్ ఆయ్యె, మరట్ గిర్ దాకట్ దెట్” ఇంజెర్ తన్వ బరొబర్ మన్వలిర్ సిస్యలిర్కున్ ఇత్తార్.

సాతుర్కున్ నేండుస్వల్ సక్తి యేసునగ మంత

¹⁷⁻¹⁹ బెతనియ నార్ యెరుసలెమ్మల్ కరుమ్ కరుమ్ రండె కోస్క్ లంగ్ మత్త. అగ తమున మరన్తున్ హిందల్, దుక్కుతె మన్వలిక్ మార్తన్ అని మరియన్ సుమ్మి కియ్యె, వెలెటిర్ యూదుల్కు వాసి మత్తెర్. తె యేసు అద్ నాటున్ కరుమ్ యెవ్ పెజె, లాజర్ కూర్చున్ నారిత బండత వీన్చి బుయరితగ ఇర్చి, నాలుంగ్ రోజ్క్ ఆత ఇంజెర్ కరి కీతార్. ²⁰ మార్తల్, యేసు వాసెర్ మంతార్ ఇన్వల్ కేంచి బేటి మాయ్లె మునెత్క్.

* 10:24 బచి కియ్యల్ కిరిస్తుని తమ బచె మాయ్లె, బగవంతల్ నేమి కీతార్ రాజల్ ఆయ్యల్ కిరిస్తుని సాటి యూదుల్కు సూడ్చెర్ మత్తెర్.

* 11:16 యేమల్ సెలెకె దిదుమ ఇత్తెకె వోన్ బరొబర్ సెలెకె సెలెకె తమురయ్ పుట్టార్.

సాత్త. బతి మరియల్ రోతగన్ రహె మాత. ²¹ మార్తల్ యేసున్ బేటె మాసి, “పర్బు! నిమె ఇగె మంది ఇత్తెకె, నావోర్ తముర్ సాసి మనోర్. ²² బతి ఇంతె ఆతెకె గిర్ బతయ్ ఆయె. నిమె బగవంతన్ బతల్ తల్కెకి అదెన్, నీకున్ సీంతోర్” ఇంజెర్ ఇత్తె.

²³ అస్కె యేసు, “నీ తముర్ నేండంతోర్” ఇంజెర్ వెహ్తార్.

²⁴ తె మార్తల్, “హో పర్బు, తస్స కియ్యల్ దివొస్సు! వోర్ నేండంతోర్ ఇన్వల్ నాకున్ టావయ్” ఇంజెర్ ఇత్తె.

²⁵ అద్ కేంచి యేసు, “జీవత అని నేండుస్సన ననయె ఆందున్. నా పొరొ బరొస ఇర్వల్ సాతెకె గిర్ మర్ల పిసంతోర్.

²⁶ జీవతె మంజి నా పొరొ బరొస ఇర్వన్ బస్కట్ మన్వల్ మరన్త సిక్స పుటొ. ఇదెన్ బరొస కీంతి కి?” ఇంజెర్ పూసి కీతోర్.

²⁷ తె అద్, “హో పర్బు! నిమెయ్ బగవంతనోర్ మరి కిరిస్తుని ఆంది అని ఇద్ కలితె వాయ్లె మత్తొని గిర్ నిమెయ్ ఆంది. ఇదెన్ బరొస కీంతోన్” ఇంజెర్ వెహ్తార్.

²⁸⁻³⁰ యేసు అస్కె వేరి నాటె నేంగ్కె. మార్తల్ బగతె బేటె మాతయె అగనె ఆగ్ని మత్తొర్. తె మార్తల్ రోన్ సాత్త అని మరియన్ కునయె కేయ్, “గురుజి వాతోర్. నీకున్ కేయంతోర్” ఇంజెర్ సేలడున్ సంగ వెహ్తార్. ఇద్ గొస్తి కేంజు బరొబర్ మరియల్ తేచ్చి, యేసునగ సాత్త. ³¹ కహితుర్ యూదుల్క్ మరియన్ సుమ్మి కీసెర్ రోన్ మత్తెర్. అస్కె అద్ సప-సిప తేచ్చి సాన్వల్ సూడ్సి, వీచ్చగ సాంజి ఆడంత బతలొ ఇంజెర్, తాన్ పెజెయ్ సాత్తెర్. ³² మరియల్ యేసు మన్వల్ జాగతె సాంజి, వోనంగ్ కాల్కున్ పొరొ అర్చి, “పర్బు! నిమె ఇగె మంది ఇత్తెకె, నావోర్ తముర్ మార్చి మనోర్” ఇంజెర్ ఇత్తె.

³³ మరియల్ అని తాన్ సంగ వాతుర్ యూదుల్క్ సమ్మిర్ ఆడ్వల్ సూడ్సి, యేసున దిల్లె బెయ్ దుక్స లాగ్. ³⁴ అస్కె యేసు, “వోన కూర్దన్ బగ ఇర్చిట్?” ఇంజెర్ పూసి కీతోర్. తె పూర్, “పర్బు, వాసి సూడ” ఇంజెర్ వెహ్తార్.

³⁵ అద్ కేంచి, యేసు జొడ జొడ కాడెర్ తుహ్తార్. ³⁶ అద్ సూడ్సి పూర్ యూదుల్క్, “లాజర్తన్ బవోర్ లాడ్ కీతోరా సూడట్” ఇంజెర్ ఇత్తెర్.

³⁷ పూర్టల్ కహి లోకుర్, “వేర్ యేసు, గుడ్డిర్కున్ నదుర్ వాయుస్తార్. తె వేర్ లాజర్తన్ సాయ్క్నె ఇర పర్చి మనోర్ కి బతల్?” ఇంజెర్ ఇత్తెర్.

సాతోర్ వోర్ లాజర్తన్ యేసు నేండుస్వల్

³⁸ యేసున దిల్లె ఉందుంది జోక దుక్స లాగ్. తె వీచ్చగ సాత్తార్. అద్ ఉంది నారిత బండత బుయరి ఆంద్. ఉంది బండ తాన అడ్డమ్ ఇర్చి మత్త. ³⁹ తె యేసు, “అద్ బండతున్ తెండట్!” ఇంజెర్ పూర్కున్ వెహ్తార్. అస్కె సాతోర్ వోన తక్కు మార్తల్, “పర్బు, ఇంతె వోన కూర్ కడిసి గాడి వాసెర్ మందర్. బారితెకె వోర్ మార్చి నాలుంగ్ రోజ్క్ ఆసెర్ మంతోర్” ఇంజెర్ వెహ్తార్.

²¹ ⁸ v23 ²⁴ v23

²⁹ v27 ³¹ v24

²³ ⁸ v32 ²⁴ 10:32;

11:25,54 ³⁰ v24

²⁴ ³ v25

³⁰ v27 ³¹ v30

²⁵ ⁸⁶ అపొ 1:22 ²¹ v26

²² 12:25 ²⁴ v30 ⁴¹ v26

²⁶ ⁶⁵ 12:34

²¹ 14:19 ⁴¹ v27

²⁷ ²⁸ 7:7;12:19;

14:17 ²⁹ v32 ³⁰ v32

⁴¹ v40 ⁵⁵ 12:34

³¹ ²⁴ v33

³⁴ v38 ³⁶ 14:12:3

³² ⁸ 1:41;20:17;

అపొ 7:13 ²⁴ v33

²⁹ v34 ³⁰ v34

³³ ²⁴ v35

²⁴ v36 ⁴¹ 13:21

³⁴ ²⁹ v39 ³⁰ v36

³⁵ ²⁴ v39

³⁶ ²³ v45 ³⁰ v7,39;

12:22 ⁵⁸ మత్త 6:5;

యోహా 12:25;

తీతు 3:15

³⁸ ³⁴ 12:17

³⁹ ⁹ 19:25

²⁴ v39-41 ²⁹ 12:13

³⁰ v40 ³¹ 12:2

⁴⁰ ³⁰ v44 ⁴¹ v42

⁴¹ ²⁴ v44

⁴² ⁴¹ v45

⁴³ ²⁹ 12:1

⁴⁴ ⁸ v48 ²⁴ v46

³⁰ v47 ⁴⁶ 20:7

⁴⁵ ²⁴ v54 ⁴¹ v48

⁴⁶ ²⁴ v51 ⁵³ v47

⁴⁷ ⁴⁹ లూక 22:50;

యోహా 11:49;18:16

³⁰ v54 ⁴⁵ 12:18 ⁵³ v57

⁴⁸ ⁸ 12:7 ¹⁴ v51

⁴¹ 12:11 ⁴⁵ అపొ 2:10

⁵⁴ ²⁴ v23,56;

12:16 ²⁴ v55 ³⁰ v56

³¹ 12:4 ⁴⁰ 12:35

⁴⁰ అస్కె యేసు, “నిమె బరొస ఇర్చితె, బగవంతన మయ్యతున్ సూడ్సి, ఇంజి నీకున్ వెహ్తాన్ కి?” ఇంజెర్ ఇత్తార్.

⁴¹ తె పూర్ అద్ బండతున్ తెండెర్. అస్కె యేసు పొరొ సూడ్సిర్, “బాబ, నావ పార్తనతున్ కేంజు కాడ్సి, నీకున్ దనెవాద్. ⁴² నిమె బస్కట్ నావ పార్తనంగ్ కేంజంతి ఇన్వల్ నాకున్ టావయె. బతి నిమెయె నాకున్ సారి కీతి ఇంజెర్ కరి కీసి, నా సిర్కుట్నుర్ బరొస ఇరనిర్ ఇంజి పూర్ సాటినె, ఇద్ గొస్తి వెహ్తాన్” ఇంజెర్ ఇత్తార్.

⁴³ ఇహిన్ ఇత్త పెజె యేసు, “లాజర్, బహి వర!” ఇంజెర్ జోర్తె కేయ్యెర్.

⁴⁴ అస్కె తన్వ కూర్దన్ గూండి కీతంగ్ కఛినెన్ లాజర్ బహి వాతోర్. వోన మొకొమ్ సేలతె గూండి కీసి మత్త. “గూండి కీతంగ్ కఛిన్ ఊలి కీసి, వోన్ సొంద సీమ్” ఇంజెర్ యేసు వెహ్తార్.

యేసున్ జక్తె యూదుల్క్ పిలన్ వాట్వల్

(మత్తయి 26:1-5; మార్క్ 14:1-2; లూక 22:1-2)

⁴⁵ అద్ కామున్ సూడ్సి, మరియన్ సుమ్మి కియ్యె వాతుర్ యూదుల్క్నగటల్ వెలెటిర్ యేసున్ పొరొ బరొస ఇర్చెర్.

⁴⁶ బతి పూర్టల్ కహి జన్స్, «పరిసయ్యల్క్నగ» సాంజి, యేసు కీత కామున్ బారెతె వెహ్తార్. ⁴⁷ అదెన్ సాటి డగుక్ కటొడలిర్ అని పరిసయ్యల్క్ పంచుర్కున్ కేయసి, “మరట్ బతల్ కీకట్? వోర్ మాయ్లల్ వెలె «మయ్యతంగ్ కామ్మ» కీసెర్ మంతోర్. ⁴⁸ మరట్ వోర్ కియ్యలికున్ ఇహిన సూడ్సిర్ మత్తెకె, వోరె రాజల్ ఇంజెర్ సమ్మిరె వోన్ పొరొ బరొస ఇరంతెర్. అస్కె రోమ రాజ్జర్ అదికారిర్ వాసి, మా మందిర్తన్ నాసెడమ్ కీంతెర్ అని మా జాతితుర్కున్ ఇగటల్ పూడి సీంతెర్” ఇంజెర్ వెహ్తార్. ⁴⁹⁻⁵⁰ అహన్ వెహ్తా బరొబర్, “పిసల్చిట్! మా జాతితుర్ నాసెడమ్ ఆయ్క్నె, వొరొర్ మాయ్లల్ పర్తల్ సాటి పరన్ సియ్యల్ చొకొట్ ఇంజి సమె మాయ్లిటియ్?” ఇంజెర్ అద్ గట్కతె పెర్చొర్ కటొడల్ ఆయ్యల్ కయపల్ ఇత్తార్.

⁵¹⁻⁵² సిరిష్ యూదుల్క్న లాబమున్ సాటినె ఆయె. బతి దునియ పూరొ పగ్గె మాసి మన్వలిర్ బగవంతనుర్ లోకుర్ సమ్మిర్కున్ మీరి కియ్యెనె, యేసు పరన్ సీంతోర్ ఇంజెర్ మునె జర్గివల్ వచన్ వెహ్తార్. ఇద్ గొస్తి తన్వ తన ఆసి వెహ్కె. బతి అద్ సాల్ పెర్చొర్ కటొడల్ ఆసి మత్త కాడ్సినె, వెహ పర్చొర్.

⁵³ అద్ నేటితల్ వోన్ జక్తె పిలన్ వాట్వల్ మొదొల్ కీతెర్.

⁵⁴ అదెన్ సాటి యేసు అస్కెడల్ యూదుల్క్నగ ఊజగిరి వెలివత్తె, బోడి గుటన్ కరుమ్ మన్వల్ యెప్రాయిమ్ ఇన్వల్ చహ్తె సాంజి, అగ సిన్వలిర్ సంగ కహి రోజ్క్ మత్తార్.

⁵⁵⁻⁵⁷ అస్కె యూదుల్క్న «పస్క్» సడ్ కరుమ్ వాసెర్ మత్త. తె, “బోనె యేసున పత లాగ్తె వెహన. మమొట్ వోన్ పియంతామ్” ఇంజెర్ డగుక్ కటొడలిర్ అని పరిసయ్యల్క్

హుకుమ్ సీసి మత్తెర్. సడ్డున్ సాటి తమ్మ తమ సుదుడ్ కియ్యెన్, మునెనె వెలెటిర్ లోకుర్ అజూ-బాజాతంగ్ నమ్మానల్ యెరుసలెమ్ వాతెర్. పూర్ యేసున్ మమ్మాసెర్ మందిర్తున్ రాపా నిల్చి, “వోర్ ఇద్ సడ్డున్ వాంతోర్ కి, వాయెర్? మిరట్ బతల్ ఇంతిట్?” ఇంజెర్ పోరాన్ వారోర్ పూసి కీతెర్.

బెతనియతగ యేసున్ పోరా సెంట్ వెడివల్

(మత్తయి 26:6-13; మార్క్ 14:3-9)

12 అదెన్ సాటి, సాసి-నేండ్టోర్ లాజర్ నార్ బెతనియతగ పస్కు సడ్డున్ సారుంగ్ రోజ్జ్ మునెనె యేసు వాతెర్. ² అగ వోన్ సాటి జేవున్ తయర్ కీతెర్. మార్తల్ సర్పరెయ్ కీత. అని లాజర్ గిర్ జేవున్ తిన్వలిర్ బరొబర్ ఉత్తొర్. ³ అస్కె మరియల్ బెయ్ బారిత అని వెలె మహ్న లగ్-బగ్ అరొ లీటర్ సెంట్* పియ్య వాత అని యేసునంగ్ కాల్కున్ పోరా వెడిసి, తన్వంగ్ కెల్కెనె ఉసుమ్మ. అద్ సెంట్ గాడి పూరా రోన్ గమ్మత. ⁴ అస్కె సిస్యలిర్గటల్ వారోర్ ఇత్తెకె, యేసున్ దోక సియ్యల్ ఇస్కరియోత్ నాట్వోర్ యూదల్, ⁵ “అరె! ఇద్ సెంటున్ మూండ్ మమ్మా కూరతంగ్ బిలన్* వొమ్మి, గరిబున్ బారి సియ్యకి?” ఇంజెర్ తాన్ ఇత్తొర్. ⁶ వోర్ గరిబున్ మదత్ కియన ఇన్వల్ కాడ్డితె అహన్ ఇన్మకి. బతి వోన కలె బుదితున్ హిందలె అని కొతన తెయ్ల వోన్న్ మన్వల్ కీనెకె, అగటంగ్ కొతంగ్ కల్వెర్ మత్త కాడ్కినె అహన్ ఇత్తొర్. ⁷ తె యేసు, “అద్ నావ మేందొడున్ మాతి కియ్యల్ దిహసున్ సాటి సెంటున్ వొజి కీసి ఇర్చి మత్త. ⁸ గరిబ్ లోకుర్ బస్కెట్ మీ నడ్డుమ్ మందంతెర్. బతి నన బస్కెట్ మేందొడ రూప్సె మీ నడ్డుమ్ మనాన్” ఇంజెర్ వెహ్తొర్.

⁹ అదె వకత్తె, యేసు అగ మంతోర్ ఇంజెర్ కరి కీసి, బెయ్ వెలెటిర్ యూదుల్కె, యేసునె ఆయ్య, యేసు నేండుస్తొర్ వోర్ లాజర్తున్ గిర్ సూడ్లె వాతెర్. ¹⁰⁻¹¹ లాజర్తున్ హిందల్, యూదుల్కెనగటల్ వెలెటిర్ లోకుర్ యేసున్ పోరా బరొస ఇరెర్. అదెన్ సాటి, డగుక్ కటొడలిర్ లాజర్తున్ గిర్ జమ్మన ఇంజెర్ పిలన్ వాడ్తెర్.

యేసు జెయ్ జెయ్ కార్ యేచ్చెర్ యెరుసలెమ్ నేంగ్వల్

(మత్తయి 21:1-11; మార్క్

11:1-11; లూక 19:28-40)

¹²⁻¹³ సడ్డున్ సాటి వాత, ఉంది డగుర్ గుబ్బతుర్, యేసు యెరుసలెమ్ వాంతోర్ ఇన్వల్ కేంచి, సీంది మరక్కంగ్ కాందంగ్ పియ్యి వోన్ మునెత్కె సొత్తెర్. అహన్ సాంజి, “జెయ్ జెయ్ కార్!* పర్చున అదికార్తొ వాయ్యల్ ఇజ్రయేల్ పర్జతోర్ రాజని బగవంతల్ ఆసిర్వాద్ సియిర్” ఇంజెర్ కిలితెర్. ¹⁴⁻¹⁵ “యెరుసలెమ్మూర్* లోకుర్చిట్ వెరిమట్! ఇమల మీ రాజల్ గాదిత్ పోరా ఉచ్చి వాసెర్ మంతోర్”

¹ ⁶³ మత్త 21:17 ¹⁴ ⁵³ ^{v9}
²⁴ ^{v3} ²⁹ ⁷⁶ ^{v2} ³⁹ ⁵⁷ 13:1

² ¹² ⁴⁷ ^{v26} ²⁹ ⁷⁶ ^{v9}

³¹ ³⁶ లూక 10:38

³ ¹⁸ యూకా 5:14 ²⁴ ^{v7}

³⁴ ⁶⁴ ^{v5} ³⁴ ⁸⁷ మార్ 14:3

³⁶ ¹⁴ ^{14:2} ⁴¹ ⁰¹ మార్ 14:3

⁴ ²⁴ ⁵⁵ మార్ 14:10;

యోహా 13:2;

అపొ 1:25 ²⁴ ⁶⁹ 13:2

³⁰ ⁰⁴ ^{v21} ³¹ ⁰¹ ^{v16}

⁵ ¹² ²⁰ ఉజగిరి 6:6

³⁴ ⁶⁴ మత్త 26:7;

ఉజగిరి 18:13

⁶ ⁰¹ 13:29

⁷ ⁸ ⁶³ 14:18 ²⁴ ^{v9}

⁹ ¹⁴ ⁵³ ^{v17} ²⁴ ^{v11}

²⁴ ⁵³ ^{v11} ²⁹ ⁷⁶ లూక 16:20;

యోహా 12:10

¹⁶ ¹¹ ²⁵ ^{15:25} ¹³ ⁹² ^{v23}

²⁴ ^{11:54} ^{12:22};

13:21 ³¹ ⁰¹ 13:5

¹⁷ ¹⁴ ⁵³ లూక 24:34;

యోహా 13:4;

అపొ 10:26

²⁹ ⁷⁶ లూక 16:20

³¹ ⁴⁰ 13:21 ³⁴ ¹⁹ 19:42

¹⁸ ⁴⁵ ⁹² ^{v37}

¹⁹ ²⁸ ⁸⁹ ^{v25} ⁵³ ³⁰ ^{v42}

²⁰ ¹⁶ ⁷² అపొ 14:1

⁴³ ⁵² అపొ 7:43

²¹ ⁶⁶ మత్త 11:21

¹⁰ ⁵⁶ 21:2 ²⁰ ⁶⁵ 14:16

²⁹ ⁶⁹ 9:38; 12:38;

13:37 ³⁰ ⁰⁴ ^{v22} ⁵³ ⁷⁶ ^{v22}

²² ⁰⁶ అపొ 1:13

²⁴ ^{v22-23} ³⁰ ⁰⁴ 11:36;

12:23; 13:19 ⁵³ ⁷⁶ 14:8

²³ ¹³ ⁹² ^{v28} ²⁴ ^{v30}

³⁰ ⁰⁴ ^{v23-24}

²⁷ ⁴⁹ ⁸² ^{v47} ⁵⁵ ⁹⁰ 13:37

²⁸ ¹³ ⁹² 13:31 ³⁷ ⁷² 17:1

ఇంజెర్ దర్మ-గ్రంత్నగ లిహి కీసి మత్త తీర్, యేసు ఉంది గాదిత్* పోరా ఉచ్చి వాసెర్ మత్తొర్. ¹⁶ ఇవ్ గట్టుంగ్ జర్నెకె సిస్యలిర్కున్ సమ్మె మాయ్యకి. బతి యేసు మయ్యతె నేండ్సి స్వర్గనగ సొత్త పెజె, ఇవ్ గట్టున్ బారెతె దర్మ-గ్రంత్నగ మత్త తీర్ సమ్మె జర్నతంగ్ ఇంజెర్ సమ్మె మాతెర్. ¹⁷ యేసు లాజర్తున్ కూర్తల్ నేండుస్సెకె, వోన్ సంగ మత్తుర్ లోకుర్ ఇద్ గవతున్ పచర్ కీతెర్. ¹⁸ యేసు ఇద్ మయ్యత కామ్ కీతొర్ ఇంజెర్ లోకుర్ కేంజు కాడ్కినె, వోన్ బేటె మాయ్యె మునెత్కె సొత్తెర్. ¹⁹ అదెన్ సాటిన్ పరిసయ్యల్కె, “సూడట్! మరట్ వాడ్డంగ్ పిలన్కె బతయ్ కామి సియ్యకి. దునియతుర్ సమ్మిర్ వోన్ పెజెయ్ సాంజెర్ మంతెర్” ఇంజెర్ తమ్మ తమ వడ్కెతెర్.

యేసు తన్వ మరస్తున్ బారెతె వెహ్తొల్

²⁰ అద్ సడ్డున్ రోపా పార్తన-వింతి కియ్యె, వాతురటల్ కహితుర్ యూదుల్కె ఆయుర్ పూర్* గిర్ మత్తెర్. ²¹ పూర్ గలిలయ యేరియత బెత్తుంద నాట్వోర్ పిలిపున్ బేటె మాసి, “సాబ్! మమ్మెట్ యేసున్ బేటె మాయ్యె వాతోమ్” ఇంజెర్ వోన్ వెహ్తొర్. ²² ఇద్ గొస్టితున్ పిలిప సాంజి, ఆంద్రెయన్ వెహ్తొర్. పూర్ ఇవిర్ ఆసి అద్ గొస్టి యేసునగ సాంజి వెహ్తొర్. ²³ అద్ కేంచి యేసు, “స్వర్గినార్ మాయ్యన్ మయ్య వాయ్యల్ వకత్ ఇంకె కరుమ్ వాత. ²⁴⁻²⁶ గొహ్కాన దానతున్ బొమితగ ఉర్నెవెకె ఉందియ్ మందంత. అద్ దాన ఉర్నెనెకె సాతపియ్ దిసంత. బతి బొమితల్ అద్ మొలొక ఆసి పిరంత అని బెర్చి, గొల్కమెన్ దానంగ్ సీంత. అదె తీర్దె నావ పరన్ సీతెకెన్, వెలెటిర్కున్ పూన జిన్గని పుటంత. అహ్మ మిహటల్ బోరె ఆయి, తన్వ జీవతున్ బచి కీక ఇన్వల్, తాన్ సుటి కియ లాగెర్. బతి బోరె ఆయి ఇద్ కలితంగ్ ఆసన్ కాత్రి కియ్యకెనె మన్వల్, బస్కెట్ పిస్టె తన్వ జీవతున్ బచి కియ పరంతోర్. నావ సేవ కీక ఇన్వల్ నా సరి-మారగ్న తాకన. అస్కెనె నన బగ మందంతొనొ, అగ నా సేవ కియ్యల్ గిర్ మందంతోర్. నా సేవ కియ్యన్ నా బాబొ మాని కీంతోర్. ఇద్ సతెమ్ ఆంద్” ఇంజెర్ సిస్యలిర్కున్ వెహ్తొర్.

²⁷ “ఇంకె నావ దిల్ పూరా తకపిక ఆసెర్ మంత. బతల్ ఇంజెర్ వెహ్కా? నా బాబ! ఇద్ గండమ్ నా పోరా వాయ్యకెనె నాకున్ బచి కీమ్. తెర్ బతి, ఇద్ గండమున్ సోసి కియ్యెనె నన వాతోన్. ²⁸ బాబగొ! నీవ పోరాడునె మాని కియున” ఇంజెర్ వెహ్తొర్. అస్కె పోరాడల్,* “ఇదెన్ మునె డగుర్-పాన్ వాయుస్తాన్. ఉండె గిర్ డగుర్-పాన్ వాయుసంతొన్”

* 12:3 అచ్చ జటామాంసి ఇన్వల్ మరత నియ్. * 12:5 ఉంది బిలత విలువ ఉంది దియత బూతిత్ అవోర్ మత్త. * 12:12-13 జెయ్ జెయ్ కార్! గ్రీకు బాసతగ హోసన్న ఇంజెర్ మంత. ఇదెన్ అర్తమ్, “ఇంకె బచి కీమ్!” * 12:12-13 అదికార్తె సెలెతె పోరాడె ఇంజెర్ మందంత. * 12:14-15 సియోస్తుర్ ఇంజెర్ గిర్ కేయంతెర్. * 12:14-15 గ్రీకు బాసతె గాది పిలత్ పోరా ఇంజెర్ మందంత. * 12:20 యూదుల్కె ఆయుర్ పూర్ ఇత్తెకె గ్రీకు దేన్నర్ ఇంజెర్ మందంత. * 12:28 స్వర్గినల్ సెలెకె హొబట్ ఇంజెర్ అర్తమ్.

ఇంజెర్ ఉంది లేంగ్ కేంజ వాత. ²⁹తె అద్ కేంచి అగ నిల్చి మన్వలిర్ కహితుర్, “గర్త” ఇంజెర్ ఇత్తెర్. ఉండె కహితుర్, “బగవంతనార్ వారార్ దూతల్ వోన్ సంగ వడ్కితార్” ఇంజెర్ ఇత్తెర్. ³⁰అదెన్ సాటి యేసు, “ఇద్ లేంగ్ నాకున్ మదత్ కియ్లె వాయ్కె. మీకున్ మదత్ కియ్లెనె వాత. ³¹ఇద్ దునియతుర్కున్ తస్వ కియ్లె వకత్ వాత. ఇద్ దునియతున్ ఆగుటి కీసి, మన్వల్ అదికారిన్ తెండ్చి పూడ్వల్ వకత్ వాత. ³²బస్కెతె నాకున్ బొమితల్ పారా తహంతెరొ, అస్కె నా బాజున్ సమ్మిర్కున్ ఊమంతాన్” ఇంజెర్ వెహార్. ³³తస్వ మరన్ బహన్ జర్గవల్ మంతయె అదెన్ బారెతె ఇద్ గొస్తి వెహార్.

³⁴తె పరత గుబ్బ, “కిరిస్తు బస్కెట్ జీవతె మందంతార్” ఇంజె, దర్మ-గ్రంత్నల్ కేంజ్మ. బతి నిమె స్వర్గనార్ మాయ్లన్ బొమితల్ పారా తహి బహన్ జకంతెర్ ఇంతి? వేర్ స్వర్గనార్ మాయ్లల్ బోర్ ఆందుర్?” ఇంజెర్ యేసున్ పూసి కీతెర్. ³⁵అస్కె యేసు, “ఉండె జరసి కాలమ్ వేరిన్ మీ నడ్డుమ్ వేడ్చి మందంత. సికటి పగై మాయ్లక్ మునెనె, వేడ్చితగ తాకట్. అస్కె మిరట్ కొద పాయిల్. సికటితె తాక్సల్ తన బగ దాంతారొ టావ సెలె. ³⁶మిరట్ ఇద్ వేడ్చిత సంతాన్ ఆయ్లె, అద్ వేడ్చి మనెకెన్ మిరట్ తాన్ బరొస ఇరట్” ఇంజెర్ యేసు పూర్కున్ వెహార్. అహన్ వెహి, పూర్కున్ దిస్వక్నె లంగ్ సాడితార్.

వెలెటిర్ యేసున్ పారా బరొస ఇర్మకి

³⁷యేసు పూర్ మునె ఇహంగ్ వెలె మయ్లతంగ్ కామ్మ-కీతార్ తెర్ బతి, వోన్ పారా బరొస ఇర్మకి.

³⁸“బగవంత! మమ్మెట్ వెహ్ కబుడగ బోరె బరొస ఇర్మకి.

బగవంత! నీవ సక్తితున్ బోరె వాడ్కి కియ్మకి” ఇంజెర్ యేసుయ [పర్వత్] లిహి కీత బర్చుర్ ఆయన్ సాటినె ఇహిన్ జర్తె. ³⁹పూర్ బరొస ఇర పర్మకి బారితెకె, యేసుయ పర్వత్ ఉండె ఉంది జాగ ఇహిన్ లిహి కీతార్:

⁴⁰“పూర నదుర్ బంద్ కీత కాడ్కి,

పూర్ సూడ పర్చెర్ సెలెర్.

పూర మన్దున్ బంద్ కీత కాడ్కి,

పూర్కున్ అర్తమ్ ఆసెర్ సెలె.

అహన్ కియ్లె ఇత్తెకె, పూర్ నా బాజున్ తిరిన్దిర్.

నన పూర్కున్ చొకాట్ కీందున్”

ఇంజెర్ మంత. ⁴¹యేసుయ పర్వత్ బవిసత్తె వాయ్లల్ యేసున మయ్లతున్ సూడ్త కాడ్కినె, వోన్ బారెతె ఇద్ గొస్తింగ్ వెహార్.

⁴²తెర్ బతి యేసున్ పారా బరొస ఇర్మగటల్ వెలెటిర్ అదికారిర్ గిర్ మత్తెర్. బతి పరిసయ్లల్ తమకున్ సమాజ్చల్ అలది వాటనిర్ ఇంజెర్ వెరిసి బోరె ఊగిరి వొప్పకి. ⁴³పూర్ బగవంతల్ సియ్లల్ డగుర్-పాన్దున్ తెర్ అదిక్ మాయ్లలిర్ సియ్లల్ డగుర్-పాన్దున్ లాడ్ కీతెర్.

²⁹ ³20:12 ³⁰04 v33

³⁰ ²⁴v35

³¹ ⁷58 v42

²⁸ ⁸⁹v46 ²⁹20 16:8

³³ ³⁰04 v34

³⁴ ¹65 13:8 ³⁰04 13:6

³⁵ ⁵¹15:25 ⁵⁵47 17:3

³⁵ ²⁴24 v36 ⁴⁰43 21:18

³⁶ ²⁴24 v44

³⁷ ⁴¹00 v37-39

⁴⁵ ⁹²20:30

³⁸ ²²68 v39 ²⁹62 13:6

⁴³ ⁹⁶అపొ 2:16

³⁹ ²²68 v41

⁴¹ ⁰⁰మత్త 8:13;

యోహా 11:15; 12:42;

14:11; పిలిపి 1:29

⁴⁰ ²⁵88 లూక 10:27;

యోహా 13:2; అపొ 5:3

⁴¹ ²²68 అపొ 8:28

⁴² ⁵⁶16:2 ⁵⁸7 14:30

⁴⁰ ⁰⁰v44 ⁵³30 18:3

⁴³ ²5 13:1

⁴⁴ ²⁴24 13:1 ⁴¹00 v46

⁴⁶ ²⁸89 v47 ⁴¹00 13:19

⁴⁷ ²⁸89 13:1 ²⁹19 v48

⁴⁴ ⁸⁷v48 ⁴⁹82 అపొ 2:21

⁴⁸ ²⁹19 16:11 ⁴⁴87 14:10

⁴⁹ ¹⁷85 v50

⁵⁰ ⁶⁶17:2

¹⁷ ⁸⁵13:34 ²²22 14:6

¹ ²5 v23 ²⁴24 v7

²⁸ ⁸⁹14:17 ³⁹57 లూక 22:8;

యోహా 18:28

⁵⁰ ⁵⁶రోమ 6:21

² ¹²28 అపొ 10:38 ²⁴55 v26

²⁴ ⁶⁹v26 ²⁵88 14:1 ⁴⁶13 v6

⁴ ¹⁴53 14:31 ²⁴40 v12

⁵ ³¹01 v22

⁶ ²⁹62 v9 ³⁰04 v9 ⁴⁰74 v8

⁴⁶ ¹³లూక 7:44;

యోహా 13:9; 21:2

⁷ ²⁴24 v8

⁸ ⁶⁵6:51; 14:16;

1కొర 2:6 ²⁴24 v10 ⁴⁰74 v9

⁹ ²⁹62 v13 ³⁰04 v9-10

⁴⁰ ⁷⁴v24 ⁴⁶13 v24

¹⁰ ²⁴24 v21

²⁵ ¹³v11 ³⁰04 v13

యేసునంగ్ గొస్టింగ్ పర్జతున్ తస్వ కియ్లె

⁴⁴అస్కె యేసు జోరె, “నా పారా బరొస ఇర్మల్ సిరిఫ్ నహ్నె ఆయె బతి నాకున్ సారి కీతొనగ గిర్ బరొస ఇర్మెర్ మంతార్. ⁴⁵నాకున్ సూడ్వల్ నాకున్ సారి కీతొనె సూడ్వెర్ మంతార్. ⁴⁶నహ్నె బరొస ఇర్మల్ హర్ వారార్ సికటితగ నిల్చి మన్వక్నె, ఇద్ దునియతగ వేడ్చిత్ మోడి నన వాతొన్. ⁴⁷బోరె ఆయె నావంగ్ గొస్టింగ్ కేంచి, అవెన్ పియ్లె తాక్యెకె, నన వోన్ తస్వ కియెన్. నన ఇద్ దునియతుర్కున్ తస్వ కియె వాయ్కె. బతి బతి కియెనె వాతొన్. ⁴⁸నాకున్ అని నావంగ్ గొస్టిన్ వాపార్ వోన్, తస్వ కియ్లె దుస్రా ఉంది మంత. నన వెహ్ గొస్టియె [తస్వ కియ్లె దిహ్స్స] వోన్ తస్వ కీంత. ⁴⁹బారితెకె, నా ఇచతె నన వడ్కిమకి బతి, నన బతల్ వడ్కిన ఇన్వడున్ బారెతె, నాకున్ సారి కియ్లె బాబొయె అహన్ హుకుమ్ సీతార్. ⁵⁰అని అద్ హుకుమ్ బస్కెట్ పిస్వల్ జీవతెకె తాకుసీంత ఇంజెర్ నాకున్ టావ మత్త కాడ్కి. నన వెహ్పలిక్ సమ్మె గిర్ బాబొ నా సంగ వెహ్ తీర మీకున్ వెహ్పర్ మంతాన్” ఇంజెర్ ఇత్తార్.

యేసు సిస్యలిరంగ్ కాల్క్ నార్వల్

13 యేసు [పస్క] సడ్డున్ తెర్ మునెనె ఇద్ దునియతల్ మల్చి బాబొనగ సొన్వల్ వకత్ కరుమ్ వాత ఇంజెర్ కరి కీతార్. దునియతగ మన్వలిర్ తన్వర్కున్ వెలె లాడ్ కీతార్. అద్ లాడ్డున్ ఆక్రి వేరి పూర్కున్ బర్చుర్ తొహార్. ²బతి యేసున్ దోక సియన ఇన్వల్ సోంచ్, సీమ్మెన్టార్ మరి ఇస్కరియోత్ నాబ్నార్ యూదన దిలె జేవున్ కియ్మడున్ తెర్ మునెతలె సయ్లన్ ఇర్చి మత్తార్. ³తన్వ కెయ్లె సమ్మె అదికార్ బాబొ సీతార్ ఇన్వల్, తన బగవంతనల్ వాతార్ అని బగవంతనగ మల్చి దాంతార్ ఇన్వలిక్ సమ్మె గిర్ యేసున్ టావ. ⁴అహన్ టావ మత్త కాడ్కి. పూర్గటల్ తేచ్చి తన్వ సాలువతున్ బగ్ల ఇర్చి, తన్వ నడిదున్ ఉంది సేలతె దొహార్. ⁵దొహ్త పెజె, ఉంది పరత్తుగ సిస్యలిరంగ్ కాల్కున్ యేతె నొర్చెర్, నడితున్ దొహ్త సేలతె పూరంగ్ కాల్కున్ ఉసుమ్వల్ మొదొల్ కీతార్. ⁶అహన్ కీసెర్ యేసు సీమ్మెన్-పేతుర్లగ వాతార్. అస్కె వోర్, “పర్చు నావంగ్ కాల్క్ నార్లె ఆంతి కి?” ఇంజెర్ పూసి కీతార్. ⁷తె యేసు, “నన కియ్లె ఇంకె నీకున్ అర్తమ్ ఆయె, బతి మునె వాయ్లల్ గట్టతె కరి కీంతి” ఇంజెర్ వెహార్. ⁸అస్కె పేతురు, “వటిన్ పర్చు! నిమె నావంగ్ కాల్క్ బస్కెన్ నొర్వ” ఇంజెర్ ఇత్తార్. తె యేసు, “నన నీకున్ నొర బీగర్ నా సంగ నీకున్ ఈస సెలె” ఇంజెర్ పేతుర్తున్ వెహార్. ⁹తె సీమ్మెన్-పేతురు, “పర్చు! సిరిఫ్ నా కాల్క్ ఆయ్లె, నా కెయ్లె అని నా తల గిర్ నొర” ఇంజెర్ ఇత్తార్. ¹⁰అస్కె యేసు, “యేర్ తుంగ్గోర్ వోర్ సిరిఫ్ కాల్క్ నొరైకె ఆయర్. దుస్రా బతయ్ నొర లాగొ. వోర్ సుదుడె మంతార్. మిరట్ గిర్ సుదుడ్ మంతిట్ బతి, మిహ్గటల్ సమ్మెర్ సుదుడ్

అయ్యుట్” ఇంజెర్ వెహార్. ¹¹ తనకున్ బోర్ దోక సియ్యుల్ మంతార్ ఇన్వల్ టావ మత్త కాడ్కినె, యేసు “మిహ్గటల్ సమ్మిర్ సుదుడ్ అయ్యుట్” ఇంజెర్ ఇత్తోర్.

¹² అని పూరంగ్ కార్క్ నార్సి, తన్వ సాలువతున్ సెటనగ వాట్టి, ఇదెన్ మునె ఉచ్చి మత్త జాగతగ సాంజి ఉద్తోర్. అహన్ ఉచ్చి, “నన ఇంకె కీత అద్ కామ్ మీకున్ అర్దమ్ ఆత కి?” ఇంజెర్ సిస్యలిర్కున్ పూసి కీతోర్. ¹³ “మిరట్ నాకున్ ‘గురుజి’ అని ‘పర్బు’ ఇంజెర్ కేయంతిట్. నన గురున అని పర్బున ఆత కాడ్కి, మిరట్ ఇహిన్ కేయ్యల్ బహిబర ఆంద్. ¹⁴ నన పర్బున అని గురున ఆసి గిర్ మీవంగ్ కార్క్ నార్త కాడ్కి, మిరట్ గిర్ వారానంగ్ వారార్ కార్క్ నారయ్ లాగర్. ¹⁵⁻¹⁶ దాసి తన్వార్ మాల్కన్ తెర్ డగుర్ ఆయొర్. అహ్నె క్కబ్రియల్ తనకున్ సారి కీతోన్ తెర్ డగుర్ ఆయొర్. నన మీవంగ్ కార్క్ నార్త తీర్, మిరట్ గిర్ కీయన ఇంజెర్ మీకున్ నమునత రూప్తె తోహ్నాన్. ఇద్ సతెమ్ ఆంద్. ¹⁷ ఇంకె మిరట్ ఇవ్ గొస్టింగ్ కరి కీత కాడ్కి, ఇవెన్ పియ్యి తాకకిట్టె, బగవంతల్ మీకున్ ఆసిర్వాద్ సింతోర్” ఇంజెర్ వెహార్.

తనకున్ దోక సియ్యుడున్ బారెతె యేసు వెహార్

(మత్తయి 26:20-25; మార్క్ 14:17-21; లూక 22:21-23)

¹⁸ “మీ సమ్మిర్ బారెతె నన వెహ్కీ. నన నేమి కీతుర్ బారెతె నాకున్ టావ. బతి, ‘నా సంగ సారి తిత్తోర్ వోర్, నాకున్ బయ్యున్ ఆసి దోక సీతోర్’ ఇంజెర్ క్కదర్మ-గ్గంతన్ గొస్టి బర్బుర్ ఆయ్యె ఇహిన్ జర్గంత. ¹⁹ ఇవ్ జర్గత పెజె, ‘కిరిస్తున ననయె ఆందున్’ ఇంజెర్ బరొస కీకీట్ ఇంజెర్, మునెనె మీకున్ వెహ్పార్ మంతాన్. ²⁰ ఇద్ సతెమ్ ఆంద్. నన బోన్తె సారి కీంతానా, వోన్ కరుమ్ కీయ్యల్, నాకున్ గిర్ కరుమ్ కీంతోర్. నాకున్ కరుమ్ కీయ్యల్, నాకున్ రొహార్ వోర్ బాబాన్ గిర్ కరుమ్ కీంతోర్ ఇంజెర్ వెహ్పార్ మంతాన్” ఇంజెర్ ఇత్తోర్.

²¹ ఇవ్ గొస్టింగ్ వెహ్ పెజె యేసు, ఆత్మతగ తల్మెలె మాసి, “మిహ్గటల్ వారార్ నాకున్ పగ-దార్క్ న కెయ్యె హల్లి కీంతోర్. ఇద్ గవ సతెమ్ ఆంద్” ఇంజెర్ వెహార్. ²² బోన్ బారెతె వెహ్పారా ఇంజెర్ సిస్యలిర్ కరి కీయ్య సాంజి, వారాన మొకొమ్ వారార్ సూడ్డెర్. ²³ సిస్యలిర్గటల్ యేసున్ వెలె పెర్క కీయ్యల్ యేసున తిన బగ్గ బెయ్ కరుమ్ ఉచ్చి మత్తోర్. ²⁴ తె సీమెన్-పేతురు వోర్ సిస్యన్, “యేసు బోన్ బారెతె వెహ్పారా పూసి కీమ్” ఇంజెర్ కెయ్యె ఇసర కీతోర్. ²⁵ అస్సె వోర్ సిస్యల్ యేసున్ కరుమ్ ఉండె ఇచుర్ ఉర్బిగె మాసెర్, “పర్బు! వోర్ బోర్ ఆందుర్?” ఇంజెర్ పూసి కీతోర్. ²⁶ తె యేసు, “కోజతగ ముడుసి బోన్తె నన సారి టుక్తె సింతానా వోర్” ఇంజెర్ వెహార్. అహన్ వెహ్, సారి టుక్తె ముడుసి సీమెన్తోర్ మరి ఇస్కరియోత్ నాట్నోర్ యూదన్ సీతోర్. ²⁷⁻³⁰ అస్సె వోర్ సారి టుక్తె యేత్త పెజె, “నిమె కీక ఇన్వల్ కామ్ సప్తె కీమ్” ఇంజెర్ యేసు వోన్ వెహార్. యేసు అహన్ బారి

¹¹ ²⁵ ¹³ 15:3
¹² ²⁴ ⁴⁰ 19:2
¹³ ²⁹ ⁶² ^{v14} ³⁰ ⁰⁴ ^{v16}
¹⁴ ²⁹ ⁶² ^{v16}
¹⁷ ³¹ ⁰⁷ లూక 7:23;
యోహ 20:29;
తీమ 2:13
¹⁸ ¹¹ ²⁴ ¹⁷ ¹² ¹⁵ ⁸⁶ ¹⁵ ¹⁶
¹⁹ ³⁰ ⁰⁴ ^{v19-22} ⁴¹ ⁰⁰ ¹⁴ ¹⁵
²⁰ ⁸¹ ^{v21}
²¹ ⁸¹ ^{v21} 10:1; 13:38;
21:18 ²⁴ ¹² ¹⁶;
13:23; 14:23
³¹ ⁴⁰ ¹⁵ ²⁶ ⁴¹ ⁵¹ ¹⁴ ¹⁷
²² ³⁰ ⁰⁴ ¹² ²²;
13:24; 14:8 ³¹ ⁰¹ ^{v23}
²³ ² ⁵ ^{v34}
²⁴ ²⁴ ^{v26} ³¹ ⁰¹ ^{v35}
²⁴ ⁰⁴ ^{v25}
⁴⁰ ⁷⁴ లూక 22:61;
యోహ 13:36;
20:6 ⁴⁶ ¹³ ^{v26}
²⁵ ²⁹ ⁶² ^{v36} ³⁰ ⁰⁴ ^{v27}
²⁶ ²⁴ ²⁴ ^{v26-27} ²⁴ ⁵⁵ ^{v29}
²⁴ ⁶⁹ ¹⁴ ²² ⁴⁶ ¹³ ^{v36}
³¹ ¹³ ⁹² ^{v32}
²⁴ ²⁴ ^{v36} ³⁰ ⁰⁴ ^{v33}
³² ¹³ ⁹² ¹⁴ ¹³
³³ ²⁴ ⁵³ ¹⁸ ¹² ³⁰ ⁰⁴ ^{v37}
³⁴ ² ⁵ ¹⁴ ¹⁵
¹⁷ ⁸⁵ మార్ 12:28;
యోహ 14:15;
1కొర 14:37
³⁵ ² ⁶ ¹⁵ ⁹ ³¹ ⁰¹ ¹⁵ ⁸
³⁶ ²⁴ ^{v38} ²⁹ ⁶² ^{v37}
⁴⁰ ⁷⁴ ^{v37} ⁴⁶ ¹³ ¹⁸ ¹⁰
³⁷ ²⁹ ⁶² ¹² ²¹ ¹⁴ ⁵;
20:20 ³⁰ ⁰⁴ ^{v37-38}
⁴⁰ ⁷⁴ ¹⁸ ¹⁰ ⁵⁵ ⁹⁰ ^{v38}
³⁸ ²⁰ ^{v38} 26:34;
యోహ 18:27
⁸¹ ¹⁴ ¹² ²⁴ ¹⁴ ⁶
³⁰ ⁰⁴ ¹⁴ ⁵ ⁵⁵ ⁹⁰ ¹⁵ ¹³
¹ ²⁵ ⁸⁸ ^{v27} ⁴¹ ⁰⁰ ^{v10}
² ³⁶ ¹⁴ ^{అపొ} ⁴ ³⁴
⁵ ²³ ⁸¹ ²⁰ ²⁴ ²⁹ ⁶² ^{v8}
³⁰ ⁰⁴ ^{v6} ³⁵ ⁹⁸ ^{v5-6}

వెహ్పారెయ్, జేప్సన్ ఉద్తుర్గటల్ వారాన్ గిర్ టావ సెలె. యూదనగ కొతన తెయ్య మత్త కాడ్కి యేసు, «సడ్డన్ పహ మత్తంగ్ చీజ్క్ యేత» ఇంజి ఇత్తోర్ బతలో ఇంజెర్ కహితుర్ సోంచ్ కీతెర్. «గరిబ్ లోకుర్కున్ బతయ్ సీమ్» ఇంజి ఇత్తోర్ బతలో ఇంజెర్, ఉండె కహితుర్ సోంచ్ కీతెర్. వోర్ సారి టుక్తె యేత్త పెజె క్కసయ్యన్ సోప్ర మాసి, బహి సాడితోర్. అస్సె రాత్ ఆసి మత్త.

యేసు పూన హుకుమ్ సియ్యల్

(మత్తయి 26:31-35; మార్క్ 14:27-31; లూక 22:31-34)

³¹ యూదల్ సొత్త పెజె యేసు, “ఇంకె క్కస్యన్గోర్ మాయ్నన్ మాన్ పుట్టల్ వకత్ వాత. వేర్ తాదన్ హిందల్ బగవంతన్ డగుర్-పాన్ వాంత. ³² మోక బగవంతన్ మరిన్ హిందల్ డగుర్-పాన్ వాతెక, బగవంతల్ తన్వార్ మరిన్ మాన్ సింతోర్. అద్ డగుర్-పాన్ యెంటనె వోర్ మరిన్ సింతోర్. ³³ నా మర్క్ నిట్! ఉండె జరసి కాలమ్ వేరి మీ సంగ మందంతాన్. అద్ ఆత పెజె, మిరట్ నాకున్ మహ్కంతిట్. బతి నన బగ దాంతాన్ అగ మిరట్ ఇంకె వాయ పర్విట్ ఇంజెర్ యూదుల్కున్ వెహ్ తీరె, మీకున్ గిర్ వెహ్పార్ మంతాన్. ³⁴ ఇంకె మీకున్ ఉంది పూన హుకుమ్ సీసెర్ మంతాన్. నన మీకున్ లాడ్ కీతపె, మిరట్ గిర్ వారాన్ వారార్ లాడ్డె సూడట్. ³⁵ వారాన్ వారార్ లాడ్డె సూడ్వడున్ హిందలె, మిరట్ నా సిస్యలిర్ ఆందిట్ ఇంజెర్ సమ్మిర్ కరి కీంతెర్” ఇంజెర్ యేసు వెహార్.

³⁶ సీమెన్-పేతురు, “పర్బు! నిమె బగ దాంతి?” ఇంజెర్ పూసి కీతోర్. తె యేసు, “నన సొన్వడగ నిమె ఇంకె వాయ పర్వి. బతి పెజెటల్ వాంతి” ఇంజెర్ జవబ్ సీతోర్. ³⁷ అస్సె పేతురు, “పర్బు! నన బారి వాయ పరొన్? నీ సాటి పరన్ సియ్యె గిర్ తయర్ మంతాన్” ఇంజెర్ వెహార్. ³⁸ అస్సె యేసు, “అబ! నిమె నా సాటి పరన్ సింతియ్? నా బారెతె నిమె, ‘వోర్ బోర్ ఆందురా టావ సెలె’ ఇంజెర్, మూంద్ జోకంగ్ లబడ్ వెహ బీగర్, నేట రాతున్ అసలె గొగ్గి కూసా. ఇద్ సతెమ్ ఆంద్” ఇంజెర్ పేతుర్నె వెహార్.

బాబానగ వోయ్యల్ సరి యేసు ఆందుర్

14 “మిరట్ మీ దిల్కున్ పరెసన్ ఆయ సియ్యుట్. బగవంతనగ బరొస ఇరట్ అని నహ్ గిర్ బరొస ఇరట్. ² నా బాబాన రోన్ వెలె కన్దుంగ్ మంతంగ్. అవెన్ తయర్ కీసి ఇరె, మునె సాంజెర్ మంతాన్. అహన్ సెల్వక్ ఇత్తెకె, మీకున్ వెహ్ మనాన్. ³ నన సాంజి మీ సాటి జాగ తయర్ కీత పెజె, నన బగతె మందంతానా, అగ మిరట్ గిర్ మన్తె, ఉందుంది జోక వాసి, మీకున్ వోంతాన్. ⁴ నన సొన్వల్ జాగత సరి మీకున్ టావయె” ఇంజెర్ పూర్కున్ వెహార్. ⁵ అస్సె తోమల్, “పర్బు! నిమె బగ దాంతియె మాకున్ టావ

సెలె. తె అగ సాన్వల్ సరి మాకున్ బహన్ వొడ్కి ఆయర్?” ఇంజెర్ ఇత్తార్. ⁶ అస్కె యేసు, “ననయె సరిత, సతెమ్మ అని జీవత అందున్. నా బీగర్ బాబొనగ బోరె వాయ పరార్. ⁷ మిరట్ నాకున్ వొడ్కి కిందిట్తె, నా బాబొన్ గిర్ వొడ్కి మాందిట్. ఇంకె వోన్ సూడ్డిట్ అని వోర్ మీకున్ టావయె” ఇంజెర్ వెహ్తార్.

⁸ అస్కె పిలిప్, “మాకున్ బాబొన్ తోహ పర్పు. అచారె మాకున్ ఆయర్” ఇంజెర్ ఇత్తార్. ⁹ తె యేసు పిలిపున్, “ఇంకె వేరి మీ సంగనె మంతోన్ తెరె నాకున్ వొడ్కి కియ్యటియె? నాకున్ సూడ్డార్ వోర్, బాబొన్ సూడ్డె. ‘బాబొన్ మాకున్ తోహ’ ఇంజెర్ బహన్ పూసి కీసెర్ మంతి? ¹⁰ నన బాబొనగ అని బాబొ నహ మంతార్ ఇంజెర్ బరొస కియ్య కి బతల్? నన మీ సంగ వెహ్తలిక్ గొస్టింగ్ నా ఇచతె వెహ్తార్ సెలొన్. నా రొపా మన్వల్ బాబొయె తన్వంగ్ కామ్మ కియ్యసెర్ మంతార్. ¹¹ బాబొనగ నన అని నహ బాబొ మీరె మాసి మంతామ్ ఇంజెర్ బరొస కీమ్మ. నన వెహ్తంగ్ గొస్టిన్ పియ్య బరొస కియ్యెకె, నన కీతంగ్ మయ్యతంగ్ కామ్మ సూడ్చి తెర్ బరొస కీమ్మ. ¹² నన బాబొనగ సాన్వడున్ హిందల్, నహ బరొస ఇర్వల్ నన కీతంగ్ మయ్యతంగ్ కామ్మ కీంతార్. వోర్ నన కీతన్ తెర్ డగుక్ కామ్మ కీంతార్. ఇద్ గొస్టి సతెమ్ ఆంద్. ¹³ నా పొరాడె బతల్ తల్కాకీట్ తెర్ మరిన్ హిందల్, బాబొన్ మాన్ పుటన్ సాటి, మిరట్ కోర్త తీర్ కీంతాన్. ¹⁴ మిరట్ నా పొరాడె బతల్ కోర్తెకె గిర్ అదెన్ కీంతాన్.

యేసు పవిత్ర ఆత్మతున్ బారెతె వెహ్తార్

¹⁵ “మిరట్ నాకున్ పెర్మ కీకిట్టె, నావ హుకుమ్ పియ్య తాకంతిట్. ¹⁶ నా బద్ది మీకున్ మదత్ కీసెర్, బస్కెట్ మీ సంగ మన్లె, ఉందితున్ సారి కీమ్ ఇంజెర్ నన బాబొన్ వినంతి కీంతాన్. ¹⁷ అద్ మదత్ కియ్యల్ పవిత్ర ఆత్మ ఆంద్. సతెమున్ బారెతె అద్ మీకున్ వెహంత. ఇదెన్ హిందల్, మీకున్ బగవంతన ఆత్మ టావ. అద్ ఆత్మ ఇంకె మీ సంగ మంత అని మర్ల మీ రొపా మందంత. బతి దునియతుర్ తాన్ సూడ్డెర్ సెలర్ అని కరి కీసెర్ సెలర్. అదెన్ సాటి వూర్, అద్ ఆత్మతున్ వొపుర్.

¹⁸ “మీకున్ పోసటిర్ దాత్ సుటి కియ్యెన్. మిహ్ వాంతాన్. ¹⁹ ఉండె కహి రోజ్కెనె ఇద్ దునియతుర్ నాకున్ బస్కెనె సూడూర్. బతి మిరట్ నాకున్ సూడంతిట్. బారెతె నన పిస్త తీరె, మిరట్ గిర్ పిసంతిట్. ²⁰ అద్ నేటి నన బాబొనగ, మిరట్ నహ అని నన మిహ్ మంతాన్ ఇంజెర్ కరి కీంతిట్. ²¹ నావంగ్ హుకుమ్మ వొప్ప, అవెన్ పియ్య తాక్వల్ నాకున్ లాడ్ కీంతార్. నాకున్ పెర్మ కియ్యన్ నా బాబొ పెర్మ కీంతార్. నన గిర్ వోన్ లాడ్ కీసి, నావ ననయె వెహ్చి తోహంతాన్” ఇంజెర్ వెహ్తార్. ²² అస్కె యూదల్ (వేర్ ఇస్కరియోత్ నాట్నూర్ యూదల్ ఆయెర్), “పర్పు! దునియతున్ ఆయ్య సిరిప్ మాకె బారి పావె మాంతాన్ ఇంతి?” ఇంజెర్ యేసున్ పూసి కీంతార్. ²³ తె యేసు, “నాకున్ పెర్మ కియ్యల్ నావ గొస్టి

⁶ ²⁵ v17 ²² 17:2 ²⁴ v9
³⁰ v8 ³⁵ అపా 1:12
⁸ ²⁹ v22 ³⁰ 13:19;
14:9; 16:18 ⁵³ v9
⁹ ²⁴ v23 ³⁰ v10
⁵³ v6 అపా 1:13
¹⁰ ³⁰ v12
⁴¹ v11 ⁴⁴ 15:7
¹¹ ⁴¹ 12:37;
14:12; 19:35
¹² ⁸¹ 16:20
³⁰ v22 ⁴¹ v29
¹³ ⁹² 15:8
¹⁵ ⁵ v21 ¹⁷ v21
¹⁶ ⁶⁵ అపా 3:21
²⁰ 16:5 ³⁸ v26
¹⁷ ²⁵ 15:26 ²⁸ 11:27;
14:19; 15:19 ⁴¹ v26
¹⁸ ⁶³ v27
¹⁹ ²¹ v22 ²⁸ v22
²¹ ⁵ v23 ⁸⁵ 15:10
²² ⁵⁵ 18:2
²⁴ మత్త 10:4 ²⁸ v27
²⁹ 15:15 ³⁰ 15:15
²³ ⁵ v24 ²⁴ 13:21;
16:19; 18:8
²⁴ ⁵ v28
²⁶ ⁴ 17:11
³⁸ 15:26 ⁴¹ 15:26
²⁷ ⁶³ 16:28
¹⁵ లూక 10:5;
యోహ 16:33;
అపా 16:36
⁸⁸ 16:6 ⁸⁸ v30
²⁸ ⁵ v31
²⁹ ⁴¹ 16:9
³⁰ ⁷ 16:11 ²⁸ v31
³¹ ⁵ 15:9 ¹⁴ 21:14
¹⁷ 15:14 ²⁸ 15:18
¹ ²⁸ 17:3 ² v4
² ²⁸ v5
³ ²⁵ అపా 18:6
⁴ ⁸⁸ v5
⁵ ⁸⁸ యాకొ 3:12
²⁸ v5-6
⁶ ²⁸ v2
⁷ ⁴⁴ 17:8

పియ్య తాకంతార్. ఆతొన్ నా బాబొ లాడ్ కీంతార్. వోన్ వాసి మమెట్ మందంతామ్. ²⁴ బతి నాకున్ పెర్మ కియ్యెర్ వోర్, నావ గొస్టి పియ్య తాకార్. మిరట్ కేంజ్యలిక్ గొస్టింగ్ నావంగ్ ఆయెయింగ్ బతి, నాకున్ సారి కియ్యల్ బాబొనంగ్ అందుంగ్. ²⁵ నన మీ సంగ మనెకెనె, ఇవ్ గొస్టింగ్ మీకున్ వెహ్తాన్. ²⁶ బతి బాబొ నా పొరాడె సారి కియ్యల్ పవిత్ర ఆత్మ మీకున్ సమ్మె కరుసంత. అని అద్ నన వెహ్తంగ్ సమ్మెన్ గిర్ మీకున్ హేతు కియ్యసంత. ²⁷ “సాంతితున్ మీకున్ సీసి దాంతాన్. నావ సాంతితునె మీకున్ సీసెర్ మంతాన్. * దునియ సీసెర్ మత్త తీర్ నన మీకున్ సీసెర్ సెలొన్. మీవంగ్ దిల్కున్ తకపిక ఆయ సియ్యట్ అని వెరిమట్. ²⁸ ‘నన సాంజి, మిహ్ వాంతాన్’ ఇంజెర్ వెహ్త గొస్టి కేంజిట్. బాబొ నాకున్ తెర్ డగుర్-పాన్ వాలె ఆత కాడ్కి, మిరట్ నాకున్ లాడ్ కీతెకె, బాబొనగ సాంజెర్ మంతార్ ఇంజెర్ వెలె ఆనంద్యె మందిట్. ²⁹ మిరట్ బరొస ఇర్కిట్ ఇంజెర్ ఇవ్ జర్గవక్ మునెన్, వెహ్తార్ మంతాన్. ³⁰ ఇద్ దునియతుర్ అదికారి సయ్యన్ వాసెర్ మంతార్. అదెన్ సాటి ఉండె వెలె జేల్ మీ సంగ వడ్కొన్. నా పొరా వోన్ బతయె అదికార్ సెలె. ³¹ బతి నన బాబొన్ లాడ్ కీసెర్ మంతాన్ ఇంజెర్, ఇద్ దునియతుర్కున్ కరె మానల్, బాబొన హుకుమున్ పియ్యనె ఇహిన్ కీసెర్* మంతాన్. తేదట్! ఇగిటల్ దాకట్” ఇంజెర్ ఇత్తార్.

యేసుయె కరల్ వేలి ఆందుర్

15 సిస్యలిర్ యేసున్ సంగ అహన్ సాంజెర్ మనెకె, “నన కరల్ ఆంగుర్ వేలిత ఆందున్. నా బాబొ అద్ ఆంగుర్ వాడితున్ మాల్కల్ ఆందుర్. ² నహ్టల్ కొడ్చి, ఆంగుర్కొ సాదొంగ్ అవ్ కాందన్ బాబొ పాసి వాటంతార్. సాద్వలిక్ కాందన్ ఉండె ఇమర్ వెలె సాదన ఇంజెర్ అవెనంగ్ కొడ్చింగ్ కత్రి కీంతార్. ³ నన మీకున్ వెహ్తంగ్ గొస్టిన్ హిందల్, మీవంగ్ పామ్మ ఇన్వలిక్ కొడ్చింగ్ కత్తె మాసి, సుదుడ్ ఆసి తయర్ మంతిట్. ⁴ నహ ఉంది ఆసి మంట్. మిహ్ నన మందంతాన్. కాంద ఆంగుర్ వేలితగ జోడ్ మాసి మంద బీగర్ బహన్తె సాదొయె, అహ్ నహ ఉంది ఆసి మంద బీగర్ మిరట్ చొకొట్టంగ్ కామ్మ కియ్య పర్చిట్.

⁵ “నన ఆంగుర్ వేలిత ఆందున్. మిరట్ నహ్ కొడ్చితంగ్ కాందంగ్ అందిట్. బోర్తె నహ మందంతారొ అని వోన్ నన మందంతానొ, వోర్ ఉండె వెలె చొకొట్టంగ్ కామ్మ కీంతార్. నాకున్ టూటె మాసి మిరట్ బతయె కియ్య పర్చిట్. ⁶ బోర్తె నహ మనారొ, వోర్ పాసి వాడ్త కాంద వత్తెనయె వత్తంతార్. ఆతంగ్ వత్తంగ్ కాందన్ మాయ్యలిర్ మీరి కీసి తడ్మితగ వాటంతెర్ అని అవ్ వేంతంగ్. ⁷ నహ మిరట్ అని మిహ్ నావంగ్ గొస్టింగ్ మత్తెకె, మీకున్ ఇష్టమ్ వాతతున్ కోరట్. అద్

* 14:27 ఇద్ బగవంతన సాంతి అంద్. యెహెశ్శాల్ 37:24-28

* 14:31 ఇత్తెకె నాకున్ దునియతుర్ కెయ్యె సయ్యన్ జకున్ల, నావ నన హన్లి కీంతాన్.

మీకున్ పుటంత. ⁸మిరట్ చొకొట్టుంగ్ కామ్మ కియ్యడున్ హిందల్, నా బాబోన్ మయ్య వాంత. ఇవ్ సూడ్సి, మిరట్ నా సిస్టలిర్ ఇంజెర్ దుస్సరి కరి కింతెర్. ⁹బాబో నాకున్ బహన్ లాడ్ కితోరా, అహ్నా నన మీకున్ లాడ్ కితోన్. నావ లాడ్గ నిల్చి మంట. ¹⁰నన బహనై బాబోనంగ్ హుకుమ్మ పియ్యి, తాక్సెర్ బాబోన లాడ్గ నిల్చి మత్తానో, అహ్నా మిరట్ గిర్ నావంగ్ హుకుమ్మ పియ్యి తాకెట్టె, నావ లాడ్గ నిల్చి మందంతిట్. ¹¹నావ ఆనంద్ మీ రొపా మందన అని అద్ ఆనంద్ బర్పుర్ ఆయన ఇంజెరెన్, ఇవ్ గొస్టింగ్ మీకున్ వెహ్సెర్ మంతాన్. ¹²“నన మీకున్ లాడ్ సూడ్ తీరె, మిరట్ గిర్ వొరొన్ వొరొన్ పెర్మతె సూడన. ఇదె నావ హుకుమ్ అంద్. ¹³సోప్తలిర్ సాటి తన్వ పరన్ సియ్యడున్ తెర్ అదిక్ పెర్మ కియ్యల్ బోరె సెలొర్. ¹⁴నన మీకున్ హుకుమ్ సీత తీర్ తాక్తె, మిరట్ నావుర్ సోప్తలిర్ ఆసి మందంతిట్. ¹⁵నన ఇంగెడల్ మీకున్ దాసిర్ ఇంజి కేయ్యక్నె, సోప్తలిర్ ఇంజెర్ కేయంతాన్. బారితె మాల్యనంగ్ పిలన్, దాసిర్కున్ టావ మనో. బతి నన నా బాబోనల్ కేంజుంగ్ సమ్మె గొస్టింగ్ మీకున్ వెహ్సెన్. ¹⁶నాకున్ మిరట్ ఆచ్చకి బతి, ననయ్ మీకున్ ఆచ్చి, నేమి కితోన్. బస్కెట్ నిచ్చి మన్వల్ పండి సీనల్ మిరట్ చొకొట్టుంగ్ కామ్మ కియన ఇన్వల నావ ఇవ. అహన్ కితెకె, నా పొరాడె బాబోన్ బతల్ తల్కెతె గిర్, అద్ మీకున్ పుటంత. ¹⁷మిరట్ వొరొన్ వొరొన్ పెర్మ కియన ఇంజెరెన్ ఇద్ హుకుమ్ మీకున్ సీతాన్.

దునియతుర్ మీకున్ మెచుర్

¹⁸“దునియతుర్ మీకున్ మెచ్చెకె, మీకున్ తెర్ మునె నాకున్ మెచ్చకి ఇంజెర్ హేతు ఇరట్. ¹⁹మిరట్ దునియతుర్ దాత్ మన్మడ్ ఇత్తెకె, వూర్ మీకున్ పసంద్ కిందిర్. బతి మిరట్ దునియతుర్ ఆయ్యిట్. బారితె మీకున్ దునియతుర్గల్ ఆచ్చన్. అదెన్ సాటిన్ ఇద్ దునియతుర్ మీకున్ పసంద్ కియిర్. ²⁰‘దాసి తన్వార్ మాల్యన్ తెర్ డగుర్ ఆయెర్’ ఇంజి, ఇదెన్ మునె వెహ్ గొస్టితున్ హేతు ఇరట్. లోకుర్ నాకునె దుక్కు బోగి కియ్యుస్త కాడ్సి, మీకున్ గిర్ దుక్కు బోగి కియ్యుసంతెర్. వూర్ నావ గొస్టి పియ్యి తాక్తె, మీవ గిర్ గొస్టి పియ్యి తాకంతెర్. ²¹నాకున్ రొహ్మార్ బాబోన్ వూర్ వొడ్సి కియ్య కాడ్సి, నా హిందల్ ఇవ్ సమ్మె మీకున్ కింతెర్.

²²“నన బోద వెహ్ వాయ్యక్ ఇత్తెకె, వూర్ పొరా పాపు కసుర్ మన్వెకె సొందు. బతి నన వాత కాడ్సి, ఇంకె వూర్కున్ తమ్మ పాపు కసుడల్ తప్పసియ్యె మోక సెలె. ²³నాకున్ మెచొర్ వోర్, నా బాబోన్ గిర్ మెచొర్. ²⁴బోరె కియిర్ అవ్ చమత్కార్క్ నన కియ్యక్ ఇత్తెకె, వూర్ పాపు కసుర్ మన్వెకె సొందు. బతి నన కీతంగ్ చమత్కార్క్ వూర్ సూడెర్. తెర్ బతి నాకున్ అని నా బాబోన్ మెచ్చెర్ సెలెర్. ²⁵‘బతయ్ కారన్ సెల్యెకె గిర్ నాకున్ మెచ్చెర్ సెలెర్’ ఇంజెర్ దర్మ-గ్రంత్ న వచన్ బర్పుర్ ఆయన్ సాటిన్ ఇహిన్ జర్గిత. ²⁶బాబోనగటల్ మీకున్ మదత్ కియ్యె పవిత్ర ఆత్మతున్ రొహంతాన్. అద్ వాత

⁸ ¹³ ⁹² 16:14 ³¹ 11:7;
16:17; 19:26
⁹ ² ¹⁴ 14:21; 15:12;
21:15 ² v10
¹⁰ ² ⁶ v13 ¹⁷ ⁸⁵ v12
¹² ² ⁵ v17
¹⁷ ⁸⁵ అపొ 17:15
¹³ ² ⁶ 17:26
⁵⁵ ⁹⁰ అపొ 2:27
¹⁴ ¹⁷ ⁸¹ v17 ⁵³ ⁸⁴ v14-15
¹⁵ ²⁹ ⁶² v20
³⁰ ¹⁴ 16:7 ⁵³ ⁸⁴ 19:12
¹⁶ ¹⁵ ⁸⁶ v19
¹⁷ ² ⁵ 17:23
¹⁷ ⁸¹ మత్త 4:6; అపొ 1:2
¹⁸ ²⁸ ⁸⁹ v19
¹⁹ ¹⁵ ⁸⁶ అపొ 1:2
²⁸ ⁸⁹ 16:8 ⁵³ ⁶⁸ 16:27
²⁰ ²⁹ ⁶² 20:2
²² ² ⁶⁶ v24
²⁴ ² ⁶⁶ 16:8
²⁵ ¹¹ ²⁵ 1:45; 19:19;
అపొ 7:42 ³⁵ ³¹ 18:31
²⁶ ²⁵ ⁴ 4:23; 16:7;
అపొ 4:27 ³¹ ⁴⁰ v27
³⁸ ⁷⁵ 16:7 ⁴¹ ⁵¹ 16:13
²⁷ ⁷ ⁴⁶ 16:4 ³¹ ⁴⁰ 5:39;
18:23; అపొ 15:8
¹ ⁴⁶ ²⁴ 1కొర 8:13
² ⁵⁶ ⁹ 9:22
²⁹ ⁹⁹ రోమ 9:4 ⁴³ ⁷⁴ 19:29
⁴ ⁷ ⁴⁶ అపొ 10:11
⁵ ²⁰ ⁶⁵ v19
⁶ ²⁵ ⁸⁸ v22
⁷ ² ²⁵ v13 ³⁰ ⁰⁴ v12
³⁸ ⁷⁵ 1యోహ 2:1
⁸ ⁶⁶ ²⁹ ⁹ ⁴³ v10
²⁸ ⁸⁹ v11 ²⁹ ²⁰ v11
⁹ ² ¹⁹ 19:11 ⁴⁰ ⁰⁰ v27
¹⁰ ¹³ ⁴³ అపొ 10:35
¹¹ ⁷ ⁵⁸ లూక 18:18;
అపొ 3:17; 16:19
²⁸ ⁸⁹ v20 ²⁹ ¹⁹ 18:31
²⁹ ²⁰ అపొ 8:33
¹² ³⁰ ⁰⁴ v17
¹³ ²⁵ ¹⁷ 17:17 ⁴¹ ⁵¹ 19:30
¹⁴ ¹³ ⁹² 12:28;
17:1; అపొ 13:48

పెజె నా బారెత సత్తు గవ మీకున్ వెహంత. ²⁷మిరట్ గిర్ నా బారెత గవ వెహంతిట్. బారితెకె, మొదొడల్ నా సంగ మత్తర్ అందిట్.

16 “మిరట్ బరొసతల్ బహ్మ మాయ్యక్నె మందన ఇంజెరెన్ ఇవ్ గొస్టింగ్ వెహ్సెన్. ²వూర్ మీకున్ సమాజ్జల్* అలది వాటంతెర్. మీకున్ జక్వల్ హర్ వొరొర్ తన బగవంతన సేవ కీసెర్ మంతాన్ ఇన్వల్ వకత్ వాసెర్ మంత. ³బాబోన్ అని నాకున్ వూర్ కరి కియ్య కాడ్సి, ఇహిన్ కింతెర్. ⁴ఇహిన్ జర్గితెకె, ఇవెన్ బారెత మునెనె మీకున్ వెహ్సెన్ ఇంజెర్ హేతు కీకీట్, ఇంజి వెహ్సెర్ మంతాన్.

పవిత్ర ఆత్మతుంగ్ కామ్మ

“ఇచొంగ్ రోజ్క్ నన మీ సంగనె మత్త కాడ్సి, మొదొల్ ఇవ్ గొస్టిన్ బారెత వెహ్సెక్. ⁵బతి ఇంకె నన నాకున్ రొహ్మల్ బాబోనగ సొంజెర్ మంతాన్. తెర్ బతి, మిహటల్ వొరొర్ గిర్ ‘నిమె బగ దాంతి?’ ఇంజెర్ పూసి కీసెర్ సెల్వీట్. ⁶ఇవ్ గొస్టింగ్ నన మీకున్ వెహ్ కాడ్సి, మీవంగ్ దిల్క్ పూరా దుక్కుతె నించి మంతంగ్. ⁷నన సొత్తెకెన్, మీకున్ పాయ్ అంత. నన సొంద బీగర్, మీ సంగ మంజి మదత్ కియ్యల్ పవిత్ర ఆత్మ మిహ్ వాయె. నన సొత్తెకెన్ అద్ ఆత్మతున్ మిహ్ రొహంతాన్. ఇద్ సతెమ్ అంద్. ⁸అద్ పవిత్ర ఆత్మ వాసి, పాపున్ బారెత, నియతున్ బారెత అని తస్సతున్ బారెత దునియతుర్కున్ తొహంత. ⁹నా పొరా బరొస ఇర్వ కాడ్సి, వూర్ పాప్ కీతెర్ ఇంజెర్ పవిత్ర ఆత్మ తొహంత. ¹⁰నన బాబోనగ దాంతాన్* అని ఇంగెడల్ నాకున్ మిరట్ సూడ్సి కాడ్సి, నన నియత్నాన ఇంజెర్ అద్ పవిత్ర ఆత్మ తొహంత. ¹¹ఇద్ దునియతుర్ అదికారి సయ్యన్దున్ తస్స జర్గిత. అదెన్ సాటి, బగవంతల్ గిర్ ఇద్ దునియతుర్కున్ తస్స కింతొర్ ఇంజెర్ పవిత్ర ఆత్మ తొహంత. ¹²నన మీకున్ వెహ్సెలిక్ ఉండె వెలె గొస్టింగ్ మంతంగ్ బతి, మిరట్ అవెన్ సోసి కియ పర్వీట్. ¹³అద్ పవిత్ర ఆత్మ వాసి, సతెమున్ బారెత వెహంత. అద్ మీకున్ బర్పుర్ సత్తెకె తాకుసంత. అద్ తన్వ తనయ్ బతయ్ వెహ్. తన కేంజుంగ్ అవెన్ వెహంత. బవిసత్తె జర్గితెకె బారెత గిర్ వెహంత. ¹⁴అద్ ఆత్మ నన వెహ్సెంగ్ గొస్టింగ్ యేచ్చి మీకున్ వెహ్ కాడ్సి, నాకున్ మాన్ పుటంత. ¹⁵బాబోనగ మన్వలిక్ సమ్మె గిర్ నావంగ్ అంతంగ్. అదెన్ సాటి, పవిత్ర ఆత్మ నన వెహ్సెన్ యేచ్చి వెహంత ఇత్తోన్.

దుక్కు సొంజి ఆనంద్ వాయ్యక్

¹⁶“కహి రోజ్క్ ఆత పెజె నాకున్ మిరట్ సూడ్సిట్. బతి ఉండె కహి రోజ్క్ ఆత పెజె నాకున్ సూడంతిట్” ఇంజెర్

* 16:2 సమాజ్జల్ గ్రీకు బాసతగ సునగొక్కుల్ ఇంజెర్ మందంత.

* 16:10 బాబో బగవంతనగ సొంజి తిన బగ్ ఉచ్చి రాజ్ తాకుసంతొర్. (పొలి 8:1) ఇహిన్ బగవంతన సంగ ఉచ్చి మన్వల్ తరిక వోర్ నియత్నాన్ (1వ యోహాన్ 2:1-2) ఇంజెర్ తొహంత.

సిస్యలిరుకున్ వెహ్చార్. ¹⁷ ఇద్ గొప్పి కేంచి కహితుర్ సిస్యలిర్, “కహి రోళ్క్ ఆత పెజె నాకున్ మిరట్ సూడ్పిట్. బతి ఉండె కహి రోళ్క్ ఆత పెజె నాకున్ సూడంతిట్. నన బాబొనగ దాంతోన్ ఇంజెర్ మా సంగ బతతున్ సాటి వెహ్చార్ మంతోర్?” ఇంజెర్ తమ్మ తమ వడ్కెతెర్. ¹⁸ “కహి రోళ్క్ ఆత పెజె ఇంజెర్ బతతున్ బారెతె వెహ్చార్ మంతోర్? వోర్ వెహ్చార్ గొప్పి మాకున్ అర్తమ్ ఆసెర్ సెలె” ఇంజెర్ ఇత్తెర్.

¹⁹ తనకున్ పూసి కియ్యె ఆయ్యుల్ గొప్పితున్ యేసు కరి కీసి, “కహి రోళ్క్ ఆత పెజె నాకున్ మిరట్ సూడ్పిట్. బతి ఉండె కహి రోళ్క్ ఆత పెజె నాకున్ సూడంతిట్ ఇంజెర్ వెహ్చార్ గొప్పితున్ బారెతె మీవ మిరట్ బతంగ్ వడ్కెసెర్ మంతిట్?” ఇంజెర్ ఉల్ల వూర్కున్ పూసి కీతార్. ²⁰ అని, “మిరట్ దుక్కుతె ఆడంతిట్ బతి, దునియ ఆనంద్ యేతంత. మిరట్ ఆడంతిట్ బతి, మీ దుక్కు మారిసి ఆనంద్ ఆయర్. ఇద్ సతెమ్ ఆంద్. ²¹ వెయ్యె యేర్ పూర్వల్ గట్టు వాత కాడ్కి, వాతంగ్ నొపిన దుక్కుతున్ బోగి మాంత. బస్కె మొడ్డె సెలెతె మొడ్డన్ జల్మ సీంతయె, అస్కె దునియతె ఉంది జీవతున్ జల్మ సీతాన్ ఇన్వల్ ఆనంద్యె, తన బోగి మాత దుక్కుతున్ మర్చిగంత. ²² అహ్నె మిరట్ ఇంకె దుక్కు యేచ్చెర్ మంతిట్. బతి మీకున్ ఉందుంది జోక సూడంతోన్. అస్కె మీవంగ్ దిల్కెనె మన్వల్ ఆనందున్ బోరె తెండ్పి వాట పరుర్. ²³ అద్ యేలతె మిరట్ నాకున్ బతయ్ పూసి కియ లాగో” ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహ్చార్.

అస్కె యేసు, “మిరట్ నా పొరాడె బాబొన్ బతల్ తల్కెతె గిర్, అద్ మీకున్ పుటంత. ఇద్ సతెమ్ ఆంద్. ²⁴ ఇంకె వేరి మిరట్ నా పొరాడె బతయ్ కోర్కకి. మీ ఆనంద్ బర్పుర్ ఆయన్ సాటి, తల్కెసెరెన్ మంట్. మీకున్ తప్పక్ సియ్యుల్ జర్గంత. ²⁵ ఇవ్ గొప్పింగ్ మీ సంగ నమునన రూప్నె వెహ్చార్. బతి ఉండె బస్కెన నమునన రూప్నె వెహ్చార్. బాబొన్ బారెతె, మత్త తీర్ నన మీకున్ అర్తమ్ ఆనల్ వెహ్చార్ వకత్ వాసెర్ మంత. ²⁶⁻²⁸ నన బాబొనగటల్ ఇద్ దునియతె వాతొన్. ఇంకె దునియతున్ సుటి కీసి బాబొనగ సాంజెర్ మంతోన్. మిరట్ నాకున్ పెర్క కీసి, నన బగవంతనల్ వాతొన్ ఇంజెర్ బరొస ఇర్త కాడ్కి, బాబొయె మీకున్ లాడ్ కీసెర్ మంతోర్. అద్ వకత్తె నన బాబొన్ మీ సాటి కోర్వల్ జురత్ సెలె. బతి మిరట్ నా పొరాడె బాబొన్ కోరంతిట్. వోర్ మీకున్ సీంతోర్” ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహ్చార్.

²⁹ అస్కె సిస్యలిర్, “ఇచుల! ఇంకె నిమె నమునన రూప్నె ఆయ్య కుల కుల వెహ్చార్ మంతి. ³⁰ బోరె వారొ సవల్క్ పూసి కియ్యుల్ జురత్ సెలె. ఇంకె నీకున్ సమ్మి టావ ఇంజెర్ మాకున్ అర్తమ్ ఆత. ఇదెన్ హిందల్ నిమె బగవంతనల్ వాతి ఇన్వడున్ బరొస కీంతామ్” ఇంజెర్ వెహ్చార్. ³¹ తె యేసు, “ఇంకె నహ్గ కరల్ బరొస కీసెర్ మంతిట్ కి? ³² సూడట్! నాకున్ వొరొనె సుటి కీసి, మిరట్ బెందుర్ హుకె పరర్ ఆయ్యుల్ వకత్ వాసెర్ మంత. అద్ ఇంకె వాసిన్ మంత తెర్ బతి, నన వొరొన ఆయెన్. బాబొ నా సంగ మంతోర్.

¹⁷ ³⁰ ⁰⁴ v18 ³¹ ⁰¹ v29

¹⁸ ³⁰ ⁰⁴ v20

¹⁹ ²⁰ ²⁰ v23 ²⁴ ²⁴ v31

²⁰ ² ⁸¹ v23

²⁸ ⁸⁹ v21 ³⁰ ⁰⁴ v23

²¹ ²⁸ ⁸⁹ v28

²² ²⁵ ⁸⁸ అపొ 2:26

²³ ² ⁸¹ 21:18

²⁰ ⁶⁵ v26 ³⁰ ⁰⁴ v26

²⁹ ³⁰ ⁰⁴ 18:4 ³¹ ⁰¹ 18:1

³⁰ ²⁰ ⁶⁵ 9:2; 17:9;

అపొ 1:6 ⁴¹ ⁰⁰ v31

³¹ ²⁴ ²⁴ 17:1 ⁴¹ ⁰⁰ 17:8

³² ⁶³ 18:8

³³ ¹⁵ 20:19

²² ⁹⁵ అపొ 23:11 ²⁸ ⁸⁹ 17:5

⁵ ¹³ ⁹² v10

²⁸ ⁸⁹ 15:19; 17:6, 18

⁶ ²⁸ ⁸⁹ v9

⁹ ²⁰ ⁶⁵ v15 ²⁸ ⁸⁹ v11

¹⁰ ¹³ ⁹² 21:19

¹¹ ⁴ లూక 4:1;

యోహా 20:22;

అపొ 3:21 ²⁸ ⁸⁹ v13

¹² ⁶ ⁸⁴ అపొ 8:20

¹¹ ²⁴ 19:24

¹³ ²⁸ ⁸⁹ v14

¹⁴ ²⁸ ⁸⁹ v15

¹⁵ ²⁰ ⁶⁵ v20 ²⁸ ⁸⁹ v15-16

⁴¹ ⁹⁰ అపొ 17:5

³³ నా హిందల్, మీకున్ సాంతి వాయన ఇంజెర్ ఇవ్ గొప్పింగ్ వెహ్చార్ మంతోన్. దునియతగ మీకున్ దుక్కుంగ్ అని తక్లిట్ వాంతంగ్. బతి అవ్ సమ్మిన్ నన మెయ్యి మంతోన్. అదెన్ సాటి మిరట్ గటి-దీర్కతె మంట్” ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహ్చార్.

యేసు పార్తన కియ్యల్

17 యేసు ఇవ్ గొప్పింగ్ వెహ్చార్, పొరా హాబడెకె సూడ్సెర్ ఇహిన్ పార్తన కీతార్: “బాబ! నిమె దునియతుర్ సమ్మిర్ మాయ్యలిర్ పొరా నాకున్ అదికార్ సీతి. ఇదెన్ హిందల్, నిమె నాకున్ సీతుర్కున్ ¹ బస్కెట్ పిస్వల్ జీవ¹ సీయ పరంతాన్. వొరొనియ్ సతె బగవంతల్ ఆయ్యుల్ నీకున్ అని నిమె రొహ్తా వోర్ యేసు కిరిస్తున్ కరి కియ్యలిరుకునె బస్కెట్ పిస్వల్ జీవ పుటంత. బొమిత్ పొరా నాకున్ సీత సమ్మె కామున్ బర్పుర్ కీసి, నీకున్ మయ్య తత్తోన్. అద్ వకత్ ఇంకె వాసిన్ మంత. నాకున్ నీవ మయ్య వాయుస. ఇద్ తీర్తె నీకున్ నన మయ్య వాయుసంతాన్. ⁵ యే బాబ! ఇద్ కలి గడె మాయ్యక్ మునె నన నిహ్గ మనెకె, బాతల్ మయ్య మత్తయె, ఆతలె మయ్య ఇంకె నాకున్ వాయ సీమ్.

యేసు తన్వర్ సిస్యలిర్ సాటి పార్తన కియ్యల్

⁶ “ఇద్ దునియతల్ నాకున్ సీతి వూర్ నీకున్ కరి కీనల్ కీతాన్. వూర్ లోకుర్ నీవుర్ ఆందిర్, బతి నిమె వూర్కున్ నహ్గ హల్లి కీతి. వూర్ నీవ వచన్ పియ్యి తాత్తెర్. ⁷⁻⁸ నిమె నాకున్ సీతంగ్ గొప్పిన్ వూర్కున్ వెహ్చార్. అదెన్ వూర్ వొప్పి, నిమెయ్ నాకున్ సారి కీతి ఇంజెర్ బరొస ఇరెర్. నన కరలెనె నిహ్గట్ వాతొన్ ఇంజెర్ వూర్కున్ కరె మాత. తె నన వడ్కెలె గొప్పింగ్ అని మయ్యతంగ్ కామ్మి కియ్యె సక్తి సమ్మె నిమెయ్ సీతి ఇంజెర్, ఇంకె వూర్కున్ కరె మాత. ⁹ వూర్ సాటినె పార్తన కీసెర్ మంతోన్. బతి దునియతుర్ సాటి పార్తన కీసెర్ సెలొన్. నిమె నాకున్ సీతి వూర్, నీవుర్ ఆత కాడ్కి, వూర్ సాటినె పార్తన కీసెర్ మంతోన్. ¹⁰ నహ్గ మన్వలిర్ సమ్మిర్ నీవురె ఆందిర్ అని వూర్కున్ నిమెయ్ నాకున్ సీతి. వూర్ నా పొరా ఇర్త బరొసతున్ హిందల్ నాకున్ మాన్ పుట్ట. ¹¹ నన ఉండె మునె దునియతగ మనొన్. బతి వీర్ దునియతగన్ మంతెర్. నన నిహ్గ వాసెర్ మంతోన్. పవిత్ర వాలె బాబొ బగవంత! మరట్ ఇంకె ఉంది ఆసి మత్తపె, వీర్ గిర్ ఉంది ఆసి మనల్, నిమె నాకున్ సీత నీవ పొరొల్త సక్తితె వీర్కున్ కాబాడ. ¹² నన ఇగె మనెకె, నాకున్ సీతి వూర్కున్ నీ పొరొల్త సక్తితె కాబాడ్తోన్. ¹ దర్క-గ్రంతన్¹ వచన్ పూరె మానల్ నానడమ్ ఆయ్యుల్ బోరె మత్తొరొ, వోరె నానడమ్ ఆతార్. ¹³ ఇంకె నన నిహ్గ వాసెర్ మంతోన్. నావ ఆనంద్ వూర్గ బర్పుర్ ఆయన ఇంజెరెన్, నన ఇద్ దునియతగ మనెకెన్, ఇవ్ గొప్పింగ్ వెహ్చార్ మంతోన్. ¹⁴ నీవ వచన్ వూర్కున్ వెహ్చార్. నన ఇద్ దునియతాన ఆయెన్. అహ్నె వూర్ గిర్ ఇద్ దునియతుర్ ఆయ్య కాడ్కి, ఇద్ దునియతుర్ వూర్కున్ మెచర్. ¹⁵ ఇద్ దునియతల్

వీర్క్కున్ వోమ్ ఇంజెర్ నీకున్ పార్తన కీసెర్ సెలొన్. బతి సయ్యన్ ఇన్వల్ కరెబనగటల్ వీర్క్కున్ కాబాడ ఇంజెర్ పార్తన కీసెర్ మంతొన్. ¹⁶ నన దునియతున్ బహునై ఆయొన్, అహ్నె వూర్ గిరె ఇద్ దునియతున్ ఆయూర్. ¹⁷ నీవయ్ గొస్తి సతెమ్ ఆండ్. అద్ సత్తె నీవ సేవ కియ్, వూర్క్కున్ అల్గ్ కీమ్. ¹⁸ నిమె నాకున్ బద్ తీర్తె దునియతుగ రొహ్తయ్, అదె తీర్తె నన వూర్క్కున్ దునియతుగ రొహ్తయ్. ¹⁹ నావ నన అర్చన ఆయ్యుడున్ హిందల్, వూర్ కరల్ పవిత్ర ఆసి, నీవ సేవ కియన ఇన్వలె నావ ఇచ.

యేసు సమ్మిర్ బక్తలిర్ సాటి పార్తన కియ్యల్

²⁰ “నన సిరిష్ వీర్ సిస్యలిర్ సాటిన్ ఆయొ బతి, వీర గొస్తి కేంచి బోర్-బోర్తె నా పారా బరొస ఇరంతెరొ, వూర్ సమ్మిర్ సాటి పార్తన కీసెర్ మంతొన్. ²¹ యే బాబ! నన నిహ్, నిమె నహ్ బహన్ ఉంది ఆసి మంతటొ, అహ్నె బరొస కియ్యలిర్ వూర్ సమ్మిర్ గిర్ ఉంది ఆసి మందన ఇంజెర్ పార్తన కీసెర్ మంతొన్. నిమె నాకున్ రొహ్త ఇంజెర్ దునియతుర్ కరి కియన ఇత్తె, వూర్క్కున్ మహ్ మీరి కీమ్. ²²⁻²³ నిమె నహ్ మంతి. నన నిహ్ మంతొన్. నాకున్ సీతి అద్ మయ్యతున్ వూర్క్కున్ సీతొన్. మరట్ ఇంకె ఉంది ఆసి మత్తపె, వూర్ గిర్ ఉంది ఆసి మందన. అస్కెన్ నిమె నాకున్ సారి కీతి ఇంజెర్ అని నాకున్ లాడ్ కీతపె, వూర్క్కున్ కీసెర్ మంతి ఇంజెర్ దునియతుర్ కరి కీంతెర్.

²⁴ “బాబ! నిమె నాకున్ సీతి వూర్, నా బరొబర్ మంజెర్, నాక్ సీత మయ్యతున్ వూర్ సూడన ఇంజెర్ కోర్చెర్ మంతొన్. బారితెకె, కలి గడె మాయ్యక్ మునెతత నాకున్ లాడ్ కీతి. ²⁵ నియత్తొర్ బాబ! దునియతుర్ నీకున్ కరి కీసెర్ సెలొర్ బతి, నన కరి కీతొన్. నిమెయ్ నాకున్ రొహ్త ఇంజెర్, వీర్ సిస్యలిర్ కరి కీతెర్. ²⁶ నిమె బోని ఇన్వల్ వూర్క్కున్ తొహ్చెర్ మంతొన్ అని ఉండె వెతె తొహంతొన్. నాకున్ నిమె లాడ్ కీతి. అహ్నె వూర్ గిర్ నాకున్ పెర్క కియన అని వూరంగ్ దిల్క్కునగ నన కుద్ మందన ఇన్వలె నావ ఇచ” ఇంజెర్ యేసు పార్తన కీతొర్.

యేసున్ పియ్యి వోయ్యల్

(మత్తయి 26:47-56; మార్క్ 14:43-50; లూక 22:47-53)

18 యేసు పార్తన కీత పెజె, తన్వూర్ సిస్యలిర్ సంగ కెద్రొన లబ్బిత లొదితున్ వీడ్చి సొత్తొర్. అగ ఉంది వాడి మత్త. అద్ వాడిత్ రొపా తన అని వోసుర్ సిస్యలిర్ నేంగ్గెర్. ² యేసు తన్వూర్ సిస్యలిర్ సంగ వెతెన్ జోకంగ్ అగ సొంజి మత్తొర్. అదెన్ సాటి, యేసున్ దుస్రుర కెయ్యె హల్లి కీసి, దోక సియ్యల్ యూదన్ గిర్, అద్ వాడి టావ మత్త. ³ డగుక్ కటొడలిర్ అని పరిసయుల్క్కు. కహితుర్క్కున్ ఆచ్చి, యూదన్ సంగ సారి కీతెర్. వూర్ బూర్ బూర్ ఇత్తెకె,

16 ²⁸ ⁸⁹ v18
17 ²⁵ ¹⁹ v19
18 ²⁸ ²¹ v21
19 ²⁵ 18:37
20 ²⁰ ⁶⁵ 18:19 ⁴¹ ⁰⁰ v21
21 ²⁸ ⁸⁹ v24 ⁰⁰ 19:35
24 ² ⁵ v26 ²⁸ ⁸⁹ v24-25
25 ¹³ ⁴² అపొ 3:14
²⁸ ⁸⁹ 18:20
26 ² ⁵ 19:26 ² ⁶ రోమ 5:5
1 ²⁴ ²⁴ v2 ³¹ ⁰¹ v2
2 ²⁴ ²⁴ v4 ²⁴ ³¹ v3 ⁰¹ v15
3 ⁷ ⁴⁹ v10 ²⁴ ⁵⁵ v5
²⁹ ⁸⁵ అపొ 20:8
³⁶ ⁹⁶ రోమ 6:13
⁵² ⁵⁷ v12 ⁵³ ⁰⁴ అపొ 5:34
4 ²⁴ ²⁴ v5 ³⁰ ⁰⁴ v5
7 ²⁴ ²⁴ v8 ³⁴ ⁸⁰ 19:19
8 ⁸ ⁸ 20:23
²⁴ ²⁴ 14:23; 18:11, 33
10 ⁴⁹ ⁷ v13
⁴⁰ ⁷⁴ v11 ⁴⁶ ¹³ v15
11 ²⁴ ²⁴ v12 ⁴⁰ ⁷⁴ v15
12 ²⁴ ²⁴ v15 ⁵³ ⁵³ v14
⁵² ⁵⁷ మత్త 5:25;
యోహ 18:18
13 ⁴ ⁵² v24
⁷ ⁴⁹ v15 ²⁵ ³³ v14
14 ²⁴ ⁵³ v20 ²⁵ ³³ v24
²⁹ ⁹² అపొ 2:47
15 ⁴⁹ ⁷ v16
³³ మత్త 26:3;
ఉజ్జిరి 11:2 ²⁴ ²⁴ v19
³¹ ⁰¹ v16 ⁴⁰ ⁷⁴ v16 ⁴⁶ ¹³ v25
16 ⁴⁹ ⁷ 11:47;
18:19; అపొ 4:23
²³ ⁷⁷ మార్ 13:34
³¹ ⁰¹ v16-17 ⁴⁰ ⁷⁴ v17
17 ³⁰ ⁰⁴ 16:18; 18:26;
19:10 ³¹ ⁰¹ v19
³⁸ ¹⁴ అపొ 12:13
⁴⁰ ⁷⁴ v17-18
18 ⁴⁰ ⁷⁴ v26 ⁵² ⁵⁷ v22

యూదల్, కహితుర్ సిపాయిర్ అని మందిర్తగ కేప్పలిర్. వూర్ డిప్లింగ్, కందిల్క్కు అని ఆయ్తర్క్కు పియ్యి వాతెర్. ⁴ తనకున్ మునె బతల్ జర్వల్ మంత ఇన్వల్ యేసు కరి కీత కాడ్చి, వూర్క్కు సొంజి, “బోన్ సాటి మహ్మోసెర్ మంతిట్?” ఇంజెర్ పూసి కీతొర్. ⁵⁻⁶ అస్కె వూర్, “నజరేత్తోర్ యేసున్ సాటి” ఇంజెర్ వెహ్తొర్. తె యేసు, “ననయ్ వోన ఆందున్” ఇంజెర్ వెహ్తొర్. అద్ గొస్తి కేంచి, దోక సియ్యల్ యూదన్ బరొబర్ వూర్ పెజె జర్గిసి బూడ్ అర్తెర్. ⁷ ఉందుంది జోక యేసు, “బోన్ సాటి మహ్మోసెర్ మంతిట్?” ఇంజెర్ పూసి కీతొర్. తె వూర్, “నజరేత్తోర్ యేసున్ సాటి” ఇంజెర్ వెహ్తొర్. ⁸ తె యేసు, “ననయ్ వోన ఆందున్ ఇంజి, ఇదెన్ మునెనె వెహ్తొన్. మిరట్ నా సాటిన్ మహ్మోసెర్ మత్త కాడ్చి, మెయ్యర్కున్ సొంద సీమ్” ఇంజెర్ వూర్క్కున్ వెహ్తొర్. ⁹ బారితెకె, «నిమె నాకున్ సీతుర్గటల్ వారొన్ గిర్ టూటి కియ్యకి» ఇంజెర్ తన వెహ్తొర్ మత్త అద్ వచన్ పూరి కియ్యె, యేసు ఇహిన్ వెహ్తొర్. ¹⁰ సీమెన్-పేతుర్గ ఉంది లామ్ రూసి మత్త. అదెనె పెర్నోర్ కటొడనోర్ మల్క్కు ఇన్వల్ సేవ్కన, తిన కెవితున్ తివుస్తొర్. ¹¹ అస్కె యేసు, “నీవ రూసితున్ టోప్తగ ఇర. బాబొ నాకున్ బోగ్ మామ్ ఇంజెర్ సీత గండమున్ బోగ్ మాయ్యక్ మన్కయ్?” ఇంజెర్ పేతుర్కున్ ఇత్తొర్. ¹² అస్కె వూర్ సిపాయిర్ అని వూరొర్ అదికారి, యూదుల్క్కున మందిర్తగ కేప్పలిర్ యేసున్ పియ్యి, అన్వల్ ఇన్వల్ పెర్నోర్ కటొడనగ మొదొల్ వోతెర్. ¹³ వోర్ అన్వల్ అద్ గట్కతె పెర్నోర్ కటొడ-పాన్ కియ్యల్ కయపనోర్ కాస్ మామల్ ఆందుర్. ¹⁴ «మా జాతితుర్ నాసెడమ్ ఆయ్యెన్, వారొర్ మాయ్యల్ పర్తత్ సాటి పరన్ సియ్యల్ చొకొట్ట గొస్తి ఆంద్» ఇంజెర్ యూదుల్క్కున్ సూచన కీతొర్ వోర్ కయపల్ వేరె ఆందుర్.

యేసు టావ సెలొర్ ఇంజెర్ పేతురు లబ్డ వెహ్తొల్

(మత్తయి 26:69-70; మార్క్ 14:66-68; లూక 22:55-57)

¹⁵ అహ్న్ యేసున్ పియ్యి సొనెకె, సీమెన్-పేతురు అని ఉండె వారొర్ సిస్యల్ వూర్ పెజెయ్ సొత్తెర్. వోర్ సిస్యల్ పెర్నోర్ కటొడన్ టావ మత్త కాడ్చి, యేసున్ బరొబర్ పెర్నోర్ కటొడన రోత అప్రతున్ రొపా సొత్తొర్. ¹⁶ బతి పేతురు పెర్నోర్ కటొడన రోత పాటక్కుగ బహి నిల్చి మత్తొర్. అదెన్ సాటి, వోర్ సిస్యల్ పెజె మల్చి వాసి, పాటక్ కేప్టల్ పేడిన్ సంగ వడ్చిసి, పేతుర్కున్ రొపా వోతొర్. ¹⁷ అద్ పాటక్కుగ కేప్టల్ పేడి, “వోసుర్ సిస్యలిర్గటల్ వారొని ఆంది సెలెయ్?” ఇంజెర్ పేతుర్కున్ పూసి కీత. తె పేతురు, “నన ఆయొన్” ఇంజెర్ వెహ్తొర్. ¹⁸ అద్ గట్కతె పీని మత్త కాడ్చి, సేవ్కలిర్ అని మందిర్తగ కేప్పలిర్ తడ్చి మాసి, పీని ఆర్నెర్ మత్తెర్. తె పేతురు గిర్ సొంజి, వూర్ బరొబర్ పీని ఆర్నెర్ మత్తొర్.

పెర్సార్ కటాడల్ యేసున్ సవల్క్ పూసి కియ్యల్

(మత్తయి 26:59-66; మార్క్
14:55-64; లూక 22:66-71)

19 అదె యేలతె పెర్సార్ కటాడల్ అన్నల్, వోసుర్ సిస్యలిర్ బారెతె అని వోన బోదతున్ బారెతె యేసున్ పూసి కీతార్. 20 తె యేసు, “యూదుల్క్ మీరె మాయ్విక్క్ [సునగోక్కుగ] అని [మందిర్తగ] మన్వలిర్ సమ్మిర్ మునె కుల కుల బోద కీతాన్. మక్తితె బతయ్ బోద కియ్యక్. 21 ఇద్ సవల్ నాకున్ బారి పూసి కీంతి? నన బతల్ బోద కీతాన్ ఇన్వల్ కేంజుర్ పూర్కున్ పూసి కీమ్. ఇచుల! నన వెహ్టా వీర్కున్ టావయ్” ఇంజెర్ జవబ్ సీతార్. 22 యేసు అహన్ జవబ్ సీతార్ అస్కె, మందిర్తన్ కేప్పలిర్గటల్ కరుమ్ నిల్పి మన్వల్ వారార్, “వారార్ పెర్సార్ కటాడన్ అహన్ జవబ్ సీంతి కి?” ఇంజెర్ కొర్వితగ పాతార్. 23 అస్కె యేసు, “నన బతయ్ తప్ వడ్కితెకె వెహ్. బరొబరె వడ్కిసి మత్తెకె బారి నాకున్ పాతి?” ఇంజెర్ మందిర్తగ కేప్పన్ పూసి కీతార్. 24 అస్కె అన్నల్, దొహ్తాంగ్ నోడంగ్ రెహ్వాక్నె, ఇంకె మన్వల్ పెర్సార్ కటాడల్ కయపనగ యేసున్ రొహ్తార్.

పేతురు లబడ్ వెహ్టా బరొబర్ గొగ్గి కూస్వల్

(మత్తయి 26:71-75; మార్క్
14:69-72; లూక 22:58-62)

25 సిమొన్-పేతురు తడ్కితగ పీని ఆర్చెర్ మనెకె, వూర్ సూడ్చి, “కరలెన్ వోసుర్ సిస్యలిర్గటల్ వారాని ఆంది సెలెయ్?” ఇంజెర్ ఇత్తెర్. తె పేతురు, “నన ఆయొన్. వోర్ నాకున్ టావ సెలె” ఇంజెర్ పూర్కున్ వెహ్తార్. 26 బతి పేతురు బోనతె కెపితున్ కొయ్యెరొ, వోన చుటమ్మెర్ వారార్ పెర్సార్ కటాడనగ సేవ కీసెర్ మత్తార్. వోర్ సేవ్కల్, “యేసున్ సంగ వాడితగ మనెకె, నన నీకున్ సూడ్కి కి బతల్?” ఇంజెర్ పేతుర్కున్ ఇత్తార్. 27 అస్కె పేతురు, “నాకున్ టావ సెలె” ఇంజెర్ ఉండె ఉంది జోక వెహ్తార్. అస్కెనె గొగ్గి కూస్త.

గవర్నర్ పిలాతున్ మునె యేసు నిల్వల్

(మత్తయి 27:1-2, 11-31; మార్క్
15:1-20; లూక 23:1-25)

28 అస్కె ఉజ్జె మాత పెజె, కయపనగటల్ యేసున్ వూర్ రోమ గవర్నర్త మహల్గ వోతెర్. తమె అస్టె బస్టె ఆయ్యక్నె [పస్కు] సడ్డ జేవున్ కియన ఇంజెర్, అద్ మహల్తన్ రొపా వూర్ నేంగ్కె. 29 తె పిలాతుయ్ బహ్రి వాసి, “వేర్ మాయ్విన్ పారొ బద్ కసుర్ వాట్సెర్ మంతిట్?” ఇంజెర్ పూసి కీతార్. 30 అస్కె వూర్, “వేర్ తప్ కియ్యక్ ఇత్తెకె, నిహ్గ బారి పియ్య వాందుమ్?” ఇంజెర్ వెహ్తార్. 31-32 తె పిలాతు, “మిరటె వోన్ వోసి, మీవ దర్మత కానున్ పియ్య తస్వ కీప్ట్” ఇంజెర్

19 ⁷ ⁴⁹ v22 ²⁰ ⁶⁵ v21

²⁴ ²⁴ v20 ³¹ ⁰¹ v25

20 ²⁴ ¹¹ అపా 2:46

²⁴ ²⁴ v22 ²⁴ ⁵³ v31

²⁸ ⁸⁹ v36 ⁴⁸ ⁶⁴ అపా 6:9

21 ²⁰ ⁶⁵ 19:31

22 ⁷ ⁴⁹ v24

²⁴ ²⁴ v23 ⁵² ⁵⁷ v36

23 ²⁴ ²⁴ v28 ³¹ ⁴⁰ v37

24 ⁵² ⁴ అపా 4:6

⁷ ⁴⁹ v26 ²⁵ ³³ v28

25 ³¹ ⁰¹ 19:26 ⁴⁶ ¹³ 20:2

26 ⁴⁹ ⁷⁴ v35 ³⁰ ⁰⁴ v34

⁴⁰ ⁷⁴ v26-27

27 ²⁰ ⁴⁰ మత్త 26:34

⁴⁰ ⁷⁴ 20:3

28 ²⁴ ²⁴ v33 ²⁵ ³³ అపా 4:6

³³ ⁹² తితు 1:15

³⁹ ⁵⁷ v39 ⁴² ³² v33

29 ⁴⁰ ⁹¹ v31

33 ³⁵ ⁵³ v37 ²⁴ ³² v33-34

²⁴ ⁵³ v35 ⁴⁰ ⁹¹ v35 ⁴² ³² 19:9

34 ²⁴ ⁵³ v8,36;

19:19 ³⁰ ⁰⁴ v37

35 ⁴⁹ ²⁴ 19:6 ¹⁴ ⁸⁴ అపా 2:5

²⁴ ⁵³ v36 ⁴⁰ ⁹¹ v37

36 ⁹ ⁵³ అపా 1:3 ²⁴ ⁵³ v37

²⁴ ⁵³ 11:55;18:38;

19:31 ²⁸ ⁸⁹ v37 ⁵² ⁵⁷ 19:6

37 ²⁵ ⁵³ v38 ³⁵ ⁵³ v39

²⁴ ²⁴ 19:1 ²⁸ ⁸⁹ 21:25

³⁰ ⁰⁴ v38 ³¹ ⁴⁰ 19:35 ⁴⁰ ⁹¹ v38

38 ²⁵ ⁵³ అపా 4:27

²⁴ ⁵³ v39 ³⁰ ⁰⁴ v40 ⁴⁰ ⁹¹ 19:1

39 ³⁰ ²⁴ 19:10 ³⁵ ⁵³ 19:3

²⁴ ⁵³ 19:3 ³⁹ ⁵⁷ 19:14

40 ¹² ⁵³ మత్త 27:16

³⁰ ⁰⁴ 19:4

1 ²⁴ ²⁴ v5 ⁴⁰ ⁹¹ v4

2 ⁷³ ⁴⁰ హెబ్రి 6:8

²⁴ ⁴⁰ v5 ⁴⁷ ³⁵ v5

3 ⁹ ³⁵ v12 ²⁴ ⁵³ v7

4 ³⁰ ⁰⁴ v4-6 ⁴⁰ ⁹¹ v6

5 ⁷⁴ ⁴⁰ మార్ 15:17 ²⁴ ⁵³ v9

²⁴ ⁴⁰ v23 ⁴⁷ ³⁵ అపా 8:2

6 ⁷ ⁴⁹ v15 ³⁰ ⁰⁴ v9 ⁴⁰ ⁹¹ v8

⁴⁷ ¹⁷ v10 ⁵² ⁵⁷ అపా 5:22

ఇత్తార్. అద్ కేంచి యూదుల్క్, “మీ మోడి దుస్రాన్ మరన్త సిక్కు వాట్టల్ అదికార్ మాకున్ సెలె” ఇంజెర్ వెహ్తార్. అదెన్ హిందల్, యేసు బాతల్ మరన్ ఆయ్యల్ మంతార్ ఇన్వల్ గొస్తి పూరె మాత.

33 అస్కె పిలాతు మహల్గ రొపా సొంజి, యేసున్ కేయుసి, “నిమె యూదుల్క్నార్ రాజని ఆంది కి?” ఇంజెర్ పూసి కీతార్. 34 తె యేసు, “నిమెయ్ కుద్ ఇహిన్ ఇంతి కి? సెలెకె, దుస్సుర్ బోరె నా బారెతె నీకున్ వెహ్తార్?” ఇంజెర్ ఉల్ల పూసి కీతార్. 35 అదెన్ సాటి పిలాతు, “నన యూదుల్క్న జాతితొన ఆందున్ కి బతల్? నీ లోకుర్ అని డగుక్ కటాడలిరె, నీకున్ నహ్ సారి కీతెర్. నిమె బతల్ కీతి?” ఇంజెర్ పూసి కీతార్. 36 అస్కె యేసు, “నావ రాజ్ ఇద్ దునియతున్ బారెత ఆయె. ఉంది మోక నావ రాజ్ దునియతున్ బారెత ఆయ్డె ఇత్తెకె, యూదుల్క్ నాకున్ పియ్య వోయ్యక్నె, నాపుర్ సేవ్కలిర్ లడెయ్ కీందిర్. బతి నావ రాజ్ ఇగెట ఆయె” ఇంజెర్ వెహ్తార్. 37 అద్ కేంచి పిలాతు, “తె నిమె రాజని ఆంది కి?” ఇంజెర్ పూసి కీతార్. తె యేసు, “నిమెయ్ నాకున్ ‘రాజని ఆంది’ ఇంజెర్ ఇత్తి. ననతె సతున్ బారెతె గవ వెహ్టా జల్మ యేత్తాన్. ఇద్ కారన్తన్ హిందలె దునియతె వాతాన్. సతున్ పెర్మ కియ్యలిర్ నా గొస్తి కేంజంతెర్” ఇంజెర్ వెహ్తార్. 38 తె పిలాతు, “సతెమ్ ఇత్తెకె బతల్?” ఇంజెర్ చేడి కీసెర్, పూసి కీతార్.

అని బహ్రి మన్వలిర్ యూదుల్క్నగ సొంజి, “వోన్ నాకున్ బదె గల్లి దిసెర్ సెలె. 39 బతి మీవ పస్కు సడ్ జర్గెనెకె, నన జేల్గ అర్పి మన్వలిర్గటల్ వారాన్ సుటి కియ్యల్ రివజ్ తాక్సెర్ మంత. తె వేర్ యూదుల్క్నార్ రాజన్ సుటి కియ్యల్ మీకున్ ఇస్టమె కి?” ఇంజెర్ పూసి కీతార్. 40 అస్కె వూర్ జోరై, “వోన్ వటిన్, బతి బరబన్ సుటి కీమ్” ఇంజెర్ కిలితెర్. వోర్ బరబల్ లూటి కీసి జేల్గ అర్పి మత్తార్ ఆందుర్.

యేసున్ మరన్త సిక్కు వాట్టల్

19 అస్కె పిలాతు యేసున్ చాట్కెనె పాయుస్తార్. 2 సిపాయిర్ చహ్మాన కాందతున్ కిరిటున్ దాత్ గీడి కీసి, యేసున తలదగ కెరుస్తెర్. రాజల్ పొండ్వల్ సాయ్ రంగ్ పొంగుడ్ వోన్ పొండుస్తెర్. 3 అహన్ పొండుస్తె పెజె వోన్ కరుమ్ వాసి, “యూదుల్క్నార్ రాజ! నీకున్ జెయ్ జెయ్ కార్” ఇంజెర్ తాప్తంగ్ పాతెర్.

4 పిలాతు ఉందుంది జోక బహ్రి పెసిసి, “వేన్ మీ మునె తరంతాన్. బతి కేంజట్! వేన్ సిక్కు వాట్టల్, నాకున్ బదె గల్లి దిసెర్ సెలె” ఇంజెర్ వెహ్తార్. 5 యేసున్, చహ్మాన కిరిట్ అని అద్ రగల్ రంగ్ పొంగుడ్ పొండుసి, బహ్రి తత్తెర్. అస్కె పిలాతు, “ఇచుల! వేర్ మాయ్విన్ సూడట్!” ఇంజెర్ ఇత్తార్. 6 యేసున్ సూడ్చి, వూర్ డగుక్ కటాడలిర్ అని మందిర్తగ కేప్పలిర్, “వోన్ మొద్దగ మోలనె పాసి జకన! వోన్ జకన!” ఇంజెర్ కిలితెర్. తె పిలాతు, “వేన్ నాకున్ బదె గల్లి దిసెర్ సెలె. అదెన్ సాటి మిరటె వేన్ మొద్దగ మోలనె పాసి జకట్” ఇంజెర్

వెహ్శార్. ⁷ అద్ కేంచి, వూర్ యూదుల్క్, “మాకున్ ఉంది కాసున్ మంత. బగవంతనోర్ మరిన ఆందున్ ఇంజెర్ వేర్ ఇత్త కాడ్కి, మావ కాసున్ పియ్యి వేర్ తప్పక్ సాయ లాగర్” ఇంజెర్ వెహ్శార్. ⁸ అద్ కేంచి, పిలాతు బెయ్ వెరితార్.

⁹ అని యేసున్ మహల్త్ రొపా వోసి పిలాతు, “నిమె బగటల్ వాతి?” ఇంజెర్ పూసి కీతార్. బతి యేసు జవబ్ సియ్యకి. ¹⁰ తె పిలాతు, “నిమె నా సంగ బారి వడ్కివి? నీకున్ సుటి కియుస్లె అని మొద్దగ మోలనె పాసి జకుస్లె గిర్ నాకున్ అదికార్ మంత” ఇంజెర్ యేసున్ వెహ్శార్. ¹¹ అస్కె యేసు, “పారా మన్వల్ బగవంతల్ సీసి మత్తెతె తప, నా పారా బదె అదికార్ నీకున్ సెలె. అదెన్ సాటి, నాకున్ నిహా హల్లి కియుస్తార్ వోన్, బెయ్ పాస్ లాగంత” ఇంజెర్ వెహ్శార్.

¹² అస్కెడల్ పిలాతు, యేసున్ సుటి కియుసన ఇంజెర్ కోసిద్ కీతార్. బతి యూదుల్క్, “తన రాజన ఇంజెర్ వెహ్శార్ హర్ మాయ్ల్, మహా రాజన్ బయ్యన్ ఆతప్ ఆంత. ఉంది మోక వేన్ సుటి కీతె, నిమె మహా రాజనోర్ దోస్తని ఆయ్యి” ఇంజెర్ కిలితెర్. ¹³ తె పిలాతు ఇప్ గొస్టింగ్ కేంచి, యేసున్ బహి తత్తార్. తప్ప కీనెకె ఉద్వల్ చవ్తారత్ పారాడ కుర్చితగ ఉద్తార్. యూదుల్క్ న* బాసతె అద్ జాగతున్, «గబ్బతా» ఇంతెర్. ¹⁴ అద్ ప్రస్క్, సడ్డ తయిర్ కియ్యల్ దివోన్ ఆంద్. అద్ వకత్తె బార్ దుపరి ఆసెర్ మత్త. తె పిలాతు, “ఇమల! మీ రాజల్” ఇంజెర్ యూదుల్క్ న వెహ్శార్. ¹⁵ అస్కె వూర్, “వోన్ జకనయె! వోన్ జకనయె! వోన్ మొద్దగ మోలనె పాసి జకన” ఇంజెర్ కిలితెర్. తె పిలాతు, “మీ రాజన్ మొద్దగ మోలనె పాసి బారి జకనయె ఇంతిట్?” ఇంజెర్ పూసి కీతార్. తె డగుక్ కటొడలిర్, “మహా రాజల్ తప, మాకున్ దుస్సార్ బోరె రాజల్ సెలార్” ఇంజెర్ వెహ్శార్. ¹⁶ అస్కె పిలాతు, మొద్దగ మోలనె పాసి జక్లె, వోన్ సిపాయిర కెయ్యె హల్లి కీతార్. తె వూర్ యేసున్ వోతెర్.

యేసున్ మొద్దగ మోలనె పాసి జక్వల్

(మత్తయి 27:32-44; మార్క్ 15:21-32; లూక 23:26-43)

¹⁷ యేసు తన్వ «మొద్» కాంచికున్ తల-టోక్రె ఇన్వల్ జాగతగ సాత్తార్. యూదుల్క్ న బాసతె ఇదెన్, «గొల్గోతా» ఇంతెర్. ¹⁸ అగ నడ్డుమ్మ మొద్దగ యేసున్ మోలనె పాసి టాంగి కీతెర్. యేసున్ తిన బగ్ల వారోన్ అని డెమ బగ్ల వారోన్ మొద్దగ మోలనె పాసి టాంగి కీతెర్. ¹⁹ అస్కె పిలాతు, “నజరెత్తార్ యేసు యూదుల్క్ నోర్ రాజల్ ఆందుర్” ఇంజెర్ చెకతగ* లిహి కియుసి, యేసున్ టాంగి కీసి మన్వల్ మొద్దగ పాయుస్తార్. ²⁰ యేసున్ మొద్దగ టాంగి కీత జాగ నగుడున్ కరుమ్ మత్త. అద్ పాటితగ హెబ్రి, లాటిన్ అని గ్రీకు బాసన* లిహి కియుస్ కాడ్కి, సడ్డున్ సాటి వాతుర్ వెలెటిర్

⁷ ²⁴ ⁵³ v12 ³⁵ ⁵¹ అపొ 6:13
⁸ ⁴⁰ ⁹¹ v10
⁹ ²⁴ ³⁰ ⁵⁴ v10
⁴² ³² అపొ 23:35
¹⁰ ³⁰ ⁴⁹ ⁵¹ v11
³⁰ ⁰⁴ 18:17; 19:13;
²⁰ ¹³ ⁹¹ ⁴⁷ ⁵¹ v15
¹¹ ⁶⁶ ²⁰ ²³
¹⁸ ⁴⁹ అపొ 1:7 ²⁴ ⁵¹ v13
¹² ³⁰ ⁵¹ అపొ 3:13
⁹ ³⁵ లూక 23:38;
యోహా 19:14;
అపొ 9:15 ²⁴ ⁵³ v14
²⁵ ⁴¹ ⁵¹ v15 ⁴⁰ 18:31;
¹⁹ ¹³; అపొ 4:27
⁵³ ⁸⁴ అపొ 10:24
¹³ ⁶⁸ అపొ 7:5
¹⁴ ⁴⁷ ²⁴ ⁵¹ v16
³⁰ ⁰⁴ ¹³ -15 ⁴⁰ ⁵¹ v15
¹⁴ ³⁵ ⁵³ ⁵⁴ v20
³⁹ ⁵⁷ అపొ 12:4
¹⁵ ⁴⁹ ²¹ ³⁵ ⁵¹ v19
²⁵ ⁴¹ అపొ 17:7 ³⁰ ⁵¹ v17
⁴⁰ ⁹¹ ⁴⁷ ⁵¹ v16
¹⁶ ²⁴ ⁴⁷ ⁵¹ v18
¹⁷ ¹⁵ ²⁷ ³³
¹⁴ ⁴⁷ ²⁰ ³⁰ ⁵⁴ ¹⁶ ⁵¹ v19
¹⁸ ¹⁷ ²⁰
¹⁹ ³⁵ ²¹ ²⁵ ⁵¹ v20
²⁴ ²⁴ ¹⁹ -20
³⁴ ⁸⁰ అపొ 2:22
⁴⁰ ⁹¹ ⁴⁷ ⁵¹ v25
²⁰ ¹¹ ²⁵ ²⁰ -22
¹⁴ ²⁴ ²⁰ ¹⁶ ¹⁶ అపొ 21:37
²⁴ ²⁴ ¹⁸ ³³; 19:23,
⁴² ²⁴ ⁵³ ²⁰ -21
⁴⁷ ¹⁷ లూక 24:7;
యోహా 19:23;
గలతి 3:1
²¹ ⁴⁹ అపొ 4:6
³⁵ ⁵¹ అపొ 4:26 ²⁴ ⁵³ v31
³⁰ ⁰⁴ ²⁴ ⁵¹ v22
²² ¹¹ ²⁵ ²⁰ ³⁰ ⁴⁰ ⁵¹ v31
²³ ²⁴ ²⁴ ²⁵ ⁴⁰ ⁵⁴ v24
⁴⁷ ¹⁷ ⁴¹ ⁵⁵ ⁰⁹ అపొ 9:39
²⁴ ¹¹ ²⁴ ²⁸
⁴⁰ ⁴⁰ లూక 8:44;
అపొ 7:58; హెబ్రి 1:12
²⁴ ⁴¹ అపొ 20:33 ³⁰ ⁵⁴ v27
²⁵ ⁹ అపొ 23:16
²⁴ ²⁴ ²⁶ ³⁰ ²⁰ ¹⁶ ⁵¹ v31
²⁶ ² ²¹ ⁷ ²⁴ ⁵¹ v28

యూదుల్క్ వాచి కియ పరైర్. ²¹ అస్కె డగుక్ కటొడలిర్, “యూదుల్క్ నోర్ రాజల్ ఆయె బతి, ‘నన యూదుల్క్ నోర్ రాజన ఇత్తార్’ ఇంజి లిహి కియుసల్” ఇంజెర్ పిలాతునగ సొంజి వెహ్శార్. ²² అస్కె పిలాతు, “లిహి కియుస్తాన్ అగ, లిహి కియుస్తాన్ అహ్నె మని” ఇంజెర్ ఇత్తార్.

²³ యేసున్ సిపాయిర్ మొద్దగ మోలనె పాత పెజె, వోనంగ్ పొంగుక్ వారోన్ వారోన్ ఉంది ఈస వానల్ నాలుంగ్ ఈసంగ్ కీసి తూస్తెర్. పారాడ కమిసున్* గిర్ యేత్తెర్. అద్ కమిస్ కొట్టక్ నె లామ్ మత్త. ²⁴ తె సిపాయిర్, “ఇదెన్ సరుస్వట్. బోన పారాల్ పెసితెకె వోరె యేతన” ఇంజెర్ చిటింగ్ వాడ్తెర్. “వూర్ నావంగ్ కప్పిన్ ఈసంగ్ కీసి తూసి, నావ కమిసున్ యేత్తె, చిటింగ్ వాటంతెర్” ఇంజెర్ «దర్మ-గ్రంత్ నగ» లిహి కీత వచన్ పూరి మాయ్లెనె, ఇహిన్ జర్గిత. అదెన్ సాటి నె సిపాయిర్ ఇహిన్ కీతెర్.

²⁵ యేసున్ మోలనె పాత మొదున్ కరుమ్, యేసున అవల్, వోన కాకి, క్లోషన బాయ్మె మురియల్ అని మగ్గలేనె నాట్టు మురియల్ నిల్చి మత్తంగ్. ²⁶ యేసు తన్వ అవల్ అని తన్వోర్ లాడ్వోర్ సిస్యల్ కరుమ్ నిల్చి మన్వల్ సూడ్చి, “బెయె ఇమల! నీవోర్ మరి” ఇంజెర్ వెహ్శార్. ²⁷ అని వోర్ సిస్యనెకె సూడ్చి, “ఇమల! నీవ అవల్” ఇంజెర్ వెహ్శార్. అద్ గట్కతల్ తాన్ తన్వ రోన్ వోసి కాస అవన్ దాత్ సూడ్చార్.

యేసు తన్వ పరన్ సుటి కియ్యల్

(మత్తయి 27:45-56; మార్క్ 15:33-41; లూక 23:44-49)

²⁸ అద్ ఆత పెజె, తన వాత కామ్ సమ్మె మార్త ఇంజెర్ కరి కీసి, దర్మ-గ్రంత్ నగ లిహి కీత అద్ జర్గితె, “నాకున్ వట్క వస్త” ఇంజెర్ యేసు ఇత్తార్. ²⁹ అగ పులిత ఆంగుర్ రస నిహ్చి ఉంది బుడ్డి మత్త. తె వూర్ తాన్ దూది నహ్చి, హిస్సాప్ మరత కాందతగ తటుస్తెర్ అని యేసున తొడ్డగ అందుస్తెర్. ³⁰ అస్కె యేసు, అద్ రసత సవద్ సూడ్చి, “నన వాత కామ్ మహ్శాన్” ఇంజెర్ తల వరుసి, తన్వ పరన్ సుటి కీతార్.

* 19:13 యూదుల్క్ హెబ్రి అని అరమిక్ బాసంగ్ వడ్కిన్దిర్.
* 19:19 బదె తప్ కీతార్ వోర్ సాష్టె మాతెకె, వోర్ ఉంది మొద్ కాంచి వోయ లాగర్. అస్కె వోన్ మునె వోర్ బతల్ తప్ కీతార్ అదెన సూచన లిహి కీసి మందంత. అద్ వాచి కీతుర్ వోన్ బతతున్ సాటి మొద్దగ మోలనె టాంగి కీసి పరన్ యేత్తెలిర్ మంతెరొ కరి కీంతెర్.
* 19:20 వెలెటిర్ యూదుల్క్ ఇప్ బాసన్ ఉందితెర్ బాస వాచి కియ పర్చిదిర్. * 19:23 తొర ఈతంగ్ లామ్ కమిసున్ కొట్టక్ నె తయర్ కీందిర్.
³¹ ⁰¹ మార్ 10:13; యోహా 15:8; 19:27; 20:30 ²⁷ ³⁰ ⁰⁴ v27-28
³¹ ⁰¹ v38 ²⁸ ¹¹ ²⁴ ²⁴ ³⁰ ⁰⁴ ³⁵ ²⁹ ³⁶ ⁰⁹ ²⁷ ⁴⁸ ⁴³ ⁷⁴ అపొ 7:42
⁴⁶ ⁹⁹ ²⁷ ⁴⁸ ⁰¹ హెబ్రి 9:19 ³⁰ ²⁴ ³³ ⁴¹ ²⁰ ²²

31 అద్ పస్కు సడ్డ తయరి కియ్యల్ దివోస్ అంద్. దుస్రా నేటి, బెయ్ నేకిత ఆరమ్మ దివోస్* మత్త కాడ్కి, అవ్ మేందొల్క్ మొద్దున్ పొరొ టాంగి మాసి మన్వల్ యూదుల్కున్ ఇస్టమ్ సెతె. అదెన్ సాటి, “పూరంగ్ కాల్క్ ఉరుసి,* అవ్ మేందొల్కున్ బూడ్ రెహుస” ఇంజెర్ పిలాతున్ పూసి కీతెర్. 32 తె సిపాయిర్ వాసి, యేసున్ బరొబర్ మొద్దున్ గ టాంగి కీసి మన్వలిర్ ఇవిరంగై కాల్క్ ఉరుస్తెర్. 33 బతి పూర్ యేసునగ వాసి, అదెన్ మునెనె వోర్ సాసి మత్త సూడ్కి, వోనంగ్ కాల్క్ ఉరుస్తకి. 34 బతి పూర్గటల్ వొరొర్ సిపాయి యేసున డొకతున్ గొర్కతె కొట్టొర్. యెంటనె నెతుర్ అరిక్ యేర్ పొంగ్. 35 మిరట్ గిర్ బరొస ఇర్వల్, ఇద్ సూడ్టొర్ వోర్ గవ వెహ్టొర్. వోన గవ కరల్ అంద్. వోర్ సతెమ్ వెహ్టొర్ మంతొర్ ఇంజెర్ వోన్ టావ. 36-37 “వోనంగ్ బొకనల్ ఉంది బొక గిర్ ఉర్వొంగ్” అని ఉండె ఉంది జాగ, “వోన్ కొట్టొర్ పూర్ వోన్ బాజ్ సూడంతెర్” ఇంజెర్ దర్మ-గ్రంతనగ లిపి కీసి మత్తంగ్ అవ్, గొస్టింగ్ పూరె మాయ్లెనె ఇహిన్ జర్గిత.

యేసున కూర్దున్ నారిత బండత బుయరితగ ఇర్వల్

(మత్తయి 27:57-61; మార్క్ 15:42-47; లూక 23:50-56)

38 అరిమతయ చహర్తొర్ యోసెప్ ఇన్వల్ యూదుల్కున వెరెతె, యేసున బక్తి మక్తి కిందుర్. బతి ఇంకె పిలాతునగ సొంజి, “యేసున కూర్దున్ వోయ సీమ్” ఇంజెర్ పూసి కీతొర్. తె పిలాతు వొప్త కాడ్కి, యేసున కూర్దున్ వోతొర్. 39 వేర్ యోసెపున్ సంగ ఉంది దియ రాత్నె యేసునగ వాసి, బేటె మాయ్యల్ నికొదేమ్ గిర్ మత్తొర్. నికొదేమ్ తన్వ సంగ లగ్-బగ్ తీస సియుంగ్ (35) కిలొంగ్ బోలమ్ అని అగర్ ఇన్వలిక్ గమ గమ గాడి సియ్యలిక్ చీజ్క్ కూర్దున్ సోక్తె తత్తొర్. 40 ఇవ్ చీజ్క్ పూర్ ఇవిర్ ఆసి, యూదుల్కున నేకి తీర్ యేసున కూర్దున్ సోక్తెర్ అని అద్ కూర్దున్ బారిత పూన కాది కపిడె గూండి కీతెర్. 41 యేసున్ మొద్దుగ మోలనె పాసి టాంగి కీత జాగతగ ఉంది వాడి మత్త. అగ ఉంది నార్కుసీత బండత పూన వీచ్చ బుయరి మత్త. అస్కె వేరి, అదెనగ బదె కూర్దున్ ఇర్మకి. 42 అద్ నేటి యూదుల్కున పస్కు సడ్డ తయరి కియ్యల్ మత్త కాడ్కి, లహ్కె వర్సి యేసున కూర్దున్ అద్ కరుమ్ మన్వల్ బుయరితగన్ ఇర్తెర్.*

యేసు సాసి-నేండ్యల్

(మత్తయి 28:1-10; మార్క్ 16:1-8; లూక 24:1-12)

20 వారమ్మ మొదొడ దివోస్ ఆయ్యవరతున్ నేటి సక్రె బయ్ బయ్ ఆనెకెన్ మగ్గలేనె నాట్టు మరియల్ యేసున కూర్ ఇర్త బుయరితగ సొత్త. తె అద్ బుయరితున్ అడ్డమ్ ఇర్త బండ కూడుసి దిస్త. 2 అదెన్ సాటి, అద్ మరియల్, సీమెన్-పేతుర్గ అని యేసు లాడ్ కియ్యల్

31²⁰ v38²⁴ 18:36; 19:38; అపొ 10:22
40⁹¹ v38⁴⁵ 20:1
47¹⁶ 1 కొర 1:17 49⁸³ v38
32⁴⁹ 57^{కోమ} 6:6
33²⁴ v38
34²⁹ అపొ 1:19
35²⁷ 21:24
28¹ తెస 1:9
30⁰⁴ v37³¹ 40²¹ 21:24
31⁴¹ 21:24⁴¹ 00¹⁴ 11:11;
20:8; అపొ 5:14
38⁰⁷ మత్త 27:57
20⁶⁵ అపొ 1:6
24²⁴ v40²⁴ 53⁴⁰ v40
25⁰¹ అపొ 1:23³¹ 01²⁰ 20:3
40⁹¹ అపొ 3:13⁴⁹ 83⁴⁰ v40
39³⁵ 30³ 1⁴⁶ మత్త 2:11
40⁵⁹ మార్ 16:1
24²⁴ v42⁵³ v42
08²⁰ 6⁴⁹ 83²⁰ 12
41⁴⁷ అపొ 2:36
42²⁴ 9:11; 19:19;
20:2; 21:4; 8^{కోమ} 5:21
24⁵³ 20:19³⁴ v42-20:1
1³⁰ 94^{మత్త} 27:56;
యోహా 20:18
34¹⁹ v2⁴⁵ 21¹⁹
2²⁴ v12²⁹ 62¹³ 30⁰⁴ v13
34¹⁹ v2-4⁴⁶ 13⁵³ v6⁶⁸ 21:16
3³¹ 01³ v3-4⁴⁰ 74³ v3-4
4³¹ 01³ v8³⁴ 19⁴⁰ v6⁷⁴ v6
8³¹ 01³ v10³⁴ 19⁴¹ v11⁰⁰ 00²⁵ v5
9¹¹ 24^{అపొ} 1:16
10³¹ 01¹⁹
11³⁴ 19^{అపొ} 13:29
12³ 2^{అపొ} 5:19
24²⁴ v14⁴⁹ 83^{అపొ} 9:40
13²⁹ 62¹⁵ 30⁰⁴ v15
14²⁴ v15
15²⁴ v15-17
29⁶² v18³⁰ 04¹⁶ v16
16¹⁴ 47^{ఉజగి} 9:11
30⁰⁴ v17
17⁸ 21:23
24²⁴ v19³⁰ 04¹⁹

ఉండె వొరొర్ సిస్యనగ విచ్చెర్ సొంజి, “పర్బున కూర్దున్ అద్ వీచ్చ బుయరితల్ బూరెయ్ వోసి, బగ ఇర్తెరెయ్ మాకున్ టావ సెతె” ఇంజెర్ వెహ్ట. 3 తె పేతురు అని వోన్ సంగ మన్వల్ సిస్యల్ బుయరితగ సూడ్లె పెసితెర్. 4 పూర్ ఇవిర్ మీరె మాసి విచ్చెర్ మనెకె, వోర్ సిస్యల్ పేతుర్తున్ తెర్ మునె విచ్చెర్ సొంజి, వీచ్చ బుయరితగ యెవ్తొర్. 5 అని బహిడలె వరిసి సూడ్టొర్. తె అగ సిరిప్ కూర్దున్ గూండి కీతంగ్ కప్పింగ్ వోన్ దిస్తంగ్. బతి వోర్ రొపా నేంగ్కె. 6-7 అస్కెన్ సీమెన్-పేతురు అగ యెచ్చి, రొపా వీచ్చ బుయరితగ నేంగ్కెర్. కూర్దున్ గూండి కీతంగ్ కప్పింగ్ అగ మత్తంగ్. యేసున తలతున్ గూండి కీత కప్పి గడి కీసి, మెయ్యంగ్ కప్పిన్ అలది మన్వల్ సూడ్టొర్. 8 అస్కె వీచ్చగ మొదొల్ యెవ్తొర్ వోర్ సిస్యల్ రొపా నేంగ్కి, సూడ్కి బరొస కీతొర్. 9 అస్కె గిర్, “కిరిస్తు సాసి తప్పక్ నేండంతొర్” ఇంజెర్ దర్మ-గ్రంతనగ మన్వల్ గొస్టి పూర్కున్ అర్తమ్ ఆయ్యెకె మత్త. 10 అస్కె పూర్ ఇవిర్ మల్పి, తమ్ముర్గ సొత్తెర్.

యేసు మగ్గలేనె నాట్టు మరియన్ దిస్వల్

(మార్క్ 16:9-11)

11 బతి మగ్గలేనె నాట్టు మరియల్ బుయరితున్ బహి నిల్పి ఆడ్డెర్ మత్త. అహన్ ఆడ్డెర్ బహిడలె వరిసి సూడ్. 12 అస్కె బెయ్ దప్రలిక్ కప్పింగ్ పొండ్తుర్ ఇవిర్ బగవంతసుర్ దూతలిర్ దిస్తెర్. పూర్ యేసున కూర్ మత్త అద్ జాగతగ తలవడ్డ వొరొర్ అని కాల్యడ వొరొర్ ఉచ్చి మత్తెర్. 13 పూర్, “బాయి! బారి ఆడంతి?” ఇంజెర్ తాన్ పూసి కీతెర్. తె అద్, “పర్బున కూర్దున్ బుయరితల్ బూరెయ్ వోసి, బగ ఇర్తెరెయ్ నాకున్ టావ సెతె” ఇంజెర్ మరియల్ వెహ్ట. 14 అహన్ వెహ్ట, పెజె తిరిత. అస్కె యేసు నిల్పి మన్వల్ సూడ్లె బతి, వోరె యేసు ఇంజెర్ వొడ్కె మాయ్కె. 15 అస్కె యేసు, “బాయి బారి ఆడంతి? అని బోన్ సాటి మహ్కాసెర్ మంతి?” ఇంజెర్ పూసి కీతొర్. తె మరియల్, వోన్ వాడితగ మన్వల్ గడియల్ ఇంజెర్ సమ్మె మాసి, “దాద! నిమె పర్బున కూర్దున్ వోసి మంద్కితె, బగ ఇర్తియో వెహ. నన సొంజి కూర్దున్ వోంతొన్” ఇంజెర్ పూసి కీత. 16 తె యేసు, “మరియ!” ఇంజెర్ తాన్ కేయ్యెర్. అస్కె మరియల్ వోన్ బాజున్ మల్పి హెబ్లి బాసతె, “రబుని!” ఇంజెర్ కేయ్యె. «బోద గురు» ఇంజెర్ ఇదెన అర్తమ్. 17 యేసు

* 19:31 ఆరమ్మ దివోస్ యూదుల్కున ఆరమ్మ దివోస్ సుకుర్ వార్ పొడెక్సల్ సురు అంత అని సన్యర్ పొడెక్ మారంత. తె పూర నేకితున్ పియ్యి అద్ దివోస్సగ బోనయ్ కూర్ మాతి కియ్యక్నె బహి మన్వ. అదెన్ సాటి అద్ కామ్ వెయ్యె కియ్యల్ మత్త. * 19:31 మొద్దుగ మోలనె పాసి టాంగి మాసి మన్వల్ తన్వంగ్ కాల్కున్ అహ్చి నేస్క పరంతొర్. బతి బస్కెతె వోనంగ్ కాల్క్ ఉరుసంతెరొ, అస్కె నేస్క వాయ్య కాడ్కి, వెయ్యె పరన్ సుటి కీతొర్. * 19:42 యూదుల్కున ఆరమ్మ దివోస్ సుకుర్ వార్ పొడెక్సల్ సురు అంత అని సన్యర్ పొడెక్ మారంత. తె పూర నేకితున్ పియ్యి అద్ దివోస్సగ బోనయ్ కూర్ మాతి కియ్యక్నె బహి మన్వ. అదెన్ సాటి అద్ కామ్ వెయ్యె కియ్యల్ మత్త.

తాన్ సంగ, “నన పొరొ బాబొనగ సొంద లాగర్. నాకున్ పియ్య మన్య. బతి నా తముక్షగ సొంజి, ‘నా బాబొయె మీ బాబొ ఆందుర్. నా బగవంతల్ మీ బగవంతల్ ఆందుర్. పొరొ బగవంతనగ నన సొంజెర్ మంతొన్’ ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహ” ఇంజి తాన్ వెహార్. ¹⁸ తె మగ్గలేనె నాట్న మరియల్ సిస్యలిర్గ సొంజి, “నన పర్బున్ సూడ్టాన్. పర్బు మీకున్ ఇవ్ గొస్టింగ్ వెహ ఇత్తోర్” ఇంజెర్ సిస్యలిర్కున్ వెహ.

¹⁹ అంటిల్కె* పోదెక్ సిస్యలిర్ యూదుల్కునుర్ అదికారిర్కున్ వెరిసి, తమె మీరె మాసి మత్త రోతంగ్ కావక్ కెహ్, గొల్స్ వాట్టి రొహె మత్తెర్. అస్కె యేసు వూర్ నడ్డుమ్ పావె మాసి, “మీకున్ సాంతి వాయి” ఇంజెర్ వెహార్. ²⁰ అహన్ వెహ పెజె, తన్వంగ్ కెయ్యున్ అని డొకతున్ తొహార్. తె వూర్ సిస్యలిర్ పర్బున్ వొడ్డి పియ్య, వెలె ఆనంద్ యేత్తెర్. ²¹ అస్కె యేసు ఉండె ఉంది జోక, “మీకున్ సాంతి వాయి! బాబొ నాకున్ దునియతగ రొహ్త తీర్, నన గిర్ మీకున్ దునియతె రొహంతొన్” ఇంజెర్ సిస్యలిర్కున్ వెహార్. ²² ఇహన్ వెహ్, “పవిత్ర ఆత్మ, యేతల్” ఇంజెర్ వూర్ పొరొ హూకుర్ ఉహ్కాత్. ²³ అని “మిరట్ బోనంగ్ పాప్సెత మాపి కీంతిటొ, వూర్కున్ మాపి పుటంత. బోనంగ్ పాప్సెత మాపి కియ్యటొ, వూర్కున్ మాపి పుటొ” ఇంజెర్ వెహార్.

యేసు తోమన్ దిస్వల్

(మత్తయి 28:16-20; మార్క్ 16:14-18; లూక 24:36-49)

²⁴ యేసు వాసి మత్తార్ అస్కె, బార జన్స్ సిస్యలిర్గటల్ యేమల్ ఇన్వల్ తోమల్ సెలె మత్తార్. ²⁵ అదెన్ సాటి సిస్యలిర్, “మమెట్ పర్బున్ సూడ్టామ్!” ఇంజెర్ తోమన్ వెహార్. బతి తోమల్, “నన కుద్ పర్బునంగ్ కెయ్యెనగ మోలనె పాతంగ్ అవ్ గద్దెన్ సూడ్డి, అవెనగ బొటనె ఇట బీగర్ అని గొర్కతె కొట్ట డొకతగ కెయ్ ఇర బీగర్, నన నమ్మొన్ ఇత్తె నమ్మొన్” ఇంజెర్ ఇత్తోర్.

²⁶ అహన్ ఇంజి ఆట్ రోజ్కె ఆత పెజె, తోమల్ అని మెయ్యుర్ సిస్యలిర్ ఉంది రోన్ కావడ్ కెహ్, గొల్స్ వాట్టి మత్తెర్. తెర్ బతి, యేసు వూర్ పావె మాతార్. అని “మీకున్ సాంతి వాయి!” ఇంజెర్ ఇత్తోర్. ²⁷ అహన్ ఇత్త పెజె తోమన్, “నీవంగ్ బొటనె నా కెయ్యున్ ఇట్టి సూడ. అని నీవ కెయ్ చహ్, నా డొకతగ ఇర్పి, బరొస సెలొర్ వోన్ మోడి ఆయ్యెన్, బరొస వాలెని ఆసి మన్” ఇంజెర్ వెహార్. ²⁸ అస్కె తోమల్, “హో, నా బగవంత! నా పర్బు!” ఇంజెర్ యేసున్ జవబ్ సీతార్. ²⁹ తె యేసు, “నిమె నాకున్ సూడ్డి బరొస కీతి. సూడ్వక్ నె బరొస కియ్యలిర్కున్ వెలె ఆసిర్వాడ్కె పుటంతంగ్” ఇంజెర్ తోమన్ వెహార్.

18 ²⁹ ⁶² v20

30 మత్త 27:56

19 ¹⁵ ²¹ ²⁴ v21

24 అపా 2:5

30 ⁰⁴ ^{v22} ³¹ ⁰¹ v19-20

45 ²¹ అపా 1:12

20 ²⁹ ⁶² 13:37;20:25;

అపా 1:21 ⁰¹ ^{v25}

21 ¹⁵ ^{v26} ²⁴ ^{v24}

22 ⁰⁴ అపా 1:2

30 ⁰⁴ ^{v24} ⁴¹ ⁵¹ అపా 1:2

23 ⁶⁶ అపా 2:38

63 అపా 5:38

24 ¹³ ²⁴ 21:2

23 ⁸¹ ^{v27} ²⁴ ^{v26}

30 ⁰⁴ ^{v13},25;21:12

25 ²⁹ ⁶² ^{v28} ³⁰ ⁰⁴ ^{v27}

31 ⁰¹ ^{v26} ⁴¹ ⁰⁰ ^{v29}

51 ⁷⁹ అపా 7:43

26 ¹⁵ అపా 7:26

24 ^{v30} ⁰¹ ^{v30}

27 ⁷¹ అపా 26:8

23 ⁸¹ ^{v27-28} ³⁰ ⁰⁴ ^{v29}

41 ⁰¹ అపా 10:45

28 ²³ ⁸¹ ^{21:2} ²⁹ ^{21:7}

29 ³⁰ ⁰⁴ 21:2

31 ⁰⁷ అపా 20:35 ⁴¹ ⁰⁰ ^{v31}

30 ⁹ ^{21:25} ¹¹ ²⁵ ^{v31}

24 ^{v30-21:1}

31 ⁰¹ 19:26;21:1,

24 ⁴⁵ ⁹² అపా 2:19

31 ¹¹ ²⁵ 21:24

22 ²² అపా 2:28

41 ⁰⁰ అపా 2:44

55 ⁴⁷ అపా 2:31

1 ²⁴ ^{v4} ³¹ ⁰¹ ^{v2} ⁵⁰ ⁸⁵ 6:1

2 ¹⁰ ⁵⁶ అపా 9:31

13 ²⁴ 11:16 ²¹ ⁹⁹ మత్త 4:21

81 ²³ అపా 1:13 ²⁵ ⁸⁰ 2:1

30 ⁰⁴ ^{v3} ³¹ ⁰¹ ^{v4} ³⁴ ⁸² 1:46

40 ⁷⁴ ^{v3} ⁴⁶ ¹³ 13:6;

21:3; అపా 8:24

3 ³⁰ ⁰⁴ ^{v5} ⁴⁰ ⁷⁴ ^{v7}

41 ⁴³ ^{v6} ⁴⁶ ¹³ ^{v7}

4 ²⁴ ^{v5} ³¹ ⁰¹ ^{v7}

5 ²⁴ ^{v7} ³⁰ ⁰⁴ ^{v7}

6 ¹³ ⁵⁰ ^{v8} ²⁴ ⁸⁶ ^{v8}

41 ⁴³ అపా 20:13

7 ³ ^{v15} ²⁴ ^{v10}

29 ⁶² ^{v12} ³⁰ ⁰⁴ ^{v10} ³¹ ⁰¹ ^{v8}

40 ⁷⁴ ^{v11} ⁴⁶ ¹³ ^{v11}

8 ¹³ ⁵⁰ ^{v11} ²⁴ ⁸⁶ ^{v11}

31 ⁰¹ ^{v12} ⁴¹ ⁴² మార్ 3:9

ఇద్ పుస్తకన్ బావ్

³⁰ ఇవె ఆయ్య, యేసు సిస్యలిర్ మునె దుస్రాక్ వెలె ముయ్యతంగ్ కామ్మక్ కీతార్. అవెన్ ఇద్ పుస్తకన్గ లిహి కియ్యక్. ³¹ బతి యేసుయె, బచి కియ్యల్ కిరిస్తు* అని వోరె బగవంతనొర్ మరి ఆందుర్ ఇంజి నమ్మిట్తె, బస్కెట్ పిస్వల్ జినని మీకున్ పుటన ఇంజెరెన్, ఇవ్ గొస్టింగ్ లిహి కియ్యల్ జర్గిత.

యేసు యేడ్వర్ సిస్యలిర్కున్ దిస్వల్

21 అద్ ఆత పెజె, యేసు ఉండె ఉంది జోక గలిలయ సమ్మర్త* డర్దితగ సిస్యలిర్కున్ ఇద్ తరికతె దిస్టార్: ² సీమెన్-పేతురు, యేమల్ ఇన్వల్ తోమల్, గలిలయ యేరియత కాన చహార్తార్ నతనియేల్, జెబెదయినుర్ మర్క్ అని యేసునుర్ సిస్యలిర్గటల్ ఉండె ఇవిర్ మీరె మాసి మత్తెర్. ³ అస్కె సీమెన్-పేతురు, “నన మీన్స్ పియ్యె దాంతొన్” ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహార్. తె వూర్, “మమెట్ గిర్ నీ సంగ వాంతొమ్” ఇంజెర్ ఇత్తెర్. అని సొంజి రూకతగ ఉద్తెర్ బతి, అద్ రాతున్ వూర్ బతంగె పియ్యక్.

⁴ పోడ్ పెసికె, యేసు డర్దితె నిల్పి మత్తార్ బతి, వూర్ సిస్యలిర్ వోన్ వొడ్డె మాయ్యక్. ⁵ అస్కె యేసు, “దాదలిర్లిట్! తిన్లె మీన్స్ పియ్యట్ కి?” ఇంజెర్ పూసి కీతార్. తె వూర్ “పియ్యక్” ఇంజెర్ వెహార్. ⁶ తె యేసు, “రూకత తిన బగ్గ మీవ జార్ వాటట్. అస్కె మీన్స్ అరంతంగ్” ఇంజెర్ వెహార్. తె వోర్ వెహ్ తీర్ జార్ వాడ్తెర్. అస్కె బెయ్ వెలె మీన్స్ అర్తంగ్. తె అద్ జార్తున్ రూకత్ పొరొ తహ పర్కక్. ⁷ అస్కె యేసు లాడ్ కియ్యల్ సిస్వల్, “వోర్ పర్బు ఆందుర్!” ఇంజెర్ పేతుర్కున్ వెహార్. తె అద్ గొస్టి కేంజ్ బరొబర్, వోర్ డూండ్కొల మత్త కాడ్కి, ఆంగ్లె కెర్తోర్ అని డర్దితె సొన్లె సమ్మర్తగ డెయ్యెర్. ⁸ మెయ్యుర్ సిస్యలిర్ డర్దితల్ రండె నుహ్క (200) కూటంగ్ లంగ్ మత్త కాడ్కి, మీన్స్ అర్పి మన్వల్ జార్ ఊమ్సెర్ అదె రూకతె వాతెర్.

⁹ రూక డర్దితె యెవ్ పెజె, వూర్ రెయ్యెర్. అస్కె వూర్కున్ ఇచుంగ్ సారింగ్ అని గొకన్ పొరొ వాట్టి మన్వలిక్ మీన్స్ దిస్టంగ్. ¹⁰ అస్కె యేసు, “మిరట్ ఇంకె పియ్యంగ్ మీన్స్గటల్ ఇచుంగ్ పియ్య వరట్” ఇంజెర్ ఇత్తోర్.

* 20:19 యూద దర్కత్ నేకితున్ పియ్య, సనివార్తున్ ఆరమ్మ దివోస్ ఇంతెర్. అద్ వారమున్ అద్ సనివార్ ఆక్రిత దివోస్. ఆయ్యెవర్ పూన వారమ్మ మొదొడ దియ ఆంత. * 20:31 బచి కియ్యల్ కిరిస్తు హెల్లి బాసెతె మెసయల్ ఇంతెర్. ఇదెన అర్దమ్ పర్కతున్ బచి కియ్యె, బగవంతల్ నేమి కీసి, సారి కియ్యల్ రాజల్. వేన్ సాటి యూదుల్కు సూడ్వర్ మత్తెర్. * 21:1 తిబెరియ సమ్మర్ ఇంజెర్ గిర్ కేయంతెర్.

9 ³⁷ ⁹⁵ ^{v10} 10 ²⁴ ^{v13} ³⁰ ⁰⁴ ^{v12} ³⁷ ⁹⁵ ^{v13}

¹¹ తె సీమోన్-పేతురు రూకతగ సాంజి, నోడె పియ్యి యేతల్ జార్డున్ డర్దితె ఊమ్మెర్. అద్ జార్ నూట పనన్ మూండ్ (153) డగుక్ మీన్కెనె నించి మత్త. తెర్ బతి అద్ జార్ సర్మకి. ¹² అస్కె యేసు, “వాసి తింట్!” ఇంజెర్ సిస్యలిర్కున్ కేయ్యెర్. తె వోర్ పర్బు ఇంజి కరె మాత కాడ్కి, «నిమె బోని ఆంది?» ఇంజెర్ బోరె వోన్ పూసి కియ్యకి. ¹³ తె యేసు సారింగ్ అని మీన్కె వూర్కున్ తూసి సీతార్. ¹⁴ యేసు «సాసి-నేండ్» పెజె సిస్యలిర్కున్ దిస్వల్ ఇద్ మూడవ జోక ఆండ్.

పేతుర్త బహ్లా మాత బరొసతున్ యేసు సుద్రి కియ్యల్

¹⁵ పూర తిస్వల్ ఆత పెజె యేసు, “యోహాన్తార్ మరి సీమోన్! వీర్గట్ తెర్ అదిక్ నాకున్ పెర్మ కీంతి కి?” ఇంజెర్ సీమోన్-పేతుర్తున్ పూసి కీతార్. తె “హో పర్బు! నన పెర్మ కీంతాన్ ఇంజి నీకున్ టావయె” ఇంజెర్ పేతురు ఇత్తార్. తె యేసు, “నా గొరె పిలన చొకాట్-వాయుట్ సూడ” ఇంజెర్ వెహ్తార్. ¹⁶ ఉండె ఉంది జోక యేసు, “యోహాన్తార్ మరి సీమోన్! నాకున్ కరల్ పెర్మ కీంతి కి?” ఇంజెర్ పూసి కీతార్. తె, “హో పర్బు! నన పెర్మ కీంతాన్ ఇంజి నీకున్ టావయె” ఇంజెర్ పేతురు ఇత్తార్. తె యేసు, “నా గొరెన చొకాట్-వాయుట్ సూడ” ఇంజెర్ వెహ్తార్. ¹⁷ మూడవ జోక యేసు, “యోహాన్తార్ మరి సీమోన్! నాకున్ కరల్ పెర్మ కీంతి కి?” ఇంజెర్ పూసి కీతార్. «నాకున్ పెర్మ కీంతి కి?» ఇంజెర్ మూడవ జోక పూసి కీత కాడ్కి, పేతురు దుక్లతె, “హో పర్బు! మీకున్ సమ్మి టావయె. నన నీకున్ పెర్మ కీంతాన్ ఇంజెర్ గిర్ టావయె” ఇంజెర్ ఇత్తార్. తె యేసు, “నా గొరెన చొకాట్-వాయుట్ సూడ” ఇంజెర్ పేతుర్తున్ వెహ్తార్. ¹⁸ అని “ఇద్ సతెమ్ ఆండ్. డియెని మనెకె నీవ నిమె నడి ఆల్రి కీసి, నీకున్ పసంద్ వాత జాగతగ దాంతి. బతి బుడియని ఆత పెజె, నిమె కెయ్యె చప్పి మనెకె, ఉండె వొరొర్ నీకున్ దొహ్చి, పసంద్

¹¹ ¹³ మత్త 4:20
²⁴ ⁸⁶ 1కొర 15:39
⁴⁰ ⁷⁴ v15 ⁴⁶ ¹³ v15
¹² ²⁹ ⁶² v16 ³⁰ ⁰⁴ 20:24;
21:15,21 ³¹ ⁰¹ v14
¹³ ²⁴ ¹³ v13-15 ³⁷ ⁹⁵ 6:9
¹⁴ ⁵³ అపొ 3:6 ³¹ ⁰¹ v20
¹⁵ ² ⁵ 15:9;
21:16; రోమ 13:9
⁷ ఉజగిరి 5:6; 7:17
²⁴ ²⁴ v17 ³⁰ ⁰⁴ v16
⁴⁰ ⁷⁴ v17 ⁴⁶ ¹³ v16
¹⁶ ² ⁵ v20 ²⁴ ⁹¹ v16-17
²⁹ ⁶² v16-17 ³⁰ ⁰⁴ v17
⁶³ 10:7; 21:17
⁴⁶ ¹³ v16-17 ⁶⁸ ⁰⁸ v16-17
¹⁷ ²⁴ v21 ⁹¹ అపొ 1:5
²⁹ ⁶² v20 ³⁰ ⁰⁴ v18
⁴⁰ ⁷⁴ v20 ⁴² ⁶³ అపొ 8:32
⁴⁶ ¹³ అపొ 1:13
⁵³ ⁶⁸ 1కొర 16:22
¹⁸ ⁸¹ మత్త 5:18;
యోహా 13:21;
రోమ 1:25; ఎఫెసి 3:21
³⁰ ⁰⁴ v18-19 ⁴⁰ ⁴³ అపొ 3:6
¹⁹ ⁹² అపొ 3:13 ³⁰ ⁰⁴ v21
²⁰ ² ⁵ రోమ 8:28
²⁹ ⁶² v21 ³¹ ⁰¹ v23 ⁴⁰ ⁷⁴ v21
²¹ ²⁴ v21-23
²⁹ ⁶² అపొ 1:6 ³⁰ ⁰⁴ v12,22;
అపొ 2:40 ⁴⁰ ⁷⁴ అపొ 1:13
²² ³⁰ ⁰⁴ అపొ 1:3
²³ ⁸ ⁰ అపొ 1:15
²⁴ ²⁴ v25 ³¹ ⁰¹ v24

సెలె అద్ జాగతె వోంతార్” ఇంజెర్ యేసు వెహ్తార్. ¹⁹ పేతురు బాతల్ మరన్ ఆసి, బగవంతన్ మయ్య తరంతార్ ఇన్వల్ తొహ్లా, యేసు ఇహిన్ వెహ్తార్. అహాన్ వెహ్లా పెజె, “నా బక్తి పియ్యి తాక” ఇంజెర్ ఇత్తార్.

²⁰ పస్క సడ్డ జేవున్ కీనెకె, పర్బునగ ఉండె ఇమర్ కరుమ్ ఉర్గె మాసెర్, «పర్బు! వోర్ బోర్ ఆందుర్?» ఇంజెర్ పూసి కీతార్ వోర్, యేసు లాడ్ కియ్యల్ సిస్యల్, తమ్మ పెజెయ్ వాసెర్ పేతుర్తున్ దిస్తార్. ²¹ తె వోన్ సూడ్సి పేతురు, “పర్బు! వేన్ బతల్ జర్గంత?” ఇంజెర్ యేసున్ పూసి కీతార్. ²² తె యేసు, “నన ఉందుంది జోక వానల్ వేరి, వోర్ మన్వల్ నాకున్ పసంద్ మత్తెకె, వోన్ బారెనె నీక్ బతల్ ఆయి. సిరిష్ నిమె నా బక్తి పియ్యి తాక” ఇంజెర్ పేతుర్తున్ వెహ్తార్. ²³ అదెన్ హిందల్, వోర్ సిస్యన మరన్ ఆయె ఇన్వల్ గొష్టి బక్తలిర్ నడ్డుమ్ కప్త. బతి యేసు లాడ్ కియ్యల్ సిస్యన్ బారెనె, అహాన్ వెహ్లాకి. సిరిష్, “నన ఉందుంది జోక వానల్ వేరి, వోర్ మన్వల్ నాకున్ పసంద్ మత్తెకె, వోన్ బారెనె నీక్ బతల్ ఆయి” ఇంజెర్ వెహ్తార్.

అక్రిత గొష్టి

²⁴ యేసు లాడ్ కియ్యల్ వేర్ సిస్యలె ఇవ్ గట్టన్ సూడ్సి, గవ వెహ్లా, ఇవ్ సమ్మెన్ లిహి కీతార్. వేన గవ సతెమ్ ఇంజెర్ మాకున్ టావ. ²⁵ యేసు బొమిత్ పొరొ కీతంగ్ కామ్క ఉండె వెలె మంతంగ్. అవెనల్ హార్ ఉందితున్ పోడి కీసి లిహి కీతెకె, అవ్ పుస్తకున్ ఇర్లె, ఇద్ దునియత జాగ యెవో ఇంజెర్ నన సోంచ్ కీంతాన్.

²⁴ ²⁷ అపొ 12:9 ¹¹ ²⁵ v25 ³¹ ⁰¹ 20:30; అపొ 6:1; 9:38 ³¹ ⁴⁰ అపొ 6:3
³¹ ⁴¹ అపొ 22:18 ²⁵ ⁹ గలతి 3:10 ¹¹ ²⁵ అపొ 1:20 ²⁴ ²⁴ అపొ 1:1
²⁸ ⁸⁹ అపొ 17:24

Strong's Number Index

Hebrew Words

- 18 עֲבֻדָּה 'ēbūdā **డోని**–; long open container; made of wood or stone; for feeding domestic animals; యోబు 39:9
- 26 אֲבִיגַיִל 'Ābīgayil **అదిగేల**–; daughter of Nahash, sister of David, wife of Jether the Ishmaelite, mother of Amasa; 1సము 25:3
- 28 אֲבִיదָא 'Ābīdā **అబిదల్**–; son of Midian, son of Keturah, wife of Abraham; పుట్ 25:4
- 32 אֲבִיחַיִל 'Ābīhayil **అబిహయిల్**–; father of Esther from tribe of Benjamin; ఇస్థా 3:35
- 33 אֲבִי חֶזְרְיָא 'Ābī hā-'Ezrīy **అబిహెజర్**–; member of clan of Abiezer; నాయ్ 6:11
- 37 אֲבִיטָל 'Ābīṭāl **అబిటల్**–; wife of David, mother of Shephatiah; 2సము 3:4
- 38 אֲבִיחָם 'Ābīyām **అబియం**–; son of Rehoboam; king of Judah (913–911/10); also known as Abijah; 1రాజు 14:31
- 39 אֲבִימָלֵךְ 'Ābīmā'ēl **అబిమాయల్**–; son of Joktan, descendant of Shem; పుట్ 10:28
- 41 אֲבִינָדָב 'Ābīnādāb **అబినదాబ**–; son of king Saul from tribe of Benjamin; 1సము 7:1
- 42 אֲבִינֹחָם 'Ābīnō'ām **అబినోయం**–; father of Barak; నాయ్ 4:6
- 44 אֲבִי עֶזֶר 'Ābī'ezer **అబియేజెర్**–; man from Anathoth, commander in army of king David; యెహో 17:2
- 48 אֲבִירָם 'Ābīrām **అబిరామ్**–; son of Hiel; ఇస్థా 16:1
- 49 אֲבִישָׁג 'Ābīyshag **అబిషగు**–; concubine of David; 1రాజు 1:3
- 52 אֲבִישַׁי 'Ābīyshay **అబిషయ**–; son of Zeruah, sister of David; warrior; also known as Abshai; 1సము 26:6
- 54 אֲבִי-אַתָּה 'Ebyāthār **అబియాతార్**–; son of Ahimelech; priest in the time of king David; 1సము 22:21
- 59 אֲבֵל 'Ābēl **అబెల్**–; town in the territory of Naphtali; short name for Abel–Beth–Maacah; also known as Abel–Maim; 1సము 6:18
- 62 אֲבֵל-בְּעֵת-מַא'כָה 'Ābēl Bēyth-Mā'akāh **అబెల్-బెత్-మయక**–; town in Naphtali; also known as Abel and Abel–Maim; 1రాజు 15:20
- 65 אֲבֵל-מְכוֹלָה 'Ābēl Mē'chōwlāh **అబెల్-మెకోల**–; town in Gilead; నాయ్ 7:22
- 68 אֶבֶן 'ēben **ఊరంగ్-మోలి**–, కంకర–, బారిత–; generic term for small object consisting of a variety of stone that is considered precious because of its beauty and scarcity; used as ornament or decoration; associated with honor, majesty, and glory; పుట్ 2:12
- 70 אֶבֶן 'ōben **జల్మ సీకె**; set of two flat objects, made of stone and used in Egypt, on which a woman used to sit or kneel while giving birth; బహి 1:16
- 72 אֶבֶן-עֶזֶר 'Eben hā-'Ēzer **ఎబెనేజెర్**–; "stone of help": memorial stone located between Shiloh and Aphek; 1సము 4:1
- 74 אֲבִנֶר 'Abnēr **అబ్నెర్**–; army commander of Saul, son of Ner from the tribe of Benjamin; 1సము 14:50
- 78 אִבְשָׁן 'Ibtsān **ఇబ్సాన్**–; judge of Israel; నాయ్ 12:8
- 85 אֲבְרָהָם 'Abrāhām **అబ్రాహామ్**–; son of Terah; ancestor of Israel; also known as Abram; పుట్ 17:5
- 87 אֲבְרָם 'Abrām **అబ్రామ్**–; son of Terah; ancestor of Israel; later known as Abraham; పుట్ 11:26
- 90 אָגַג 'Āgag **అగగ**–; king of Amalek; ఇస్థా 24:7
- 91 אָגָג 'Āgāgīy **అగగ**–; descendant of Agag; ఎస్థర్ 3:1
- 110 אֲדָבֶל 'Adbē'el **అద్వయేలు**–; son of Ishmael; పుట్ 25:13
- 113 אֲדֹנָי 'ādōnāy **మాల్క**–, **గురుజి**–, **పర్వ**–, **రాజ**–; man who is in a position of authority over someone else as that person's legal owner, employer, or sovereign; పుట్ 18:3
- 117 אֲדִיפִי 'addīyī **తాకున**–, **అధిక**–; person in a position of leadership, either within the community or within the army; బహి 15:10
- 119 אָדָם 'ādām **రగల్ రంగ**–, **రగల**–; to give something a red color by dying it; బహి 25:5
- 120 אָדָם 'ādām **మాంపు**–, **నరిమన్పు**–; human being as an individual or as a class of living creatures; associated with mortality; పుట్ 1:26
- 121 אָדָם 'Ādām **అడమ్**–; location near the river Jordan near Zarethan; పుట్ 3:17
- 123 אֲדָמָה 'Ēdōm **యేదోమ**–; people, land; Esau and descendants of Esau; పుట్ 25:30
- 124 אֲדָמָה 'ōdem **పద్మరాగమ**–; (semi-)precious stone of a red color, possibly ruby or carnelian; బహి 28:17
- 126 אֲדָמָה 'Admāh **సోయదోర్**, **అద్మా**; one of the 5 cities in the plain which included Sodom and Gomorrah; పుట్ 10:19
- 130 אֲדֹמִי 'Ēdōmīy **యేదోమ**–; descendant or inhabitant of Edom; రెండ 23:7
- 131 אֲדֻמִּים 'Ādummīym **అదుమ్**–; ascent, pass; between Jerusalem and Jericho; యెహో 15:7
- 136 אֲדֹנָי 'Ādōnāy **పర్వ**–, **బగవంతు**–; way of addressing God as one's master and lord; పుట్ 15:2
- 139 אֲדֹנִי-טֶדֶק 'Ādōnī-Tsedeq **అదోని-సెడెక్**; king of Jerusalem; time of Joshua; యెహో 10:1
- 140 אֲדֹנִי-קָאם 'Ādōnīqām **అదోనికామ్**–; family head; after exile; ఎజ్ర 2:13
- 141 אֲדֹנִי-רָם 'Ādōnīrām **అదోనిరామ్**–; son of Abda; official; time of kings David, Solomon, and Rehoboam; 1రాజు 4:6
- 151 אֲדֹרָם 'Ādōrām **అదోరమ్**–; son of Abda; official; time of kings David and Solomon; 2సము 20:24
- 152 אֲדַרְמֶלֶךְ 'Ādrammelek **అడమ్-మెలెక్**–; son of Sennacherib, king of Assyria; 2రాజు 17:31
- 154 אֶדְרָא 'edre'iy **యెద్రెయి**; fortified town; territory of Naphtali; ఇస్థా 21:33
- 157 אֶחָב 'āhab **పర్వ**–, **లాడ**–, **జీవ నా**–, **పసంద**–; to experience a feeling of affection for a person, an object, or a practice; పుట్ 22:2
- 160 אֶחָבָה 'ahābāh **పర్వ**–, **లాడ**–; a feeling of affection for a person, an object, or a practice; రెండ 7:8
- 161 אֶחָד 'ōhad **నోహదు**; son of Simeon; పుట్ 46:10
- 168 אֶהֱל 'ōhel **పావన-వితి కియ్యల్ డేర**–; sacred tent set up by Moses for meeting with the Lord, described in EXO 33:7; used for housing the ark of the covenant and for religious activity, including consulting the Lord and bringing offerings; పుట్ 4:20
- 175 אֶחָרֹון 'Ahārōwn **అహరోన్**–; brother of Moses; first high priest; tribe of Levi; బహి 4:14
- 178 אֶוֶב 'ōwv **సానలిరంగ్ అత్మన్ సంగ**–; one experienced in communication with the spirits of the dead; or, spirit of the dead; కటోడ 19:31
- 187 אֶוֶזָל 'Ūwzāl **ఊజల్**; son of Joktan; descendant of Shem; పుట్ 10:27
- 189 אֶוִי 'Ēvīy **యేవి**–; king of Midian; ఇస్థా 31:8

- 191 **עִוְיָל** 'ēvīyl **యెదీ-**, **హీక్ష-**; person who is regarded as foolish, because of his lack of fear of God, unwillingness to listen to advice, talking too much, and being unable to conceal his temper; **యోబు** 5:2
- 192 **מְרֹדַק** 'Evrōdak **ఈవిల్-మోదక-**; king of Babylon; **2రాజు** 25:27
- 200 **יִוְעֵלֶת** 'ivveleth **పిసల్ గున్-**; state of being regarded as foolish, because of lack of fear of God, unwillingness to listen to advice, talking too much, and being unable to conceal one's temper; **కీర్త** 38:5
- 204 **אֹנָן** 'Ōwnān **పోతీపెరన, ఓను;** town; Egypt; **పుట్** 41:45
- 205 **אָבֵן** 'āven **పెద్ద-బుది-, కర-**; great wickedness and depravity, as a trait of certain human beings, which is expressed in thoughts, words, and actions; **ఇసాబ్** 23:21
- 207 **בְּנֵי** 'Ōwnōw **ఓనో-**; town; territory of Benjamin; **1జర్గ్** 8:12
- 209 **בְּנֵי** 'Ōwnān **వోనన-**; son of Judah; **పుట్** 38:4
- 211 **אֶפְרַיִם** 'Ōwphīyr **వోఫిర-**; son of Joktan; descendant of Shem; land; **పుట్** 10:29
- 226 **אֶזְרָח** 'ēzrāch **నిసవి-**; object or event that is a reminder of something that has happened or a confirmation of something that is yet to happen; **పుట్** 1:14
- 231 **עֶזְרָבָה** 'ēzōwb **హిసాప-**; plant with a shrub-like base and stems which are stiff, many-branched, hairy, and strong, 50-80 cm tall; *Origanum syriacum* or *Majorana syriaca*; used by the Jews in the ritual purification process as a sprinkling brush.; **బహ్రి** 12:22
- 249 **אֶזְרָח** 'ezrāch **సొంత-, జల్మ ఆత-**; a person who belongs to a particular place by birth; **బహ్రి** 12:19
- 250 **אֶזְרָחִי** 'Ezrāchīy **యెజ్రాహు-**; descendant of Zerach; tribe of Judah; **1రాజు** 4:31
- 266 **אֶחְזָבְחִי** 'Āchōwchīy **అహోహు-**; descendant of Ahoah; tribe of Benjamin; **2సము** 23:9
- 274 **אֶחָזְיָה** 'Āchazyāh **అహజ-**; son of Joram; king of Judah (841); **1రాజు** 22:40
- 279 **אֶחִיָּאָם** 'Āchīyām **అహియను-**; son of Sachar, Sharar; warrior; time of king David; **2సము** 23:33
- 281 **אֶחִיָּאָה** 'Āchīyāh **అహియ-**; prophet; time of Jeroboam; **1సము** 14:3
- 285 **אֶחִיָּתוּב** 'Āchīyūwb **అహిటూబ-**; priest; tribe of Levi; **1సము** 14:3
- 286 **אֶחִיָּלֻד** 'Āchīylūd **అహిలూద-**; father of Baana, district governor; time of Solomon; **2సము** 8:16
- 288 **אֶחִימֶלֶךְ** 'Āchīmelek **అహిమెలెక-**; son of Abiathar; priest; time of king David; **1సము** 21:1
- 290 **אֶחִימָאֲט** 'Āchīma'ats **అహిమయస్-**; governor; time of Solomon; **1సము** 14:50
- 293 **אֶחִינֹאֻם** 'Āchīynō'am **అహినోయను-**; wife of David; from Jezreel; **1సము** 14:50
- 296 **אֶחִיָּקָם** 'Āchīyqām **అహికామ-**; son of Shaphan; official; time of king Josiah; father of Gedaliah, governor of Judah, time of exile; **2రాజు** 22:12
- 302 **אֶחִיָּתֹפֶל** 'Āchīythōphel **అహితోపెల-**; from Giloh; counselor of king David; **2సము** 15:12
- 306 **אֶחְלָמָה** 'achlāmāh **ఊదమని-, సూర్యకాంతము-**; (semi-)precious stone of a purple color; **బహ్రి** 28:19
- 325 **אֶחָשְׁוֶרֶשׁ** 'Āchashvērōwsh **అహస-**; king of Persia; **ఎజ్** 4:6
- 329 **אֶתֶד** 'āṭēd **చహ్క-**; bush or small tree with sharp thorns; Boxthorn *Lycaeum europaeum* or *rubus* species; **పుట్** 50:10
- 333 **אֶתֶר** 'Āṭēr **అటేర్;** family head; gatekeepers; after exile; **ఎజ్** 2:16
- 338 **אֶי** 'īy **ద్విసల్కన;** exact meaning uncertain: animal associated with death, destruction, and devastation; probably a dog-like wild animal that howls; **యెస** 13:22
- 345 **אֵי** 'Ayāh **అయ-**; father of Rizpah, concubine of Saul; **పుట్** 36:24
- 348 **אֵיזָבֶל** 'Īyzebel **యెజెబెల-**; wife of king Ahab; **1రాజు** 16:31
- 350 **אֵי-כַבֹּד** 'Īy-kābōwd **ఈకబోద-**; son of Phinehas, priest; **1సము** 4:21
- 354 **אֵיָאֵל** 'ayāl **కుర్బ-**; wild ruminating mammal with four legs, standing about a meter high at the shoulder; male grows antlers, which are dropped every year; has a reddish fur with white spots during summer; during winter the white spots disappear and the coat becomes darker; Cervidae family; clean animal and can therefore be eaten; associated with strength, speed, and agility; the male is also associated with sexual prowess; **రెండ** 12:15
- 355 **אֵיָאֵלָה** 'ayālāh **కుర్బ-**; adult female deer (male: **:(אֵיָאֵל** wild ruminating four-footed mammal (Cervidae family), about a meter high at the shoulder, reddish fur with white spots in summer, in winter the coat becomes darker and the spots disappear; the female is associated with surefootedness and the ability to produce abundant offspring; **పుట్** 49:21
- 356 **אֵיָלֹון** 'Ēylōwn **యేలొను;** son of Zebulun; **పుట్** 26:34
- 357 **אֵיָלֹון** 'Ayālōwn **అయలోన-**; town; territory of Zebulun; **యెహో** 10:12
- 367 **אֵימָה** 'ēymāh **దడ్కి-, దచ్చె, మా-, వెర-**; state of strong fear because of an actual or perceived danger; **పుట్** 15:12
- 368 **אֵימִיָם** 'Ēymīym **యేమిమ్;** a people; **పుట్** 14:5
- 378 **אִישׁ-בֹּשֶׁת** 'Īysh-Bōsheth **ఇస్సాపెత-**; son of king Saul; tribe of Benjamin; **2సము** 2:8
- 384 **אִישׁ** 'Īythīy'ēl **ఇతియేల్-**; man; **నెహె** 11:7
- 392 **אֶזְרִיב** 'Akzyīb **అక్కిబ-**; town; territory of Asher; **యెహో** 15:44
- 397 **אֶקִישׁ** 'Ākīysh **అకిస్-**; son of Maacah; king of Gath; **1సము** 21:11
- 407 **אֶכְשָׁפ** 'Akshāph **అక-**; town; territory of Asher; **యెహో** 11:1
- 410 **אֵל** 'ēl **సక్తి వాలె బగవంత-**; epithet for God; **పుట్** 14:19
- 420 **אֶלְדָּאָה** 'Eldā'āh **యెల్దా-**; son of Midian, son of Keturah, wife of Abraham; **పుట్** 25:4
- 422 **אֵלָה** 'ālāh **సాపెన-**; to utter a statement calling for harm or injury to someone; **నాయ్** 17:2
- 423 **אֵלָה** 'ālāh **పర్యన-, కీర-, వొట-**; a solemn attestation to the truth of what one says or intends to do; **పుట్** 24:41
- 424 **אֵלָה** 'ēlāh **సిందూర-**; tree, with a broad crown, heavy branches, and thick trunk; 7.5 to 9 m. high; sheds its leaves; has small inconspicuous flowers; *Pistacia terebinthus* or *Pistacia atlantica*; the stem contains aromatic turpentine, a resinous juice, which flows out when the bark is cut; the nuts are used for dyeing and tanning animal skins, and can be eaten if roasted; imposing tree, preferred place to sit under and enjoy the shade, associated with cultic worship, revered by ancient Israelites and other peoples, who built shrines and altars in the terebinth groves, and sometimes buried people there; **గెక, గె, గె, -3;** **పుట్** 35:4
- 430 **אֱלֹהִים** 'ēlōhīm **పేన-, బగవంత-, దేవ-**; originally a plural form, used as a generic term for the deities served by a particular people; also commonly used to denote the one God of Israel; **పుట్** 1:2
- 433 **אֱלֹוָה** 'ēlōwāh **పేన-**; term for a deity of any peoples; **రెండ** 32:15
- 436 **אֱלֹון** 'ēlōwn **తాబోర్ సిందూర మర-**; tree; between Ramah and Gibe; **పుట్** 12:6
- 441 **אֱלֹוֶפֶת** 'allōwph **పియంగ్-కాల్క-, సస్సల్క-**; generic term for domesticated cattle, both male and female, always plural; used for milk and meat, and for plowing; used in contexts describing well-being and prosperity; **పుట్** 36:15
- 445 **אֶלְחָנָן** 'Elchānān **యెల్ హోనల-**; warrior(s); time of king David; **2సము** 21:19
- 452 **אֵלִיָּה** 'Ēlīyāh **యేలియ-**; prophet; time of Ahab; **1రాజు** 17:1
- 455 **אֶלְיָכָב** 'Elyachbā **యెల్యాబ-**; from Shaalbon; warrior; time of king David; **2సము** 23:32
- 458 **אֶלִּימֶלֶךְ** 'Ēlīymelek **యెలిమెలెక-**; man from Bethlehem; time of the Judges; **చూతు** 1:2
- 463 **אֶלִּיָּאָם** 'Ēlīyām **యేలియను-**; son of Ahitophel; warrior; time of king David; **2సము** 11:3

- 471 **עֲלִיָּאִיִּים** 'Elyāqīym **యెల్యాకిము**—; priest; after exile; 2రాజ 18:18
- 473 **עֲלִישָׁה** 'Ēlīyshāh **ఎలిశహ**—; son of Javan; descendant of Japheth; also, name of the nation Elishah was believed to have founded, which traded with Tyre; పుట్ 10:4
- 474 **עֲלִישָׁוָה** 'Ēlīyshūwā' **యేలిశువ**—; son of David; tribe of Judah; 2సము 5:15
- 475 **עֲלִישִׁיב** 'Elyāshīb **యేలియసిబ**—; high priest; after exile; 1జర్ 3:24
- 477 **עֲלִישָׁפָת** 'Ēlīyshā' **యేలిశఫ**—; son of Shaphat; prophet; 1రాజ 19:16
- 484 **אַלְמוּגָאִיִּים** 'almuggā'ym **కండ్బ**—; large evergreen tree, somewhat similar to cedar, *Juniperus phoenicea excelsa*, found both in Lebanon and Ophir; provides excellent timber; or, red sandalwood, *Pterocarpus santolinus*; 1రాజ 10:11
- 486 **אַלְמוֹדָד** 'Almōwdād **అల్మోదాద్**—; son of Joktan; descendant of Shem; పుట్ 10:26
- 499 **עֲלִיָּאִיִּים** 'El'āzār **యేలియాజర్**—; various men; బహి 6:23
- 513 **עֲלֹוֶלָד** 'Eltōwlad **యెల్లోలద్**—; location; యెహో 15:30
- 514 **עֲלֹֹה** 'Elt'ē **యెల్లో**—; town; territory of Dan; యెహో 19:44
- 519 **אִמָּה** 'āmāh **దాస**—, **సీస**—; woman who is the legal property of someone else; either married or eligible for marriage; her children belong to the person who owns her; పుట్ 20:17
- 526 **אַמּוֹנִי** 'Āmōwn **అమున**—; governor of Samaria; time of Ahab; 1రాజ 22:26
- 529 **עֲמוּנָה** 'ēmūwn **బహిసత**—; the quality of faithfulness, or person who has that quality; రెండ 32:20
- 530 **עֲמוּנָה** 'ēmūwnāh **సత**—, **బహిస**—; the quality of being firm, steady, trustworthy; బహి 17:12
- 531 **אַמּוֹנִי** 'Āmōwts **అమొజ**—; father of prophet Isaiah; 2రాజ 19:2
- 539 **אָמָן** 'āman **నమ**—, **బహిస**—; think someone/thing is trustworthy; పుట్ 15:6
- 543 **אָמֵן** 'āmēn **అమెన్**—; solemn formula expressing agreement or affirmation; ఇసాబ్ 5:22
- 557 **אַמְסִי** 'Amtsy **అమ్మి**—; son of Zechariah; ancestor of Adaiah, priest; tribe of Levi; 1జర్ 6:46
- 558 **אַמְצִיָּה** 'Āmatsyāh **అమ్జ్య**—; son of Joash; king of Judah (796–767); 2రాజ 12:21
- 566 **אִמְרִי** 'Imry **ఇమి**—; father of Zaccur; wall repairer; after exile; 1జర్ 9:4
- 567 **עֲמֹרִי** 'Ēmōrī **అమొరియ**—; descendant of Canaan; పుట్ 10:16
- 571 **עֲמֶת** 'emeth **సత**—, **బహిస**—; state whereby humans and deities are considered worthy of trust, because they are truthful and committed, with an unwavering disposition, which is reflected in their words and actions; పుట్ 24:27
- 573 **אַמִּיטַי** 'Āmittay **అమితయ**—; father of prophet Jonah; 2రాజ 14:25
- 583 **עֵנֹוֶשׁ** 'Ēnōwsh **మియ్యెర్, యేనోసు**—; son of Seth; పుట్ 4:26
- 621 **אֶסְתָּה** 'Ās'ēnāth **అసెనత**—; daughter of Potiphera; wife of Joseph; పుట్ 41:45
- 623 **אַחַב** 'Āḥāph **అసవ**—; forest guard; after exile; 2రాజ 18:18
- 634 **עֵצָר** 'Ēḥar **చాద్దౌన్** **యేసర్-హద**—; son of Sennacherib; king of Assyria; 2రాజ 19:37
- 635 **עֲדָת** 'Edt **ఎద్దెర్**—; woman; queen of Persia; ఎద్దెర్ 2:7
- 646 **עֶפְרוֹד** 'ēphōwd **యేఫౌద**—; object, perhaps like the priestly ephod, associated with illicit worship; బహి 25:7
- 663 **אַפְהֶק** 'Āphēq **అపెక**—; town; Golan; యెహో 12:18
- 669 **עֶפְרַיִם** 'Ephrayim **యెఫ్రాయిము**—; son of Joseph; founder of the tribe of Israel; territory of the tribe; పుట్ 41:52
- 673 **עֶפְרַתִּי** 'Ephrāthī **యెఫ్రాయిము**—; member of tribe of Ephraim; నాయ్ 12:5
- 683 **אַתְסַלְיָהוּ** 'Ātsalyāhūw **అజ్య**—; son of Meshullam; father of Shaphan, secretary, time of king Josiah; 2రాజ 22:3
- 687 **עֵטֶר** 'Etsr **యెజర్**—; son of Seir; పుట్ 36:21

- 697 **אַרְבַּעַת** 'arbeh **జాడి-కోడ**—; six-legged winged insect characterized by the fact that its third pair of legs is elongated and adapted to hopping; Acrididae family; moves in swarms that migrate to new areas, which they colonize; at other times lives solitary or in small groups; eaten cooked by toasting, grilling, frying, or broiling, though in some places they are also eaten raw; clean animal, may be eaten; because of their large numbers and swarming characteristics, locusts were a symbol of a vast attacking army against which there was no defense and also a symbol of divine punishment.; బహి 10:4
- 708 **אֶרֶג** 'ereg **రంద్ కొండింగ్ మన్వల్ కుట**—; small object with two pointed ends; part of weaving equipment; moves the thread of the weft across between threads of the warp; associated with swiftness; నాయ్ 16:14
- 709 **אַרְגֹּב** 'Argōb **అర్గొబ**—; man? location?; రెండ 3:4
- 713 **אַרְגָּמָן** 'argāmān **రగల్, కత కలర్**—; woven material, dyed reddish-purple with a substance obtained from the murex shellfish; limited source for the dye made the cloth expensive and thus available only to kings and the richest families; the color came to be associated with royalty; బహి 25:4
- 714 **אַרְד** 'Ard **అర్దు**—; son of (Bela, son of) Benjamin; పుట్ 46:21
- 721 **אַרְוָדִי** 'Arvādī **అర్వాదీయల్**—; inhabitant of Arvad; descendant of Canaan; పుట్ 10:18
- 723 **אֻרְבֵּה** 'urvāh **కొట్టు**—; (part of a) barn where animals are fed; or, place where domesticated animals are fed outside, often a permanent semi-circular enclosure; usually located near or inside the house; గొగ్గ; 1రాజ 4:26
- 727 **אֶרֹון** 'ārōwn **నియమ్మ సందోక**—, **సందోక**—; wooden box, overlaid with gold and with a golden cover with cherubs, normally placed behind the veil in the tabernacle or temple, but also carried along during military campaigns; symbolizes the presence of YHWH among his people and used to store the two tablets with the law of God and other objects representing important events in the history of Israel; పుట్ 50:26
- 728 **אַרְבַּנָּה** 'Āravnāh **అరవ్న**—; Jebusite; 2సము 24:16
- 730 **אֶרֶז** 'erez **దేవద**—; evergreen tree growing up to 40 m tall, with a trunk up to 2.5 m in diameter; as it grows older its branches spread out more and more horizontally; grows in elevated places; Cedrus libani; highly appreciated building material; also used in cleaning ritual; associated with beauty, quality, pride, and strength; కబొడ 14:4
- 733 **אַרַח** 'Ārach **అరహు**—; father of Shecaniah, father-in-law to Tobiah; 1జర్ 7:39
- 743 **אַרְיָדָתָה** 'Ārīydāthā' **అరిదాత**—; son of Haman; 1జర్ 12:8
- 757 **אַרְכִי** 'Arkī **అర**—; clan; located on the boundary of Ephraim and Benjamin; యెహో 16:2
- 758 **אַרָם** 'Ārām **దమస్కు నగర మన్వల్ అరాయిముల్**—; territory or settlement around the town of Damascus; the people from that area; **అర్ఫాథ్ దాగ్**—; పుట్ 10:22
- 761 **אַרַמְמִי** 'Ārammī **అరమియ**—, **సిరియ**—; descendant or inhabitant of Aram, Syria; పుట్ 25:20
- 762 **אַרַמִּי** 'Ārāmī **అరమిక**—; the Aramaic language; 2రాజ 18:26
- 763 **אַרַם נָהָרַיִם** 'Āram Nahārayim **మెసపోటమియ**—; literally, Aram of the two rivers; the territory between the Tigris and Euphrates rivers; పుట్ 24:10
- 765 **אַרָן** 'Ārān **అరాను**—; son of Dishan; descendant of Seir; పుట్ 36:28
- 769 **אַרְנוֹן** 'Ārnōwn **అర్నొన**—; river; ఇసాబ్ 21:13
- 774 **אַרְפָּד** 'Arpād **అర్పద**—; town in Syria; 2రాజ 18:34
- 775 **אַרְפַּכְשָׁד** 'Arpakshad **అర్పక్షదు**—; son of Shem; పుట్ 10:22
- 776 **אֶרֶס** 'erets **పాల్ అని కాడల్ నియ్, బర్పర్ పంప సంద్యల్**—; literally, land flowing of milk and honey; indicates a highly fruitful land; పుట్ 1:1
- 779 **אַרַם** 'ārām **సాప**—; to consign someone or something to death, damage, or destruction, usually by invoking the name of a deity if the agent is human, as punishment, out of contempt, anger, or hostility; పుట్ 3:14

- 780 **אַרָרָט** 'Ārārāt **అరరత**–; area and people; Armenia; పుట్ 8:4
- 788 **אַשְׁבֵּל** 'Ashbēl **అష్బలు**; son of Benjamin; పుట్ 46:21
- 790 **אַשְׁבָּן** 'Eshbān **యెసబాను**; son of Dishon; descendant of Seir; పుట్ 36:26
- 795 **אַשְׁדּוֹד** 'Ashdōwd **అస**–; town in Philistia; యెహో 11:22
- 796 **אַשְׁדּוֹדִי** 'Ashdōwdīy **అస**–; inhabitant of Ashdod; యెహో 13:3
- 801 **אַשְׁשָׁח** 'ishshāh **అలగ్ కీత అర్చన**–, **అలగ్ కీతంగ్ అవ్ అర్చన**–; offering, usually of an animal, made by burning it partially or in its entirety on the altar; బహి 29:18
- 804 **אַשְׁשׁוּר** 'Ashshûwr **అసుర**–; land, empire, or people of Assyria; పుట్ 2:14
- 809 **אַשְׁתִּישָׁח** 'āshṭīshāh **వశుస్తంగ్**–; cake made of dried, compressed grapes; possibly eaten at festivals and other special ceremonies; 2సము 6:19
- 815 **אַשֵּׁל** 'ēshel **పిచుల**–; small, fast-growing tree, about 10 meters high, found abundantly in deserts, dunes, and salt marshes; leafless, has green branches, and a wide crown; has small white flowers, and its fruit is a capsule with feathery seeds; Tamarix aphylla; durable wood; could have a link with cultic worship; పుట్ 21:33
- 816 **אַשָׁם** 'āshām **సిక్స**–, **గత్త**–; to bear responsibility for an unlawful deed committed either knowingly or unknowingly; కహొడ 4:13
- 817 **אַשָׁם** 'āshām **గత్తత చక్ర**–; sacrifice brought to compensate for what the deity should have received, but what was not given; పుట్ 26:10
- 818 **אַשְׁחֵם** 'āshēm **గత్త**–, **పాప**–; bearing responsibility for an unlawful deed; పుట్ 42:21
- 823 **אַשְׁנָן** 'Ashnān **అస**–; town; territory of Judah (south); యెహో 15:33
- 829 **אַשְׁפָּר** 'eshpār **వశుస్తంగ్ అంజార పండ**–; cake made out of dates and cooked or raw cereals; 2సము 6:19
- 831 **אַשְׁקָלוֹן** 'Ashq'elōwn **అస్కలోన్**–; town in Philistia; నాయ్ 1:18
- 836 **אַשְׁחֵר** 'Āshēr **అసెర**–; location; పుట్ 30:13
- 842 **אַשְׁחֵרָה** 'āshêrāh **జెండ**–, **అసేర దేవి**–; wooden pole, symbolizing the female deity Asherah, set up near the altar in a place of sacrifice; బహి 34:13
- 844 **אַסְרִי'ֵל** 'Asrī'yēl **అస్రియేల**–; son of Gilead; tribe of Manasseh; ఇసాబ్ 26:31
- 847 **אַשְׁתָּ'וֵל** 'Eshtā'ōl **యెస్తయిల**–; town; territory of Dan; యెహో 15:33
- 851 **אַשְׁתָּ'מֹא** 'Eshtē'mōa' **యెస్తెమోయ**–; యెహో 15:50
- 855 **אֶת** 'ēth **టికస**–; wooden handle with an iron head that has both an adze and a chisel as its ends; used for breaking up moderately hard soil to make it ready for cultivation; 1సము 13:20
- 860 **אַתָּוָן** 'āthōwn **గాది**–; large, strong, female donkey, used for riding; పుట్ 12:16
- 863 **אִתַּי** 'Ittay **ఇత్తయ**–; friend of David; from Gath; 2సము 15:19
- 876 **בְּעֵר** B'ēr **బెయెర**–; location; ఇసాబ్ 21:16
- 881 **בְּעֵרֹוֹת** B'ērōwth **బెయ**–; town; territory of Benjamin; యెహో 9:17
- 883 **בְּעֵר לַחַי** B'ēr la-Chay **రొయ్ బెయెర్-లహయ**–
రొయ–; location; పుట్ 16:14
- 884 **בְּעֵר שֶׁבַע** B'ēr Sheba' **బెయెర**–, **బేరెబ**–; town; territory of Simeon; పుట్ 21:14
- 886 **בְּעֵרֹתָי** B'ērōthāy **బెయెరోత**–; inhabitant of Beeroth, territory of Benjamin; 2సము 4:2
- 893 **בֵּבַי** Bēbay **బేబయ**–; family head; after exile; ఎజ్ 2:11
- 894 **בָּבֶל** Bābel **బబుల**–; city in Mesopotamia; land and empire of Babylonia with the city Babylon as its capital.; పుట్ 10:10
- 902 **בִּגְוַי** Bigvay **బిగ్వయ**–; family head; after exile; ఎజ్ 2:2
- 904 **בִּגְחָן** Bigthān **బిగ్త**–; eunuch; servant of Ahasuerus; ఎస్థర్ 2:21
- 906 **בָּד** bad **కాది**–, **నూల**–; woven material; made from the stems of the flax plant; absorbs perspiration better than many other types of cloth; used for production of clothes; worn by priests and supernatural beings; associated with quality, strength, and coolness; బహి 28:42
- 911 **בָּדָד** B'dad **బదదు**–; father of Hadad; Edomite; పుట్ 36:35
- 932 **בֹּחָן** Bōhan **బోహన్**–; son of Reuben; యెహో 15:6

- 948 **בִּזְוִט** būwts **కాది**–; high quality woven material made from the stems of the flax plant; absorbs perspiration better than many other types of cloth; used for production of cloth and clothes; worn by the rich and by priests; associated with quality, strength, and coolness; 1జర్ 4:21
- 966 **בִּזְעָק** Bezeq **బెజెక**–; town; territory of Manasseh; నాయ్ 1:4
- 980 **בַּחֲרִימ** Bachurīym **బహురిమ్**–; location; east of the Mount of Olives; 2సము 3:16
- 982 **בָּאֲחַח** bāṭach **బహాస**–, **అడర**–; to have a feeling of safety or security; రెండ 28:52
- 983 **בֶּטַח** beṭach **బే-పిత్**–; a state of security, feeling of confidence; పుట్ 34:25
- 986 **בִּטְחָנוֹן** bittāchōwn **బహాస**–; a state of security, feeling of confidence; 2రాజ 18:19
- 995 **בִּינָה** bīyn **అర్చమ**–, **కర**–, **నష్ట**–, **గియన**–; to perceive with the senses or with the mind; పుట్ 41:33
- 998 **בִּינָה** bīynāh **గియ**–; the act or faculty of understanding; రెండ 4:6
- 1008 **בֵּית שִׁמְעוֹן** Bēyth-'ēl **బేతెల**–; town; territory of Simeon; పుట్ 12:8
- 1012 **בֵּית בָּרָא** Bēyth Bārāh **బేత్-బార**–; location; close to Jordan; నాయ్ 7:24
- 1016 **בֵּית דָּגוֹן** Bēyth-Dāgōwn **బేత్-దాగోన్**; location; territory of Asher; యెహో 15:41
- 1020 **בֵּית הַיִּשְׁשִׁי** Bēyth ha-Yshīy-mōwth **బేత్-యెసిమోత**–; town; territory of Reuben; ఇసాబ్ 33:49
- 1021 **בֵּית חֶרֶם** Bēyth hak-Kerem **బేత్-హకెరెమ్**–; town; close to Jerusalem; నెహె 3:14
- 1022 **בֵּית חֶלְחָמִי** Bēyth hal-Lachmīy **బెత్తెహమ్**–; inhabitant of Bethlehem; 1సము 16:1
- 1024 **בֵּית חָמָא** Bēyth ham-Markābōwth **బేత్-మర్కబోత్**; location; territory of Simeon; యెహో 19:5
- 1026 **בֵּית חָא** Bēyth hā-'Ārābāh **బేత్-అరాబ**–; location; territory of Benjamin; యెహో 15:6
- 1030 **בֵּית שִׁמְשִׁי** Bēyth hash-Shimshīy **బేత్-షెమెస**–; inhabitant of Beth-Shemesh; 1సము 6:14
- 1031 **בֵּית חֹגְלָה** Bēyth Choglāh **బేత్-హొగ్లా**–; town; territory of Benjamin; యెహో 15:6
- 1032 **בֵּית חֹוֹר** Bēyth Chōwrōwn **బేత్-హొరోన్**–; two towns (upper and lower); for Levites; territory of Ephraim; యెహో 10:10
- 1035 **בֵּית לֶחֶם** Bēyth Lechem **బెత్తెహమ్**–; town; territory of Judah; పుట్ 35:19
- 1039 **בֵּית נִמְרָה** Bēyth Nimrāh **బేత్-నిమ్ర**–; town; territory of Gad; ఇసాబ్ 32:36
- 1043 **בֵּית אָנָת** Bēyth 'Ānāth **బేత్-అనత్**–; fortified town; territory of Naphtali; యెహో 19:38
- 1046 **בֵּית פֶּלֶט** Bēyth Pelet **బేత్-పెలెత్**–; town; territory of Judah; యెహో 15:27
- 1047 **בֵּית פְּעוֹר** Bēyth P'eōwr **బేత్-పయెర**–; village; territory of Reuben; రెండ 3:29
- 1049 **בֵּית טוֹוֹר** Bēyth Tsūwr **బేత్-సూర్**–; town; territory of Judah; యెహో 15:58
- 1052 **בֵּית שָׁאן** Bēyth Sh'ān **బేత్-సాన్**–; town; territory of Manasseh; యెహో 17:11
- 1061 **בִּכְוֹר** bikkūwr **మొదొడ పంట**–; the earliest agricultural outcomes of the season; with an important function in the religious offerings system; often with a religious connotation; బహి 23:16
- 1081 **בַּלְאֲדָן** Bal'ādān **బలదాన్**–; king of Babylon; 2రాజ 20:12
- 1083 **בִּלְגָּה** Bilgah **బిల్గా**–; priest; after exile; 1జర్ 24:14
- 1095 **בֵּלְשַׁאֲטַסַר** Bēl'sha'tsarsar **బెల్తెసాస**–; Babylonian (Aramaic) name given to Daniel; దాని 1:7
- 1100 **בְּלִי'אָל** b'liya'al **బిదడ్ కాను**–, **కరెబ**–; the quality of being worthless or base or destructive; రెండ 13:13

- 1111 **בִּלְשָׁן** Bâlâq **బాలక్**–; man; son of Zippor; king of Moab; tried to curse and destroy the Israelites on their way to Canaan; ఇసాబ్ 22:2
- 1114 **בִּלְשָׁן** Bilshân **బిల్షాన్**–; man; after exile; ఎజ్ 2:2
- 1120 **בְּאֵמֹד** Bâmôwth **బాముత్-బయత్**–; location; Moab; ఇసాబ్ 21:19
- 1130 **בְּנֵי-חָדָד** Ben-Hâdad **బెన్-హదద్**–; various kings of Syria; 1రాజ 15:18
- 1131 **בִּנְנֻוּ** Binnûwý **బిన్నూవు**–; family head; after exile; ఎజ్ 8:33
- 1137 **בָּנִי** Bânîy **బాని**–; various men; 2సము 23:36
- 1138 **בִּנְיָ** Bunnîy **బుని**–; family head; after exile; నెహ 9:4
- 1144 **בִּנְיָמִינ** Binyâmîyn **బెన్యమీన్**–; various men; పుట్ 35:18
- 1145 **בֶּן-יְמִינִי** Ben-y'mîynîy **బెన్యమీన్**–; member of tribe of Benjamin; నాయ్ 3:15
- 1153 **בְּעָי** B'çay **బేసయ**–; head of a family of temple servants; after exile; ఎజ్ 2:49
- 1160 **בְּעֹוֹר** B'e'ôwr **బెయోర**–; father of Balaam; పుట్ 36:32
- 1162 **בֹּאֵז** Bô'az **బోయజ**–; pillar in temple of Solomon; రూతు 2:1
- 1171 **בְּאֵל גָּד** Ba'al Gâd **బయల్-గాద్**–; town; close to Mount Hermon; యెహో 11:17
- 1172 **בְּאֵלֵלָה** ba'âlâh **వెయ్ల**–; **మాల్క**–; someone (f.) who has authority over or ownership of something/someone; 1సము 28:7
- 1173 **בְּאֵלֵלָה** Ba'âlâh **బాల**–; mountain; territory of Judah; యెహో 15:10
- 1175 **בְּאֵלֹוֹת** B'e'âlôwth **బెయోల్**–; location; north of Israel; యెహో 15:24
- 1176 **בְּאֵל זִבְעֹו** Ba'al Z'ûwv **బయల్-జెబ**–; god of Ekron; 2రాజ 1:2
- 1179 **בְּאֵל חֶרְמוֹן** Ba'al Chermôn **బయల్-హెర్మోన్**–; town; territory of Manasseh; నాయ్ 3:3
- 1188 **בְּרָאֲסִימ** Ba'al P'râtsîym **బయల్-పెరాజిమ్**–; location; 2సము 5:20
- 1189 **בְּרָפְחוֹן** Ba'al Ts'phôn **బయల్ సెఫోసున్**–; location along route of exodus; బహ్ 14:2
- 1191 **בְּאֵלֶּלָת** Ba'âlâth **బయలత్**–; location; store city of Solomon; యెహో 19:44
- 1195 **בְּאַנָּה** Ba'ânâ' **బయన్**–; man; after exile; 1రాజ 4:12
- 1196 **בְּאַנָּה** Ba'ânâh **బయన్**–; man; after exile; 2సము 4:2
- 1201 **בְּאַחִיָּה** Ba'shâ' **బయన్**–; son of Ahijah; king of Israel (909/08-886/85); 1రాజ 15:16
- 1209 **בֵּטַי** Bêtsay **బెటయ**–; family head; after exile; ఎజ్ 2:17
- 1213 **בַּטְלֻוֹת** Batslûwth **బట్లత్**–; head of a family of temple servants; after exile; ఎజ్ 2:52
- 1218 **בֹּטְסָת** Botsqath **బొస్త్**–; town; territory of Judah; యెహో 15:39
- 1227 **בַּקְבֻוֹת** Baqbûwv **బక్కుత్**–; head of a family of temple servants; after exile; ఎజ్ 2:51
- 1229 **בַּקְבֻּיָּה** Baqbûqyâh **బక్కుయల్**–; Levite; after exile; నెహ 11:17
- 1241 **בִּקְצָה** bâqâr **పియగ్-కాల్**–, **కోంద**–, **మంద**–, **కుర**–, **డోర్-జన్వర్తున్** –; term (usually collective) for livestock; పుట్ 12:16
- 1271 **בָּרְזִילַי** Barzillay **బరిలయ**–; man; after exile; 2సము 17:27
- 1288 **בָּרָק** bârak **అసిర్వాద్**–, **డగర్-పాన్**–; to show approval and goodwill through gestures, words, or acts; పుట్ 1:22
- 1293 **בְּרָכָה** B'râkâh **అసిర్వాద్**–; act or declaration of approval and goodwill; పుట్ 12:2
- 1301 **בָּרָק** Bârâq **బారక్**–; judge of Israel; నాయ్ 4:6
- 1302 **בַּרְקֹוֹעַ** Barqôwv **బర్కోన్**–; head of a family of temple servants; after exile; ఎజ్ 2:53
- 1303 **בַּרְקָן** barqân **చమ్మా**–; a plant with sharp spines; perhaps: Syrian Thistle – Notobasis syriaca, a plant growing to a meter (3 feet) tall; leaves are arranged spirally and are deeply lobed, gray-green with white veins with sharp spines on the edges and tip; flowers have purple petals surrounded by sharp spines; నాయ్ 8:7
- 1304 **בַּרְקֶת** bâreqeth **మరకత్మ్**–; (semi-)precious stone of a green color; possibly green variety of beryl: emerald; బహ్ 28:17
- 1308 **בְּשׁוֹר** B'sôwr **బెసోర**–; stream; 1సము 30:9
- 1314 **בְּשֵׁם** besem **గమ్-గమ్ గాడి**–; any type of aromatic healing substance; also designates the product of a particular tree, the

- Balsam or Opobalsamum Commiphora gileadensis; 2–3 meters tall; small, wrinkled, three-part leaves, white flowers, and pea-sized red berries; oil produced from the resin is used in holy anointing oil, as medicine, and as an ingredient of perfume; బహ్ 25:6
- 1315 **בִּשְׁמַת** Bosmath **బాసమత్**–; woman; పుట్ 26:34
- 1316 **בָּשָׁן** Bâshân **బాసన్**–; area; north-east of Jordan; ఇసాబ్ 21:33
- 1339 **בַּת-שֶׁבַע** Bath-Sheba' **బెత్సబ**–; daughter of Ammiel, Eliam; wife of Uriah, David; 2సము 11:3
- 1353 **בְּעֻלָּה** g'ullâh **సుట**–, **మల్చి యేత్వల్ హక్**–; the act of redeeming a person or property, or the right to do so; కడోడ 25:24
- 1377 **בְּעִירָה** g'biyrâh **రానిన్ అవల**–; mother of a king; regarded as person with much authority; 1రాజ 11:19
- 1382 **גִּבְלִי** Giblîy **గేబల**–; inhabitant of Gebal, town, Phoenicia; యెహో 13:5
- 1390 **גִּבְעָה** Gib'âh **గిబయ**–; town; territory of Benjamin; యెహో 15:57
- 1391 **גִּבְעֹון** Gib'ôwn **గిబయన్**–; town; territory of Benjamin; యెహో 9:3
- 1393 **גִּבְעֹנִי** Gib'ônîy **గిబయన్**–; inhabitant of Gibeon; 2సము 21:1
- 1405 **גִּבְעַתְהוֹן** Gibb'ethôn **గిబ్తన్**–; town; territory of Dan; యెహో 19:44
- 1423 **גִּדְדִי** g'dîy **పారె పోరి**–; the young of a goat; commonly used to supply meat for household meals; పుట్ 27:9
- 1424 **גִּדְדִי** Gâdîy **గాది**–; father of Menahem, king of Israel; 2రాజ 15:14
- 1425 **גִּדְדִי** Gâdîy **గాదున్**–; member of tribe of Gad; రెండ 3:12
- 1435 **גִּדְדֵּל** Giddêl **గిడెల**–; family head; servants of Solomon; after exile; ఎజ్ 2:47
- 1439 **גִּדְעֹון** Gid'ôwn **గిడియన్**–; son of Joash; judge of Israel; tribe of Manasseh (1169-1129); నాయ్ 6:11
- 1443 **גִּדָּר** gâdar **మేస్తరి**–; person skilled in laying brick or stone; 2రాజ 12:12
- 1448 **גִּדְעָרָה** g'dêrâh **గావ్**–, **డోడ**–; area enclosed by a stone wall or hedge made of branches and thorns, with a narrow opening which can be closed with brush or by the shepherd's body; used for keeping sheep at night to protect them from thieves or wild animals; associated with security; ఇసాబ్ 32:16
- 1450 **גִּדְעֹוֹת** G'dêrôwth **గిడెల్**–; location; territory of Judah; యెహో 15:41
- 1470 **גֹּזְזָן** Gôwzân **గోజన్**–; town; along river Habor; in Mesopotamia; 2రాజ 17:6
- 1474 **גֹּזְלָן** Gôwlân **గోలన్**–; town; Bashan; territory of Manasseh; రెండ 4:43
- 1486 **גֹּזְרָל** gôwral **చిట**–; specially marked object (usually pebble or piece of pottery); used in order to decide questions; కడోడ 16:8
- 1496 **גָּזִית** gâziyth **నార్కుసితంగ్ బండ**–, **చెక్**–; large stone cut square to be laid on other stones to form a wall or building; associated with wealth and heaviness; బహ్ 20:25
- 1502 **גַּזְזָם** Gazzâm **గజమ్**–; head of a family of temple servants; after exile; ఎజ్ 2:48
- 1507 **גֶּזֶר** Gezer **గెజెర**–; town; for Levites; territory of Ephraim; యెహో 10:33
- 1515 **גַּחַר** Gachar **గహార**–; head of a family of temple servants; after exile; ఎజ్ 2:47
- 1521 **גִּיחֹון** Giychôwn **గిహోన్**–; spring; పుట్ 2:13
- 1522 **גֵּיחָזִי** Gêychâziy **గేహజ**–; servant of Elisha, prophet; 2రాజ 4:12
- 1526 **גִּילֹנִי** Giylônîy **గిలోన్**–; inhabitant of Giloh; 2సము 15:12
- 1533 **גִּלְבֹּא** Gilbôa' **గిల్బాన్**–; mountain; 1సము 28:4
- 1537 **גִּלְגָּל** Gilgâl **గిల్గాల**–; location; near Bethel; రెండ 11:30
- 1542 **גִּלְדָּה** Gilôh **గిలో**–; town; territory of Judah; యెహో 15:51
- 1551 **גָּלִיל** Gâlîyl **గలిలయ**–; region; north of Israel; యెహో 20:7
- 1554 **גַּלְיָם** Gallîym **గలిమ్**–; town; territory of Benjamin; 1సము 25:44
- 1555 **גֹּלְיָת** Golyath **గోలియత్**–; Philistine; giant; from Gath; 1సము 17:4
- 1559 **גְּדַלְהָ** Gâlâl **గాలల్**–; son of Jeduthun; ancestor of Obadiah, Abda, Levite; 1జెర్ 9:15

- 1569 గిల్'అదీ Gil'ādīy గిలాద-; inhabitant or descendant of Gilead; tribe of Manasseh; ఇసాబ్ 26:29

1573 గింప gōme' జాడిత-; plant (Cyperus papyrus) found in the Nile valley, used for writing material, ships, mattresses, furniture, rope, sandals, etc.; ఐస్లా 2:3

1581 గామీల gāmāl మాట-; large four-footed mammal; Camelus dromedarius and Camelus bactrianus; bactrians may reach 2 m.; dromedaries are bigger and a uniform light fawn color; bactrians are darker; suited to life in desert areas; store excess food in their humps, can go without water for long periods; can make long journeys through dry areas; used for riding and for carrying heavy loads and pulling carts; hair woven into cloth used for making tents or outer robes; milk used as food and drink; symbol of wealth and commerce; unclean, not to be eaten; పుట్ 12:16

1592 గానబత్ Gⁿubath గనుబత్-; son of Hadad, enemy of Solomon; 1రాజు 11:20

1599 గిన్న'థౌన్ Ginn^thōwn గినెతీన్-; priest; after exile; నెహె 10:6

1603 గాల Ga'al గాల-; son of Ebed; time of the Judges; నామ్ 9:26

1608 గాష్ Ga'ash గాయస్-; mountain; territory of Ephraim; యెహో 24:30

1612 గెఫెన్ gephen వేలి-; creeping plant that develops a woody stem when it matures; Vitis vinifera; grows along the ground until it finds a tree or other object to climb, using tendrils; bears bunches of small round fruit that are sweet and juicy; symbol of blessing, prosperity, and happiness; పుట్ 40:9

1616 గేర్ గేర్ వర్తెస్-; యాత్ర-; a person who is a temporary dweller or a newcomer in a community, with no inherited rights; పుట్ 15:13

1622 గిర్గాశియి Girgāshīy గిర-; descendant of Canaan; పుట్ 10:16

1630 గిరీజియి G^ririzīym గిరాజిమ్-; mountain; close to Shechem; రెండ 11:29

1631 గార్జెన్ garzen మర్చి-; tool with wooden handle attached to a sharpened metal blade aligned parallel to the handle; used for cutting down trees and shaping timber; రెండ 19:5

1637 గొరెన్ gōren కడ-; level area about 7.5 to 12 meters in diameter for threshing grain; పుట్ 50:10

1642 గరార్ G^rār గరార-; town; in western Negev, not far from Gaza; inhabited by Philistines; one of the places where Abraham and Isaac sojourned; పుట్ 10:19

1648 గేర్'శౌన్ Gēr[']shōwn గెర్వ-; son of Levi; పుట్ 46:11

1649 గేర్'శున్ Gēr[']shunnīy గెర్వన్-; descendant of Gershon, son of Levi; ఇసాబ్ 3:21

1650 గాశువర్ G[']shūwr గసుర-; land and people; south of Golan; యెహో 13:13

1651 గాశువరీ G[']shūwrīy గసురియుల్-; people; రెండ 3:14

1654 గెషెమ్ Geshem గెషెమ్-; Arab; after exile; దిబ్బా; నెహె 2:19

1657 గోషెన్ Gōshen గోస్-; location; పుట్ 45:10

1660 గాథ gath అంగుర్చీన్ రస తెండ-; basin hewn out of a rock or lined with plaster; harvested grapes are placed in it and pressed or trampled to extract the juice; pressing grapes in a winepress is often used as a figure of speech to refer to God's anger and punishment; నామ్ 6:11

1661 గాథ Gath గాత-; town in Philistia; యెహో 11:22

1662 గాథ-హా-చేఫెర్ Gath-ha-Chēpher గాత్-హెఫెర-; location; territory of Zebulun; యెహో 19:13

1663 గిత్తి Gittīy గితియ-; inhabitant of Gath; యెహో 13:3

1664 గిత్తయి Gittayim గిత్తయమ్-; location; 2సము 4:3

1666 గెథెర్ Gether గెతెరు; son of Aram; descendant of Shem; పుట్ 10:23

1667 గాథ-రిమ్మౌన్ Gath-Rimmōwn గాత్-రిమ్మన్-; town; for Levites; territory of Dan, Ephraim, Manasseh; యెహో 19:45

1673 దో'ఁగె దోయెగ-; Edomite; official; time of Saul; 1సము 21:7

1677 దౌబ్ dōb యెడ-; large mammal with thick fur and doglike face; walks on all fours but may stand up on its back legs to get a better view; may be 2 m. tall when standing up and weigh over 200 kilos; feeds on roots, berries, wild fruit, mice, and lizards, and, occasionally,

small livestock; Xurs arcctos syriacus; dangerous when provoked or robbed of cubs; associated with violence and danger; 1సము 17:34

1682 దౌబ్రాహ్ d[']bōwrāh కాడల-; flying insect that collects nectar from flowers and converts it into honey; lives in swarms made up of many thousands of insects; stings only when threatened; with connotations ranging from positive (food producing) to negative (as metaphor for an army of well-organized enemies); రెండ 1:44

1683 దౌబ్రాహ్ D[']bōwrāh దెబోర-; wife of Lappidoth; prophetess and judge of Israel (1216-1176); పుట్ 35:8

1697 దాబార్ dābār వచన-, గొస-, అగి-; a message from God, usually to a prophet; పుట్ 11:1

1705 దాబ్రాత్ Dābrath దాబెరత్-; town; for Levites; territory of Issachar; యెహో 19:12

1709 దాగ్ dāg మీన-; collective designation of various cold-blooded, aquatic vertebrates, having gills, usually fins, and typically an elongated body covered with scales; or, in a loose sense, any of various other aquatic animals; important source of food; పుట్ 9:2

1712 దాగౌన్ Dāgōwn దాగొన్-; god of Philistines; నామ్ 16:23

1715 దాగ్గిన్ dāggīn దాన్-, కానె-; seeds of cultivated cereal; used for food; పుట్ 27:28

1732 దావిద్ Dāvid దావిద-; son of Jesse; king of Israel; రూతు 4:17

1734 దౌద్దౌ దౌద్దౌ దోదా-; father of Elhanan, warrior; time of David; నామ్ 10:1

1746 దుమ్మాహ్ Dūwmāh దూమ్-; location; పుట్ 25:14

1756 దౌర్ దౌర్ దోర-; town; territory of Manasseh; యెహో 11:2

1769 దియబౌన్ Dīybōwn దిబాన్-; town; territory of Judah; ఇసాబ్ 21:30

1783 దియనాహ్ Dīynāh దీన్-; daughter of Jacob; పుట్ 30:21

1807 ది'లీలాహ్ D[']līlāh దెలిం-; woman; time of Samson; నామ్ 16:4

1835 దాన్ Dān దాన్-; town; territory of Dan; పుట్ 14:14

1838 దిన్హబాహ్ Dinhabāh దిన్హబామ్-; town in Edom; పుట్ 36:32

1841 దానియేల్ Dāniyē'l దానియ-; main character of book of Daniel; well-known righteous man; possibly to be identified with 3[']ర[']అ[']న[']న[']న[']; దాని 2:14

1853 దిక్లాహ్ Diqlāh దిక్లాత్-; son of Joktan; descendant of Shem; పుట్ 10:27

1867 దార్'యావేష్ Dār[']yāvēsh దర్యావేష్-; king(s) of Persia; ఎజె 4:5

1870 దెరెక్ derek తాక- (way/path), సరి-; metaphorical: life understood as a journey, with focus on behavior and moral quality of a human or God; పుట్ 3:24

1874 దార్గౌన్ Darqōwn దర్గొన్-; family head; servants of Solomon; after exile; ఎజె 2:56

1877 దెశె' దెశె' జాడి-, పాదెల-; general term for plants; పుట్ 1:11

1886 దొథాన్ Dōthān దోతన్-; town; పుట్ 37:17

1893 హెబెల్ Hebel హేబెల-; son of Adam; పుట్ 4:2

1896 హేగ్గె' హేగ్గె' హేగ-; eunuch; in charge of women of Ahasuerus; నగ్బా; ఎస్థర్ 2:3

1904 హాగ్గార్ Hāgār హాగర-; concubine of Abraham; mother of Ishmael; పుట్ 16:1

1908 హాదాద్ Hādad హాదద-; various men; పుట్ 36:35

1909 హాదాద్'ఎజర్ Hādad[']ezer హాదదేజెర-; son of Rehob; king of Zobah; time of king David; 2సము 8:3

1912 హోదువ్ Hōdūw హారత్-; land; eastern boundary of kingdom of king Ahasuerus, Xerxes; ఎస్థర్ 1:1

1937 హౌద్'వాహ్ Hōwd[']vāh హోదెయ-; family head; tribe of Levi; after exile; 1జెర్ 3:24

1941 హౌద్దియాహ్ Hōwdīyāh హోదియ-; various men; time of Ezra; నెహె 8:7

2001 హామాన్ Hāmān హామన్-; son of Hammedatha; descendant of Agag; ఎస్థర్ 3:1

2011 హిన్నోమ్ Hinnōm హిన్నోమ్ లోది-; valley; south of Jerusalem; యెహో 15:8

2012 హేనా' హేనా' హేన్-; location; conquered by king of Assyria; 2రాజు 18:34

2023 హోర్ Hōr హోర-; Hor; mountain; on the border of Edom; ఇసాబ్ 20:22

2039 హారాన్ Hārān హారన్-; son of Terah; father of Lot; పుట్ 11:26

2043 **Ḥārārī** హార-; inhabitant of Harar; 2సము 23:11
 2047 **Hāthāk** హతాక-; eunuch; servant of king Ahasuerus (Xerxes); ఎస్థర్ 4:5
 2060 **Vashtiy** వస-; wife of Ahasuerus, king of Persia; ఎస్థర్ 1:9
 2067 **Zabdiy** జబ్ది; son of Asaph; ancestor of Mattaniah, Levite; యెహో 7:1
 2068 **Zabdiy'el** జబ్దియేల-; son of Haggadolim; priest; time of Nehemiah; 1జర్త 27:2
 2074 **Z'bwlwūwn** జెబులున్-; son of Jacob; founder of tribe of Zebulun; పుట్ 30:20
 2075 **Z'bwlwōnīy** జెబులున్-; descendant of Zebulun, son of Jacob; ఇసాబ్ 26:27
 2077 **zebach** జెబా-; general term for the act of slaughtering an animal to offer it to God; or the sacrificed animal itself which is offered to God, then eaten during religious rites or feasts; పుట్ 31:54
 2078 **Zebach** జెబహ-; king of Midian; నామ్ 8:6
 2114 **zūwr** దువ్ర-; ముసవరి-; a person who is a stranger, whether to an individual, a family, household, community, or land; may be regarded as hostile; బహి 29:33
 2130 **Zīyphīy** జీఫు-; inhabitants of Ziph; 1సము 23:19
 2132 **zayith** జలివ-; tree reaching up to 10 m. high, but usually pruned to around 5 m.; leaves are grayish green above, and whitish underneath; fruit of the olive is about 2 cm. long and a bit more than a cm thick with a hard stone inside and a soft skin that covers the oily flesh; fruit is used for food and oil for cooking, for lamps, for rubbing on the body, for medicine, and in religion (anointing); పుట్ 8:11
 2140 **Zakkay** జక్కయి-; family head; after exile; ఎజ్ 2:9
 2142 **zākar** దత్తర్తక లిహి క-; recorder, chronicler; పుట్ 8:1
 2153 **Zilpāh** జిల్పా-; concubine of Jacob; పుట్ 29:24
 2175 **Zimrān** జిమ్రాన్; son of Abraham; పుట్ 25:2
 2181 **zānāh** జీనా-; కను-; to practice prostitution or to act as a prostitute; metaphorically of Israel, to have improper relations with other nations or gods; పుట్ 34:31
 2182 **Zānōwach** జానోహ-; town; territory of Judah; యెహో 15:34
 2190 **Za'avān** జవాన్; son of Ezer; descendant of Seir; పుట్ 36:27
 2205 **zāqēn** వెదొల-; వెడిల-; తొత-; member of a council or a group of older men who act with authority on behalf of or over their people; some represent an entire nation, others manage the affairs at the town level; some provide their leader with counsel; involved in both judicial and military decisions, and participating in cultic ceremonies; expected to be wise and considered worthy of deference and respect; పుట్ 18:11
 2216 **Z'rubbābel** జెరుబాబెల-; governor of Israel; tribe of Judah; after exile; 1జర్త 3:19
 2219 **zārāh** తుడున-; to throw threshed grain into the air so that the wind separates the straw and chaff from the grain; బహి 32:20
 2227 **Zarchīy** జెరహ-; descendant of Zerah, son of Judah; ఇసాబ్ 26:13
 2238 **Zeresh** జెరెస-; wife of Haman; ఎస్థర్ 5:10
 2240 **Zattūw'** జత-; family head; after exile; ఎజ్ 2:8
 2246 **Chōbāb** హోబబ-; son of Reuel; Midianite; ancestor of Kenites; ఇసాబ్ 10:29
 2249 **Chābōwr** హాబోర-; river; in Mesopotamia; 2రాజ 17:6
 2252 **Chābayāh** హబాయ-; family head; priests; after exile; ఎజ్ 2:61
 2256 **chebel** చుబెల్; location; territory of Asher (with emendation); రెండ 3:4
 2265 **Chābaquwq** హబకుక్; prophet; హబ 1:1
 2294 **Chaggīyth** హగిత-; wife of David; 2సము 3:4
 2295 **Choglāh** హొగ్లా; daughter of Zelophehad; tribe of Manasseh; ఇసాబ్ 26:33

2301 **Chādād** హాదాదు; son of Ishmael; పుట్ 25:15
 2307 **Chādīyd** హాదీద-; location; territory of Benjamin; ఎజ్ 2:33
 2313 **Chiddeqel** చిద్దెకెల్; river; in Mesopotamia; పుట్ 2:14
 2320 **chōdesh** ఆవుస-; Israelite religious celebration at the appearance of the new moon, i.e. at the beginning of the month; పుట్ 7:11
 2339 **chūwṭ** చూవ్-; length of cord; used for measuring; పుట్ 14:23
 2340 **Chivvīy** చివియ-; descendant of Canaan; పుట్ 10:17
 2341 **Chāvīylāh** చావిల-; son of Cush, Joktan; descendant of Ham, Shem; పుట్ 2:11
 2343 **Chūwl** చూవ్-; son of Aram; descendant of Shem; పుట్ 10:23
 2354 **Chūwr** చూరు-; father of Rephaiah; time of Nehemiah; బహి 17:10
 2356 **chōwr** అదికార-; పెదొల్క-; ముక-; person belonging to the social class of the nobility and therefore often in a position of authority; 1సము 14:11
 2365 **Chūwshay** చూషయ-; father of Baana, official, time of king Solomon; 2సము 15:32
 2371 **Chāzā'el** హాజాయేల-; king of Syria; 1రాజ 19:15
 2387 **Chēziyr** హెజీర-; man; after exile; 1జర్త 24:15
 2396 **Chizqīyāh** హిజ-; son of Ahaz; king of Judah (716/15-687/86); 2రాజ 16:20
 2399 **chēṭ'** కను-; state of being responsible for a wrongful act against God or someone else, whether committed on purpose or not; may require atonement, restitution, and/or retribution; పుట్ 41:9
 2400 **chattā'** గల్తి-; బద్దమ-; pertaining to being responsible for a specified or implied offence; results in a state of guilt which may require atonement, restitution, and retribution; పుట్ 13:13
 2403 **chattā'āh** హాత-; తొక్క-; act of bringing a sacrifice with the intention of making atonement for a wrongful act against God, whether committed on purpose or not, to remove the state of guilt from oneself or someone else; పుట్ 4:7
 2407 **Chattūwsh** హాటుస-; various men; after exile; 1జర్త 3:22
 2410 **Chāṭṭyā'** హాటియ-; family head; gatekeepers; after exile; ఎజ్ 2:42
 2411 **Chattīyl** హాటి-; family head; servants of Solomon; after exile; ఎజ్ 2:57
 2412 **Chāṭṭyphā'** హాటిహ-; head of a family of temple servants; after exile; ఎజ్ 2:54
 2438 **Chīyrām** చీరమ్-; హారమ్-; craftsman; from Tyre; time of Solomon; టౌరగ -2and టౌరగ -2; 2సము 5:11
 2444 **Chākīylāh** హాకిల-; hill; territory of Judah; 1సము 23:19
 2446 **Chākalyāh** హాకల్య-; father of Nehemiah; నెహె 1:1
 2451 **chokmāh** చుకమా-; గియన-; state of having a high degree of wisdom or intelligence; బహి 28:3
 2455 **chōl** రెహ్-; సాద-; something that is accessible to ordinary people without requiring a purification ritual; కబొడ 10:10
 2468 **Chuldāh** చుల్దా-; prophetess; time of Josiah; 2రాజ 22:14
 2477 **Chālach** హాలాచ-; town in Assyria; north of Nineveh; 2రాజ 17:6
 2507 **Chēleq** హెలెక-; man; tribe of Manasseh; ఇసాబ్ 26:30
 2520 **Chelqath** హెల్కతు, హెల్కత్; town; territory of Asher; యెహో 19:25
 2537 **Chāmūwṭal** హాముటల-; wife of Josiah, king of Judah; 2రాజ 23:31
 2538 **Chāmūwl** హాముల్; son of Perez; tribe of Judah; పుట్ 46:12
 2543 **chāmōwr** గాది-; domestic animal belonging to the same family as the horse, but smaller and with longer ears; it can have variety of colors from dark brown, through light brown to gray and occasionally white; Equus Asinus africanus;

- used to ride on, carry loads, or do other work; highly regarded; for male see ; female see ; పుట్ 12:16
- 2544 చామోవ్ Chāmōwr హామోవ్-; father of Shechem; పుట్ 33:19
- 2574 చామోథ్ Chāmāth హామోథ్-; town on Orontes river; గచ్చా గచ్చా and గచ్చా గచ్చా; ఇసాబ్ 13:21
- 2577 చామోథ్ Chāmāthiy హామోథ్-; inhabitant of Hamath; descendant of Canaan; పుట్ 10:18
- 2582 చానాద్ చానాద్ Chênâdâd హానాద్-; Levite; after exile; ఎజ 3:9
- 2584 చానాహ్ Channâh హాన-; wife of Elkanah; mother of Samuel; 1సమ 1:2
- 2586 చానోవ్ Chânûwn హానోవ్-; various men; repairers of wall; after exile; 2సమ 10:2
- 2596 చానాక్ చానాక్ chānak నేమి క-; ఉద్ధర-; to make a building ready for use, usually by devoting it to a deity; రెండ 20:5
- 2606 చానాన్ చానాన్ Chānan'êl హానాన్-; tower in Jerusalem; నెహె 3:1
- 2607 చానాన్ చానాన్ Chānānīy హానాన్-; priest; after exile; 1రాజ 16:1
- 2620 చాచా చాచా chācâh హాచా-; కోరిక-; to go to a certain location because of difficult circumstances in order to find protection or safety; రెండ 32:37
- 2623 చాచిద్ చాచిద్ chāciyd బుక్-; బోన-; someone who practices ; గచ్చా who is committed to fulfilling his/her obligations, whether obligations defined within the context of a covenant or agreement, or moral obligations to do good to someone who has done good to you; రెండ 33:8
- 2625 చాచిల్ చాచిల్ chācīyl షాచి-; six-legged winged insect whose third pair of legs is elongated and adapted to hopping; Acrididae family; moves in swarms that migrate to new areas, which they colonize; at other times lives solitary or in small groups; eaten cooked by toasting, grilling, frying, or broiling, though in some places they are also eaten raw; clean animal, may be eaten; because of their large numbers and swarming characteristics, locusts were a symbol of a vast attacking army against which there was no defense and also a symbol of divine punishment; 1రాజ 8:37
- 2650 చప్పియ చప్పియ Chuppiym హాప్పియ-; son of Ir; tribe of Benjamin; పుట్ 46:21
- 2652 చోఫ్నీ చోఫ్నీ Chophnīy హోఫ్నీ-; son of Eli; priest; tribe of Levi; 1సమ 1:3
- 2657 చెప్తస్ బాహ్ Chēphtsīy bāhh హెప్తస్-; wife of king Hezekiah; mother of king Manasseh; 2రాజ 21:1
- 2671 చేట్ చేట్ chêts బాన్ కో-; a thin, straight rod made of reed or wood, about 50-70 cm in length; at one end is a sharpened point of stone or metal; at the other end a carved notch fits on the string of the bow; the notched end is sometimes fitted with two or more feathers that helped stabilize the arrow in flight; symbol of violence, punishment, danger; పుట్ 49:23
- 2688 చాట్ చాట్ Chats'atōwn Tāmâr హాసాట్-తామరు-; location; పుట్ 14:7
- 2695 చెత్సరో చెత్సరో Chetsrōw హెత్సరో-; warrior; time of king David; 2సమ 23:35
- 2696 చెత్సరో చెత్సరో Chetsrōwn హెత్సరో-; town; territory of Judah; పుట్ 46:9
- 2700 చాత్సార్మవెత్ చాత్సార్మవెత్ Chātsarmāvēth హాత్సార్మవెత్-; son of Joktan; descendant of Shem; పుట్ 10:26
- 2705 చాత్సార్ శూవ్ Chātsar Shūw'al హాత్సార్-శూవ్-; location; territory of Simeon; యెహో 15:28
- 2706 చోక్ చోక్ chôq నియమ- (rule), ఆగ్- (command), నిర్ణయ-; a formal, authoritative order or requirement that has the force of law; పుట్ 47:22
- 2709 చాక్వఫా చాక్వఫా Chāqūwphā' హాక్వఫా-; head of a family of temple servants; after exile; ఎజ 2:51
- 2719 చెరెబ్ చెరెబ్ chereb తల్వర్-; బాన్-; literally: sword and bow; hence: military strength, achievement; పుట్ 3:24
- 2722 చోరేబ్ చోరేబ్ Chôrêb హోరేబ-; సినియ-; mountain; బహి 3:1
- 2726 చార్బోవ్ చార్బోవ్ Charbōwnā' హోరేబ-; eunuch; servant of king Ahasuerus (Xerxes); ఎస్థర్ 1:10
- 2733 చార్దోథ్ చార్దోథ్ Chārôdīy హోరేబ-; inhabitant of Harod; 2సమ 23:25
- 2744 చార్చూవ్ చార్చూవ్ Charchūwr హార్చూవ్-; head of a family of temple servants; after exile; ఎజ 2:51
- 2748 చార్తోమ్ చార్తోమ్ charōm మంత్ర-; కీర్తన-; title of priest skilled in magic and soothsaying, found both in Egypt and Babylon, working at the royal court; పుట్ 41:8
- 2754 చార్య్ చార్య్ chāriy' వంచి-; తయ్య-; kind of receptacle, originally made out of bark; possibly used for carrying money; 2రాజ 5:23
- 2756 చార్య్ చార్య్ Chāriyph హోరేబ-; family head; after exile; నెహె 7:24
- 2766 చార్మ చార్మ Chârim హోరేబ-; family heads; after exile; 1జర్ 24:8
- 2767 చోర్మా చోర్మా Chormâh హోర్మా-; location; territory of Simeon; ఇసాబ్ 14:45
- 2768 చోర్మోవ్ చోర్మోవ్ Chermōwn హోర్మోవ్-; range of mountains, north-east of Israel; రెండ 3:8
- 2772 చోరోన్ చోరోన్ Chôrônīy హోరోన్-; inhabitant of Beth-Horon; నెహె 2:10
- 2793 చోరెష్ చోరెష్ chôresh హోరెష్-; location; territory of Judah; 1సమ 23:15
- 2796 చోరేష్ చోరేష్ chârâsh వస్తు-; చెక్-; person with the skill to produce an artifact out of rough materials, such as stone, wood, metal; బహి 28:11
- 2797 చార్షా చార్షా Charshâ' హార్షా-; head of a family of temple servants; after exile; ఎజ 2:52
- 2800 చార్శెత్ చార్శెత్ Chârôsheth హోరెష్-హోరేబ-; location; north of Israel; నామ్ 4:2
- 2809 చెష్బోవ్ చెష్బోవ్ Cheshbōwn హెష్బోవ్-; town; for Levites; territory of Gad; ఇసాబ్ 21:26
- 2813 చాశబన్ యాహ్ Chāshabn'yâh హాశబన్-; Levite; after exile; నెహె 3:10
- 2815 చాశశూవ్ చాశశూవ్ Chashshūwb హాశశూవ్-; various men; 1జర్ 9:14
- 2817 చాశూఫా చాశూఫా Chāsūwphâ' హాశూఫా-; head of a family of temple servants; after exile; ఎజ 2:43
- 2828 చాశమ్ చాశమ్ Chāshum హాశమ్-; family head; after exile; ఎజ 2:19
- 2843 చుశాథ్ చుశాథ్ Chushâthīy హాశాథ్-; inhabitant of Hushah; 2సమ 21:18
- 2845 చేత్ చేత్ Chêth హేత్-; son of Canaan; ancestor of the Hittites; పుట్ 10:15
- 2850 చిత్తి చిత్తి Chittīy హిత్తియ-; descendant of Heth; పుట్ 15:20
- 2875 టెబాచ్ టెబాచ్ Tēbach తెబాచ్-; son of Nahor; పుట్ 22:24
- 2884 టాబ్బోవ్ టాబ్బోవ్ Tābbâ'ōwth టాబ్బోవ్-; head of a family of temple servants; after exile; ఎజ 2:43
- 2889 టాహోవ్ టాహోవ్ tâhōwr పివర-; సుదుడ-; పవిత్ర-; pertaining to being uncontaminated, whether ritually or physically, by undesirable elements; పుట్ 7:2
- 2891 టాహర్ టాహర్ tâhēr సుద-; చోకోట్-; to be in clean state, free from contamination, whether ritual or physical, and therefore fit for use; పుట్ 35:2
- 2897 టోవ్ టోవ్ Tōwb టోవ్-; region; east of Jordan; నామ్ 11:3
- 2914 టాచోర్ టాచోర్ t'chôr గడ్డ-; exact meaning unsure: swelling of internal parts of the body or sores; probably due to infectious disease such as dysentery or bubonic plague; regarded as painful, enfeebling and threatening to a community; 1సమ 6:11
- 2924 టాల్ హాల్ తాల్ tâlēh గొరె పి-; young sheep, perhaps unweaned, although lack of contrast with the frequent term టాల్ leads most versions to translate the two terms in the same way; fully dependent on its mother for nourishment and on the shepherd for protection; helpless, defenseless, innocent; 1సమ 7:9
- 2929 టాల్మోవ్ టాల్మోవ్ Talmōwn టాల్మోవ్-; various men; 1జర్ 9:17
- 2932 టమ్'అహ్ టమ్'అహ్ tūm'âh బే-సుదుడ-; అస్త్-బస్త్-; తొక్క-; state of being ritually contaminated and therefore not fit for use in religious ceremonies; కటోడ 5:3
- 2971 యాఁ యాఁ Yâ'îyr యాఁ-; father of Mordecai; tribe of Benjamin; ఇసాబ్ 32:41
- 2977 యోశియాహ్ యోశియాహ్ Yô'shiyâh యోశియాహ్-; son of Amon; king of Judah (640/39-609); 1రాజ 13:2
- 2983 యోబుచ్ యోబుచ్ Y'ôbūwçīy యోబుచ్-; inhabitant of Jebus; descendant of Canaan; పుట్ 10:16
- 2984 యిబ్చార్ యిబ్చార్ Yibchar ఇబ్చార్-; son of David; tribe of Judah; 2సమ 5:15

2985 יָבִינַי Yābīyn **యాబీన**–; king of Hazor; time of Deborah; మొహో 11:1
 2991 יִבְלָם Yiblām **ఇబ్లయము**–; town; for Levites; territory of Manasseh; మొహో 17:11
 2995 יַבְנֵטָל Yabnēṭāl **యెబ్నెయేల**–; town; territory of Naphtali; మొహో 15:11
 2999 יַבְבֹּדֶק Yabbōḏeq **యబ్బోక**–; river; పుట్ 32:22
 3003 יָבֵשׁ Yābēsh **యాబెస**–; father of Shallum, king of Israel; నామ్ 21:9
 3011 יֹגבְּהָח Yōgbēhāh **యొగ్బహ**–; town; territory of Gad; ఇసోబ్ 32:35
 3037 יָדָדְוָא Yaddūwā' **యద్దువ**–; son of Jonathan; high priest; after exile; నెహె 10:21
 3038 יְדֻוְּתָוִן Yēdūwṭhūwn **యెదుతున**–; temple singer; time of king David; 1జర్నత 9:16
 3042 יְדָיָה Yēdayāh **యెదయ**–; son of Harumaph; after exile; 1జర్నత 4:37
 3049 יִידִי' yiddī'ōnīy **సానలిరంగి ఆత్మకి సంగ వడ్కు**–; someone able to communicate with the spirits of the dead; and so be able to give advice on how to handle a difficult situation or predict what its outcome will be; forbidden in law of Moses; always occurs in the expression , יִידִי' וְצַדִּיק suggesting a hendiadys meaning: "one experienced in communication with spritis of the dead"; if not a hendiadys the sense may be: "spirits of the dead and those who contact them"; కబోడ 19:31
 3050 יָהְ Yāhh **యెహోవ**–; God; abbreviation of YHWH; బహి 15:2
 3060 יְהוֹאָשׁ Yēhōw'āsh **యెహోయాస**–; son of Jehoahaz; king of Israel (798–782/81); 2రాజ 12:1
 3061 יְהוֹדָן Yēhūdān **జెహదన్**; town; territory of Dan; ఎజ 5:1
 3063 יְהוֹדָה Yēhūdāh **యూద**–; various men; పుట్ 29:35
 3064 יְהוּדִי Yēhūdīy **యూదుల్క**–, **యూద**–; member of tribe of Judah; 2రాజ 16:6
 3066 יְהוּדִית Yēhūdīyth **యూద**–; (f.sg.) the language of Judah; 2రాజ 18:26
 3068 יְהוֹבָב Yēhōvāb **యెహోవ**–, **బగవంత**–; name of God of Israel; పుట్ 2:4
 3076 יְהוֹכָנָן Yēhōwchānān **యెహోహనాన**–; various men; after exile; 1జర్నత 12:4
 3078 יְהוֹיָכִין Yēhōwyākīyn **యెహోయాకిన**–; son of Jehoiakim; king of Judah (597); 2రాజ 24:6
 3079 יְהוֹיָקִים Yēhōwyāqīym **యెహోయాకిము**–; son of Josiah; king of Judah (609–597); 2రాజ 23:35
 3082 יְהוֹנָדָב Yēhōwnādāb **యెహోనదాబ**–; son of Rechab; ancestor of Rechabites; 2సము 13:5
 3086 יְהוֹשָׁדָיִן Yēhōw'addīyn **యెహోయూద**–; wife of king Joash; mother of king Amaziah of Judah; 2రాజ 14:2
 3095 יָהָלֹם yahālōm **హీర**–; (semi-)precious stone, possibly diamond; బహి 28:18
 3096 יָהָט Yahats **యహాట**–; town; for Levites; territory of Reuben; ఇసోబ్ 21:23
 3097 יוֹאָב Yōw'āb **యోబబ**–; family head; after exile; 1సము 26:6
 3107 יוֹזָבָב Yōwzābād **యోజబాబ**–; various men; after exile; 2రాజ 12:21
 3110 יוֹחָנָן Yōwchānān **యోహనాన**–; various men; after exile; 2రాజ 25:23
 3111 יוֹאָחָב Yōwyādā' **యెహోయాద**–; son of Eliashib; high priest; after exile; నెహె 3:6
 3113 יוֹאָחִיָּם Yōwyāqīym **యోయకిము**–; priest; after exile; నెహె 12:10
 3114 יוֹאָרִיב Yōwyārīyb **యోయరీబ**–; priest; tribe of Levi; after exile; ఎజ 8:16
 3123 יוֹנָתָן Yōwnāh **పారెవ**–, **పురడ**–; Asiatic Rock dove: bird with a blue-gray color with a pinkish sheen to the neck feathers and a black tip on its tail; lives in large colonies and eats mainly seeds; courts, mates, and has nests several times a year; nests on rock ledges; Columba via; used as food and for sacrifices; regarded as swift, docile, and innocent, but also as silly and senseless; associated with affection, fertility, and sexuality because of its mating habits; the moaning sound this bird sometimes makes is associated with pain and suffering; పుట్ 8:9

3124 יוֹנָתַן Yōwnāh **యోన**–; son of Amittai; prophet; 2రాజ 14:25
 3129 יוֹנָתָן Yōwnāthān **యోనతాన**–; various men; నామ్ 18:30
 3130 יוֹזָפֶֿחַ Yōwçêph **యోసెఫ్**–; various men; పుట్ 30:24
 3141 יוֹרָם Yōwrām **యోరమ**–; son of Toi, king of Hamath; 2సము 8:10
 3156 יִזְרָחְיָה Yizrachyāh **యెజ్రహయ**–; leader of temple singers; after exile; 1జర్నత 7:3
 3158 יִזְרְעֵלִי Yizrē'ēlīy **యెజ్రయేల**–; inhabitant of Jezreel; 1రాజ 21:1
 3177 יָחִלְעֵל Yachl'ēl **యహలేల**–; son of Zebulun; పుట్ 46:14
 3180 יַחְמֹוּר yachmûwr **కుర్స్**–; Bubal or Red Hartbeest (Alcelaphus buselaphus): large antelope about 1.5 m high at the shoulder; males and females have long faces with a large lump on the head from which sprout short thick horns that curve upward and forward for half their length and then angle sharply backwards; reddish brown in color; plains animal, grazing in herds; or, Roe Deer (Capreolus capreolus): small deer; adult male has short horns that have three prongs; fur is brownish in summer and gray in winter; lives singly or in pairs in the undergrowth of forests and thick woodland, never moving more than one or two m from cover; రెండ 14:5
 3183 יַחֲסִי' Yachts'ēl **యహసీల**–; son of Naphtali; పుట్ 46:24
 3194 יוֹטָטָה Yuṭṭāh **యుట**–; town; for Levites; territory of Judah; మొహో 15:55
 3195 יִשְׁמָעֵל Yēṭûwr **యెతురు**; son of Ishmael; పుట్ 25:15
 3199 יָאִקִּין Yākiyn **యాకిన**–; pillar in temple of Solomon; పుట్ 46:10
 3203 יְכֹלִיָּא Yēkolyāh **యెకోల్క**–; mother of Uzziah (Azariah), king of Judah; 2రాజ 15:2
 3220 יָם yām **రగల్ సముద్ర**–; extreme northern part of Gulf of Suez; పుట్ 1:10
 3223 יְמִי' Yēmī' **యెముయేలు**; son of Simeon; పుట్ 46:10
 3226 יָמִיִן Yāmīyn **యామిన**–; priest; tribe of Levi; పుట్ 46:10
 3229 יִמְלָא' Yimlā' **ఇమ్ల**–; father of Micaiah, prophet, time of king Ahab; 1రాజ 22:8
 3270 יַעֲזֵר Ya'āzēyr **యాజెర**–; town; for Levites; territory of Gad; ఇసోబ్ 21:32
 3277 יָעֵל yā'ēl **కేడ హెరె**–; fairly large wild goat; adult reaches about 90 cm at the shoulder; most of the year its color is grayish but turns browner in winter; male has thick long horns over 130 cm in length which curve backwards in a semicircle; female's horns are about 40 cm long; last few centimeters of the horns are smooth, the rest are ringed with ridges; lives in small herds in the mountains and prefers cliffs and crags, where it lives off the bushes that grow on the ledges; clean animal, may be eaten; 1సము 24:2
 3278 יֵעָר Yā'ēl **యాయేల**–; wife of Heber, Kenite; time of the Judges; నామ్ 4:17
 3290 יַעֲקֹב Ya'āqōb **యాకోబ**–, **ఇజయేల**–; son of Isaac; people; పుట్ 25:27
 3305 יָפֹחַ Yāphōw **యెఫె**–; town; territory of Dan; మొహో 19:46
 3309 יָפְחִיָּא Yāphīyā' **యాఫియ**–; son of David; tribe of Judah; మొహో 10:3
 3315 יֶפֶת Yepheth **యాఫెత**–; son of Noah; పుట్ 5:32
 3316 יִפְתָּח Yiphtāch **యెఫ్త**–; judge of Israel; మొహో 15:43
 3317 יִפְתָּח-עֵל Yiphtach-ēl **ఇఫ్తయేల**–; valley; at boundary between territories of Zebulun and Asher; మొహో 19:14
 3318 יָאֲסָ' yātsā' **తాకుస**–; literally: to go out and come in; hence: to lead; పుట్ 1:12
 3323 יִתְשָׁר yitshār **నియ**–; high quality oil, extracted from the fruits of the olive tree during the first pressing; used as food and in various religious rituals; ఇసోబ్ 18:12
 3327 יִצְחָק Yitschāq **ఇసక**–; son of Abraham; father of Jacob; పుట్ 17:19
 3335 יָצָר yātsar **కుమల**–; a craftsperson who makes objects, usually containers, out of clay; associated with creation and agency; పుట్ 2:7
 3337 יַעֲסֵר Yētsēr **యెసెర**–; son of Naphtali; పుట్ 46:24

3342 **יֶעֶקֶב** yeqeb **అంకుర్ న్న రస తొడ్చల్ గాన్లు**--; basin; hewn out of a rock or lined with plaster into which harvested grapes were thrown and trampled to squeeze out the juice, which from there flowed into a trough or vat; treading a winepress is often used as a figure of speech to refer to God's anger and punishment; ఇసాబ్ 18:27

3361 **יוֹקִמָאִם** Yoqm^aam **యొక్మాయామ**--; town; somewhere east of Ephraim; 1రాజ 4:12

3362 **יוֹקִנָאִם** Yoqn^aam **యొక్నాయామ**--; town; for Levites; territory of Zebulun; యెహో 12:22

3370 **יוֹקְשָׁן** Yoqshân **యొక్శాన్**--; son of Abraham; పుట్ 25:2

3371 **יוֹקְתָל** Yoqth^eel **యొక్తయేల**--; town; Edom; యెహో 15:38

3372 **יָרֵעַ** yârê' **వెర**-, **దడ్కి**--; to experience a feeling of fear, which may include apprehension, and/or a reverential awe of someone or something; పుట్ 3:10

3373 **יָרֵעַ** yârê' **వెర**-, **దడ్కి**-, **హయ్యత**--; state of fearing, standing in awe; పుట్ 22:12

3374 **יִרְאָה** yir'âh **వెర**-, **దడ్కి**--; fear, awe; పుట్ 20:11

3378 **יָרֻבְבָּאֵל** Y^rrubba'al **యెరుబయల**--; son of Joash; judge of Israel; tribe of Manasseh (1169-1129); నాయ్ 6:32

3379 **יָרֹבְאָם** Yârob'am **యరొబామ**--; son of Joash; king of Israel (782/81-753); 1రాజ 11:26

3383 **יַרְדֵּן** Yardên **యొర్దన్**--; river; పుట్ 13:10

3388 **יָרֻשָׁה** Y^rrûwshâ' **యెరుస**--; daughter of Zadok; wife of Uzziah; mother of Jotham; 2రాజ 15:33

3389 **יָרֻשְׁחָלַיִם** Y^rrûwshâlaim **యెరుసలెమ**--; town; territory of Judah; యెహో 10:1

3392 **יֶרַח** Yerach **యెరహు**; son of Joktan; descendant of Shem; పుట్ 10:26

3397 **יֶרַחְמֵלִי** Y^rrachm^elîy **యెరహ్మయేల**--; clan; tribe of Judah; 1సము 27:10

3405 **יֶרִיכָה** Y^rrîychôw **యెరికొ**--; town; ఇసాబ్ 22:1

3412 **יַרְמוּת** Yarmûwth **యెరుమ్త్**; town; for Levites; territory of Issachar; యెహో 10:3

3420 **יֶרֶקָה** yêraqôwn **పిండి నల్లి రోగము**--; destructive growth of minute fungi on plants; usually regarded as punishment from God; రెండ 28:22

3425 **יֶרֶשָׁה** y^rrushshâh **ఈస**--; possession; రెండ 2:5

3430 **יִשְׁבּוֹב** Yishbôw b^e-Nôb **ఇస్బ-బెనోబ**--; descendant of Raphah; giant; 2సము 21:16

3435 **יִשְׁבָּאֵק** Yishbâq **ఇస్బాక్**; son of Abraham; పుట్ 25:2

3438 **יִשְׁוָה** Yishvâh **ఇస్వ**; son of Asher; పుట్ 46:17

3442 **יֵשָׁשׁוּׁוּא** Yêshûwa' **యేసువ**--; son of Kadmiel, a leader of the Levites; after the exile; 1జర్ 24:11

3444 **יֵשׁוּׁוּׁא** y^eshûw'âh **బచ**-, **సుటి**--; salvation; పుట్ 49:18

3448 **יִשַׁי** Yishay **యెసయ**--; son of Obed; father of David; tribe of Judah; రూతు 4:17

3459 **יִשְׁמָאֵל** Yishmâ'êlîy **ఇస్మయేల**--; descendant of Ishmael, son of Abraham; పుట్ 37:25

3467 **יֵשָׁא** yâsha' **బచ**-, **కాబాడ**--; salvation; బహ్లా 2:17

3468 **יֵשָׁה** yesha' **బచ**--; salvation; 2సము 22:3

3471 **יָשָׁפְהֵם** yâsh^ephêh **సూర్యకాంతమ**--; (semi-)precious stone with a large variety of colors and patterns; possibly variety of chalcedony: jasper; బహ్లా 28:20

3476 **יֹשֶׁר** yôsher **నియత**-, **బరోబర**--; straightness, uprightness; రెండ 9:5

3477 **יָשָׁר** yâshâr **సడ్కల్**-, **నియత**-, **బరోబర**--; straight, right, successful; బహ్లా 15:26

3478 **יִסְרָאֵל** Yisrâ'êl **ఇజ్రయేల**--; new name given by the LORD to Jacob; henceforth the name of the people descending from Jacob; పుట్ 32:28

3481 **יִסְרָאֵלִי** Yisr^elîy **ఇజ్రయేల**--; descendant of Israel; కబోడ 24:10

3490 **יָאֲתוֹמִם** yâthôwm **పాపిసటి**--; person whose father has died and is therefore unable to care for himself; regarded as one of the weaker

members of the society who should receive special care, together with the aliens, the widows, and other people who are poor; బహ్లా 22:22

3492 **יַתִּיר** Yattîyr **యత**--; town; for Levites; territory of Judah; యెహో 15:48

3503 **יִתְרֹו** Yithrôw **ఇత్రో**--; priest of Midian; father-in-law of Moses; బహ్లా 3:1

3505 **יִתְרִי** Yithrîy **ఇత్రియ**--; clan of Kiriath-Jearim; 2సము 23:38

3507 **יִתְרָאִם** Yithr^aam **ఇత్రియమ**--; son of David; 2సము 3:5

3509 **יִתְחֶת** Y^ethêth **యతేతు**; chief of Edom; పుట్ 36:40

3513 **כָּבָד** kâbad **మాన్-మర్యద**--; treat with honor and respect; పుట్ 13:2

3529 **כָּבָד** K^ebâr **కేబ**--; river; Babylonia; యెహో 1:1

3535 **כִּבְשָׁה** kibsâh **గొర**--; young of a sheep; often used for ritual sacrifice;) **అబ్బమ**;) **గబ్బమ**, **గబ్బమ**f); పుట్ 21:29

3540 **כְּדֹרְלָאוֹמֶר** K^edorlâ'ômer **కదొర్లయొమెర**--; king of Elam; time of Abraham; పుట్ 14:1

3548 **כֹּהֵן** kôhên **కహాడ**--; priest; పుట్ 14:18

3550 **כְּהֻנָּה** k^ehunnâh **కహాడ-పాన్**--; the office of a priest serving in the temple; బహ్లా 29:9

3569 **כּוּשִׁי** Kûwshîy **కూస**--; person from the land of Cush; ఇసాబ్ 12:1

3573 **כּוּשָׁן רִישָׁאֲתַיִם** Kûwshan Rish'âthayim **కూసన్-రిసతాయెమ**--; king of Mesopotamia; time of the Judges; నాయ్ 3:8

3575 **כּוּתִּי** Kûwth **కూత**--; town; northern Babylonia; 2రాజ 17:24

3608 **כֶּלֶה** kele' **టానెతగ**-, **జేల**--; place where criminals or other prisoners were confined; 1రాజ 22:27

3611 **כֶּלֶב** keleb **నెయ**--; relatively small light brown domestic animal, feeding on anything from household refuse to animal carcasses and excreta; Canis familiaris putiatiini; extremely unclean animal and not to be eaten, though used for hunting and for watching sheep; associated with all sorts of uncleanness, aggression, greediness, low status; used as derogatory term for male shrine prostitutes; బహ్లా 11:7

3626 **כּוֹל־חֹזֶה** Kol-Chôzeh **కోల్-హొజెన**--; son of Hazaiah; ancestor of Maaseiah; tribe of Judah; నెహె 3:15

3627 **כִּלְיָ** k^elîy **కోలిత**--; small bag hung from the shoulder by a strap or attached to the belt or sash around the waist; made of leather or cloth; used by shepherds for carrying food and small personal items; పుట్ 24:53

3630 **כִּלְיוֹן** Kilyôwn **కిలియెన**--; son of Elimelech; రూతు 1:2

3643 **כִּמְחָם** Kimhâm **కింహామ**--; son of Barzillai, from Gilead; 2సము 19:37

3645 **כִּמּוֹשׁ** K^emôwsh **కెమెస**--; deity; of Moab; ఇసాబ్ 21:29

3672 **כִּנְרֹוֹת** Kinn^rôwth **కినెరోత్**; fortified town; territory of Naphtali; ఇసాబ్ 34:11

3678 **כִּצְצֹל** kiççôl' **కమరి**-, **గాది**-, **కుర్చి**-, **రాజ**--; seat used by kings; relatively large and elaborate; made of stone or wood, precious metals or ivory; usually with back and armrests; associated with ruling, judging; పుట్ 41:40

3684 **כִּצְיָל** k^eçîyl **అకల్ సెల**--; lacking wisdom and good sense; కీర్త 49:10

3695 **כַּלְכּוּחַיִּם** Kaçluchîym **కన్లుయెల్క్**; people; descendants of Mizraim; పుట్ 10:14

3701 **כֶּעָפֶה** keçeph **కూర**-, **కొత**-, **సోన**--; silver, usually in the form of small unstamped pieces that had to be weighed in order to determine their value; after the exile people in Israel started using coins; పుట్ 13:2

3709 **כַּף** kaph **కెయ్**-, **(hand/arm)**, **అరికెయ్**-, **(palm)**, **పరత**-, **(platter/plate)**, **దాపి**-, **(footstep)**, **కొజ**-, **(footprint)**, **అరికాల**-, **(sole of foot)**; branch of palm tree; used in the Festival of Shelters (Booths); పుట్ 8:9

3716 **כֶּפְרֵי** K^ephîyrâh **కెఫిర**--; town; territory of Benjamin; యెహో 9:17

3732 **כַּפְתּוֹרִי** Kaphtôríy **కప్తొరియెల్క్**; inhabitants of Caphtor; descendants of Mizraim; పుట్ 10:14

3742 **כֶּרֶב** k^erûwb **కెరుబుల**--; heavenly creature, symbol of God's majesty and associated with his presence; పుట్ 3:24

3743 **כַּרְדִּי** K^erûwb **కెరుబ**--; town; Chaldea; ఎజ్ 2:59

3746 קָרִי' kârîy కరెయి-; member of the royal guard; 2సము 20:23
 3747 קִרְיָת K'îrîyth కిర-; brook; east of Jordan; 1రాజు 17:3
 3754 קֶרֶם kerem అంగుర-; వాడి-; field in which grapevines are cultivated; typically surrounded by stone fence, with guard-tower; పుట్ 9:20
 3760 קָרְמֶל Karmêlîy కర్మల-; mountain in north of Israel; యెహో 12:22
 3761 קַרְמֶלִי Karmêlîy కర్మల-; inhabitant of Carmel; 1సము 30:5
 3763 דִּישׁ K'rân కరాను; son of Dishon; descendant of Seir; పుట్ 36:26
 3774 דָּוִד K'rêthîy పెరెతియల్-; name of David's royal guard; 1సము 30:14
 3785 קֶשֶׁף kesheph సోదెం-రకస్కు-; incantations, sorceries; 2రాజు 9:22
 3794 כִּתִּי Kittîy కిత్తిము; descendants of Javan, son of Japheth; Greece?; పుట్ 10:4
 3804 קֶתֶר kether కిరి-; circular or semi-circular ornamental headdress, usually made out of precious metals and decorated with jewels, worn by a queen as a symbol of authority and status; ఎస్థర్ 1:11
 3810 לֹד Lô' Dêbar లోద-; town; Gilead; 2సము 9:4
 3812 לֵאָה Lê'âh లేయ-; daughter of Laban; wife of Jacob; పుట్ 29:16
 3828 לְבֹנָה L'bôwnâh దూప-; type of resin; Boswellia sacra; yellow or reddish gum produced by the Boswellia tree, a shrub that reaches 3m high, with multiple trunks and small greenish or white flowers; gum comes out in drops from the branches; ingredient of the incense burned in the tabernacle; బహి 30:34
 3838 לְבָנָא L'bânâ' లెబాన-; head of a family of temple servants; after exile; ఎజ్ 2:45
 3841 לִבְנָה Libnâh లిబ్న-; town; territory of Judah; assigned to clan of Aaron, tribe of Levi; ఇసాబ్ 33:20
 3844 לְבָנוֹן L'bânôwn లెబనోన్-; range of mountains; north of Israel; రెండ 1:7
 3850 לֹד Lôd లోడ్-; town; territory of Benjamin; 1జెర్ 8:12
 3853 מִצְרַיִם L'hâbiym మిహియియల్-; people; descendants of Mizraim; పుట్ 10:13
 3865 לִוְד Lûwd లూడు; son of Shem; people, land; పుట్ 10:22
 3866 לִוְדִי Lûwdîy లూదియల్-; people; descendants of Mizraim; పుట్ 10:13
 3870 לָוִי Lûwz లూజ్-; town; Bethel; పుట్ 28:19
 3871 לָוֶךְ lûwach పాటి-, బండ-; small, flat tablet, made of stone, on which words were scratched with a stylus; associated with conditions that are permanent and are not likely to change; బహి 24:12
 3873 לֹוְכֶשׁ Lôwchêsh పాలాహి-; father of Shallum; chief of half of district of Jerusalem; నెమె 3:12
 3876 לֹוֶת Lôwt లోతు-; son of Haran; nephew of Abraham; పుట్ 11:27
 3878 לֵוִי Lêvî లేవి-; man; son of Jacob; founder of tribe of Levi; పుట్ 29:34
 3881 לֵוִיָּי Lêvîyîy లేవి-; of the priestly tribe of Levi; బహి 4:14
 3899 לֶחֶם lechem నివొద్దంగ్ సారి-; sacred bread of offering, always present on a dedicated table in the temple; పుట్ 3:19
 3918 לַיִשׁ layish చిహ్-; తాకట్ వాలె చిహ్-; male lion; seen as a strong and fearless animal; యోబు 4:11
 3923 לָאִישׁ Lâkîysh లకిస-; town; territory of Judah; యెహో 10:3
 3927 מֶלֶךְ L'mûw'êl లెముయెల-; king; సుమత్ 31:1
 3929 לֵמֶךְ Lemek లెమెక-; son of Methuselah; descendant of Seth; పుట్ 4:18
 3939 לְאַנָּה la'ânâh కయ్యుల్ కటి-, మతున్ పాటి వాఫ్ కి-; plant that may grow as large as a bush, with woolly green leaves; the juice of the leaves tastes bitter and can be poisonous; functions as medicine; రెండ 29:18
 3959 לֶשֶׁם Leshem లెషమ్; town; territory of Dan; యెహో 19:47
 3976 מִזְזָה mîz'zêh తాగ్-; contraption consisting of rod held by a cord in the middle and with pans attached to both ends; used for weighing objects; sometimes used figuratively in expressions

describing people's status or integrity or the seriousness of a situation in terms of weight; కటొడ 19:36
 3994 מֵ'עֵרָה m'êrâh సావెన-; a pronouncement against someone or something, calling for death, damage, or destruction; రెండ 28:20
 4009 מִבְּאֵחַ mib'âch విస్వాస-, బరోస-; a state of security, feeling of confidence; యోబు 8:14
 4014 מִבְּטָר Mibtsâr మిబ్తారు; chief of Edom; పుట్ 36:42
 4023 מִגְדָּן M'giddôwn మెగిద-; town; territory of Manasseh; యెహో 12:21
 4025 מַגְדִּי'עַל Magdîy'êl మగ్డియేలు; chief of Edom; పుట్ 36:43
 4026 מִגְדָּל migdâl నూర్ మాందిత బురుజు-; Tower of the Hundred; tower in Jerusalem; పుట్ 11:4
 4031 מָגֹוֶג Mâgôwg మాగోగు; son of Japheth; పుట్ 10:2
 4043 מָגֵן mângên డాల్-, బచి కియ్యల-; figurative extension of meaning of 'shield,' to describe God's protection; పుట్ 15:1
 4046 מַגְגֵּפָה maggêphâh అవతి-, గీర-, సంకట-; literally: heavy blow; serious harm, injury, epidemic, or other affliction affecting an individual or group of people; బహి 9:14
 4050 מַגְעָרָה m'gêrâh బండ-; heavy metal instrument with a wide rough surface, like that of a file; pushed and pulled across the surface of the stone until it is smooth; 2సము 12:31
 4051 מִגְרֹון Migrôwn మిగ్రోన-; town; territory of Benjamin; 1సము 14:2
 4068 מַדְוָן Mâdôwn మాద-; location; Canaan; యెహో 11:1
 4074 מָדַי Mâday మాదయ-; son of Japheth; ancestor of Medians; పుట్ 10:2
 4080 מִדְיָן Midyân మిద్యాన-; son of Abraham; people, land; పుట్ 25:2
 4089 מַדְמָנָה Madmannâh మద్మన-; town; territory of Judah; యెహో 15:31
 4091 מֶדְאן Mêdân మిద్యాను; son of Abraham; పుట్ 25:2
 4099 מֶדְאָתָה Mêdâthâ' హమెదాత-; father of Haman; ఎస్థర్ 3:1
 4105 מַהְיָתָב M'hêytab'êl మెహెతబేల-; man; పుట్ 36:39
 4111 מַהְלָלֵל Mahâlâl'êl మహాలెల-; father of Shephatiah; tribe of Judah; time of Nehemiah; పుట్ 5:12
 4121 מַהָרַי Mahâray మహరయ-; of Netophah; warrior; time of king David; 2సము 23:28
 4124 מֹוֶ'אָב Môw'âb మోయబ-; son of Lot; people, land; పుట్ 19:37
 4125 מֹוֶ'אָבִי Môw'âbîy మోయబ-; descendant or inhabitant of Moab; రెండ 2:11
 4137 מֹוְלָדָה Môwlâdâh మోలడ-; town; territory of Judah, Simeon; యెహో 15:26
 4138 מֹוְלֵדֶת môwledeth చుటల్-బంద-, గన్-గోత-; offspring, family; పుట్ 11:28
 4150 מֹו'עֵד môw'êd నిర్దయ కీత-, టరి కీత వకత-; appointed feast; పుట్ 1:14
 4158 מֹוֶפְאָת Môwpha'ath మెపాత్; town; for Levites; territory of Reuben; యెహో 13:18
 4159 מֹוֶפְהֶת môwphêth మయ్యత-; miracle, wonder; బహి 4:21
 4170 מֹוֶקֶשׁ môwqêsh పాస-; contraption used for catching animals; associated with aggression and control; బహి 10:7
 4173 מֹוֶרַג môwrag పాతి పొయ్యె వాడ్వల్ మొద-; wooden board with sharp stones or pieces of iron tightly wedged into small holes; dragged over harvested grain with the help of a draft animal to separate grain from straw or husk; symbol of power and aggression; 2సము 24:22
 4176 מֹוֶרֶה Môwreh మోరె; hill; పుట్ 12:6
 4177 מֹוֶרָה môwrâh మయ్య-; sharp knife, used to shave hair from the skin; నాయ్ 13:5
 4179 מֹוֶרִיָּה Môwriyâh మోరియ-; mountain; పుట్ 22:2
 4196 מִזְבֵּעַח mizbêach డుండున-; temple altar for sacrifices offered by fire; పుట్ 8:20
 4199 מִזְזָה Mizzâh మిజ్జ-; son of Reuel, son of Esau; పుట్ 36:13
 4209 מִצְמָה m'zimmâh పిలన-, ఉదెస-, వస్తు-; plan, purpose, device, scheme; యోబు 21:27

4232 **לְחִי** M^chûwyâ'êl **మహాయేలు**; son of Irad; descendant of Cain; పుట్ 4:18

4240 **לְחִי** M^chîydâ' **మహిదా**; head of a family of temple servants; after exile; ఎజ్ 2:52

4248 **מַחֲלֹוֹנ** Machlôwn **మహలొన్**; son of Elimelech; రూతు 1:2

4259 **אֶבֶל-מְהוֹלָה** M^chôlâthîy **మహోల**; inhabitant of Abel-Meholah; 1సము 18:19

4266 **מַחֲנַיִם** Machânayim **మహనయ**; town; for Levites; territory of Gad; పుట్ 32:2

4268 **מַחֲצֵחַ** machâçeh **కాబడ్వల్**-, **మన్ల జాగ**-, a place that provides shelter and safety; యోబు 24:8

4294 **מַטֵּה** matteh **జాతి**- (*bw:HIN:caste/?tribe?*), **కాన్దాన**- (*branch/?clan?*); group of clans united by a common leader; పుట్ 38:18

4308 **מַטְרֵד** Matrêd **మత్రెదు**; daughter of Mezahab; mother of Mehetabel; పుట్ 36:39

4311 **מֵעֵד-בָּא** Mâyed'bâ' **మేద**-, **మెదాబ**; town; territory of Reuben, Moab; ఇసొబ్ 21:30

4314 **מֵי זָהָב** Mây Zâhâb **మేజహాబు**; father (or mother) of Matred; పుట్ 36:39

4316 **מִיכָא** Mîykâ' **మీకల్**; Levite; after exile; 2సము 9:12

4320 **מִיכָאֵיָה** Mîykâ'yâh **మీకాయ**-, various priests; tribe of Levi; time of Nehemiah; 2రాజు 22:12

4324 **מִיכָל** Mîykâl **మీకా**-, woman; daughter of king Saul; wife of king David; 1సము 14:49

4326 **מִיָּאִין** Mîyâmin **మియమీన్**-, various men; priests; tribe of Levi; time of Zerubbabel; 1జర్ 24:9

4327 **מִינ** mîyn **జాతి**-, **తీర**-, kind, sort; పుట్ 1:11

4332 **מִיִּשְׁחָאֵל** Mîyshâ'êl **మినయ**-, friend of Daniel; బహ్రి 6:22

4339 **מֵישָׁר** mêyshâr **సోబ**-, fairness; 1జర్ 29:17

4353 **מַאֲכִיָר** Mâkiyr **మాకిర**-, man; son of Ammiel; పుట్ 50:23

4363 **מִקְנָע** Mikmâc **మిక్వన**-, town; territory of Benjamin; 1సము 13:2

4366 **מִקְנָתָה** Mikm^ethâth **మిక్వత**-, town; territory of Ephraim, Manasseh; యెహో 16:6

4375 **מַקְפֵּלָה** Makpêlâh **మకపేల**-, cave; పుట్ 23:9

4404 **מַבְעֵן** malbên **ఇబ్కెంగ్ కియ**-, exact meaning unknown: small, rectangular wooden container (about 20-25 by 10 cm) used to form bricks in equal sizes; or large outdoor oven for baking bricks to harden them; 2సము 12:31

4417 **מֶלַח** melach **సావాడ నగర్**; town; territory of Judah; పుట్ 19:26

4428 **מֶלֶךְ** melek **రాజు**-, male ruler of a nation or area; associated with authority, power, honor, but also with justice; also used as a reference to one's deity; పుట్ 14:1

4432 **מֹלֵךְ** Môlek **మొలెక**-, Canaanite deity, to whom young children used to be sacrificed; కబొడ 18:21

4435 **מִלְכָּה** Milkâh **మిల్కా**-, daughter of Zelophehad; tribe of Manasseh; పుట్ 11:29

4436 **מַלְכָּה** malkâh **రాని**-, female ruler of a nation or area; 1రాజు 10:1

4439 **מַלְכִּי-אֶשֶׁר** Malkî'yêl **మల్కియేలు**; son of Beriah; tribe of Asher; పుట్ 46:17

4442 **מַלְכִּי-צֶדֶק** Malkîy-Tsedeq **మల్కి-సెదెకు**; king of Salem; పుట్ 14:18

4444 **מַלְכִּי-שׁוּא** Malkîyshûwâ' **మల్కి-స**-, son of king Saul; tribe of Benjamin; 1సము 14:49

4462 **מַמְדָּנ** M^mûwkân **మమ్మకాన్**-, adviser to Ahasuerus; రెండ 26:5

4471 **מַמְרֵ** Mamrê' **మామ్రె**-, location; పుట్ 13:18

4495 **מַנּוֹכַח** Mânôwach **మనోహ**-, father of juge Samson; నాయ్ 13:2

4500 **מַנּוֹר** mânôwr **సాల్** -, **కియ్యల్**-, wooden bar, approximately 5-6 cm in diameter; part of weaving equipment; used for attaching the warp threads to and to roll up the finished cloth as it grows in length; associated with thickness and heaviness; 1సము 17:7

4503 **מִנְחָה** minchâh **ఇనమ**-, **అర్చన**-, **సేన**-, gift; tribute; offering; grain-offering; పుట్ 4:4

4505 **מִנְחֵם** Mⁿachê'm **మెనహేమ**-, son of Gadi; king of Israel (752-742/41); 2రాజు 15:14

4509 **מִינְיָמִינ** Minyâmîyn **మినియామి**-, priest; after exile; 2జర్ 31:15

4511 **מִינִיחַ** Minniyth **మినిత**-, location; Ammon; నాయ్ 11:33

4520 **מְנַשֵּׁשִׁי** Mⁿnashshîy **మనసెన**-, member of tribe of Manasseh; రెండ 4:43

4581 **מִגְדָּל** mî'ôwz **కిల**-, **రాజ్యడ**-, large fortification; for defense of a town; built of stone; could consist of one extra strong building or of a complex of buildings surrounded by its own strong wall; associated with protection and security; నాయ్ 6:26

4586 **מִעֲנַי** M^eûwnîy **మెహనెమ**-, head of a family of temple servants; after exile; 1జర్ 4:41

4601 **מַאֲכָה** Ma'âkâh **మాయకాతియుల**-, people; పుట్ 22:24

4602 **מַאֲכָתִי** Ma'âkâthîy **మాయకా**-, inhabitant of Maacah, Maacath; రెండ 3:14

4603 **מַא'ל** mî'al **ఉల్ల**-, **మర్ల**-, **బరొన సెల**-, do something that is not in line with the behavior that one has committed oneself to; కబొడ 5:15

4604 **מַא'ל** mî'al **ఉల్ల**-, **మర్ల**-, **కపట**-, act or state of going against the behavior that one has committed oneself to; కబొడ 5:15

4648 **מִפְּהִיבֹשֶׁת** M^phîybôsheth **మెపిబ**-, descendant of king Saul; tribe of Benjamin; 2సము 4:4

4682 **מַטְסָּה** matstsâh **తాతో పిండి**-, **పుల్కనవల్ చీజ**-, **పుల**-, thin cracker-like bread made without yeast; పుట్ 19:3

4692 **מַטְסֹוֹר** mâtsôwr **గేర్-పాసి అగుటి కీసి**-, state of being under siege; రెండ 20:19

4693 **מַטְסֹוֹר** mâtsôwr **ఈజిప్టు**-, other name for Egypt; 2రాజు 19:24

4708 **מִצְפֵּה** Mitspeh **మిస్సె**; location; Moab; యెహో 11:8

4709 **מִצְפָּה** Mitspâh **మిస్సె**, **మిస్సెత్**-, town; territory of Benjamin; పుట్ 31:49

4713 **מִצְרַיִם** Mitsrîy **ఈజిప్టు**-, descendant of Mizraim; Egyptian; పుట్ 12:12

4714 **מִצְרַיִם** Mitsrayim **ఈజిప్టు**-, **మిస్రాయిమ**-, son of Ham; ancestor of Egyptians; hence Egypt; పుట్ 10:6

4719 **מַקְדָּה** Maqqêdâh **మకెద**-, village; territory of Judah; యెహో 10:10

4731 **מַקְלֵה** maqqêl **బెడై**-, straight wooden stick about 1-2 m long; its diameter allowed it to fit comfortably in a person's hand; used by shepherds; పుట్ 30:37

4733 **מִקְלָת** miqlât **జీనతున్ దకున**-, refuge, asylum; ఇసొబ్ 35:6

4734 **מִקְלָאֶת** miqlâ'ath **చెక**-, **రెహా**-, **వాట**-, figure carved on wood or other material, with a sharp tool; 1రాజు 6:18

4735 **מִקְנֵה** mîqneh **పియంగ్-కాల్క**-, general term for all kinds of domestic animals or livestock held as possessions; includes cattle, sheep, goats, camels, and donkeys or any animals kept in large numbers for both domestic and commercial purposes; measure of a man's wealth; పుట్ 4:20

4753 **מִרְ** mîr **గమ-గమ గాడి**-, gum of a bush or shrub with thick thorny branches that project and bend at odd angles; leaves come in sets of three; fruit is oval like a plum; wood and bark have a pleasant smell; Commiphora myrrha, abyssinica or schimperi; gum oozes naturally from the branches; clear or yellowish brown when it comes out, but gets darker as it dries; an ingredient of anointing oil and perfume; precious; బహ్రి 30:23

4764 **מֵרָב** Mêrâb **మేరబ**-, daughter of king Saul; 1సము 14:49

4770 **מַרְבֵּעַ** marbêq **కొట్క**-, construction where domestic animals are kept permanently with the purpose of fattening them; 1సము 28:24

4775 **מָרָד** mârâd **మర్ల బడ**-, **ఉల్ల**-, rise up in opposition to; పుట్ 14:4

4782 **מֹרְכָה** Mord^ekay **మొర్లెకయ**-, uncle of Esther; tribe of Benjamin; ఎజ్ 2:2

4784 **מָרָה** mârâh **మర్ల బడ**-, be rebellious; ఇసొబ్ 20:10

4792 **מֵרֹוֹם** Mêrôwm **మెరొమ**-, town; Galilee; యెహో 11:5

- 4800** מִרְיָ' m'rîy' **తాబ్యల-**; stall-fed animal, usually a calf, that is reserved for sacrifice; 2సము 6:13

4809 מִרְיָבָה M'rîybâh **మరిబ;** location along route of exodus; బహ్లా 17:7

4812 מַרְיָוֶת M'râyôwth **మరాయోత్-**; priest; tribe of Levi; after exile; 1జర్గిత 6:6

4820 מִמְּחָה mirmâh **పసి క-, దోక-, మోస-;** act of deception against someone; పుట్ 27:35

4824 מְרוֹנוֹת Mêrônôthîy **మెరోనోత్-**; inhabitant of Meronoth; 1జర్గిత 27:30

4844 מֵרֹר m'rôr **కెయి-**; bitter-tasting herb or other substance; బహ్లా 12:8

4847 מִרְאֲרִי M'rârîy **మెరాఱ-**; son of Levi; పుట్ 46:11

4854 מַסָּא' Massâ' **బవినత్-, మస్ఫల్-**; son of Ishmael; పుట్ 25:14

4861 מִשְׁכָּן Mish'al **మిస్యెత్;** town; for Levites; territory of Asher; యెహో 19:26

4872 מֹשֶׁה Môsheh **మోసె-**; son of Amram; leader of Israel during exodus; tribe of Levi; బహ్లా 2:10

4878 מִשְׁדּוּבָה m'shûwbâh **వికరి-**; defection, apostasy; సుబుత్ 1:32

4886 מִשְׁחָךְ mâshach **నేమ-, సోక-;** smear; anoint; పుట్ 31:13

4898 מִשְׁעֻזָּבֵל M'shêzyab'êl **మెసెజబేల్;** father of Pethahiah, assistant of the king, tribe of Judah, after exile; వెహ్ 3:4

4899 מִשְׁחִיַּח mâshîyach **నేమ-;** anointed; కటొడ 4:3

4902 מֶשֶׁךְ Meshek **మెసెకు;** son of Shem, Japheth; పుట్ 10:2

4912 מִשְׁחָל mâshâl **సుబుత్-, నమున్-;** saying; ఇసాద్ 23:7

4918 מִשְׁחָלָם M'shullâm **మెసులమ్;** son of Joed; father of Sallu; tribe of Benjamin; after exile; 2రాజ 22:3

4919 מִשְׁחִלְעָם M'shillêmôwth **మెసిలేమాత్-**; son of Immer; ancestor of Maasai (Amashsai), priest; 2జర్గిత 28:12

4940 מִשְׁפָּחָה mishpâchâh **జాతి- (bw:HIN:caste), కాన్దాన్- (branch/clan), కుటుంబ- (family);** genus, kind (of animals); clan; పుట్ 8:19

4942 מִשְׁפָּת mishpâth **గడ్డన-**; area enclosed by a stone wall or hedge, to protect sheep at night from thieves or wild animals; దిగ్రెఖృ; పుట్ 49:14

4949 מִשְׁקֶל mishqeleth **కొల్ల పియ్య నూల-**; a weight suspended on the end of a string, used by builders to determine whether a wall was straight or not; often used in a figurative sense in the context of moral and ethical standards; 2రాజ 21:13

4956 מִצְרַף Misr'phôwth mayim **మిసె-పోత్యైమ్-**; location; near Sidon; యెహో 11:8

4957 מַסְרֵקָה Masrêqâh **మసెకతోఱ;** town in Edom; పుట్ 36:36

4964 מֶתֶג metheg **లోకొంద్ర టుక్కి-**; short bar, usually made of metal, placed in the mouth of a horse; its ends project from the mouth of the animal and are attached to ropes or leather straps that fit over the head as the bridle; used to steer the horse; associated with control and, indirectly, with lack of wisdom; 2రాజ 19:28

4967 מִתְּשׂוּשָׁה M'thûwshâ'êl **మతుస్యేలు;** son of Mehujael; descendant of Cain; పుట్ 4:18

4968 מִתְּשׂוּשֶׁלַח M'thûwshelach **మెతుసెల-**; son of Enoch; descendant of Seth; పుట్ 5:21

4982 מַטְנַי Matt'nay **మత్తెనయ-**; priest; after exile; ఎజ్ 10:33

5011 נֹב Nôb **నోబు-**; town; for priests; territory of Benjamin; 1సము 21:1

5012 נָבֵא nâbâ' **వచర-, వల్క-, హంతకత్-**; speak; act as a prophet; ఇసాద్ 11:26

5018 נִבְּזָר N'bûwzar'adân **నిబుజరదాన్-**; captain of the bodyguard of king Nebuchadnezzar; 2రాజ 25:8

5019 נִבְּזָרָה N'bûwkadne'tsar **నిబుకద్వెజర-**; king of Babylon (variant of Nebuchadnezzar); 2రాజ 24:1

5022 נָבוֹת Nâbôwth **నాబోత్-**; man; from Jezreel; time of king Ahab; 1రాజ 21:2

5025 מוֹבַח Môbach **నోబహ-**; town; Moab; ఇసాద్ 32:42

5028 אֲבִי Abî **నెబాత్-**; father of king Jeroboam, king of Israel; 1రాజ 11:26

5030 נָבִיא nâbîy' **వర్ణక-**; prophet; పుట్ 20:7

5032 נָבִיאֹת N'bâyôwth **నెబాయోత్-**; son of Ishmael; location; పుట్ 25:13

5037 נָבִיא Nâbâl **నాబల-**; first husband of Abigail, wife of David; 1సము 25:4

5039 נָבָל n'balâh **గిడడ్-, కరబ-, నాదన్-**; foolish actions or words; పుట్ 34:7

5045 נֶגֶב negeb **నెగన్-, కాల్యడ బాజ-**; desert in the south of Israel; పుట్ 12:9

5057 נָגִיד nâgîyd **ముకె-, అధికార-**; leader, chief; 1సము 9:16

5087 נָדָר nâdar **మొక-**; solemnly promise to do something; పుట్ 28:20

5088 נָדַר neder **మొక-**; a solemn promise to do something; పుట్ 28:20

5096 נַחֲלָל Nahâlâl **నహలోల-**; village; territory of Zebulon; లోకెగ్గు; యెహో 19:15

5121 נָוִי Nâvîyth **నాయెయోత్-**; location; near Ramah; 1సము 19:18

5126 נוֹנִין Nûwn **నూన్-**; son of Elishama; father of Joshua; tribe of Ephraim; బహ్లా 33:11

5129 נֹאדָיָה Nôw'adyâh **నోవద్ద్య-**; prophetess; after exile; ఎజ్ 8:33

5139 נָזִיר nâzîyr **జీవదాన్-, రాకీ-, నాజిర-**; consecrated person, who has devoted himself to avoid intoxicating drinks, corpses, and cutting his hair; పుట్ 49:26

5145 נֶזֶר nezer **కిరిట-, పటి-**; circular or semi-circular ornamental headdress, usually made out of precious metals and decorated with jewels, worn by kings and priests as a symbol of authority and status; బహ్లా 29:6

5152 נָחֹר Nachôwr **నాహోఱ-**; son of Terah; brother of Abraham; పుట్ 11:23

5159 נָחַל nachâlâh **ఈను-, జాయ్త్-**; taking possession, occupation of; possession, domain; inheritance; lot (assigned by God); పుట్ 31:14

5166 נָחֶמְשָׁה N'chemyâh **నెహమ్మ్య-**; son of Azbuk; ruler of half the district of Beth-Zur; after exile; ఎజ్ 2:2

5171 נָחֳרַץ Nachâray **నహరయ-**; warrior; armour-bearer of Joab; time of king David; 2సము 23:37

5175 נָחָשׁ nachâsh **తరస-**; long legless reptile; no eyelids or external ears; moves by wriggling or gliding; some species have a poisonous bite; symbol of lurking, unexpected danger; associated with lies, deception, and misleading teaching; పుట్ 3:1

5176 נָחָשׁ Nachâsh **నాహస్-**; father of Abigail and Zeruah; 1సము 11:1

5177 נַחֲשׁוֹן Nachshôwn **నయసోన్-**; son of Amminadab; chief; tribe of Judah; time of Moses; బహ్లా 6:23

5199 נֶפֶח Nêphâh **నెఫోఱ;** town; territory of Judah; ఎజ్ 2:22

5200 נֶפֶת Nêphâthîy **నెటోపాత్-**; inhabitant of Netophah; 2సము 23:28

5210 נִינְוֶה Nîyn'veh **నినెవ-**; city in Mesopotamia; capital of Assyria; పుట్ 10:11

5224 נִכּוֹךְ N'kôw **వకో నకో-**; king of Egypt; 2జర్గిత 35:20

5244 נִמְלִיל nimlîl **నెమె-**; small dark brown insect; Messor semirufus - Harvester ant; underground nest holds a queen ant, workers, and soldier ants that protect the nest; ant is capable of carrying many times its own weight; symbol of diligence and hard work; సుబుత్ 6:6

5250 נִמְשִׁי Nimshîy **నిమ్మి-**; grandfather of Jehu, king of Israel; 1రాజ 19:16

5262 נֶעֱכַךְ necek **ఉన్నోత్ ఆర్చన్-, వారి-**; libation, drink-offering; పుట్ 35:14

5268 נִצְרֹךְ Niçrôk **నిస్తోక-**; god; Assyria; 2రాజ 19:37

5270 נֹפֶה Nô'h **నోయ;** daughter of Zelophehad; tribe of Manasseh; ఇసాద్ 26:33

5281 נֹרְמִי No'ômîy **నయెమి-**; wife of Elimelech; రూ

- 5032 గాబ్బా Nəbāyōwth నేబాయ్త-; son of Ishmael; location; పుట్ 25:13
5037 గాబ్బా Nābâl నాబల-; first husband of Abigail,
wife of David; 1సము 25:4
5039 గబ్బా nēbālâh గదక్-; కరబ-; నాదన-; foolish
actions or words; పుట్ 34:7
5045 గబ్బ negeb నెగెబ-; కాల్యద బాజ-; desert in the south of Israel; పుట్ 12:9
5057 గాబ్బ nāgiyd ముకె-; అధికార-; leader, chief; 1సము 9:16
5087 గాబ్బ nâdar మొక-; solemnly promise to do something; పుట్ 28:20
5088 గాబ్బ neder మొక-; a solemn promise to do something; పుట్ 28:20
5096 గాబ్బ Nahâlâl నహాలీల-; village; territory of
Zebulon; గాబ్బ; యెహో 19:15
5121 గాబ్బ Nāvīyth నాయ్త-; location; near Ramah; 1సము 19:18
5126 గు Nûwn నూన-; son of Elishama; father of Joshua;
tribe of Ephraim; బహి 33:11
5129 గాబ్బ Nôw'adyâh నోవద్ద్య-; prophetess; after exile; ఎజ్ 8:33
5139 గాబ్బ nâzîyr జీవదాన-; రాక్-; నాజిర-; consecrated person,
who has devoted himself to avoid intoxicating drinks,
corpses, and cutting his hair; పుట్ 49:26
5145 గాబ్బ nezer కిరిట-; పటి-; circular or semi-circular
ornamental headdress, usually made out of precious metals
and decorated with jewels, worn by kings and priests as
a symbol of authority and status; బహి 29:6
5152 గాబ్బ Nâchôwr నాహోర-; son of Terah; brother
of Abraham; పుట్ 11:23
5159 గాబ్బ nachâlâh ఈస-; జాయ్త-; taking possession, occupation of;
possession, domain; inheritance; lot (assigned by God); పుట్ 31:14
5166 గాబ్బ N'chemyâh నెహెమ్మ-; son of Azbuk; ruler of half
the district of Beth-Zur; after exile; ఎజ్ 2:2
5171 గాబ్బ Nachăray నహరయ-; warrior; armour-bearer of
Joab; time of king David; 2సము 23:37
5175 బాబ్బ nâchâsh తరస-; long legless reptile; no eyelids or external
ears; moves by wriggling or gliding; some species have a poisonous
bite; symbol of lurking, unexpected danger; associated with
lies, deception, and misleading teaching; పుట్ 3:1
5176 బాబ్బ Nâchâsh నాహస-; father of Abigail and Zeruah; 1సము 11:1
5177 బాబ్బ Nachshôwn నయ్షోన-; son of Amminadab; chief;
tribe of Judah; time of Moses; బహి 6:23
5199 గాబ్బ N'ôphâh నెఫ్ఫ-; town; territory of Judah; ఎజ్ 2:22
5200 గాబ్బ N'ôphâthîy నెఫ్ఫాథీ-; inhabitant of Netophah; 2సము 23:28
5210 గాబ్బ Nîyn'êh నియె-; city in Mesopotamia;
capital of Assyria; పుట్ 10:11
5224 గాబ్బ N'kôw ఫరో నెకో-; king of Egypt; 2కొరి 35:20
5244 గాబ్బ n'mâlâh మెత-; small dark brown insect; Messor semirufus -
Harvester ant; underground nest holds a queen ant, workers, and
soldier ants that protect the nest; ant is capable of carrying many
times its own weight; symbol of diligence and hard work; సుమత్ 6:6
5250 బాబ్బ Nimshîy నిమ్శి-; grandfather of Jehu, king
of Israel; 1రాజ 19:16
5262 గాబ్బ neqec ఉన్కల్ అర్చన-; వారి-; libation, drink-offering; పుట్ 35:14
5268 గాబ్బ Niçrôk నిశ్రాక్-; god; Assyria; 2రాజ 19:37
5270 గాబ్బ Nô'âh నోయ్; daughter of Zelophehad; tribe
of Manasseh; ఇసా 26:33
5281 గాబ్బ No'ômîy నయ్మి-; wife of Elimelech; రూతు 1:2
5298 గాబ్బ Nepheg నెఫెగ-; son of David; tribe of Judah; బహి 6:21
5300 గాబ్బ N'ephûwsh'êîym నెఫ్ఫుషీయ-; head of a family
of temple servants; after exile; ఎజ్ 2:50
5303 గాబ్బ n'phîyl సెఫిల-; giants?; పుట్ 6:4
5305 బాబ్బ Nâphîysh నాఫీష్; son of Ishmael; people; పుట్ 25:15
5306 గాబ్బ nôphek పద్మరాగమ్; (semi-)precious stone with a
blue color, possibly turquoise; బహి 28:18

5318 **נֶפְתָּוָח** Nephtôwach **నెప్తొవఱ**–; location; territory of Judah, Benjamin; యెహో 15:9

5320 **נַפְתּוּחִימ** Naphtuchiym **నప్తియిల్**–; people; descendants of Mizraim; పుట్ 10:13

5321 **נַפְתָּלִי** Naphtâlîy **నప్తాలి**–; son of Jacob; founder of tribe of Naphtali; పుట్ 30:8

5335 **נִטְיָאֵךְ** n'ṭsiyach **నెటియహ**–; head of a family of temple servants; after exile; ఎజ్ 2:54

5352 **נִקְיָא** nîqâh **సిక్య కియ్య**–; pronounce innocent; to let go unpunished; పుట్ 24:8

5353 **נֶגְדָוָדָא** Nêqôwdâ **నెగోద**–; family head; after exile; ఎజ్ 2:48

5369 **נֵר** Nêr **నేర**–; grandfather of king Saul; father of Abner; tribe of Benjamin; 1సము 14:50

5404 **נֶשֶׁךְ** neshêr **గంద**–, **మల్-సుడుమ**–; refers both to particular bird (Gyps fulvus – Griffon vulture, largest bird of prey) and general class of birds (large birds of prey); keen eyesight; associated with large size and great strength, ability to fly great distances at high speed; symbol of protection, metaphor for God, but also symbol for death in battle; unclean, not to be eaten; బ్రహ్ 19:4

5417 **נָתָן** Nêthan'êl **నెతనేల**–; various men; after exile; ఇసా 1:8

5434 **נֶחֱשָׁן** Nêḥṣâ **నెబ**–; son of Cush; descendant of Ham; పుట్ 10:7

5444 **קִיבְכָא** Qibb'kay **సిబెకయ**–; from Hushah; warrior; time of king David; 2సము 21:18

5454 **נַחֲשָׁן** Naḥṣâ **నెబ**–; son of Cush; descendant of Ham; పుట్ 10:7

5455 **נַחֲשָׁן** Naḥṣâ **నెబ**–; son of Cush; descendant of Ham; పుట్ 10:7

5467 **נֶדֶם** Nêdôm **నెదొమ్**–; town, destroyed along with Gomorrah; పుట్ 10:19

5479 **נְתָנָי** Nêṭṭay **నెటయ**–; family head; servants of Solomon; after exile; ఎజ్ 2:55

5488 **נֶדֶם** Nêṭṭay **నెటయ**–; prob. species of cattail, a reed-like plant; grows in water, up to 3 m high; fuzzy brown seed head becomes fluffy and blows away in the wind; Typha genus; used for baskets and mats; roots are edible; బ్రహ్ 2:3

5511 **נֶחֱשָׁן** Nêḥṣâ **నెబ**–; king of Amorites; ఇసా 1:8

5513 **נֶחֱשָׁן** Nêḥṣâ **నెబ**–; descendant of Canaan; పుట్ 10:17

5514 **נֶחֱשָׁן** Nêḥṣâ **నెబ**–; mountain, desert; బ్రహ్ 16:1

5516 **נֶחֱשָׁן** Nêḥṣâ **నెబ**–; head of a family of temple servants; after exile; నాయ్ 4:2

5545 **נֶחֱשָׁן** Nêḥṣâ **నెబ**–; grant pardon for an offense; బ్రహ్ 34:9

5548 **נֶחֱשָׁן** Nêḥṣâ **నెబ**–; town; Bashan; రెండ 3:10

5554 **נֶחֱשָׁן** Nêḥṣâ **నెబ**–; town; Edom; 2రాజ 14:7

5570 **נֶחֱשָׁן** Nêḥṣâ **నెబ**–; location; ఎజ్ 2:35

5571 **נֶחֱשָׁן** Nêḥṣâ **నెబ**–; man from Beth-Horon; నెహె 2:10

5572 **נֶחֱשָׁן** Nêḥṣâ **నెబ**–; perhaps Cassia senna (senna bush), hawthorn bush (has red fruit), acacia (has a red-flowered parasite), or Colutea istria (has bright yellow flowers); or perhaps generic word for shrub; బ్రహ్ 3:2

5574 **נֶחֱשָׁן** Nêḥṣâ **నెబ**–; father of Judah; tribe of Benjamin; 1జెర్ 9:7

5576 **נֶחֱשָׁן** Nêḥṣâ **నెబ**–; king of Assyria (704–681); 2రాజ 18:13

5601 **נֶחֱשָׁן** Nêḥṣâ **నెబ**–; (semi-)precious stone with a deep blue color, possibly sapphire; బ్రహ్ 24:10

5617 **נֶחֱשָׁן** Nêḥṣâ **నెబ**–; town; conquered by king of Assyria; 2రాజ 17:24

5618 **נֶחֱשָׁן** Nêḥṣâ **నెబ**–; family head; servants of Solomon; after exile; ఎజ్ 2:55

5624 **נֶחֱשָׁן** Nêḥṣâ **నెబ**–; son of Zebulun; పుట్ 46:14

5631 **נֶחֱשָׁן** Nêḥṣâ **నెబ**–; official in the Egyptian, Assyrian, or Babylonian court; in Est and Dan, probably a

castrated man, but with an emphasis on the role of court functionary; in Isa 56, a castrated man; పుట్ 37:36

5653 **נֶחֱשָׁן** 'Abdâ **అబ్ద**–; son of Shammua (Shemaiah); Levite; after exile; 1రాజ 4:6

5654 **נֶחֱשָׁן** 'Ēbêd 'Ēdôwm **ఎబేద్-యేదొమ్**–; gatekeeper; 2సము 6:10

5656 **נֶחֱשָׁן** 'Ēbêd 'Ēdôwm **ఎబేద్-యేదొమ్**–; work, labor, service; పుట్ 29:27

5677 **נֶחֱשָׁן** 'Ēbêr **యేబెర**–; priest; after exile; పుట్ 10:21

5680 **נֶחֱשָׁן** 'Ibrîy **హెబ్రి**–; descendant of Eber; పుట్ 14:13

5695 **נֶחֱשָׁן** 'Ēgel **కురత మూర్తి**–, **పడ్డనంగ్ మూర్తి**–; idol in the shape of a calf; cast with metal; బ్రహ్ 32:4

5698 **נֶחֱשָׁן** 'Eglâh **యెగ్లాహ**–; wife of David; 2సము 3:5

5699 **נֶחֱשָׁן** 'ġġâlâh **కాను**–; two or four-wheeled vehicle; made of wood; pulled by oxen, donkeys, or horses; used for travel or the transport of loads; పుట్ 45:19

5711 **נֶחֱשָׁן** 'Ādâh **అద**–; wife of Esau; పుట్ 4:19

5712 **נֶחֱשָׁן** 'Ēdâh **సమర**–, **మీర**–, **సమాజ**–; gathering, congregation, band; బ్రహ్ 12:3

5714 **נֶחֱשָׁן** 'Īddôw **ఇద్దొవ**–; various men; tribe of Levi; 1రాజ 4:14

5715 **נֶחֱשָׁן** 'Ēdûwth **వియమ్**– (**rule**), **అగ**–; witness, testimony, command; బ్రహ్ 16:34

5720 **נֶחֱשָׁן** 'Ādîyn **అదిన**–; family head; after exile; ఎజ్ 2:15

5725 **נֶחֱשָׁן** 'Ādullâm **అదులమ్**–; location; యెహో 12:15

5729 **נֶחֱשָׁן** 'Eden **యేదెన్**–; region; Assyria; 2రాజ 19:12

5733 **נֶחֱשָׁן** 'Adnâ **అద్నా**–; priest; family head; tribe of Levi; time of Joiakim; ఎజ్ 10:30

5739 **נֶחֱשָׁן** 'ēder **గొర మంద**–, **మంద**–; a group of domestic animals that are kept together for tending; usually sheep, goats, cattle; పుట్ 29:2

5741 **נֶחֱשָׁן** 'Adrîy'êl **అద్రియేల**–; man from Abel-Meholah; husband of Merab, daughter of king Saul; 1సము 18:19

5742 **נֶחֱשָׁן** 'Ādâsh **సేంగంగ**–; type of legume; Lens culinaris; from low-branched plant with a weak stem; flowers develop into a short pod with only one seed inside, about the size of a small pea, one type of which is reddish brown; typically used in soups and stews; పుట్ 25:34

5747 **נֶחֱשָׁן** 'Ōwg **వోగ**–; king of Bashan; ఇసా 1:8

5755 **נֶחֱשָׁן** 'Ivvâh **ఇవ్వా**–; town; conquered by king of Assyria; 2రాజ 17:24

5762 **נֶחֱשָׁן** 'Āvîyth **అవితు**–; town in Edom; పుట్ 36:35

5771 **נֶחֱשָׁן** 'āvôn **పాప**–, **సిక్య**–, **గల్తి**–, **కమ్**–; transgression, sin; guilt (caused by sin); punishment (for guilt); పుట్ 4:13

5775 **נֶחֱשָׁן** 'ōwph **పిట**–, **పిట-పురద**–, **జిప్సన్**, **నరిపలిక్**, **పారోడ**, **పిటంగ్**–; generic word for birds that fly; పుట్ 1:21

5795 **נֶחֱשָׁן** 'ēz **పాల్ హెర**–, **హెర**–; smaller domesticated four-footed animal with hooves; Capra family; source of meat, milk, hides, hair, and horns; associated with demons; పుట్ 15:9

5803 **נֶחֱשָׁן** 'Azgâd **అజ్గాదు**–; family head; after exile; ఎజ్ 2:12

5804 **נֶחֱשָׁן** 'Azzâh **అజ్జాహ**–; town; territory of Ephraim; పుట్ 10:19

5813 **נֶחֱשָׁן** 'Uzzîy **ఉజి**–; various men; tribe of Levi; after exile; 1జెర్ 6:5

5816 **נֶחֱשָׁן** 'Uzzîy'êl **ఉజియే**–; son of Harhaiah; goldsmith; after exile; బ్రహ్ 6:18

5820 **נֶחֱשָׁן** 'Azmâveth **అజ్మవెత్**–; location; territory of Benjamin; 2సము 23:31

5825 **נֶחֱשָׁן** 'Āzêqâh **అజేక**–; town; territory of Judah; యెహో 10:10

5829 **נֶחֱשָׁן** 'Ēzer **యెజెర**–; Levite; after exile; 1జెర్ 4:4

5830 **נֶחֱשָׁן** 'Ezrâ **యెజ్రా**–; son of Seraiah; priest; after exile; ఎజ్ 7:1

5832 **נֶחֱשָׁן** 'Āzar'êl **అజరేల**–; priest; after exile; 1జెర్ 12:6

5841 **נֶחֱשָׁן** 'Azzâthîy **గాజ**–, **వాలిర**–; inhabitant of Gaza, town in Philistia; యెహో 13:3

5850 **נֶחֱשָׁן** 'Ātârâh **కేరిల**–, **వోర**–; circular or semi-circular ornamental headdress, usually made out of precious metals and decorated with jewels, worn by kings, priests, and officials

- as a symbol of authority and status; also given to women by their suitors to win their affection; 2సము 12:30
- 5853 אֶרְוַת 'Atrôwth 'Addâr ఆతరోత్-అదార-; location; territory of Ephraim, Benjamin; యెహో 16:5
- 5859 יֶזְרְעֵל 'yôwn ఈయెన్-; town; territory of Naphtali; 1రాజు 15:20
- 5864 יִלְיִם 'yilyim లిమ్; village; territory of Judah; ఇసాబ్ 33:45
- 5871 אֵינ 'Ayin ఆయిన్; town; territory of Simeon; ఇసాబ్ 34:11
- 5872 גֶּדִי 'Eyn Gedî యెన్-గేది-; town; territory of Judah; యెహో 15:62
- 5873 גַּנְנִימ 'Eyn Gannîm యెన్-గనిమ్-; town; for Levites; territory of Issachar; యెహో 15:34
- 5874 דֹּר מַנַּסֶּה 'Eyn-Dô'r యెన్దోర-; town; territory of Manasseh; యెహో 17:11
- 5879 עֵינַיִם 'Eynayim యేనమ్; town; territory of Judah; పుట్ 38:21
- 5883 רֹגֵל 'Eyn Rôgêl యెన్-రోగెల్-; location; territory of Judah, Benjamin; యెహో 15:7
- 5885 שֶׁמֶשׁ 'Eyn Shemesh యెన్-షెమెష్-; location; territory of Judah, Benjamin; యెహో 15:7
- 5896 יִרְאָה 'Yirâ ఈర-; Ithrite; warrior; time of king David; 2సము 20:26
- 5897 יִרְאֵד 'Yirâd ఈరదు; son of Enoch; descendant of Cain; పుట్ 4:18
- 5902 יִרְאָם 'Yirâm ఈరామ్; chief of Edom; పుట్ 36:43
- 5909 אֲבָבָר 'akbâr యెల్ల-; generic word for small rodent, including mouse, vole, gerbil, rat; unclean, not to be eaten; కడొడ 11:29
- 5911 אֲכֹזֵר 'Akôwr ఆకోర-; valley; territory of Judah; near Jericho; యెహో 7:24
- 5912 אֶכָן 'Ākân ఆక-; son of Carmi; tribe of Judah; యెహో 7:1
- 5915 אַכְזָב 'Akâzh ఆక్జన-; daughter of Caleb; యెహో 15:16
- 5923 עֵל 'êl జావ-; bar or frame, made of wood, used to join two draft animals at the neck so that they can work together effectively in pulling a plow, threshing board, harrow, or wagon; often used in a figurative sense to denote oppression; పుట్ 27:40
- 5933 אֲלִוָּה 'Alvâh అల్వో; chief of Edom; పుట్ 36:40
- 5941 אֵלִי 'Ēlîy యేలి-; priest; time of Samuel; 1సము 1:3
- 5983 אַמּוֹנִי 'Ammôwn అమ్మిని-; son of Lot; Ben-Ammi; people, land; పుట్ 19:38
- 5984 אַמּוֹנִי 'Ammôwnî అమ్-; descendant of Ammon; రెండ 2:20
- 5987 אַמּוֹנִי 'Āmôwq అమ్మెక-; priest; after exile; నెహె 12:7
- 6002 אֶמְלֵךְ 'Āmâlêq అమలెక-; descendant of Esau; పుట్ 36:12
- 6003 אֶמְלֵקִי 'Āmâlêqîy అమలెక్యు-; descendant of Amalek, son of Esau; పుట్ 14:7
- 6017 אֲמֹרָה 'Āmôrâh గొమొర-; town, destroyed along with Sodom; పుట్ 10:19
- 6024 אֲנָב 'Ānâb అనబ-; town; territory of Judah; యెహో 11:21
- 6035 אֲנָב 'ânâb గరిబ-; సాదు-; కమి-పాన-; poor, humble, meek; before God; ఇసాబ్ 12:3
- 6042 אֲנִי 'Unnîy ఉని-; Levite; after exile; 1జెర్ 15:18
- 6043 אֲנָיָה 'Ānâyâh అనాయ-; chief; after exile; నెహె 8:4
- 6047 אֲנָמִימ 'Ānâmiym అనమియుక్; people; descendants of Mizraim; పుట్ 10:13
- 6055 אֲנָנְיָה 'Ānanyâh అననియ-; location; నెహె 3:23
- 6061 אֲנָק 'Ānâq అనక-; giant; ancestor of race of giants; గెబ్ -1; ఇసాబ్ 13:22
- 6062 אֲנָקִי 'Ānâqîy అనక-; (pl.) descendants of Anak, giant; రెండ 1:28
- 6068 אֲנָתוֹת 'Ānâthôwth అనతోత్-; man; after exile; యెహో 21:18
- 6069 אֲנָתוֹת 'Ānâthôthy అనతోత్-; inhabitant of Anatoth; 2సము 23:27
- 6098 אֶצֶל 'êtsâh సూచన- (advice/counsel), పిలన-, సోంక్-విచర్-; counsel, advice, plan; రెండ 32:28
- 6100 אֶצְבָּן 'Etsyôwn Geber ఎసాన్-గెబెర-; town; Gulf of Aqaba; ఇసాబ్ 33:35
- 6107 אֶתֶם 'Etsem యెతెమ్-; town; territory of Simeon; యెహో 15:29
- 6111 אֶתְמוֹנ 'Atsmôwn అస్మాన్-; village; territory of in Judah; ఇసాబ్ 34:4
- 6126 אַקְוֻב 'Aqqûwb ఆకుబ-; Levite; after exile; 1జెర్ 3:24
- 6137 אַקְרָב 'aqrâb మివ-; terrestrial arachnid (eight-legged) with pincers and a poisonous sting at the end of its jointed tail, which it can hold curved over the back; grows to about 13 cm long; associated with harsh, inhospitable living conditions; రెండ 8:15
- 6138 אֶקְרֹון 'Eqrôwn యెక్రాన్-; town in Philistia; యెహో 13:3
- 6139 אֶקְרֹוןִי 'Eqrôwnîy యెక్రాన్-; inhabitant of Ekron; యెహో 13:3
- 6142 אִקְקֶשׁ 'Iqqêsh ఇకేష్-; father of Ira, from Tekoa, warrior, time of king David; 2సము 23:26
- 6158 עֲרֵב 'ôrêb కాక-; large black bird with thick strong beak, and fairly short legs; highly intelligent; Corvus family; unclean, not to be eaten; associated with death; symbol of devastation resulting from war; పుట్ 8:7
- 6160 אֶרְבָּא 'ārâbâh వయ్యన్ బొమి-; dry desert land; ఇసాబ్ 22:1
- 6164 אֶרְבָּתִּי 'Arbâthîy అర-; inhabitant of Beth-Arabah; 2సము 23:31
- 6175 אִרְוּם 'ârûwm టకీ కియ్యల్-; కపట-; pertaining to being crafty, prudent, cunning; పుట్ 3:1
- 6177 אֲרֹעַר 'Ārôw'êr అరొయేర-; town; territory of Ammon; ఇసాబ్ 32:34
- 6179 גַּד 'Ērîy యెరీ-; son of Gad; పుట్ 46:16
- 6184 אִרְיָט 'ārîyts బీకుబ-; అద్భూట-; mighty, violent, ruthless; యోబు 6:23
- 6195 אֲרָמָה 'ormâh సెడ్జ బుది-; కపట-; state of being crafty, prudent, cunning; బహి 21:14
- 6208 אֲרִי 'Arqîy అర్కియ్యల్; descendant of Canaan; పుట్ 10:17
- 6215 אִשָּׂא 'Ēsâv యేసవు-; son of Isaac; ancestor of Edomites; పుట్ 25:26
- 6228 אֲשָׁח 'Āshân ఆసన-; town; for Levites; territory of Simeon; యెహో 15:42
- 6252 אֲשִׁתָּרֹוּת 'Ashtârôwth అస-; అస్తరోత్; town; for Levites; territory of Manasseh; రెండ 1:4
- 6253 אֲשִׁתֹּרֶת 'Ashtôreth అస్తరోత్-; Phoenician goddess of love and fertility; 1రాజు 11:5
- 6260 אֲטוּד 'attûwd హెరె బోకుడ-; dominant male goat in a flock; associated with authority; పుట్ 31:10
- 6274 אֹתְנִי'עַל 'Othni'yêl ఒత్నియ-; son of Kenaz; first judge of Israel (1374-1334); యెహో 15:17
- 6281 אֶתֶר 'Ēther యేతెర-; town; territory of Judah, Simeon; యెహో 15:42
- 6290 פָּרָן 'Pârân పారన్-; desert; పుట్ 21:21
- 6299 פָּדָה 'pâdâh తవున-; కాబడ-; to deliver from danger or death; బహి 13:13
- 6303 פָּדוֹן 'Pâdôwn పాదొన-; head of a family of temple servants; after exile; ఎజ్ర 2:44
- 6307 פַּדְדָן 'Paddân పదన-అరమ్-; location; పుట్ 25:20
- 6312 פִּזְוָה 'Pûw'âh పువ్య; son of Issachar; గెబ్ -2; పుట్ 46:13
- 6319 פְּרָחַ פְּרָחַ 'Pôwtîy Phera' పోతీఫెర, పోతీఫెర; priest of On; father of Asenath, wife of Joseph; పుట్ 41:45
- 6321 פֹּהַל 'pôwl కారి సేంగ-; collective term for seeds, often growing in pods, of the legume family; 2సము 17:28
- 6346 פֶּחָה 'pechâh గవర్నర్- (lit:governor); governor of a province; 1రాజు 10:15
- 6355 פָּחַת מֹוָב 'Pachath Môw'âb పహత్-మోయబ-; family head; after exile; ఎజ్ర 2:6
- 6357 פִּתְדָה 'pitdâh పువ్వరాగమ్-; (semi-)precious stone of a golden yellow color, possibly topaz or chrysolite; బహి 28:17
- 6367 פִּי חִיֵּרוֹת 'Pîy ha-Chîyrôth పి-హహీర-; location along route of exodus; బహి 14:2
- 6370 פִּיִּלְגֶשׁ 'pîylegesh ఇర్లంగ్ అడ్ వెయ్యెక-; ఇర్ల అడ్ వెయ్యె-; concubine; పుట్ 22:24
- 6373 פִּינּוֹן 'pîynôn పీనామ్; chief of Edom; పుట్ 36:41
- 6380 פֶּקֶרֶת צִבְיִים 'Pôkereth Ts'bâyîym పాకెరెత్-హాజెబాయిమ్-; family head; servants of Solomon; after exile; ఎజ్ర 2:57
- 6396 פָּלְוּ 'Pallûw పల్లు; son of Reuben; పుట్ 46:9

6406 **ᠠᠮᠤᠯᠠᠭ** Paltiy **వర్షియేల**—; inhabitant of Pelet; ఇసాబ్ 13:9
 6409 **ᠠᠮᠤᠯᠠᠭ** Paltiy'el **వర్షియేల**—; son of Laish; ఇసాబ్ 34:26
 6418 **ᠠᠮᠤᠯᠠᠭ** pelek **బేడ**—; wooden weight located at the top of the spindle; used to make it steady; 2సము 3:29
 6425 **ᠠᠮᠤᠯᠠᠭ** pelec **తాగ**—; contraption consisting of rod held by a cord in the middle and with pans attached to both ends; used for weighing objects; సుబుత్ 16:11
 6430 **ᠠᠮᠤᠯᠠᠭ** P'lishtiy **ఫిలిస్తియ**—; inhabitant of Philistia; పుట్ 10:14
 6432 **ᠠᠮᠤᠯᠠᠭ** P'lethiy **వెలితియ్య**—; name of David's royal guard; 2సము 8:18
 6439 **ᠠᠮᠤᠯᠠᠭ** P'nūw'el **పెనుయేలు**; location; Penuel; పుట్ 32:30
 6443 **ᠠᠮᠤᠯᠠᠭ** pānīyn **మోతింగ**—; unknown gem, possibly pearls or corals; యోబు 28:18
 6444 **ᠠᠮᠤᠯᠠᠭ** P'ninnāh **పెనెన**—; wife of Elkanah; 1సము 1:2
 6449 **ᠠᠮᠤᠯᠠᠭ** Piçgāh **పిస్**—; one of mountains of Abarim; ఇసాబ్ 21:20
 6453 **ᠠᠮᠤᠯᠠᠭ** peçach **పచ్చ నడ**—; passover; passover sacrifice; బహి 12:11
 6454 **ᠠᠮᠤᠯᠠᠭ** Pâçêach **పాసెయ**—; father of Joiada; time of Nehemiah; 1జర్నల్ 4:12
 6464 **ᠠᠮᠤᠯᠠᠭ** Pā'ūw **పాయు**; location; పుట్ 36:39
 6465 **ᠠᠮᠤᠯᠠᠭ** P'ôwr **పెయెర**—; deity of Moab; ఇసాబ్ 23:28
 6492 **ᠠᠮᠤᠯᠠᠭ** Peqach **పెకహు**—; son of Remaliah; king of Israel (740/39-732/31); 2రాజు 15:25
 6494 **ᠠᠮᠤᠯᠠᠭ** P'qachyāh **పెకహ్య**—; son of Menahem; king of Israel (742/41-740/39); 2రాజు 15:22
 6499 **ᠠᠮᠤᠯᠠᠭ** par **కుర**—, **పడ**—; young male bovine; clean, used as sacrifice; associated with power and strength, but also with aggression and therefore often used to denote people who behave aggressively; పుట్ 32:15
 6505 **ᠠᠮᠤᠯᠠᠭ** pered **కంచర-గాది**—; male offspring of a male donkey and a female horse (or, but less common, a male horse and a female donkey); stronger than a donkey and more resistant to diseases than horses and donkeys; infertile; usually dark brown in color; has bigger ears than the parent horse; used for riding and as pack animals; associated with a lack of understanding; 2సము 13:29
 6506 **ᠠᠮᠤᠯᠠᠭ** pirdāh **కంచర గాది**—; female offspring of a male donkey and a female horse (or, but less common, a male horse and a female donkey); stronger than a donkey and more resistant to diseases than horses and donkeys; infertile; usually dark brown in color; has bigger ears than the parent horse; used for riding and as pack animals; 1రాజు 1:33
 6510 **ᠠᠮᠤᠯᠠᠭ** pârāh **పడ్డ**—, **మూరన**—; young cow, used for sacrifice; పుట్ 32:15
 6514 **ᠠᠮᠤᠯᠠᠭ** P'rūwdā' **పెరుద**—; family head; servants of Solomon; after exile; ఎజు 2:55
 6522 **ᠠᠮᠤᠯᠠᠭ** P'rizziy **పెరిజ**—; people; పుట్ 13:7
 6539 **ᠠᠮᠤᠯᠠᠭ** Pâraç **పర్రయ**—; people, land; 2జర్నల్ 36:20
 6547 **ᠠᠮᠤᠯᠠᠭ** Par'ōh **పరో**—; title of Egyptian kings; పుట్ 12:15
 6550 **ᠠᠮᠤᠯᠠᠭ** par'ōsh **చుడుసి పుర్మ**—; flea; 1సము 24:14
 6551 **ᠠᠮᠤᠯᠠᠭ** Par'ōsh **పరోస**—; family head; after exile; ఎజు 2:3
 6553 **ᠠᠮᠤᠯᠠᠭ** Pir'āthōwniy **పిరతోన**—; inhabitant of Pirathon; నాయ్ 12:13
 6557 **ᠠᠮᠤᠯᠠᠭ** Perets **పెరెస**—; son of Judah; పుట్ 38:29
 6560 **ᠠᠮᠤᠯᠠᠭ** Perets 'Uzza' **పెరెత్-ఉజ్జ**—; location; **ᠠᠮᠤᠯᠠᠭ** **ᠠᠮᠤᠯᠠᠭ**; 2సము 6:8
 6578 **ᠠᠮᠤᠯᠠᠭ** P'rāth **యెర్రటిస**—; river; పుట్ 2:14
 6586 **ᠠᠮᠤᠯᠠᠭ** pāsha' **ఉల్ల**—, **మర్ల**—; to act in opposition to an authority or to a moral code; 1రాజు 8:50
 6588 **ᠠᠮᠤᠯᠠᠭ** peshā' **గర్తి**—, **మర్ల బడ**—, **పాప**—; an act of opposition to authority or to a moral code; పుట్ 31:36
 6603 **ᠠᠮᠤᠯᠠᠭ** pittūwach **పిటెగ వాట**—; figures or characters engraved on the surface of a hard object, such as stone or metal, with a sharp tool; బహి 28:11
 6611 **ᠠᠮᠤᠯᠠᠭ** P'thachyāh **పెతహయ**—; son of Meshezabel; assistant of the king; tribe of Judah; after exile; 1జర్నల్ 24:16
 6620 **ᠠᠮᠤᠯᠠᠭ** pethen **నాయ**—; cobra; రెండ 32:33

6625 **ᠠᠮᠤᠯᠠᠭ** Pathruçiy **పత్రుసియల్క**—; inhabitants of Pathrus, descendants of Mizraim; పుట్ 10:14
 6629 **ᠠᠮᠤᠯᠠᠭ** tsō'n **మంద**—, **గొర**—; quantity of small domestic animals traveling and feeding together; consisting of sheep and goats; hair or wool shorn for weaving into cloth; females milked for food; may be killed and eaten for meat; used as sacrificial animals; associated with large quantities and also with God's people, who are often seen as a flock with God as their shepherd; పుట్ 4:2
 6636 **ᠠᠮᠤᠯᠠᠭ** Ts'ōbō'iy **సోయర్**, **సెబాయిమ్**; one of the 5 cities in the plain which included Sodom and Gomorrah; పుట్ 10:19
 6648 **ᠠᠮᠤᠯᠠᠭ** tseba' **రంగ-రంగుంగ్ కట్టింగ**—; dyed cloth of high quality; highly valued; నాయ్ 5:30
 6649 **ᠠᠮᠤᠯᠠᠭ** Tsib'ōwn **సిబ్బోన్**—; son of Seir; పుట్ 36:2
 6650 **ᠠᠮᠤᠯᠠᠭ** Ts'ōbō'iy **సెబాయిమ్**—; location; territory of Benjamin; 1సము 13:18
 6659 **ᠠᠮᠤᠯᠠᠭ** Tsādōwq **సాదోక్**—; various men; after exile; 2సము 8:17
 6662 **ᠠᠮᠤᠯᠠᠭ** tsaddiyq **నాయ**—, **నియత**—; just, righteous person; పుట్ 6:9
 6663 **ᠠᠮᠤᠯᠠᠭ** tsādaq **నాయ**—; make righteous, pronounce just; పుట్ 38:26
 6664 **ᠠᠮᠤᠯᠠᠭ** tsedeq **నియత**—, **నాయమ్**—; right, justice; కబొడ 19:15
 6666 **ᠠᠮᠤᠯᠠᠭ** ts'ēdqāh **నియత**—, **నాయ**—; right, justice; పుట్ 15:6
 6678 **ᠠᠮᠤᠯᠠᠭ** Tsōwbā' **సోబ**—; land; in Syria; 1సము 14:47
 6697 **ᠠᠮᠤᠯᠠᠭ** tsūwr **పెర్వ బండ**—; literally: rock; hence: protector (epithet of God); బహి 17:6
 6717 **ᠠᠮᠤᠯᠠᠭ** Tsīybā' **సీబ**—; servant of king Saul; 2సము 9:2
 6721 **ᠠᠮᠤᠯᠠᠭ** Tsīydōwn **సీదోన్**—; son of Canaan; town in Phoenicia; పుట్ 10:15
 6722 **ᠠᠮᠤᠯᠠᠭ** Tsīydōnīy **సీదోన్**—; inhabitant of Sidon; రెండ 3:9
 6726 **ᠠᠮᠤᠯᠠᠭ** Tsīyōwn **సియోన్**—; mountain; on which the temple has been built; also used to refer to the people living there; 2సము 5:7
 6727 **ᠠᠮᠤᠯᠠᠭ** Tsīychā' **జీహ**—; head of a family of temple servants; after exile; ఎజు 2:43
 6759 **ᠠᠮᠤᠯᠠᠭ** Tsalmunnā' **నల్మన్**—; king of Midian; నాయ్ 8:6
 6762 **ᠠᠮᠤᠯᠠᠭ** Tsela' **సేల**—; town; territory of Benjamin; యెహో 18:28
 6765 **ᠠᠮᠤᠯᠠᠭ** Ts'ēlōphchād **సెలోఫహాద**—; son of Hephher; tribe of Manasseh; ఇసాబ్ 26:33
 6768 **ᠠᠮᠤᠯᠠᠭ** Tseleq **సెలెక్**—; Ammonite; warrior; time of king David; 2సము 23:37
 6785 **ᠠᠮᠤᠯᠠᠭ** tsemer **గొర బూర**—; soft wavy undercoat of hairy animals such as sheep; used to weave a fabric from which clothing was made; associated with whiteness, purity, and softness; కబొడ 13:47
 6786 **ᠠᠮᠤᠯᠠᠭ** Ts'māriy **సెమరియల్క**—; descendant of Canaan; పుట్ 10:18
 6787 **ᠠᠮᠤᠯᠠᠭ** Ts'mārayim **సెమరయిమ్**; town; territory of Benjamin; యెహో 18:22
 6790 **ᠠᠮᠤᠯᠠᠭ** Tsin **సీన్**—; location; Negeb; ఇసాబ్ 13:21
 6815 **ᠠᠮᠤᠯᠠᠭ** Tsa'anannīym **జయననిమ్**—; location; territory of Naphtali; యెహో 19:33
 6820 **ᠠᠮᠤᠯᠠᠭ** Tsō'ar **సోయర**—; one of the 5 cities in the plain which included Sodom and Gomorrah; in the south of Jericho Valley; on south bank of Wadi-Zered in Edomite territory; పుట్ 13:10
 6833 **ᠠᠮᠤᠯᠠᠭ** tsippōwr **కొట్టు పిటి**—; general term for a small bird about the size of a sparrow; పుట్ 7:14
 6834 **ᠠᠮᠤᠯᠠᠭ** Tsippōwr **సిపార**—; father of Balak, king of Moab; ఇసాబ్ 22:2
 6846 **ᠠᠮᠤᠯᠠᠭ** Ts'phanyāh **సెఫన్య**—; priest; tribe of Levi; time of Zedekiah; 2రాజు 25:18
 6855 **ᠠᠮᠤᠯᠠᠭ** Tsippōrāh **సిపార**; wife of Moses; బహి 2:21
 6860 **ᠠᠮᠤᠯᠠᠭ** Tsiqlag **సిక్లగ**—; location; territory of Simeon; యెహో 15:31
 6865 **ᠠᠮᠤᠯᠠᠭ** Tsōr **తూరు**—; town; Phoenicia; యెహో 19:29
 6868 **ᠠᠮᠤᠯᠠᠭ** Ts'rêdāh **సెరెద**—; town; territory of Ephraim; 1రాజు 11:26
 6870 **ᠠᠮᠤᠯᠠᠭ** Ts'rūwyāh **సెరుయ**—; daughter of Nahash; sister of David; 1సము 26:6

6876 **טְסֹרִי** Tsôriy **తూరు-**; inhabitant of Tyre; 1రాజు 7:14
 6879 **טָרָא** tsâra' **పెర్చు బేమరి-**, **సేడ్వల్ బేమరి-**; suffer from an infectious skin disease; బహి 4:6
 6880 **טְסִירָא** tsir'âh **టికుర్ పీసి-**; flying stinging insect with transparent, membrane-like wings; hornets are usually black or brown; wasps are often greenish; larger hornets can be 30–40 mm long; both have a sting that can be very painful, even dangerous; symbol for a dangerous enemy or an attacking army; బహి 23:28
 6881 **טְסֹרָא** Tsor'âh **జోర-**; town; territory of Dan; యెహో 15:33
 6883 **טָרָא** tsâr'ath **సేడ్వల్ బేమరి-**, **పెర్చు బేమ-**, **రోగి-**; an infectious skin disease; general term which probably covers diseases as psoriasis, favus, and leucoderma (Hulse); కటొడ 13:2
 6884 **טָרָפ** tsârâph **సోవార-**; goldsmith; నాయ్ 7:4
 6886 **טָרָפָת** Tsâr'phath **సారఫత-**; town; Phoenicia; near Sidon; 1రాజు 17:9
 6891 **טְרָא** Tsâr'thân **సారతాన-**; town; territory of Ephraim; యెహో 3:16
 6895 **קָבָב** qâbab **సాపెన-**; curse; ఇసాబ్ 22:11
 6909 **קַבְטִ"ל** Qabts'êl **కబ్తల్-**; town; territory of Judah; యెహో 15:21
 6918 **קָדָשׁ** qâdôwsh **పవిత్ర-**, **సుదుడ-**, **సీగ్గు-**; holy; బహి 19:6
 6929 **קֵדְמָא** Qêd'mâh **కెదమల్-**; son of Ishmael; పుట్ 25:15
 6932 **קִדְמוֹת** Q'dêmôwth **కెదమొత్-**; town; for Levites; territory of Reuben; రెండ 2:26
 6934 **קַדְמִי'עַל** Qadmîy'êl **కద్మియేల-**; family head; Levite; after exile; ఎజ్ 2:40
 6938 **קֵדְדָר** Qêdâr **కేదారు-**; son of Ishmael; people, land; పుట్ 25:13
 6939 **קִדְרֹנ** Qidrôwn **కిద-**; river; east of Jerusalem; 2సము 15:23
 6942 **קָדָשׁ** qâdash **సుదుడ-**, **నేమి-**, **పవిత్ర-**; be holy, prove oneself holy, declare holy, be consecrated; పుట్ 2:3
 6944 **קֹדֶשׁ** qôdesh **పవిత్ర-**, **సుదుడ-**; holy thing, holiness; బహి 3:5
 6945 **קַדְשֵׁה** qâdêsh **లంజ-**; female temple prostitute; రెండ 23:17
 6946 **קַדְשֵׁה** Qâdêsh **కాదెన-**, **యేన్-మిశ్పత-**; location; En Mishpat; పుట్ 14:7
 6947 **קַדְשֵׁה** Qâdêsh **కాదెన-బర్నియ-**; location; ఇసాబ్ 32:8
 6955 **קֹהַת** Q'hâth **కహత్-**; son of Levi; పుట్ 46:11
 6956 **קֹהַתִּי** Qôhâthîy **కహత్-**; descendant of Kohath; tribe of Levi; ఇసాబ్ 3:27
 6971 **קֹדֶשׁ** qôwph **డగుర్ జన్మర-**; large primate with long tail and doglike muzzle, the size of a large dog; usually light brown in color, but older males sometimes turn gray; some large males develop a mane like a lion; they spend most of their time on the ground and eat a variety of roots, shoots, fruits, leaves, insects, and small reptiles; various subspecies of papio; brought to Israel from Tarsis; 1రాజు 10:22
 6976 **קָדְוָת** Qôwts **హకోజ-**; priest; time of David; 1జర్గిత 4:8
 6989 **קִטְרָה** Q'ûwrâh **కెతుర-**; concubine of Abraham; పుట్ 25:1
 7014 **קַיִן** Qayin **కయిన్-**; town; territory of Judah; పుట్ 4:2
 7015 **קִינָה** qîynâh **దుక్ఖత-**, **సానలిర సాటు-**; lamentation, elegy; 2సము 1:17
 7017 **קֵינִי** Qêynîy **కెయియల్-**; people; పుట్ 15:19
 7018 **קֵינָן** Qêynân **కెయినాన-**; son of Enosh; descendant of Seth; పుట్ 5:9
 7026 **קֵינֹרֶת** Qêyrôç **కేరొస-**; head of a family of temple servants; after exile; ఎజ్ 2:44
 7027 **קִישׁ** Qiysh **కీస్-**; ancestor of Mordecai; tribe of Benjamin; 1సము 9:1
 7028 **קִישׁוֹן** Qiyshôwn **కీసాన-**; river; నాయ్ 4:7
 7042 **קֵלִיָּא** Q'êlyâ **కెలియ-**; Levite(s); after exile; ఎజ్ 10:23
 7045 **קִלְלָה** q'êlâlâh **సాపెన-**; curse; పుట్ 27:12
 7054 **קָמָא** qâmâh **నిల్చి మన్నల్ పంట-**; ripe, uncut grain plants; బహి 22:6
 7065 **קָנָא** qânâ' **సోంగ-**, **వెరె పటి-**; to experience a sentiment of anger or strong concern for the sake of someone else because that person does not receive the treatment they are entitled to; to experience a sentiment of anger toward someone else because that person has qualities, privileges, or possessions that one feels one should have as well; పుట్ 26:14

7068 **קִנְ'א** qin'âh **జటి మాసి కియ్యల-**, **సోంగ-**; a feeling of anger or strong concern for the sake of someone else because that person does not receive the treatment they are entitled to; a feeling of anger toward someone else because that person has qualities, privileges, or possessions that one feels one should have as well; ఇసాబ్ 5:14
 7071 **קִנְ'א** Qânâh **కాన-**; location; territory of Asher; యెహో 16:8
 7072 **קָנְנוֹ** qannôw' **పసండ్ మన్న-**; insisting on receiving the attention and commitment that is in keeping with one's status; యెహో 24:19
 7074 **קִנְזִי** Q'nizzîy **కెనెజ-**; clan; tribe of Judah; పుట్ 15:19
 7076 **קִנְמֹנ** qinnâmôwn **దాల్మిన-**; cinnamon tree, of which the inner bark is used for the preparation of the spice cinnamon; బహి 30:23
 7080 **קָמַם** qâçam **బవినత-**, **సగున్ సూడ-**; communicate with the spirit world using a variety of means such as inspecting the liver of animals, shaking arrows, consulting teraphim, or casting lots, usually regarded as an evil practice that is to be condemned; రెండ 18:10
 7084 **קֵילָה** Q'êylâh **కెయిల-**; town; territory of Judah; యెహో 15:44
 7124 **קֹרֶה** qôrê' **కర్తంజ-**; any one of three types of partridge: Alectoris graeca (rock partridge), Francolinus francolinus (black francolin), or Ammoperdix heyi (sand partridge); name means "the caller," a reference to the ringing crowing of the males, typically while standing on top of a rock; lives in small flocks called coveys, lays a great many eggs, and prefers to run when in danger, flying only when necessary; 1సము 26:20
 7134 **קַדְדֹם** qardôm **మర్చ-**; wooden handle with a metal blade, sharpened on one face, perpendicular to the handle; used for cutting down trees and shaping timber; నాయ్ 9:48
 7143 **קָרַעַח** Qârêach **కారెహ-**; father of Johanan, army officer of Judah, time of exile; 2రాజు 25:23
 7152 **קִרְיֹוֹת** Q'riyôwth **కెరియొత్-**; town; territory of Judah; యెహో 15:25
 7153 **קִרְיַת אַרְבָּע** Qiryath 'Arba' **కిర్యత్-అర్బ-**; town; for Levites; territory of Judah; పుట్ 23:2
 7154 **קִרְיַת בְּאֵל** Qiryath Ba'al **కిర్యత్-బాల-**; town; territory of Judah; యెహో 15:60
 7158 **קִרְיַת צַנְחָה** Qiryath Çannâh **కిర్యత్-సెనెర-**; town; for priests; territory of Judah; యెహో 15:15
 7191 **קִישְׁיוֹן** Qishyôwn **కిసియోన-**; town; for Levites; territory of Issachar; యెహో 19:20
 7205 **רְעוּבֵן** R'êwbên **రూబె-**; son of Jacob; founder of tribe of Reuben; పుట్ 29:32
 7206 **רְעוּבֵנִי** R'êwbênîy **రూబె-**; member of tribe of Reuben; ఇసాబ్ 26:7
 7237 **רַבְבָּא** Rabbâh **రబ-**; town; territory of Judah; రెండ 3:11
 7247 **רִבְלָה** Riblâh **రిబ-**; town; on the Orontes river; ఇసాబ్ 34:11
 7249 **רַב־צָרִיף** Rab-Çârîyç **ముకె అదికారి-**, **రబ్బారిస్-**; Title of an important political or military official in Assyria; see also **רַב־רָב**; 2రాజు 18:17
 7254 **רֵבָא** Reba' **రేబ-**; king of Midian; ఇసాబ్ 31:8
 7259 **רִבְקָה** Ribqâh **రిబ్క-**; wife of Isaac; పుట్ 22:23
 7262 **רַב־שָׂרָה** Rabshâqêh **అదికారి-**; high official in the Assyrian and Babylonian court or army; 2రాజు 18:17
 7274 **רֹגֵלְיָם** Rôg'êlym **రోగెల-**; village; Gilead; 2సము 17:27
 7327 **רוּת** Rûwth **రూతు-**; from Moab; wife of Mahlon, son of Elimelech; రూతు 1:4
 7340 **רְחֹב** R'chôb **రెహోబ్-**; town; for Levites; territory of Asher; ఇసాబ్ 13:21
 7342 **רַחַב** râchâb **రాహబ-**; prostitute from Jericho; పుట్ 34:21
 7346 **רְחָבָם** R'chab'âm **రెహబామ-**; son of Solomon; king of Judah (931/30–913); 1రాజు 11:43
 7354 **רַחֵל** Râchêl **రాహె-**; daughter of Laban; wife of Jacob; పుట్ 29:6
 7380 **רִיבְיָא** Rîybay **రిబయ-**; father of Ithai, Ittai, warrior; time of David; 2సము 23:29

- 7394 רֶכָּאב Rêkâb **రేకబ్**; father of Malchijah, ruler of district; time of Nehemiah; 2సము 4:2
- 7409 רֶכֶּשׁ rekesh **రేకేష్ విత్సలిక్ కోడంగ్**--; a fast horse, selectively bred for speed; 1రాజు 4:28
- 7414 רָמָא Râmâh **రామ-**; town; Gilead; యెహో 18:25
- 7416 רִמּוֹנ רimmôwn **రామోన్**--; small tree 3-5 m tall, with narrow, dark green leaves and thorny branches; Punica granatum; red flower; round fruit has a hard skin, with tightly-packed pockets of seeds inside; seeds were sometimes made into wine; one of the seven "special" foods mentioned that the Israelites would find in Canaan; flower-shaped end of the pomegranate fruit made it an attractive decoration on stone and in the temple; బ్రహ్మ 28:33
- 7431 רֵמֶס remes **రెమ్-బుస్**--; creeping [things], referring to small unclean creatures, reptiles in particular.; పుట్ 1:25
- 7466 רֵעִי R'êw **రయి**--; son of Peleg; descendant of Shem; పుట్ 11:19
- 7484 רָמָח Ra'mâh **రయమల్**; son of Cush; descendant of Ham; పుట్ 10:7
- 7486 רֶמֶס Ra'm'êç **రామ-**; region, town; in Egypt; పుట్ 47:11
- 7496 רָפָח râphâ' **రాఫాహ్ సానలిరంగ్ ఆత్మ**--; **కేతద్-బూత్**--; spirits of the dead; యోబు 26:5
- 7508 רֶפְחַי R'phîy **రఫియి**; location along route of exodus; బ్రహ్మ 17:1
- 7509 רֶפְחַי R'phâyâh **రఫయి**--; son of Hur; chief of half of the district of Jerusalem; 1జర్ 3:21
- 7522 רָצוֹן râtsôwn **రాసోన్**--; **హస్**--; **హసోన్**--; delight, satisfaction; will, pleasure; goodwill, favour; పుట్ 49:6
- 7526 רֹאשׁ R'ôsîyn **రొషిన్**--; head of a family of temple servants; after exile; 2రాజు 15:37
- 7532 רִיטְסָפָה Ritspâh **రిస్పా**--; daughter of Aiah; concubine of king Saul; 2సము 3:7
- 7553 רִמָּמֶה riqmâh **రిమ్మే హెమ్ సోబెత్ తయర్ కీత్**--; cloth with decorative patterns sewn into it by hand and therefore expensive; regarded as beautiful and valuable; నాయ్ 5:30
- 7561 רָשָׁא râsha' **కరబ్-పాన్**--; **కర**--; to act in a way that is contrary to (God's) law, resulting in a state of guilt; బ్రహ్మ 22:9
- 7563 רָשָׁה râshâ' **కరెబ**--; **సెడ్-బుది**--; **గల్**--; person who lives in a perpetual state of guilt because of refusing to heed God's laws; opposite of righteous; పుట్ 18:23
- 7568 רֶשֶׁת resheth **వోల**--; **జాలి**--; **నాగుడ**--; net of unknown size and shape; used for hunting birds and other animals, and also for fishing; associated with aggression and control; బ్రహ్మ 27:4
- 7574 רֶתֶם rethem **రెత్ము**--; a tough desert shrub, up to 2 m tall; many small branches, few leaves, clusters of white flowers; Retama raetam; 1రాజు 19:4
- 7614 שֶׁבַח Sh'êbâ' **సేబ**--; son of Raamah, Jokshan, Joktan; descendant of Shem, Ham; land; పుట్ 10:7
- 7618 שֶׁבַע sh'êbâw **యెమున్**--; (semi-)precious stone with various curved layers of different colors; possibly variety of chalcedony: agate; బ్రహ్మ 28:19
- 7621 שְׁבָעָה sh'êbûwâh **వర్జన్**--; a solemn promise; పుట్ 24:8
- 7630 שֹׁבַי Shôbay **సోబయి**--; family head; gatekeepers; after exile; ఎజ్ 2:42
- 7643 שֶׁבֶם S'êbâm **సేబ**--; village; territory of Reuben; ఇసాబ్ 32:3
- 7644 שְׁבַנָּה Shebnâ' **సెబ్న**--; official; time of king Hezekiah; 2రాజు 18:18
- 7650 שְׁבָעָה shâbâ' **వోల**--; **వర్జన్**--; to promise solemnly; పుట్ 21:23
- 7676 שַׁבָּת shabbâth **ఆర**--; a holy day of rest; seventh day of the week, on which no work is to be done; బ్రహ్మ 16:23
- 7678 שַׁבָּתַי Shabb'thay **సబెతయి**--; Levite(s); after exile; ఎజ్ 10:15
- 7706 שָׁדַי Shadday **మహా సక్తి**--; **సర్వ సక్తి**--; traditionally: Almighty One; better: All-sufficient One (the One every good and perfect gift comes from); పుట్ 17:1
- 7716 שֶׁ seh **గోర**--; the individual animal of a flock, whether sheep or goat; పుట్ 22:7
- 7740 שָׁוַע Shâvêh **సావె**; location; పుట్ 14:5
- 7744 שֻׁׁׁׁׁׁׁ Shûwach **సూవచ**; son of Abraham; పుట్ 25:2
- 7755 שֹׁׁׁׁׁׁׁ Sôwkôh **సోక్**--; **సాక్**--; town; territory of Judah; యెహో 15:35
- 7763 שֹׁׁׁׁׁׁׁ Shôwmêr **సోమెర**--; mother of Jehozabad, official, time of Joash; 2రాజు 12:21
- 7764 שָׁׁׁׁׁׁׁ Shûwnîy **సూని**; son of Gad; పుట్ 46:16
- 7766 שֻׁׁׁׁׁׁׁ Shûwnêm **సూనెమ్**; town; territory of Issachar; యెహో 19:18
- 7767 שֻׁׁׁׁׁׁׁ Shûwnammîyth **సూన్**--; woman; inhabitant of Shunem; 1రాజు 1:3
- 7770 שָׁׁׁׁׁׁׁ Shûwa' **సూయ**--; father of wife of Judah; పుట్ 38:2
- 7776 שֻׁׁׁׁׁׁׁ shûw'al **కోయ్**--; animal looking like a longhaired dog with a pointed nose and a bushy tail; either reddish with white underparts (fox) or yellowish brown with red tips to the fur on the back (jackal); scavenger; associated with destruction and devastation, and also with being insignificant but self-important; నాయ్ 15:4
- 7793 שֻׁׁׁׁׁׁׁ Shûwr **సూర**--; location; పుట్ 16:7
- 7794 שֹׁׁׁׁׁׁׁ shôwr **కోంద**--; **కుర**--; **మూర**--; general word for individual cattle; may be male or female; పుట్ 32:5
- 7799 שֻׁׁׁׁׁׁׁ shûwshan **పుంగ**--; flowering plant with erect stem and long narrow leaves; can grow to 1.5 m high; bulbous root; cone-shaped flowers, usually with 5-6 petals, protrude straight out or slightly downward from the stem; Lilium candidum; associated with unsurpassed beauty; 1రాజు 7:19
- 7800 שֻׁׁׁׁׁׁׁ Shûwshan **సూస్**--; town; capital of Persia; నెహ్ 1:1
- 7826 שַׁׁׁׁׁׁׁׁׁ shachal **గోహల్ చిహ్**--; exact meaning uncertain; possibly: male lion that is no longer living with its pride and wanders around alone; యోబు 4:10
- 7848 שִׁטָּה shittâh **తుమ**--; **కటి**--; short desert tree, reaching 3-5 m tall, with a wide crown; has sharp spines, finely divided leaves, and tiny pale yellow flowers arranged in drooping bunches; produces a bean pod that is twisted and looped when dry; member of Mimosa family, Acacia tortilis or Acacia raddiana; బ్రహ్మ 25:5
- 7851 שִׁטָּיִם Shittîym **సిత్**--; location; Jordan Valley; ఇసాబ్ 25:1
- 7860 שׁוֹטֵף shôṭêr **అదిక**--; **పెదొల**--; **కారొబార**--; officer, foreman, supervisor; బ్రహ్మ 5:6
- 7887 שִׁׁׁׁׁׁׁׁ Shîylôh **సిలోహ**--; town; territory of Ephraim; యెహో 18:1
- 7888 שִׁׁׁׁׁׁׁׁ Shîylôwnîy **సిలోన్**--; descendant of Shelah; tribe of Judah; 1రాజు 11:29
- 7895 שִׁׁׁׁׁׁׁׁ Shîyshaq **సిసక్**--; king of Egypt; time of Solomon; 1రాజు 11:40
- 7922 שֶׁׁׁׁׁׁׁׁׁׁ sekel **బుది**--; **సమ్మే మా**--; superior power of discernment and understanding; 1సము 25:3
- 7926 שֶׁׁׁׁׁׁׁׁׁׁ sh'kem **సేకెమ్**--; town; for Levites; territory of Ephraim; పుట్ 9:23
- 7927 שֶׁׁׁׁׁׁׁׁׁׁ Sh'kem **సేకెమ్**--; son of Hamor; chief of Shechem; పుట్ 12:6
- 7956 שְׁלָח Shêlâh **సేల**--; son of Judah; పుట్ 38:5
- 7958 שְׁלָב s'êlâv **శాలి**; small brown bird streaked with white, smallest of the game birds; looks like a miniature partridge, with a small white patch beneath its beak, a white stripe above its eye, and another around its neck; Coturnix coturnix; associated with God's merciful provision during the Exodus from Egypt; బ్రహ్మ 16:13
- 7965 שְׁלֹׁׁׁׁׁׁׁׁׁ shâlôwm **-సాంతి**--; **ముక్తి**--; **చొకాట**--; intact state; unconcern, ease; prosperity; welfare, condition; peace; friendship; peace, salvation; పుట్ 15:15
- 7974 שֶׁׁׁׁׁׁׁׁׁׁ Shelach **యేబెర్షన్**--; **సేలహన్**; son of Arpachshad; descendant of Shem; పుట్ 10:24
- 7977 שִׁׁׁׁׁׁׁׁׁ Shilchîy **సిల్చి**--; father of Azubah, mother of Jehoshaphat; 1రాజు 22:42
- 8002 שְׁׁׁׁׁׁׁׁׁׁׁ shelem **సాంతి**--; **సాంతి**--; **బలిదాన్**--; peace offering; బ్రహ్మ 20:24

8004 **షాలేమ్** Shâlêm **సాలెమ్**; town; Jerusalem; పుట్ 14:18
 8006 **షిల్లేమ్** Shillêm **సిల్లేము**; son of Naphtali; పుట్ 46:24
 8010 **షెలోమోహ్** Sh'îlômôh **సాలోమోహ్**; son of David; king of Israel; tribe of Judah; 2సము 5:14
 8014 **షల్మయే** Salmay **సల్మయే**; head of a family of temple servants; after exile; ఎజ్ 2:46
 8022 **షల్మన్-అశర్** Shalman'eçer **సల్మానెసర్**; Shalmaneser V; king of Assyria (726-722); 2రాజు 17:3
 8026 **షెలేఫ్** sheleph **సెలేపు**; son of Joktan; descendant of Shem; పుట్ 10:26
 8034 **షేమ్** shêm **సేము**; son of Noah; పుట్ 2:11
 8051 **షమ్మయే** Shammûwâ' **సమ్మయే**; man; tribe of Levi; after exile; ఇసా 13:4
 8061 **షమ్మయే** Sh'mîydâ' **సమిద**; man; tribe of Manasseh; ఇసా 26:32
 8069 **షమ్మయే** Shâmîyr **సామిర్**; town; territory of Judah; యెహో 15:48
 8081 **షెమెన్** shemen **ఎలన మర**; literally: oil tree; identification uncertain; perhaps: evergreen conifer that grows to a height of 20 m and can live as long as 150 years; related to cedar, cypress, and juniper; Pinus halepensis - Aleppo pine; one of the four special trees to be used in the Festival of Shelters, not only for shade but also for fragrant smell of the branches; పుట్ 28:18
 8087 **షెమా** Shema' **సెము**; priest; time of Nehemiah; 1జర్ 2:43
 8096 **షిమీ** Shim'îy **సిమియే**; brother of David, also called Shammah, Shimeah, and Shimea; బహ్ 6:17
 8099 **షిమోన్** Shim'ônîy **సిమియోన్**; member of tribe of Simeon; ఇసా 25:14
 8100 **షిమత** Shim'ath **సిమాత**; Ammonite; mother of Jozabad, Zabad, servant of Joash, king of Judah; 2రాజు 12:21
 8111 **షోమోరౌన్** Shôm'rôwn **సమరౌన్**; **సాము**; town; 1రాజు 13:32
 8123 **షిమషౌన్** Shimshôwn **సమ్మెన**; son of Manoah; judge of Israel; నామ్ 13:24
 8127 **షేన్** shên **సేన్**; location; near Mizpah; పుట్ 49:12
 8152 **షిన్-ఆర్** Shin'âr **సీనర్**; region in Mesopotamia; పుట్ 10:10
 8169 **షాఅబీయం** Sha'albîym **సాలబిన్**; town; territory of Dan; యెహో 19:42
 8170 **షాఅబోన్** Sha'albônîy **సయల్బన్**; inhabitant of Shaalbim, Shaalabbin; 2సము 23:32
 8184 **షోరా** s'ôrâh **గొప్ప**; **యలస**; type of cultivated grass like wheat or rice; less than 1 m tall; has a single head on each stalk, with rows of kernels; Hordeum distichum or Hordeum vulgare; grain was used to make bread or beer, or for animal feed; బహ్ 9:31
 8195 **షోఫౌ** Sh'phôw **సఫో**; son of Shobal, son of of Seir; పుట్ 36:23
 8242 **సాక్** saq **తితి**; **బుయ్య**; relatively large receptacle, made out of leather or cloth, used for the storage and transportation of food and possibly other objects as well; పుట్ 37:34
 8251 **షిక్కువత్** shiqquwts **గడడ**; abomination, something detestable; usually referring to idol; రెండ 29:17
 8256 **షిక్మా** shiqmâh **తోయ మర**; tree up to 10 m high with large low, spreading branches; Ficus sycomorus; fruit is edible but not as juicy or sweet as the more common variety of fig; fruit grows in bunches on the trunk and branches of the tree rather than among the leaves; image of something plentiful; 1రాజు 10:27
 8269 **సార్** sar **బగవంతన దలమెర్** **కమండర్**; **అదికార్**; supernatural being of high status; sometimes denoting God Himself; పుట్ 12:15
 8274 **షేరేబయ్య** Shêrêb'yâh **సెరెబ**; Levite; after exile; ఎజ్ 8:18
 8283 **సారా** Sârâh **సార**; wife of Abraham; పుట్ 17:15
 8294 **సెరెచ** Serach **సెరెచు**; daughter of Asher; పుట్ 46:17
 8297 **సారయ** Sâray **సారయ**; wife of Abraham; పుట్ 11:30
 8301 **సారీయ** Sâriyd **సారిడ**; location; territory of Zebulun; యెహో 19:10
 8325 **షారార్** Shârar **సారర్**; father of Ahiam, warrior, time of king David; 1రాజు -1; 2సము 23:33
 8344 **షేషయ** Shêshay **సేషయ**; giant; descendant of Anak; ఇసా 13:22
 8352 **షేథ** Shêth **సేతు**; son of Adam; పుట్ 4:25

8384 **తౌఎన్** t'ên **అంజారి**; grows 5-8 m high; round crown and very deep roots; Ficus carica; fruit is about the size of a hen's egg and can be green, yellow, purple, or brown depending on the type, and is sweet and soft; image of peace and happiness in Israel was "every man under his vine and under his fig tree; పుట్ 3:7
 8394 **తాబౌన్** tâbûwn **గియన్**; the act or faculty of understanding; బహ్ 31:3
 8396 **తాబౌర్** Tâbôwr **తాబౌర్**; mountain; territory of Naphtali; యెహో 19:22
 8402 **తిబనీ** Tibnîy **తిబ్నీ**; son of Ginath; king of Israel (885/84-880); 1రాజు 16:21
 8412 **తాద్మోర్** Tadmôr **తద్మోర్**; town; between Damascus and Euphrates; 1రాజు 9:18
 8422 **తువబాల్** Tûwbal **తుబాల్**; son of Japheth; పుట్ 10:2
 8423 **తువబాల్ కైన్** Tûwbal Qayin **తుబల్కైన్**; son of Lamech; descendant of Cain; పుట్ 4:22
 8425 **తోవగార్మా** Tôwgarmâh **తోగర్మ**; son of Gomer; descendant of Japheth; పుట్ 10:3
 8426 **తోవదా** tôwdâh **డగర్-పాన్**; **దనెవాడ్**; a public profession of thanks for what God has done; a praise choir; a temple offering to give thanks; కడె 7:12
 8439 **తోవ్లా** Tôwla' **తోల**; judge of Israel (1126-1103); పుట్ 46:13
 8441 **తోవబా** tôw'êbah **వికరమ**; **గడడ**; **కరబ**; **బే-సుదుడ**; horror, abomination; పుట్ 43:32
 8467 **తీచిన్నా** t'chinnâh **వివంతి**; effort to try to win a favorable attitude from someone else by approaching that person in a very humble way; యెహో 11:20
 8472 **తాచెన్** Tachp'ênêç **తహనెన్**; queen of Egypt; time of king Solomon; 1రాజు 11:19
 8485 **తేయమా** Têymâ' **తేమల్**; son of Ishmael; people, land; పుట్ 25:15
 8489 **తేయమానీ** Têymânîy **తేమని**; descendant or inhabitant of Teman; పుట్ 36:34
 8494 **తిర్రా** Tîyrâç **తిరసు**; son of Japheth; పుట్ 10:2
 8500 **తుక్కి** tukkiy **కోసె**; relatively small, long-tailed monkey; gray fur with a greenish or bluish tinge; mainly vegetarian, eating fruit and young leaves with occasional insects and spiders; spends most of its time in trees, but also forages for grass seeds and fallen fruit on the ground; Guenon; kept as pet; brought to Israel from Tarsis; 1రాజు 10:22
 8515 **తలసార్** T'lâ'ssar **తలసార్**; land; conquered by king of Assyria; 2రాజు 19:12
 8521 **తెల్ ఛార్షా** Têl Charshâ' **టెల్-హార్ష**; location; ఎజ్ 2:59
 8526 **తలమయ** Talmay **తల్మయ**; king of Geshur; ఇసా 13:22
 8528 **తెల్ మెలాచ** Têl Melach **టెల్-మెలాచ**; location; ఎజ్ 2:59
 8547 **తెమాచ** Temach **తెమచ**; head of a family of temple servants; after exile; ఎజ్ 2:53
 8549 **తామీయం** tâmîym **పాస్కెనల్ బత**; **సాంతి**; **పాన్**; complete, blameless, right, peaceful; integrity; పుట్ 6:9
 8552 **తామం** tâmam **చిత్కె**; **బే-కమ**; **కీట్కె**; be complete, consumed (qal); show oneself to be perfect (hith.); to terminate, complete (hiph.); పుట్ 47:15
 8553 **తిమ్నా** Timnâh **తిమ్న**; town; territory of Dan; పుట్ 38:13
 8558 **తామార్** tâmâr **కజార్**; flowering plant species in the palm family Arecaceae; grows to 10-20 m tall; cluster of large leaves at top; Phoenix dactylifera - date palm; cultivated for its edible sweet fruit, about the size of a human thumb; symbol of elegance and grace; palm branch is symbol of peace and also victory; బహ్ 15:27
 8559 **తామార్** Tâmâr **తద్మోర్**; town; territory of Judah; పుట్ 38:6
 8560 **తోమర్** tômer **కజార్ మర**; **గొప్ప** -1; నామ్ 4:5
 8573 **తౌఫహా** t'ûwphâh **పాకె-హిత్ తిరుస**; wave-offering; బహ్ 29:24

8576 תַּנְחֻמֶתֶת Tanchumeth తన్నుమెత-; father of Seraiah, army officer of Judah, time of exile; 2రాజు 25:23
 8590 תַּאֲנָח Ta'anák తానాక-; town; territory of Manasseh; యెహో 12:21
 8593 תַּאֲרַר ta'ar తయ్య-; తోపుర్క-; case or bag about the size and shape of a sword; made of leather, cloth, metal, or wood; attached to a circular strap or belt that could be hung over the shoulder or tied around the waist; used to cover and to carry a sword; ఇసాబ్ 6:5
 8607 תִּפְחָצַח Tiphçach తిప్పహు-; town; territory of Manasseh; 1రాజు 4:24
 8612 תֹּפְתֵי Tôpheth తోపెత-; location; in the valley of the sons of Hinnom; 2రాజు 23:10
 8620 תְּקוּוֹא T'qôwa' తెకోవ-; town; Judah; 2సము 14:2
 8621 תְּקוּוֹ'י T'qôw'îy తెకోవ-; inhabitant of Tekoa; 2సము 14:4
 8640 תִּרְחָאֶתֶת Tirhâqâh తిర్హక-; king of Ethiopia; 2రాజు 19:9

8641 תְּרֻמָּה t'rûwmâh అర్చన-; దాన-; offering, contribution; ఐషా 25:2
 8646 תֶּרַח Terach తెరహు-; son of Nahor; descendant of Shem; father of Abraham; పుట్ 11:25
 8655 תְּרַפְּיִם t'râphîym రోతంగ్ పేన-; set of one of more figurines representing a god; used for divination and worship; పుట్ 31:19
 8656 תִּרְסָה Tirtsâh తిర-; town; territory of Manasseh; ఇసాబ్ 26:33
 8657 תִּרְשִׁישׁ Teresh తెరెస-; eunuch; servant of Ahasuerus; ఎస్థర్ 2:21
 8659 תִּרְשִׁישׁ Tarshîysh తార్షిస-; adviser to Ahasuerus; పుట్ 10:4
 8661 תַּרְטָן Tartân కమండర-; అధికార-; person with an extremely high position in the Assyrian kingdom; 2రాజు 18:17
 8664 תִּשְׁבֵּי Tishbîy తిస-; inhabitant of Tishbe; 1రాజు 17:1
 8668 תְּשׁוּׁוֹה t'shûw'âh బచ-; salvation; నాయ్ 15:18

Greek Words

2 Ἀαρὼν Aarôn అహరోన-; the elder brother of Moses and Israel's first high priest; లూక 1:5
 5 Ἀββᾶ Abbâ బాబ-; (title for God; literally: father) one who combines aspects of supernatural authority and care for his people; మార్క్ 14:36
 6 Ἄβελ Ábel హేబెల-; the second son of Adam and Eve and the brother of Cain; మత్త 23:35
 7 Ἀβιά Abiá అబియ-; a founder of a class of priests; మత్త 1:7
 10 Ἀβιοὺδ Abioud్ అబిహూద్-; a person in the genealogy of Jesus; మత్త 1:13
 11 Ἀβραάμ Abraám అబ్రాహాము-; the patriarch of the Israelite nation and father of the faithful; మత్త 1:1
 12 Ἄβυσσος ábyssos డాబ్-; a location of the dead and a place where the Devil is kept, the abode of the beast as the antichrist, and of Abaddon, as the angel of the underworld; లూక 8:31
 13 Ἄγαθος Ágabos అగబు-; a Christian prophet from Judea; అపొ 11:28
 14 ἀγαθοεργέω agathoergéō చొకోట-; to engage in doing what is good; అపొ 14:17
 15 ἀγαθοποιέω agathopoiéō చొకోట- (good); to engage in doing what is good; లూక 6:9
 18 ἀγαθός agathós చొకోట- (good), దయ-; మదత- (help), సేవ- (serve), పునెవంతల- (righteous/good person), దయ; positive moral qualities of the most general nature; మత్త 5:45
 25 ἀγαπάω agapáo లాడ్- (as in an older person loving a younger person, no sexual connotations), పెర్క- (general term, no sexual connotations, HND), పసండ్-; to have love for someone or something, based on sincere appreciation and high regard; మత్త 5:43
 26 ἀγάπη agápē నాల్వీర జేవున్- (literally meal/feast of the four people but used for a community feast), జేవున్- (meal/feast); a special type of communal meal having particular significance for early Christians as an expression of their mutual affection and concern; మత్త 24:12
 27 ἀγαπητός agapētós లాడ్- (as in an older person loving a younger person, no sexual connotations. Can be used as dear/beloved, I□□nur), పెర్క- (general term, no sexual connotations, HIN prem); pertaining to one who or that which is loved; మత్త 3:17
 32 ἄγγελος ángelos దూత- (angel, literally means messenger, HIN, TEL); a supernatural being that attends upon or serves as a messenger of a superior supernatural entity; మత్త 1:20
 38 ἁγιασμός hagiasmós హుచ్చి (hand over), సుదుడ్-; పవిత్ర; dedication to the service of and to loyalty to a deity; రోమ 6:19
 40 ἅγιος hágios పవిత్ర జాగ-; the interior (either the outer or the inner of the two rooms) of the sanctuary of the Jerusalem Temple

or of the earlier tabernacle or of a corresponding spiritual holy place, perhaps regarded as being in heaven; మత్త 1:18
 42 ἁγιοσύνη hagiōsýnē పవిత్ర-; సుదుడ్-; the quality of holiness as an expression of the divine in contrast with the human; రోమ 1:4
 45 ἄγκυρα ánkýra లంగర్-; a heavy object attached to a boat by a rope or chain and dropped to the bottom of a body of water in order to prevent or restrict the movement of the boat; అపొ 27:29
 47 ἁγνεῖα hagneía పవిత్ర-; the quality of moral purity; 1తిమొ 4:12
 48 ἁγνίζω hagnízō సుదుడ- (ritually clean), పవిత్ర- (holy, HIN, TEL); to purify and cleanse ritually and thus acquire a state of ritual acceptability; యోహ 11:55
 53 ἁγνός hagnós సుదుడ- (ritually clean), పవిత్ర- (holy, HIN, TEL); pertaining to being without moral defect or blemish and hence pure; 2కొర 7:11
 54 ἁγνότης hagnótēs సతిపురుసల-; the quality of moral purity; 2కొర 6:6
 59 ἀγοράζω agorázō సుటి కియ-; literally: to buy for a price; hence: to cause the release or freedom of someone by a means which proves costly to the individual causing the release; మత్త 13:44
 60 ἀγοραῖος agoraíos కమరింగ-; a place or social institution that involves a person being brought before a judge to determine that person's guilt or innocence in a matter; అపొ 17:5
 65 ἀγριέλαιος agriélaios ఒలివ మర-; a tree regarded by some (though probably wrongly) as the ancestor of the domestic olive tree; smaller, produces smaller fruit with less oil than domestic variety; Olea europaea sylvestris; రోమ 11:17
 67 Ἀγρίππας Agrippas అగ్రిప-; Herod Agrippa II, the son of Herod Agrippa I; అపొ 25:13
 76 Ἀδάμ Adám అదమ-; ancestor of the human race; లూక 3:38
 79 ἀδελφὴ adelphé సేల- (younger sister), తక- (older sister), బాయ- (generic word for UNRELATED female 'sister'); literally: a female having the same father and mother as the reference person; hence also: fellow believer in Christ; మత్త 12:50
 80 ἀδελφός adelphós తాద- (older brother), తమ- (younger brother), బక్- (believer, devotee/follower/worshipper), దుస్సుర- (others), రోమర్- (people), దాద- (generic form of address "brother", not necessarily a relative. Can be used to address someone if you don't know their name.), నమ్మర- (believing ones), దాదలిర్-బాయిక్- (brothers-and-sisters); a close associate of a group of persons having a well-defined membership (in the NT, fellow believers in Christ); మత్త 1:2
 81 ἀδελφότης adelphótēs తాదల్-తమున యెకి-; an association of persons having a strong sense of unity; 1పేతు 2:17

- 86 ἡδῆς háidēs **పాతడ-**, **సాన రోకమ-**; a place or abode of the dead, including both the righteous and the unrighteous (in most contexts ἡδῆς[a] is equivalent to the Hebrew term Sheol); మత్త 11:23
- 91 ἀδικέω adikéō **తవ్-** (**wrong**), **వాయుట-** (**bad**), **నుక్కున-** (**harm/hurt**), **నోసుర-** (**injure**); to do that which is unjust or unrighteous; to mistreat by acting unjustly toward someone; మత్త 20:13
- 92 ἀδικεῖν adikēma **గల్లి-**; what is done in an unrighteous or unjust manner; అపొ 18:14
- 93 ἀδικία adikía **కరబ-** (**generic word for bad, brwd from HIN**), **కరెబ-** (**wicked**), **బగడ్-నియత-** (**unrighteous**); an activity which is unjust; లూక 13:27
- 94 ἄδικος ádikos **దుసుర-**, **బక్కి కీయ-**, **నమకమ్మ, బగడ్-నియత-, కరెబలిర్**; a person who is not a member of the Christian community and by implication possibly unjust or not in a right relation with God; మత్త 5:45
- 105 αἰετός aetós **రాయలిక-**; generic word for a large bird of prey; genus Aquila, but may include others, esp. vulture; మత్త 24:28
- 111 ἀθέμιτος athémitos **కరెబ-**, **బే-సుదుడ్-**, **అవనిత-**; pertaining to being bad and disgusting on the basis of not being allowed; అపొ 10:28
- 116 Ἀθῆναι Athēnai **యేతెన్స్-**; a principal city of Greece; అపొ 17:15
- 124 Αἰγύπτιος Aigyptios **ఈజిప్ట్-**; a person who is a native of Egypt; అపొ 7:22
- 125 Αἴγυπτος Aígyptos **ఈజిప్ట్-**; Egypt; మత్త 2:14
- 126 αἰδιος aídios **బస్సెట-** (**forever/always/eternal**), **సదా-** (**forever, HIN**); pertaining to an unlimited duration of time; రొమ 1:20
- 128 Αἰθίοψ Aithiops **ఇతియెపీయత-**; (derivative of Αἰθιοπία Ethiopia, not occurring in the NT) a person who is a native of Ethiopia; అపొ 8:27
- 129 αἷμα haíma **నెతు-** (**blood**), **మరన-** (**death**), **జీవ-**; (a) blood; (b) figuratively: the death of a person, generally as the result of violence or execution; (c) figuratively: death for a sacrificial purpose; (d) literally: flesh and blood, i.e. a human being in contrast with a divine being; మత్త 16:17
- 165 αἰὼν αἰὼν **బస్సెట-** (**forever, timeless, whenever**), **బస్సెన-**, **పిడినంగ్-పిడింగ-** (**many generations**); unlimited duration of time, with particular focus upon the future; మత్త 12:32
- 166 αἰώνιος αἰώνιος **బస్సెట-** (**forever, timeless, whenever**); pertaining to an unlimited duration of time; మత్త 18:8
- 167 ἀκαθαρσία akatharsía **బే-సుదుడ్-**, **కరబ-**; the state of moral impurity, especially in relationship to sexual sin; మత్త 23:27
- 169 ἀκαθάρτος akáthartos **బూత-**, **బే-సుదుడ్**; pertaining to being ritually unacceptable, either as the result of defilement or because of the nature of the object itself (for example, ritually unacceptable animals); మత్త 10:1
- 173 ἄκανθα ákantha **చమ్మ-**, **చిలటి-**; any kind of plant with sharp projections on its stem and/or branches; regarded as useless; symbol of hardship; మత్త 7:16
- 174 ἀκάνθινος akánthinos **చమ్మ-**; (derivative of ἄκανθα, thorn plant) pertaining to, being made of, or consisting of thorns; మార్ 15:17
- 185 ἀκέραιος akéraios **అస్తి-**; pertaining to being without a mixture of evil and hence to being pure; మత్త 10:16
- 200 ἀκρίς akrís **ఈసుల్క్-**, **జాడి కోడంగ్-**; six-legged winged insect characterized by the fact that its third pair of legs is elongated and adapted to hopping; Acrididae family; moves in swarms that migrate to new areas, which they colonize; at other times lives solitary or in small groups; eaten cooked by toasting, grilling, frying, or broiling, though in some places they are also eaten raw; because of their large numbers and swarming characteristics, locusts were a symbol of a vast attacking army against which there was no defense and also a symbol of divine punishment; మత్త 3:4
- 203 ἀκροβυστία akrobystía **తోర్ కత్రి-**, **యూదుల్క్, ఆయూర్ వూర-**, **దుస్రాక్ జాతి-**; a collective for those who are uncircumcised; అపొ 11:3
- 207 Ἀκύλας Akýlas **అకుల-**; a friend of Paul and the husband of Priscilla; అపొ 18:2
- 211 ἀλάβαστρον alábastron **బుడ్డి-**; a jar made of alabaster stone; మత్త 26:7
- 218 ἀλείφω aleíphō **సోక-**, **వెడి-**; to pour a liquid, normally oil or perfume, on someone's body, often on the head, face, or feet, as part of a ritual or in a ritual manner; మత్త 6:17
- 220 ἀλέκτωρ aléktōr **గొగ్గ-**; male domestic fowl, dark brownish red, with orange-red neck hackles, a smallish red comb on the top of the head, and red lappets on each side under the beak; the hen is a lighter brownish red and has a smaller comb; significance in the Bible seems related to the fact that cocks crow very early in the morning, announcing the coming dawn; మత్త 26:34
- 221 Ἀλεξανδρεὺς Alexandreús **అలెగ్గాండియ-**; (derivative of Ἀλεξάνδρεια Alexandria, not occurring in the NT) a person who lives in or is a native of Alexandria; అపొ 6:9
- 222 Ἀλεξανδρίνος Alexandrínos **అలెగ్గాండియ-**; (derivative of Ἀλεξάνδρεια Alexandria, not occurring in the NT) pertaining to Alexandria; అపొ 27:6
- 223 Ἀλέξανδρος Aléxandros **అలెక్సెండర్**; a coppersmith and opponent of Paul; some scholars have suggested that (4) and (5) refer to the same person, but this is by no means certain; మార్ 15:21
- 225 ἀλήθεια alétheia **సత-** (**truth**), **నియత-** (**righteous**), **కరె-** (**true/correct**), **తప్పక (definitely/truly)**; the content of that which is true and thus in accordance with what actually happened; మత్త 22:16
- 227 ἀληθής alēthēs **కరె-** (**true, right, correct**), **సత-** (**truth**), **కరడ-**; pertaining to being truthful and honest; మత్త 22:16
- 228 ἀληθινός alēthinós **కరె-** (**true, right, correct**), **సత-** (**truth**); pertaining to being real and not imaginary, or in accordance with historical fact; లూక 16:11
- 230 ἀληθινός alēthinos **కరె-** (**true, right, correct**), **సత-** (**truth**); pertaining to being real and not imaginary; మత్త 14:33
- 254 ἁλύσις hálýsis **సకల-**, **బేడింగ్-**, **హోళ్ళడి-**; a series of connected metal links; used for binding objects together or restraining prisoners; మార్ 5:3
- 256 Ἀλφαῖος Alphaíōs **అల్ఫాయి-**; the father of Levi; మత్త 10:3
- 257 ἅλων hálōn **సేతి**; a surface of hard ground or stone where grain was threshed out, either by beating or having animals trample upon it; మత్త 3:12
- 258 ἄλωπαξ alópēx **కోయ్ల-** (**fox**); animal looking like a longhaired dog with a pointed nose and a bushy tail; either reddish with white underparts (fox) or yellowish brown with red tips to the fur on the back (jackal); scavenger; associated with destruction and devastation, and also with being insignificant but self-important; also intelligent and quick-witted, crafty; మత్త 8:20
- 264 ἁμαρτάνω hamartánō **పాప-** (**sin, HIN, TEL**), **కసుర-** (**wrong deed**), **గల్లి-** (**wrong**), **తప-** (**mistake**); to act contrary to the will and law of God; మత్త 18:15
- 265 ἁμαρτήμα hamartēma **పాప-**, **కసుర-**, **గల్లి-**, **తప-**; that which someone has done in violating the will and law of God; మార్ 3:28
- 266 ἁμαρτία hamartía **పాప-** (**sin**); an act that is contrary to the will and law of God; మత్త 1:21
- 268 ἁμαρτωλός hamartólós **పాప-** (**sin**); pertaining to behavior that is contrary to the will and law of God; a person who practices such behavior; మత్త 9:10
- 273 ἄμεμπτος ámemptos **గల్లి-**, **కసుర్-**, **తవ్ సెల్వక్-**, **బే-కసుర్**; pertaining to being without fault or blame; లూక 1:6
- 274 ἀμέμπτως amémpōtōs **బే-కసుర్-**; pertaining to being without fault or blame; 1 తెస 2:10

- 281 ἀμῖν amén **ఇద్ సత్యం అంద్**-, **కరల-** (*true, right, correct*), **సత-** (*truth*), **అమెన-** (*'amen', GRK*); strong affirmation of what is declared; మత్త 5:18
- 283 ἀμῖαντος amíantos **అమడు-**; pertaining to not being ritually defiled, with implications of accompanying moral defilement; హెబ్రీ 7:26
- 284 Ἀμινναδάβ Aminadáb **అమినదాబ-**; a person in the genealogy of Jesus; మత్త 1:4
- 286 ἀμνός amnós **గొరతున్ దాత-**, **గొరె-**; young of sheep; often used for ritual sacrifice; యోహా 1:29
- 288 ἄμπελος ámpelos **అంగుర్-**; creeping plant that develops a woody stem when it matures; Vitis vinifera; grows along the ground until it finds a tree or other object to climb, using tendrils; bears bunches of small round fruit that are sweet and juicy; symbol of blessing, prosperity, and happiness; మత్త 26:29
- 290 ἀμπελὼν ampelón **అంగుర్-**, **అంగుర్కన్-**, **వాడి-**; (derivative of ἄμπελος, grapevine) a number of grapevines growing in a garden or field; మత్త 20:1
- 299 ἄμωμος ámōmos **బే-కసుర్-** (*without wrong deeds*); pertaining to having no defect or blemish; figuratively: pertaining to being without fault and hence morally blameless; ఎఫెసీ 1:4
- 301 Ἀμὼς Amós **అమెస-**; the father of Mattathias (Ματθαίας 1); మత్త 1:10
- 304 ἀναβαθμὸς anabathmós **తంతెల్-**; in the singular, a step in a flight of steps, and in the plural, a series of steps; అపొ 21:35
- 350 ἀνακρίνω anakrínō **సవత్-**, **పరిక్ష్-**, **తస్య-**, **అర్థమ-**, **తస్య-**, **అర్థమ-**; to try to learn the nature or truth of something by the process of careful study, evaluation and judgment; లూక 23:14
- 367 Ἀνανίας Ananías **అననియల్-**; a Jewish high priest; అపొ 5:1
- 386 ἀνάστασις anástasis **-నేండ-** (*rising [implied to life, but not explicit]*); the event of coming back to life after having once died; మత్త 22:23
- 390 ἀναστρέφω anastrephō **తాక-**, **బహన్ మందన-**, **పిసెర్-**; to conduct oneself, with apparent focus upon overt daily behavior; అపొ 5:22
- 406 Ἀνδρέας Andréas **అంద్రెయ-**; the brother of Simon Peter and one of the twelve apostles; మత్త 4:18
- 410 ἀνέγκλητος anénklētos **బే-కసుర్-**; pertaining to one who cannot be accused of anything wrong; 1కొర 1:8
- 423 ἀνεπίληπτος anepilēptos **తప-**, **కనుడ-**, **కసుర్-**; pertaining to what is so perfect or good it cannot be criticized; 1తిమొ 3:2
- 438 ἄνθος ánthos **పుంగ-**; the blossom of a plant; యాకొ 1:10
- 452 Ἄννας Ánnas **అన్న-**; a Jewish high priest; లూక 3:2
- 458 ἀνομία anomía **బగడ్-నియత-** (*unrighteousness*), **కరబ-** (*wicked character*), **కరబ్-పాన-**; behavior that completely disregards the laws or regulations of a society; మత్త 7:23
- 490 Ἀντιόχεια Antiócheia **అంతియొకయ-**; a city in Pisidia; అపొ 11:19
- 500 ἀντίχριστος antíchristos **కిరిస్తున-** **వగ-దార-**; one who is opposed to Christ, in the sense of usurping the role of Christ; 1యోహా 2:18
- 505 ἀνυπόκριτος anypókritos **కపట్ సెల-**, **సాద-**; pertaining to being genuine and sincere, and hence lacking in pretense or show; రోమ 12:9
- 508 ἀνώγειον anōgeon **కమ-**; a room on the level above the ground floor (second story in American usage and first story in most other languages); మార్క్ 14:15
- 513 ἀξίνη axínē **మర్చ-**; an instrument with a sharp-edged head and a handle, used in chopping wood; మత్త 3:10
- 525 ἀπαλλάσσω apallássō **చొకొట్ అ-**, **పొల్లి, ముక్తి**; to release from control, to set free (generic meaning for a wide variety of circumstances, including confinement, political domination, sin, sickness); లూక 12:58
- 569 ἀπιστέω apistéō **నమ-**, **బరొస ఇరొ-**, **వొప్పకీ-**; to believe that something is not true; to refuse to put one's trust or reliance in something or someone; మార్క్ 16:11
- 570 ἀπιστία apistía **బరొస-**, **నమ-**; the attitude of refusing to put one's trust or reliance in something or someone; మత్త 13:58
- 571 ἄπιστος ápistos **బరొస -**, **నమ-**; pertaining to not believing, with the implication of refusing to believe; మత్త 17:17
- 582 ἀπογραφὴ apographé **జనబ లెక-**; the event of registering persons in connection with taking a census; లూక 2:2
- 583 ἀπογράφω apographō **లెక-**; to register someone, often in connection with taking a census; లూక 2:1
- 593 ἀποδοκιμᾶζω apodokimázō **వొప్పకీ, ఉల్ల-**; to judge someone or something as not being worthy or genuine and thus something to be rejected; మత్త 21:42
- 596 ἀποθήκη apothékē **గోడమ-**; small structure for storing agricultural produce; normally made of stone; మత్త 3:12
- 625 Ἀπολλῶς Apollōs **అపొలో-**; a Christian of Alexandria who worked in Ephesus and Corinth; అపొ 18:24
- 629 ἀπολύτρωσις apolytrōsis **సుట-**; the act of releasing or setting free, with the implied analogy to the process of freeing a slave; లూక 21:28
- 630 ἀπολύω apolyō **పార్శ్మత-** (*divorce*), **సుటి క-** (*set free*), **మాపి**; to remove the guilt resulting from wrongdoing; మత్త 1:19
- 651 ἀποστολή apostolē **సేవ-**, **బక్తల-**; the role of one who has been commissioned and sent as a special messenger; అపొ 1:25
- 652 ἀπόστολος apóstolos **అపొస్-** (*apostle, GRK*), **కల్లియ-** (*messenger*), **నేమి కీతుర్ సిస్యలిర-**; one who is sent with a message; referring to the immediate followers of Jesus: one who fulfills the role of being a special messenger; మత్త 10:2
- 656 ἀποσυνάγωγος aposynágōgos **అలది-**; a state of having been excommunicated from membership in a synagogue; యోహా 9:22
- 684 ἀπώλεια apóleia **నాసెడమ-**; an act causing the ruin of persons, objects, or institutions; మత్త 7:13
- 688 Ἀραβία Arabía **అరేబియ-**; Arabia (probably a reference to the Sinai Peninsula); గలతి 1:17
- 692 ἀργός argós **పిన-**, **గహ్లా-**, **అగమ-**; pertaining to not working or habitually refusing to work; pertaining to not giving careful consideration to something; మత్త 12:36
- 697 Ἀρειὸς Πάγος Áreios Págos **అరియొపగు ఇన్స్కో వంచ-**, **అరియొపగు-**; (literally hill of Mars) the location of an Athenian court, traditionally associated with a rocky hill close to the Acropolis, though probably located in the marketplace at the foot of the hill; or, an advisory council of Athens dealing with ethical, cultural, and religious matters; అపొ 17:19
- 707 Ἀριμαθαία Arimatháia **అరిమతయ-**; a city in Judea; మత్త 27:57
- 708 Ἀρίσταρχος Arístarchos **అరిస్తర్కు-**; a companion of Paul; అపొ 19:29
- 716 ἄρμα háрма **రత-**; open vehicle with two or four wheels; harnessed to and pulled by horses; used in war or for travelling; అపొ 8:28
- 721 ἀρνίον arnión **గొరె-**; the young of sheep; fully dependent on its mother for nourishment and on the shepherd for protection; helpless, defenseless, innocent; often used for ritual sacrifice; యోహా 21:15
- 735 Ἄρτεμις Ártemis **అర్తెమి**; a Greek goddess worshiped especially in Asia Minor; అపొ 19:24
- 746 ἀρχή arché **అదికార-**, **రాజ్ తాకున-**; one who rules or governs; మత్త 19:4
- 749 ἀρχιερεὺς archiereús **డగుక్ కటొడ-** (*chief priests*), **పెర్సోర్ కటొడ-** (*high priest*); a principal priest, in view of belonging to one of the high-priestly families; మత్త 2:4
- 751 Ἀρχιππος Árchippos **అర్కిపు-**; a Christian in Colossae; కొలసి 4:17
- 752 ἀρχισυνάγωγος archisynágōgos **సునగోగ్సోర్ అదికారి-**; one who is the head of and who directs the affairs of a synagogue; మార్క్ 5:22
- 755 ἀρχιτρίκλινος architriklinos **ఇంతజిమ్ కియస్సల-**; the head servant in charge of all those who served at meals or feasts; యోహా 2:8
- 758 ἄρχων árchōn **తస్య కియ్య-**; a minor government official serving as a judge; మత్త 9:18

- 759 ἄρωμα árōma **గమ గమ (sweet-smelling)**; aromatic oils or salves used especially in embalming the dead; మార్ 16:1
- 768 Ἀσέρ Asér **ఆసెర-**; a son of Jacob and ancestor of an Israelite tribe; లూక 2:36
- 773 Ἀσία Asía **ఆసియా-**; the Roman province of Asia, primarily the western part of present-day Turkey; అపొ 2:9
- 779 ἄσκος askós **తిత్తి-**; a bag made of skin or leather; used for temporarily storing and carrying wine; మత్త 9:17
- 784 ἄσπιλος áspilos **ఆగె-, తప్ప దాగ్, కత్తి సెల్వ-**; pertaining to what cannot be criticized; 1తిమొ 6:14
- 787 ἀσάριον assáριον **కొత-**; a Roman copper coin worth 1/16 of a denarius; మత్త 10:29
- 804 ἀσφαλής asphalḗs **బహ్యమాయ సియ్యక్నె, కరల్-**; pertaining to being certain and thus completely believable; అపొ 21:34
- 806 ἀσφαλὼς asphalṓs **తవ్యక్-**; pertaining to being certain and thus completely believable; మార్ 14:44
- 832 αὐλὴ aulḗ **సులుడి ఉల్హ-**; derivative of αὐλός flute; మత్త 11:17
- 833 αὐλή aulḗ **మహాల-**; an open area enclosed by structures within a building complex, such as the temple, a palace, or a house; or any dwelling having such an enclosed open area (often a relatively elaborate structure); మత్త 26:3
- 834 αὐλητής aulētḗs **సులుడి వడు-**; (derivative of αὐλὴ to play a flute) one who plays the flute; మత్త 9:23
- 859 ἄφεσις áphesis **మాఫి- (forgive, HIN)**; the act of removing the guilt resulting from wrongdoing; మత్త 26:28
- 862 ἀφθαρτος áphthartos **మూరె మాయ్యక-, మరన్ సెల్వక-, బస్సె- (forever ...)**; pertaining to being not subject to decay and death; మార్ 16:20
- 863 ἀφίμι aphími **మాఫి- (forgive, HIN)**; to remove the guilt resulting from wrongdoing; to release a person from the obligation of repaying what is owed; మత్త 3:15
- 866 ἀφιλάργυρος aphilárgyros **దన్దవ్వుతున్ పొరా ఆన కియ్యక్నె, కొతంగ్ కమయ్ కియ్య-**; pertaining to not being desirous or greedy for money; 1తిమొ 3:3
- 881 Ἀχάζ Acház **అహజ్-**; a person in the genealogy of Jesus; మత్త 1:9
- 882 Ἀχαΐα Achaía **అకాయ-**; a Roman province including the most important parts of Greece; అపొ 18:12
- 885 Ἀχέιμ Acheím **అకిమ్-**; a person in the genealogy of Jesus; మత్త 1:14
- 892 ἄχυρον áchyron **పాట-**; the outer cover or husk of grain; మత్త 3:12
- 894 ἄψιnthos ápsinthos **కెయ్యుల్ కటి-**; a particularly bitter herb with medicinal value; ఉజ్జరి 8:11
- 897 Βαβυλὼν Babylón **బబులో-**; the capital of Babylonia; it also occurs as a symbol of demonic world power; మత్త 1:11
- 903 Βαλαάμ Balaám **బిలామ-**; a sorcerer and prophet summoned by Balak to curse Israel; 2పేతు 2:15
- 905 βαλάντιον balántion **చంచి-, తెయ్య-, పోతె-**; a receptacle for carrying money or other possessions; made of leather or cloth; లూక 10:4
- 907 βαπτίζω baptízō **బాప్తిస- (baptism, GRK)**; to employ water in a religious ceremony designed to symbolize purification and initiation on the basis of repentance; మత్త 3:6
- 908 βάπτισμα báptisma **బాప్తిస- ('baptism', GRK)**; a religious ceremony involving washing with water, symbolizing purification and initiation on the basis of repentance; మత్త 3:7
- 909 βαπτισμός baptismós **బాప్తిస- (baptism), నొర- (wash), సుదుడ్ ఆయ్యుల్ క్ కామ్మ- (deeds to become ritually clean)**; a ritual washing with water to make objects ritually acceptable; మార్ 7:4
- 910 Βαπτιστής Baptistḗs **బాప్తిస్మ సియ్యల్ యోహాన- (John the Baptist)**; one who baptizes, a title used exclusively for John; మత్త 3:1
- 912 Βαραββᾶς Barabbās **బరబ-**; a prisoner released by Pilate at the request of the Jews during the trial of Jesus; మత్త 27:16
- 915 βάρβαρος bárbaros **మునవర-, లంకచుర్-**; a person not participating in Greek culture and civilization; person from an area in which

- a language other than Greek or Latin was spoken; regarded as being outside the civilized world of NT times; అపొ 28:2
- 918 Βαρθολομαῖος Bartholomaios **బర్తలోమయ-**; one of the twelve apostles; మత్త 10:3
- 921 Βαρνάβας Barnábas **బర్నబ-**; an additional name of a certain Joseph, a Levite from Cyprus who was an associate of Paul; అపొ 4:36
- 923 Βαρσαββᾶς Barsabās **బర్సబ-**; the family name of a certain Judas who was appointed as a companion of Paul; అపొ 1:23
- 932 βασίλεια basileía **రాజ-**; an area or district ruled by a king; by extension, the act of ruling or reigning by a king (or God); మత్త 3:2
- 935 βασιλεὺς basileús **రాజ-**; male ruler of a nation or area; sometimes used to refer to God, Jesus, or Satan as beings with the power and authority of a king; మత్త 1:6
- 938 βασίλισσα basilissa **రాని-**; female ruler of a nation or area; మత్త 12:42
- 942 βᾶτος báτος **పాదెల-**; any type of thorn bush or shrub; మార్ 12:26
- 946 βδέλυγμα bdélygma **బే-సుదుడ-**; an act that is utterly detestable and abhorrent; మత్త 24:15
- 952 βέβηλος bébēlos **బగవంతన్ కాత్రి కియ్యక-, బాన్-బక్తి-**; pertaining to being profane in the sense of worldly or godless; 1తిమొ 1:9
- 953 βεβηλὸν bebelōn **బాటి కియ్య-**; to cause something to become unclean, profane, or ritually unacceptable; మత్త 12:5
- 954 Βεελζεβούλ Beelzeboúl **బయల్-జెబుల-**; the name of the Devil as the prince of the demons; మత్త 10:25
- 958 Βενιαμίν Beniamín **బెన్యమీన-**; a son of Jacob and ancestor of an Israelite tribe; అపొ 13:21
- 959 Βερνίκη Bernikḗ **బెర్నికె-**; the daughter of Herod Agrippa I and sister of Herod Agrippa II; అపొ 25:13
- 960 Βέροια Béroia **బెరయ-**; a city in Macedonia; అపొ 17:10
- 963 Βηθανία Bēthanía **బెత-**; a village on the Mount of Olives; మత్త 21:17
- 965 Βηθλεέμ Bēthleém **బెత్తెహమ-**; a town south of Jerusalem; మత్త 2:1
- 966 Βηθσαῖδα Bēthsaidá **బెత్తయిద-**; a place northeast of the Lake of Galilee; మత్త 11:21
- 967 Βηθφαγέ Bēthphagḗ **బెత్తాగె-**; a village near Jerusalem, perhaps east of Bethany; మత్త 21:1
- 968 βῆμα bēma **నాయం వెమ్మకె ఉద్వల్ కుర్చి-, కమరిత గాది-, తీర్వార్-, కమరి-**; a raised platform mounted by steps and usually furnished with a seat; used by officials to address an assembly, often on judicial matters, with a focus on judgement; మత్త 27:19
- 974 βιβλαρίδιον bibliaríδιον **గూడి -- పాన- (rolled up sheet), పుస్తక- (book)**; a diminutive derivative of βιβλίον[a], thus, a scroll of small size; ఉజ్జరి 10:2
- 975 βιβλίον biblión **గూడి -- పాన-, గ్రంథ-, కాగిత-, పుస్తక-**; a document in the form of a scroll or book; మత్త 19:7
- 976 βιβλος bíblos **పుస్తక-, గ్రంథ-, చరిత్ర-**; a document in the form of a scroll or book; మత్త 1:1
- 978 Βιθυνία Bithynía **బితునియ-**; a province in northern Asia Minor; అపొ 16:7
- 982 βιωτικός biōtikós **దునియత- (of the world), పిస- (life)**; pertaining to daily life or existence; లూక 21:34
- 987 βλασφημέω blaspheméō **రెమ్మి వడ- (blaspheme), హిజల్- (shame), రాంగి- (abuse)**; to speak against someone in such a way as to harm or injure his or her reputation (occurring in relation to persons as well as to divine beings); మత్త 9:3
- 988 βλασφημία blasphemía **చమ్మి- (gossip), బగవంతన్ రాంగ- (abusing God), రాంగ- (abusing), రెమ్మి- (having lowered), కరబ్ వడ్క- (speaking bad), సాపెన-**; the act of speaking against someone in such a way as to harm or injure his or her reputation (occurring in relation to persons as well as to divine beings); మత్త 12:31

989 βλάσφημος blásphēmos **రెప్పి వడ్కు-**, **హిజత్ వో-**; pertaining to being insulting and slanderous; a person who defames someone or something; అపొ 6:11

1003 Βορόζ Boróz **సల్మాన-**; a person in the genealogy of Jesus; మత్త 1:5

1016 βοός boús **కోంద-**; general word for individual cattle; may be male or female; లూక 13:15

1038 byρσεύς byrseús **కొట-**, **తోల్-**; one who tans hides to make leather; అపొ 9:43

1039 βύσσινος býssinos **కాది కప్పి-**; (derivative of βύσσος fine linen) cloth consisting of fine linen; షజగిరి 18:12

1043 Γαβριήλ Gabriél **గాబ్రియేల్-**; an archangel; లూక 1:19

1049 γαζοφυλάκιον gazophylákion **హుండిత పెట్టె-, దన్-దస్తత-, కొత్తంగ-**; a room in the Temple used as a treasury; మార్ 12:41

1050 Γάιος Gáios **గయన-**; the recipient of 3 John; అపొ 19:29

1053 Γαλατία Galatía **గలతియ-**; a district in the Roman province of Asia; 1కొర 16:1

1054 Γαλατικός Galatikós **గలతి-**; pertaining to Galatia; అపొ 16:6

1056 Γαλιλαία Galilaía **గలిలయ- (Galilee)**; the Lake of Galilee, also called Tiberias and Gennesaret; మత్త 2:22

1057 Γαλιλαίος Galilaíos **గలిలయ-**; a person who is a native of Galilee; మత్త 26:69

1058 Γαλλίων Gallíon **గల్లియో-**; a Roman proconsul of Achaia; అపొ 18:12

1059 Γαμαλιήλ Gamaliél **గమలియేల-**; a renowned Pharisee in Jerusalem; అపొ 5:34

1067 γέεννα géenna **పాతడ-**; a place of punishment for the dead; మత్త 5:22

1068 Γεθσημανή Gethsēmanē **గెత్సేమన-**; a garden at the foot of the Mount of Olives; మత్త 26:36

1082 Γεννησαρέτ Gennēsarét **గెనెసరెత-**; a name for the Lake of Galilee, also called the Lake of Tiberias; మత్త 14:34

1086 Γεργесηνός Gergesēnós **గెరసేన-**; a person who lives in or is a native of Gerasa, a city in Peraea, east of the Jordan; మార్ 5:1

1101 γλωσσόκομον glōssókomon **కొత్తన టెయ్-**; a box in which money was kept; యోహ 12:6

1115 Γολγοθᾱ Golgothā **గోల్గోత-**; the Aramaic name of a hill near Jerusalem where executions took place; మత్త 27:33

1116 Γόμορρα Gómorra **గొమొర-**; a city located at the southern part of the Dead Sea and destroyed because of its evil; మత్త 10:15

1121 γράμμα grámma **దర్మ-గ్రంథ- (scripture), కానున- (law), లిపి కీసి (wrote)**; any kind of written document, whether in book or manuscript form, with focus upon the content; an object containing writing addressed to one or more persons; లూక 16:6

1122 γραμματεύς grammateús **గ్రామడోర్ అదికారి-**; a city official with responsibility for the records of a town or city and apparently certain responsibilities for maintaining law and order; మత్త 2:4

1124 γραφή graphḗ **దర్మ-గ్రంథ-**; the writings of the OT, or a particular passage of the OT; మత్త 21:42

1125 γράφω gráphō **లిపి-**; to mark letters, numbers, or words on a surface such as paper, using a pen or similar instrument and ink or similar material; మత్త 2:5

1138 Δαβίδ Dabíd **దావిద-**; a king of Israel and an ancestor in the genealogy of Jesus; మత్త 1:1

1139 δαιμονίζομαι daimonízomai **బూత్స్ సోప-, బూత్ సోప-**; to be possessed by a demon; మత్త 4:24

1140 δαιμόνιον daimónion **బూత- (demon, devil), కేతడ్- (evil)**; an evil supernatural being or spirit; మత్త 7:22

1154 Δαμασκός Damaskós **దమస్-**; the capital of Syria; అపొ 9:2

1162 δέησις déēsis **ప్రార్థన- (prayer), వినంతి- (prayer-request)**; the act of asking with urgency based on presumed need; లూక 1:13

1179 Δεκάπολις Dekápolis **దెకపాలి-**; a league of ten cities in a region east of the Jordan; మత్త 4:25

1186 δένδρον déndron **మర-, పాదెల-**; any kind of relatively large woody plant; మత్త 3:10

1189 δέομαι déomai **ప్రాసి కీ- (to ask), పార్తన- (pray), కోర- (request)**; to ask for with urgency, with the implication of presumed need; లూక 5:12

1191 Δέρβη Dérbē **దెర్బె-**; a city in Lycaonia; అపొ 14:6

1193 δερμάτινος dermátinos **తోల-**; (derivative of δέρμα skin) pertaining to being made of skin or leather; మత్త 3:4

1199 δεσμός desmón **హొత్కడింగ-, జేల-, బేడింగ-, సకలింగ-**; any instrument or means of binding or tying; మార్ 7:35

1201 δεσμοτήριον desmōtérion **జేల్-, టానె-**; a place of detention; మత్త 11:2

1214 Δημῖς Dēmâs **దేమల్, దేమాల్-**; a companion of Paul; కొలొ 4:14

1216 Δημήτριος Dēmétrios **దేమెత్రి-**; a church leader; అపొ 19:24

1220 δηνάριον dēnárion **దేనర- (denarius), కూర- -- బిల- (silver coin[s])**; a Roman silver coin equivalent to a days wage of a common laborer; మత్త 18:28

1228 διάβολος diábolos **చట్టా-, రాంగ-**; (derivative of διαβάλλω to slander) one who engages in slander; pertaining to slander; మత్త 4:1

1231 διαγινώσκω diaginōskō **నిర్ణయ-**; to obtain accurate and thorough information about; to make a judgment on legal matters, with the implication of thorough examination; అపొ 23:15

1238 διάδημα diádēma **కీరిట-**; a type of crown employed as a symbol of the highest ruling power in a particular area and therefore often associated with kingship; షజగిరి 12:3

1242 διαθήκη diathékē **నియమ-**; the verbal content of an agreement between two persons or parties specifying reciprocal benefits and responsibilities; మత్త 26:28

1247 διακονέω diakonéō **మదత- (help), సేవ- (service), సర్వరెయ- (serving?)**; to take care of by rendering service to; to serve food or drink; to serve God in some special way; మత్త 4:11

1248 διακονία diakonía **మదత-, సేవ-, కామ-**; the role or position of serving; act of taking care of the needs of people; లూక 10:40

1249 διάκονος diakonos **అదికారి-, సేవ్క-, సర్వరెయ-, సేవ, మదత్ కీయ్కల-**; one who serves as a deacon, with responsibility to care for the needs of believers; మత్త 20:26

1252 διακρίνω diakrínō **బేద్-బావ్- (differentiate, distinguish), తక-పిక్- (confuse), అనమిన- (confuse, hesitate), జట్-పట్- (argument/confrontation), అనుమానమ- (doubt), పరిక్ష్, కనుర్, తస్క;** to judge that there is a difference or distinction; మత్త 16:3

1253 διάκρισις diákrisis **చొకొవ్-నాయుట్ కరి-, బేద్-బావ-, తేడ-**; the ability to evaluate and judge; రోమ 14:1

1263 διαμαρτύρομαι diamartýromai **దమ్మి-, గవ-, బగవంత- -- మునె;** to make a serious declaration on the basis of presumed personal knowledge; to admonish or instruct with regard to some future happening or action, with the implication of personal knowledge or experience; to be emphatic in stating an opinion or desire; లూక 16:28

1271 διάνοια diánoia **మన- (mind), హేతు- (remember, remind), సోంచ- (thought), -విచర- (idea)**; the psychological faculty of understanding, reasoning, thinking, and deciding; the content of thinking and reasoning; మత్త 22:37

1295 διασώζω diasózō **బచి-, బచె-, చొకొట-**; to rescue completely from danger, including illness; మత్త 14:36

1324 Δίδυμος Dídymos **యేమ-**; the Greek name of the apostle Thomas (93.155); యోహ 11:16

1342 δίκαιος díkaios **నియత- (righteous), నేకీ- (religious rules), బరొబర్, నాయ-**; pertaining to being in accordance with what God requires or being in a right relationship with someone (usually God); మత్త 1:19

1343 δικαιοσύνη dikaiosýnē **నియత- (righteous), సతె- (with truth), నాయమ- (righteous [in judging]), సత- (with truth),**

- నీతి-** (*righteous*); the act of doing what God requires or of being put right with God; మత్త 3:15
- 1345 δικαίωμα *dikaíōma* **నేతి-బడ-**, **కార్య-**, **నేతి-**, **కామ-**; a regulation concerning right or just action; an act which is in accordance with what God requires; లూక 1:6
- 1346 δικαίως *dikaíōs* **తన్ కీయ్యక-**, **పాన్ కీయ్యక్, బే-కసుర్, నాయమ-**; pertaining to being right as the result of being justified and deserved; లూక 23:41
- 1348 δικαστής *dikastēs* **తివ్వస్వి-**, **తీర్పార-**; one who presides over a court session and pronounces judgment; అపొ 7:27
- 1349 δίκη *díkē* **దర్శ-**; reward or punishment on the basis of what is rightly deserved; the goddess who delivers such action in seeking out and punishing the guilty; అపొ 28:4
- 1350 δίκτυον *díkyton* **వోల-**, **జార-**; any kind of net, but in the NT referring only to nets used for catching fish; మత్త 4:20
- 1381 δοκιμάζω *dokimázō* **పరిక్ష్-** (*test, exam*), **సూడ-** (*to see*), **వొప-** (*to accept, approve*), **అనంద-**; to try to learn the genuineness of something by examination and testing, often through actual use; to regard something as genuine on the basis of testing; లూక 12:56
- 1384 δόκιμος *dókimos* **వొప-**, **మెచ-**; pertaining to being judged worthy or genuine on the basis of testing; రోమ 14:18
- 1385 δοκός *dokós* **డగుర్ తప-**, **మొద్-**; thick wooden poles; used to support a roof; మత్త 7:4
- 1392 δοξάζω *doxázō* **మయ్య-**, **డగుర్-పాన-**, **మాన-**; to speak of something as being unusually fine and deserving honor; to cause someone to have glorious greatness; attribute high status to someone by honoring; మత్త 5:16
- 1393 Δορκάς *Dorkás* **తబిత-**, **డొర్క-**; a Christian woman in Joppa who was known for charitable works; meaning gazelle, deer; her Aramaic name was Ταβιθά; అపొ 9:36
- 1397 δουλεία *douleía* **దాసి-పాన-**, **దాసి-**; a state or condition of subservience; రోమ 8:15
- 1398 δουλεύω *douleúō* **సేవ-**, **దాసి-**; to do work as a slave or servant of someone; or (figuratively) to be under the control of some influence; మత్త 6:24
- 1402 δουλός *doulóō* **దాసి-** - (*slave*); to cause someone to become a slave; అపొ 7:6
- 1404 δράκων *drákōn* **బెయ్ డగుర్ జవ్వర-**; a legendary animal, usually regarded as being a kind of monstrous winged serpent or lizard; డబ్బెగిరి 12:3
- 1406 δραχμή *drachmé* **కూరత బిల-**, **బిల-**; a Greek silver coin with approximately the same value as the denarius; లూక 15:8
- 1407 δρέπανον *drépanon* **సెటిడ-**; a large, curved knife employed in cutting ripe grain; మార్ 4:29
- 1411 δύνάμις *dýnamis* **సక్తి-** (*power*), **అధికార్-** (*authority*), **తాకడ-** (*strength?*); the ability to perform a particular activity or to undergo some experience; the potential to exert force in performing some function; మత్త 7:22
- 1413 δυνάστης *dynástēs* **మంత్రి-**, **రాజుల-**; one who is in a position of authority to command others; లూక 1:52
- 1415 δυνατός *dynatós* **ముకె-**; important person, based upon power or influence; మత్త 19:26
- 1430 δόμα *dōma* **చత-**, **మిడె-**; the area on the top of a flat-roof house; మత్త 10:27
- 1435 δόρον *dōron* **సేవ-**, **కొత-**, **ఇనమ-**, **అర్పన-**; that which is given or granted; మత్త 2:11
- 1445 Ἑβραῖος *Hebraíos* **హెబ్రె-**; the oldest ethnic name for a Jew or the Jewish people; అపొ 6:1
- 1446 Ἑβραϊσὶς *Hebraïsis* **హీబ్రె-**; language of the Hebrews Hebrew language; అపొ 21:40
- 1447 Ἑβραϊστί *Hebraïstí* **హెబ్రె-**; expressed in the Hebrew language, in Hebrew; యోహ 5:2
- 1453 ἐγείρω *egeirō* **-నేండ-** (*rise from the dead*); cause someone who is dead to come back to life; మత్త 1:24
- 1482 ἐθνικός *ethnikós* **కీరిస్తున్ నమ-** (*[those who] have not believed in Christ*), **దుస్-** (*others, [very generic]*); pertaining to one who is not a Jew; మత్త 5:47
- 1484 ἔθνος *éthnos* **యూదుల్క్, ఆయుర్-**, **దేస-**, **వర్గ-**, **దుస్-**, **జాతి-**, **దునియ-**; the largest unit into which the people of the world are divided on the basis of their constituting a socio-political community; మత్త 4:15
- 1494 εἰδωλόθυτον *eidolóthyton* **జవ్వర-**; the meat of animals sacrificed to idols; అపొ 15:29
- 1495 εἰδωλολατρεία *eidōlolatreía* **మూర్తి న పూజ-**; the worship of idols; 1కొర 10:14
- 1496 εἰδωλόλατρης *eidōlolátrēs* **మూర్తి- పూజ-** (*idol worship*); a person who worships idols; 1కొర 5:10
- 1497 εἰδώλον *eidōlon* **మూర్తి-**, **పుత్ల-**, **బొమ్మ-**; an object which resembles a person, animal, god, etc. and which is an object of worship; అపొ 7:41
- 1504 εἰκὼν *eikōn* **మోడి-**, **దాత్తు-**, **నక్కు-**, **రూప-**; an object (not necessarily three-dimensional) which has been formed to resemble a person, god, animal, etc.; మత్త 22:20
- 1514 εἰρηνεύω *eirēneúō* **సాంతిత్ నుంట-**, **సాంత-**; to live in peace with others; మార్ 9:50
- 1515 εἰρήνη *eirēnē* **సాంత-**; a set of favorable circumstances involving peace and tranquility, freedom from anxiety; మత్త 10:13
- 1516 εἰρηνικός *eirēnikós* **సాంతి-**; pertaining to freedom from anxiety and inner turmoil; హెబ్రె 12:11
- 1533 εἰσφέρειω *eisphérō* **తత-**, **పియ్య-**, **వో-**; carry or bring something into an area or structure; cause someone to enter into a particular event or state; మత్త 6:13
- 1556 ἐκδικέω *ekdikéō* **తన్వ-**, **వగ యేత-**; to give justice to someone who has been wronged; లూక 18:3
- 1557 ἐκδίκησις *ekdikēsis* **నాయమ-**, **తన్వ-**, **వగ-**; the process of giving justice to someone who has been wronged; the act of repaying harm with harm, on the assumption that the initial harm was unjustified and that retribution is therefore called for; లూక 18:7
- 1571 ἐκκαθαίρω *ekkathairō* **పవిత్ర-**; to make clean by removing that which is unclean; 1కొర 5:7
- 1577 ἐκκλησία *ekklēsia* **చర్చి-** (*church, ENG*), **మీర మా-** (*gathering*), **బక్తబిర-** (*believers of the Lord*); a group of Christians, implying interacting membership; or, the totality of Christian groups; మత్త 16:18
- 1586 ἐκλέγομαι *eklégomai* **నేమి-** (*appoint*), **అచ-** (*choose*); to make a selection from among possible alternatives; మార్ 13:20
- 1588 ἐκλεκτός *eklektós* **అచ-** (*choosing*), **నేమి-** (*appoint*); that which has been chosen or selected; మత్త 22:14
- 1589 ἐκλογή *eklogē* **అచ-**, **నేమి-**; act or result of making a selection from possible alternatives, or of making a special selection based upon significant preference; అపొ 9:15
- 1598 ἐκπειράζω *ekpeirázō* **పరిక్ష్-**; to try to learn the nature or character of someone or something by submitting such to thorough and extensive testing; to try to cause someone to make a mistake; మత్త 4:7
- 1637 ἔλαιον *élaion* **నియ్-**; oil extracted from the fruit of olive trees, used as food; medicine; for burning in lamps; and as perfume when mixed with sweet-smelling substances; మత్త 25:3
- 1638 ἑλαιὼν *elaiōn* **ఒలివ మర-**; (derivative of ἑλαιά[α] olive tree) a number of olive trees planted in a garden or grove; మత్త 21:1
- 1648 Ἐλεάζαρ *Eleázar* **ఎలియాజర్**; a person in the genealogy of Jesus; మత్త 1:15
- 1652 ἐλεεινός *eleeinós* **గోస-**; pertaining to being deserving of pity in view of one's miserable condition; 1కొర 15:19

- 1653 ἐλεέω eleéō **దయ తోహ-**, **దయ-**; to show kindness or concern for someone in serious need; మత్త 5:7
- 1655 ἐλεήμων eleēmōn **దయ-**; pertaining to showing kindness or concern for someone in serious need; మత్త 5:7
- 1656 ἔλεος éleos **దయ- (mercy, HIN)**, **కీపుల- (compassion)**; the act of showing kindness or concern for someone in serious need; మత్త 9:13
- 1662 Ἐλιακεῖμ Eliakeím **ఎల్వకీమ-**; the son of Melea in the genealogy of Jesus; మత్త 1:13
- 1665 Ἐλισάβετ Elisábet **ఎలిజబెత్-**; the wife of Zechariah the priest and mother of John the Baptist; లూక 1:5
- 1672 Ἑλλήν Hállēn **గ్రీకు-**; a person who participates in Greek culture and in so doing would speak the Greek language, but not necessarily a person of Greek ethnic background; or, by extension, a person who is Greek, therefore a Gentile; యోహ 7:35
- 1674 Ἑλληνίς Hellēnís **గ్రీకు-**; a woman of Greek culture and language; or, by extension, a woman who is Greek, therefore a Gentile; మార్ 7:26
- 1675 Ἑλληνιστῆς Hellēnistēs **గ్రీకు బాస వడ్డ్యవలర్ యూదుల్క-**; a Greek-speaking Jew in contrast to one speaking a Semitic language; అపొ 6:1
- 1676 Ἑλληνιστί Hellēnistí **గ్రీకు-**; in the Greek language, in Greek; యోహ 19:20
- 1679 ἐλπίζω elpízō **అస- (hope, HIN)**; to look forward with confidence to that which is good and beneficial; మత్త 12:21
- 1680 ἐλπίς elpís **అస- (hope, HIN)**; that which is hoped for; అపొ 2:26
- 1738 ἔνδικος éndikos **నాయమ-**; pertaining to being right as the result of being justified and deserved; రోమ 3:8
- 1742 ἔνδυμα éndyma **పాండుక-**, **కట్టి-**; any kind of clothing; మత్త 3:4
- 1772 ἔννομος énnomos **కానున్ సియ్య (according to the law)**; pertaining to being in accordance with law; అపొ 19:39
- 1781 ἐντέλλομαι entéllomai **అగ్గె-**, **హుకుమ-**; to give definite orders, implying authority or official sanction; మత్త 4:6
- 1783 ἐντευχῆς énteuxis **పార్తన-**; the act of speaking to someone on behalf of someone else; 1తిమొ 2:1
- 1785 ἐντολή entolē **హుకుమ్- (command)**, **అగ్గె- (command/rule)**; that which is authoritatively commanded; మత్త 5:19
- 1793 ἐντυγχάνω entynchánō **రోన్ దొప్పల్ చీజ్-**; material used in the construction of buildings; అపొ 25:24
- 1802 Ἐνώχ Enóch **హనొక-**; a person in the genealogy of Jesus and an example of obedience and faith; లూక 3:37
- 1807 ἐξαιρέω exairéō **బచి కీయ్యల-**, **సుటి కీయున్వల-**, **బచి కీ-**, **సుటి కీ-**, **తప్పన-**; to take someone out of a bad situation; మత్త 5:29
- 1825 ἐξεγείρω exegeirō **నేండ-**, **సాసి-నేండ-**; to cause someone who is dead to return to life; రోమ 9:17
- 1849 ἐξουσία exousía **అధికార- (authority, HIN)**, **హక్-**, **హక్- (the right)**; the right to control or govern over; a state of control over someone or something; మత్త 7:29
- 1850 ἐξουσιάζω exousiázō **అధికార-**, **రాజ్-**; to rule or reign by exercising authority over; లూక 22:25
- 1860 ἐπαγγελία epangelía **వాగ్దాన్- (promise)**, **గొప్పి సియ్యల్- (giving one's word)**, **వొట- (oath)**, **వాగ్దన-**; the content of one's agreement or approval; లూక 24:49
- 1861 ἐπαγγέλλω epangéllō **వాగ్దాన్- (promise)**, **గొప్పి సియ్యల్- (giving one's word)**, **వొట- (oath)**, **వాస- (agree)**; to announce with certainty as to what one will do; మార్ 14:11
- 1889 Ἐπαφρᾶς Epaphrás **ఎపఫ్రాల్-**; a Christian of Colossae; కొలసి 1:7
- 1915 ἐπιβλημα epíblēma **చీటి-**; a piece of cloth sewed on clothing to repair a hole or tear; మత్త 9:16
- 1932 ἐπεικεία epieíkēia **దయ-**; the quality of gracious forbearing; అపొ 24:4
- 1933 ἐπεικὴς epieikēs **సాదు-** -; pertaining to being gracious and forbearing; పిటిమి 4:5

- 1941 ἐπικαλέομαι epikaléomai **పార్తన-**; to use an attribution in speaking of or to a person; to call by name; మత్త 10:25
- 1971 ἐπιποθέω epipothéō **బస్క- సూడ్య- ఇస-**, **అస-**, **జీవ అ-**, **తల్మెలి-**, **వర్సెడె-**; to long for something, with the implication of recognizing a lack; రోమ 1:11
- 1984 ἐπισκοπή episkopē **సేవత నమ్మరి- (service)**, **అధికార- (authority)**; the position of one who has responsibility for the care of someone; లూక 19:44
- 1985 ἐπίσκοπος epískopos **అధికార- (authority)**, **గొయ్యి- (shepherd)**; one who has the responsibility of caring for spiritual concerns; one who serves as a leader in a church; అపొ 20:28
- 2003 ἐπιταγή epitagē **అధికార-**; the right or authority to command; రోమ 16:26
- 2025 ἐπιχρίω epichríō **సోక-**; to smear or rub on substances such as salve or oil ; యోహ 9:6
- 2032 ἐπουράνιος epouránios **స్వర్గ-**, **హోబ-**; related to or located in the sky; the luminous objects in the sky: sun, moon, and other planets and stars; యోహ 3:12
- 2037 Ἐραστός Érastós **ఎరస్తు-**; a city treasurer; అపొ 19:22
- 2056 ἔριφος ériphos **హెరె-**; the young of a goat; kid he-goat in the singular and in the plural both male and female goats are included in the reference; commonly used to supply meat for household meals; మత్త 25:32
- 2062 ἑρπετόν herpetón **జిప్స్-**, **ఫర్-బుసి-**, **వర్సెడె మా-**; general word for reptile that includes snakes and lizards; అపొ 10:12
- 2065 ἑρωτάω erōtáō **కోర- (ask, request)**, **పూసి- (asking [lit:doing a question])**, **వివంతి- (asking in prayer)**, **జాల్క- (plead, beg)**; ask for information; ask a question; ask for; మత్త 15:23
- 2066 ἑσθής esthēs **కట్టి-**, **పాండు-**; any kind of clothing; లూక 23:11
- 2072 ἑσπτρον éseptron **అర్ప-**; a flat piece of highly polished metal used to reflect an image; 1కొర 13:12
- 2074 Ἑσρώμ Esróm **ఎస్రొన-**; a person in the genealogy of Jesus; మత్త 1:3
- 2096 Εὐῶ Eúā **హవ-**; ancestor of the human race; 2కొర 11:3
- 2097 εὐαγγελίζω euangelízō **చొక్కొట్టు కబు- (good news)**, **వెహ- (telling)**, **బోద కీయ్యల- (teaching)**, **పవర్-**, **పగ్గె-**; to communicate the good news about Jesus; మత్త 11:5
- 2098 εὐαγγέλιον euangélion **చొక్కొట్టు కబు- (good news)**; the content of good news about Jesus; మత్త 4:23
- 2114 εὐθυμέω euthyméō **దర్శమ-**, **అనంద్యె-**; to be or to become encouraged and hence cheerful; అపొ 27:22
- 2117 εὐθύς euthýs **సీటుమ-**, **నడ్కల్-**, **సుద్రి-**; pertaining to being straight in contrast to what is crooked; pertaining to being just and right; మత్త 3:3
- 2129 εὐλογία eulogía **అసిర్వాద- (blessing)**, **డగుర్-పాన- (praise/honour)**, **దనెవాన్ వెహ- (tell thanks)**; the content of the act of blessing; రోమ 15:29
- 2151 εὐσεβέω eusebéō **పార్తన-వింతి-**; to express in attitude and ritual one's allegiance to and regard for deity; అపొ 17:23
- 2166 Εὐφράτης Euphrátēs **యూఫ్రటీస-**; a major river in Mesopotamia; ఉజ్జగిరి 9:14
- 2171 εὐχὴ euchē **పార్తన-**; అపొ 18:18
- 2172 εὐχομαι eúchomai **పార్తన- (prayer, HIN)**; to speak to or to make requests of God; అపొ 26:29
- 2180 Ἐφεσός Ephésios **ఎఫెస-**; a person who lives in or is a native of Ephesus; or: pertaining to Ephesus; అపొ 19:28
- 2181 Ἐφεσός Éphesos **ఎఫెస-**; a seaport in the western part of the Roman province of Asia; అపొ 18:19
- 2190 ἐχθρός echthros **షగ-దారల్, దుస్మన్-దారల్, బయ్యున్-**; pertaining to being at enmity with someone; మత్త 5:43
- 2191 ἔχιδνα échidna **విక్ వాలె తరస-**, **నాగ్ తరస-**; a kind of venomous snake; associated with lurking danger; మత్త 3:7

- 2194 Ζαβουλών Zaboulón **జెబులు-**; a son of Jacob and ancestor of an Israelite tribe; or: the territory of the tribe of Zebulun; పుత్ర 4:13
- 2195 Ζακχαῖος Zakchaíos **జకాయల-**; a chief tax collector of Jericho; లూక 19:2
- 2197 Ζαχαρίας Zacharías **జకరియ-**; an OT prophet killed in the Temple; పుత్ర 23:35
- 2198 ζῶω záo **జీవ-** (*life, HIN*), **పిస-** (*live*), **-నేండ-** (*rise [to life]*), **జీన్స-** (*living, lifetime*), **తాక-**; to be or continue to be alive; to come back to life after having once died; పుత్ర 4:4
- 2199 Ζεβεδαῖος Zebedaios **జెబెదయ-**; the father of the apostles James and John; పుత్ర 4:21
- 2205 ζῆλος zēlos **వెల-**, **జోన్స-**, **అస-**; a high point on a scale of extent and implying intensity of involvement; యోహా 2:17
- 2216 Ζοροβάβελ Zorobábel **జెరొబబెల-**; a governor in postexilic Jerusalem who was mentioned in the genealogy of Jesus; పుత్ర 1:12
- 2218 ζυγός zygos **తాగ్గి-**; an instrument for weighing objects; పుత్ర 11:29
- 2222 ζωή zōē **పిస-** (*live*), **జీవ-** (*life, HIN*), **జీన్స-** (*lifetime*), **వరస-** (*spirit part of life*); the quality or force that distinguishes animate bodies from dead ones; పుత్ర 7:14
- 2223 ζώνη zōnē **నడి పట్టి-**; a band of leather or cloth worn around the waist outside of one's clothing; పుత్ర 3:4
- 2225 ζωογονέω zōogonēō **జీవ-** -; to cause to live or continue to live; లూక 17:33
- 2226 ζῶον zōon **జీవ-**, **పుర్గ-** **మన్వల్** -- **జీవ-**; a supernatural being surrounding the throne of God in visions of the book of Revelation; హెబ్రి 13:11
- 2227 ζωοποιέω zōopoiēō **జీవ సి-**, **నేడుసు-**, **పినుసు-**; to cause to live; యోహా 5:21
- 2238 ἡδύσμον hēdýosmon **పుదిన-**; fragrant plant (genus *Mentha*); up to 2 m high; small, soft leaves with sawlike margins; used in cooking, tea, medicine; పుత్ర 23:23
- 2243 Ἠλίας Hēlías **యేలియ-** (*Elijah*); a major OT prophet; పుత్ర 11:14
- 2247 ἥλος hēlos **మాల-**; a thin piece of metal (usually iron) sharpened on one end (in the NT used only in connection with nails employed in the crucifixion); యోహా 20:25
- 2264 Ἡρώδης Hērōdēs **హేరోడు రాజు-**, **హేరోద-**; Herod Agrippa I, grandson of Herod I; పుత్ర 2:1
- 2265 Ἡρωδιανοί Hērōdianoí **హేరోద్దు బాబ్బార్-**; the political followers and adherents to Herod the Great and his family; పుత్ర 22:16
- 2266 Ἡρωδιάς Hērōdiás **హేరోదియ-**; a granddaughter of Herod I and wife of Herod Antipas; పుత్ర 14:3
- 2268 Ἡσαΐας Hēsaiás **యెసయ-**; a major OT prophet; పుత్ర 3:3
- 2269 Ἠσαυ Ἐσαυ **యేసవు-**; a son of Isaac and the elder twin brother of Jacob; రోమ 9:13
- 2280 Θαδδαῖος Thaddaios **తదయ-**; one of the twelve apostles; పుత్ర 10:3
- 2293 θαρσέω tharsēō **గటి-దీర్చు-**, **దర్చును-**; to have confidence and firmness of purpose in the face of danger or testing; పుత్ర 9:2
- 2302 θέατρον théatron **కేల్క్, తౌహ-**; a rather large, normally semicircular open structure capable of seating several thousand people and often used for public assemblies; అపొ 19:29
- 2304 θεῖος theíos **గున్-గాన-**; pertaining to having the nature of God; అపొ 17:29
- 2310 θεμέλιος themélios **బునదిత బండ-**; a stone used in the construction of a foundation; లూక 6:48
- 2321 Θεόφιλος Theóphilos **తియోఫిల-**; an important Christian to whom the books of Luke and Acts were dedicated; his names means: friend of God; లూక 1:3
- 2322 θεραπεία therapeía **సేవ్కరి-** (*servants*); the group of servants working in a particular household; లూక 9:11
- 2323 θεραπεύω therapeúō **చౌకాట్-**, **యేత్తుల-**, **సేవ-**; cause someone to recover health often with the implication of having taken care of such a person; render assistance or help by performing certain duties, often of a humble or menial nature; పుత్ర 4:23
- 2331 Θεσσαλονικεύς Thessalonikeús **తెసలోనిక-**; a person who lives in or is a native of Thessalonica; అపొ 20:4
- 2332 Θεσσαλονίκη Thessaloníkē **తెసలోనిక-**; a city of Macedonia; అపొ 17:1
- 2342 θηρίον thērion **జన్వర-**; antichrist, depicted as a wild and dangerous animal; మార్క్ 1:13
- 2344 θησαυρός thēsaurós **దన్దన్త-**, **దన-**; that which is of exceptional value and kept safe; పుత్ర 2:11
- 2362 θρόνος thrónos **రాజు-గాది-** (*throne*), **కవరి-** (*throne/court*); a relatively large and elaborate seat upon which a ruler sits on official occasions; పుత్ర 5:34
- 2363 Θυάτειρα Thyáteira **తుయత్తయ-**; a city in Lydia; అపొ 16:14
- 2368 θυμίαμα thymíama **దుూప-**; any aromatic substance (usually a resin) burned for its pleasing aroma; లూక 1:10
- 2376 θυρίς thyrís **కీడికి-**; an opening in a wall for the entrance of light and air and for the purpose of seeing in or out; అపొ 20:9
- 2377 θυρωρός thyrorós **కేప-**; one who guards the door giving access to a house or building; మార్క్ 13:34
- 2378 θυσία thysía **అర్చన-**, **సేసంగ్-**, **బలిదాన-**; that which is offered as a sacrifice; పుత్ర 9:13
- 2379 θυσιαστήριον thysiastérion **బలి సియ్యల్ జాగ-**, **బొన్ల-**, **బండనె రచి కీత బొన్ల-**; any type of altar or object where gifts may be placed and ritual observances carried out in honor of supernatural beings; పుత్ర 5:23
- 2380 θύω thyō **బలి-**, **అర్చన-**, **కొయ్యల్**; to slaughter an animal in a ritual manner as a sacrifice to deity; పుత్ర 22:4
- 2381 Θωμῆς Thōmās **తోమ-**; one of the twelve apostles; పుత్ర 10:3
- 2383 Ἰάειρος Iáeiros **యాయిరు-**; a synagogue official; మార్క్ 5:22
- 2384 Ἰακώβ Iakób **యాకొబ-**; the father of 'Ιωσήφ (2) in the genealogy of Jesus; పుత్ర 1:2
- 2385 Ἰάκωβος Iákōbos **యాకొబ-**; the father of Judas, one of the twelve apostles; పుత్ర 4:21
- 2405 ἱερατεία hierateía **కబొడ-పాన-** (*priesthood*); the role of being a priest; లూక 1:9
- 2408 Ἱερεμίας Hieremías **ఇర్మియ-**; a major OT prophet; పుత్ర 2:17
- 2409 ἱερεὺς hierēús **కబొడ-** (*priest of higher status*); one who performs religious rites and duties on behalf of others; పుత్ర 8:4
- 2410 Ἱεριχά Hierichó **యెరికొ-**; a city in Judea, not far from the north end of the Dead Sea; పుత్ర 20:29
- 2411 ἱερόν hierón **మందిర-**, **గుడి-**; a temple or sanctuary (ναός[a]) and the surrounding consecrated area; పుత్ర 4:5
- 2414 Ἱεροσόλυμα Hierosóluma **యెరుసలెమ-**; the heavenly Jerusalem of the future; పుత్ర 2:1
- 2415 Ἱεροσολυμίτης Hierosolymítēs **యెరుసలెమ-**; an inhabitant of Jerusalem; మార్క్ 1:5
- 2420 ἱεροσύνη hierōsýnē **కబొడ-**; the role of being a priest; హెబ్రి 7:11
- 2421 Ἰεσσαί Iessai **యెసయ-**; the father of King David in the genealogy of Jesus; పుత్ర 1:5
- 2424 Ἰησοῦς Iēsoús **యెహోసువ-**; Joshua, the successor of Moses; పుత్ర 1:1
- 2430 Ἰκόνιον Ikónion **ఇకొనియ-**; a city in Lycaonia; అపొ 13:51
- 2433 ἰλάσκομαι hiláskomai **దయ-**; to show compassion and concern for someone in difficulty, despite that persons having committed a moral offense; లూక 18:13
- 2434 ἵλασμός hilasmós **బలి-** (*sacrifice, HIN*); the means by which sins are forgiven; 1యోహా 2:2

- 2435 ἡλαστήριον hilastérion **పాక్స్ మాసి కీయర్ల జాగ్-, పాక్స్ మాసి-**; the means by which sins are forgiven; the location or place where sins are forgiven (in traditional translations rendered mercy seat); రోమ 3:25
- 2436 ἡλεως hileōs **దయ-**; pertaining to showing mercy; మత్త 16:22
- 2438 ἡμάς himás **వటి-, చాటల-**; leather strap or thong (used in binding sandals or shoes and as thongs in a whip); మార్ 1:7
- 2440 ἡμάτιον himátion **సాబున-, పాగోట-, కప్పి-, అంగై-, పంచ-పాంగుడ-**; any type of outer garment; మత్త 5:40
- 2441 ἡματισμός himatismós **కప్పిన-, బారితంగ్ కప్పంగ-, పాంగు-**; any kind of clothing; లూక 7:25
- 2445 Ἰόππη Ióppē **యొప్పెక-**; a seaport on the coast of Palestine; అపొ 9:36
- 2446 Ἰορδάνης Iordánēs **యోర్దన్-**; river that flows through the Sea of Galilee into the Dead Sea; మత్త 3:5
- 2448 Ἰουδᾶ Ioudá **యోద-**; a person in the genealogy of Jesus; మత్త 2:6
- 2449 Ἰουδαία Ioudaía **యూదయ-**; the southern part of Palestine, or: the wider region occupied by the Jewish nation; మత్త 2:1
- 2453 Ἰουδαίος Ioudaîos **యూదుల్క- (Jew)**; the ethnic name of a person who belongs to the Jewish nation. In NT usage the reference of the term οἱ Ἰουδαῖοι may be either the Jewish people as such, the inhabitants of Jerusalem and environs, the authorities in Jerusalem, or even the people hostile to Jesus; మత్త 2:2
- 2455 Ἰουδᾶς Ioudás **యూద-**; the tribe Judah; మత్త 1:2
- 2457 Ἰούλιος Iούλιος **యూలి-**; a Roman centurion; అపొ 27:1
- 2462 ἵππος híppos **కోడ-**; large domesticated solid-hoofed quadruped; Equus caballus; stockily built in comparison to today's horses, with shorter heads and thicker necks; about 122–142 cm tall, and 2.1 m long; coat varies from dark to pale brown; eats plants; used in battle, both to ride and for pulling chariots; symbolic of military might; associated with the sun, which was said to ride across the sky in a chariot; యాకొ 3:3
- 2464 Ἰσαák Isaák **ఇసక-**; a son of Abraham and father of Jacob and Esau; మత్త 1:2
- 2469 Ἰσκαριώτης Iskariōtēs **ఇస్కరియోత్-**; an identifying name (probably based on a place name) of Judas, the betrayer of Jesus; మత్త 10:4
- 2475 Ἰσραηλῖτης Israēlītēs **ఇజ్రాయేల్ వర్త-, ఇజ్రాయేల్ లోకుర-, ఇజ్రాయేల్-**; the ethnic name of a person belonging to the nation of Israel; యోహ 1:47
- 2482 Ἰταλία Itálía **ఇటలీ-**; Italy; అపొ 18:2
- 2486 ἰχθύς ichthýs **పీన-**; general word for various cold-blooded, aquatic vertebrates, having gills, usually fins, and typically an elongated body covered with scales; important source of food; మత్త 7:10
- 2488 Ἰωθάμ Iōátham **యోతమ్-**; a person in the genealogy of Jesus; మత్త 1:9
- 2489 Ἰωάννα Iōánna **యోహన్న-**; the wife of Chuza, an official of Herod Antipas; లూక 8:3
- 2491 Ἰωάννης Iōánnēs **యోహన్-**; a member of the Sanhedrin; మత్త 3:1
- 2495 Ἰωνῆς Iōnâs **యోన-**; an OT prophet; మత్త 12:40
- 2496 Ἰωράμ Iōráμ **యెహోరామ్-**; a king of Judah mentioned in the genealogy of Jesus; మత్త 1:8
- 2498 Ἰωσαφάτ Iōsaphát **యెహోసఫాత్-**; a king of Judah mentioned in the genealogy of Jesus; మత్త 1:8
- 2501 Ἰωσήφ Iōséph **యోసెఫ-**; a person in the genealogy of Jesus; మత్త 1:16
- 2511 καθαρῖζω katharízō **సుదుడ- (ritually clean), చక- (clean), చొకొట- (heal/good)**; to cause something to become clean; to cleanse from ritual contamination or impurity; మత్త 8:2
- 2512 καθαρισμός katharismós **సుదుడ-**; the action of causing something to become clean; the action of cleansing from ritual contamination or impurity; మార్ 1:44
- 2513 καθαρός katharós **సుదుడ- (ritually clean/pure), చక్- (bright), పివర- (true), జిమెదారన అయొన-**; pertaining to not being dirty; pertaining to being ritually clean or pure; మత్త 5:8
- 2533 Καϊάφας Kaïáphas **కయోఫ-**; the high priest who played a prominent role in the condemnation of Jesus; మత్త 26:3
- 2535 Κάϊν Káin **కయిన-**; the first son of Adam and Eve and the brother of Abel; హెబ్ 11:4
- 2541 Καίσαρ Kaisar **సహ రాజ- (Emperor [lit:maharaj = great king]), సీజర- (Caesar)**; a title for the Roman Emperor; మత్త 22:17
- 2542 Καισάρεια Kaisáreia **సిజరియ-**; Caesarea on the coast of Palestine, south of Mount Carmel; మత్త 16:13
- 2563 κῶλαμος kálamos **కహ్లామ్ నలక-**; a rod (possibly a reed) used for measuring length; మత్త 11:7
- 2570 καλός kalós **చొకొట-, బరోబర్-**; pertaining to a positive moral quality, with the implication of being favorably valued; మత్త 3:10
- 2574 κάμηλος kámēlos **హూటడ-**; large quadruped mammal; Camelus dromedarius and Camelus bactrianus; bactrians may reach 2 m.; dromedaries are bigger and a uniform light fawn color; bactrians are darker; suited to life in desert areas; store excess food in their humps, can go without water for long periods; can make long journeys through dry areas; used for riding and for carrying heavy loads and pulling carts; hair woven into cloth used for making tents or outer robes; milk used as food and drink; symbol of wealth and commerce; మత్త 3:4
- 2575 κάμιнос káminos **బొడ్స్వల్ బట్టి-**; a construction used for the smelting of ore and burning of ceramic ware; మత్త 13:42
- 2580 Κανᾶ Kanâ **కాన-**; a city in Galilee; యోహ 2:1
- 2584 Καπερναούμ Kapernaóum **కపర్నహోమ్-**; a city on the Lake of Galilee; మత్త 4:13
- 2587 Καππαδοκία Kappadokía **కపడొకియ-**; a province in the interior of Asia Minor; అపొ 2:9
- 2588 καρδία kardía **-దిల- (heart, HIN), మన్-**; (a figurative extension of the meaning of καρδία heart) the causative source of a person's psychological life in its various aspects, but with special emphasis upon thoughts; మత్త 5:8
- 2589 καρδιογνώστης kardiognōstēs **దిల్-**; one who knows what someone else thinks (literally to know what is in the heart); అపొ 1:24
- 2595 κάρφος kárphos **తుకు-, చెక్క-**; a small piece of wood, chaff, or even straw; మత్త 7:4
- 2607 καταγινώσκω kataginóskō **తవ్ కీత- (did wrong), కసుర్ నా- (accuse [lit:put wrong deed]), గల్లి-**; to judge something to be bad; గలతి 2:11
- 2613 καταδικάζω katadikázō **మరన్ పిక్న-**; the act of declaring someone as definitely guilty and thus subject to punishment; మత్త 12:7
- 2632 κατακρίνω katakrínō **పిక్న-, గల్లి కీ-**; to judge someone as definitely guilty and thus subject to punishment; మత్త 12:41
- 2646 κατάλυμα katályma **క్లమ్-**; a room in a relatively large structure (possibly an inn), which could serve as a dining room; మార్ 14:14
- 2665 καταπέτασμα katapétasma **పడ్డ-**; a hanging of cloth over an opening; మత్త 27:51
- 2681 κατασκηνών kataskēnōō **నూడంగ్-**; (derivative of κατασκήνωσις nest) to make a nest (or possibly to find shelter); మత్త 13:32
- 2682 κατασκήνωσις kataskēnōsis **నూడ-**; a construction built by birds in connection with brooding and raising their young; మత్త 8:20
- 2725 κατηγορος katégoros **పిరి క-**; Satan, as one who brings accusations against; అపొ 23:30
- 2747 Κενχρεαί Kenchreáí **కెంకెరియ-**; a seaport of the city of Corinth; అపొ 18:18
- 2756 κενός kenós **రికమ్-, కామి సియొ-, నటి అగమ్-, అగమ్, యెర్తమ్;** pertaining to being without anything, having nothing; మార్ 12:3

2757 κενοφωνία kenophōnía కరబ-, లబడ్-, కరెబ్యులిక్ గొప్ప-; talk which lacks significant content; 1తిమె 6:20

2763 κεραμεύς kerameús కుమ్మ-; (derivative of κεράμιον earthenware vessel) one who makes earthenware vessels; మత్త 27:7

2765 κεράμιον kerámion బుడ్డి-; an earthenware container for storing or carrying liquids; మార్ 14:13

2782 κήρυγμα kérygma పవర- (*preach*), బోద వెప్పాకెనె; the content of what is preached or proclaimed; మత్త 12:41

2783 κήρυξ kēryx వెహ-, పర్చర-; a person who preaches or proclaims; 1తిమె 2:7

2784 κηρύσσω kērýssō పవర- (*proclaim/preach*), బోద వెహ- (*preach/tell religious-message*), వెహ- (*tell*); to announce in a formal or official manner by means of a herald or one who functions as a herald; మత్త 3:1

2786 Κηφῆς Kēphās కేప-, పేతుర-; the Aramaic equivalent of the Greek name Πέτρος Peter; యోహా 1:42

2787 κιβωτός kibōtós సందొక-; any box-like container, whether plain or elaborate; here, refers to the box used to hold the tablets of the Law; మత్త 24:38

2788 κιθάρα kithára చొండ్ల-; a small stringed harp-like instrument held in the hands and plucked; 1కొర 14:7

2789 κιθαρίζω kitharízō నేకుస-; (derivative of κιθάρα lyre, harp); 1కొర 14:7

2790 κιθαροδίδος kitharōídōs నేకుస-; (derivative of κιθαρίζω to play a lyre) one who plays the lyre or harp; షణ్ణి 14:2

2791 Κιλικία Kilikía కిలికియ-; a province in the southeast corner of Asia Minor; అపొ 6:9

2798 κλάδος kládos కాంత-, కాంద-; branch (of a tree or woody shrub); మత్త 13:32

2804 Κλαύδιος Klaúdios క్లవ్డియ-; Claudius Lysias, a Roman officer in Jerusalem; అపొ 11:28

2807 κλεις kleís కుంజి-; an instrument used for locking and unlocking doors and gates; మత్త 16:19

2814 κλήμα klēma కాంద-; a more or less tender, flexible branch, as of a vine; యోహా 15:2

2823 κλίβανος klíbanos తడ్డి-, సొడ్డెల-; a dome-like structure made of clay, in which wood and dried grass were burned, and then after being heated, was used for baking bread; మత్త 6:30

2825 κλίνη klínē కటుల-, కటుడ-, చాప్-; any piece of furniture employed for reclining or lying on; మత్త 9:2

2826 κλινίδιον klinídion చాప్-; a relatively small and often temporary type of object on which a person may lie or recline; made of reeds or cloth; thin and light for carrying; లూక 5:19

2836 κοιλία koilía పెటి-; the entire digestive apparatus, including stomach and intestines; మత్త 12:40

2839 κοινός koinós బేసుద్-, అపవిత్ర-, బే-సుదుడ్; pertaining to being ritually unacceptable, either as the result of defilement or because of the very nature of the object itself (for example, ritually unacceptable animals); మార్ 7:2

2840 κοινόω koinóō అపవిత్ర-, బాటి కీ-, బే-సుదుడ్-, అస్త్ బస్త్; to cause something to become unclean, profane, or ritually unacceptable; మత్త 15:11

2841 κοινωνέω koinōnéō ఈస- (*share, portion*), మదత-; to share one's possessions, with the implication of some kind of joint participation and mutual interest; రోమ 12:13

2842 κοινωνία koinōnía ఉంది అసి- (*being united*), సంగ- (*with [someone]/accompaniment*), మీర- (*coming together or gathering*), తూసి సియ్యల్- (*sharing [lit:dividing and giving]*), ఈస (*share/portion*); an association involving close mutual relations and involvement; అపొ 2:42

2844 κοινωνός koinōnós తోడో -, ఈస -, బరోబర-; one who participates with another in some enterprise or matter of joint concern; మత్త 23:30

2847 κόκκινος kókkinos రగ్గల్ బూర-; a reddish-purple cloth dyed with a substance obtained from the murex shellfish; expensive to produce; associated with wealth and royalty; మత్త 27:28

2848 κόκκος kókkos దాన-, విజ్జ-; the kernel part of fruit, usually grain; మత్త 13:31

2861 κολύμβηθρα kolymbéthra కోనెర-; a relatively large construction for collecting water; యోహా 5:2

2881 Κορίνθιος Korínthios కొరింతియతుర్-; a person who lives in or is a native of Corinth; అపొ 18:8

2882 Κόρινθος Kórinthos కొరంతి-; a city in Greece; అపొ 18:1

2883 Κορνήλιος Kornélíos కొర్నెలి-; a Roman centurion to whom Peter ministered; అపొ 10:1

2886 κοσμικός kosmíkós దునియతె; pertaining to the system or standards of the world; పీచు 2:12

2889 κόσμος kósmos దునియ- (*the world, HIN*), కలి- (*creation*), పరిపంచమ-; the universe as an ordered structure; మత్త 4:8

2894 κόφινος kóphinos చాల-; a relatively large basket used primarily for food or produce; మత్త 14:20

2895 κράββατος krábbatos చాప్-, బీడర్-, కటుల-; a relatively small and often temporary type of object on which a person may lie or recline; made of reeds or cloth; thin and light for carrying; మార్ 2:4

2912 Κρής Krēs క్రీతియల్క్; a person who is a native of Crete; అపొ 2:11

2914 Κρήτη Krētē క్రీత-; an island south of Greece; అపొ 27:7

2916 κρίθινος kríthinos గోసారింగ-, గొప్పా-; (derivative of κριθή barley) pertaining to being made or consisting of barley; యోహా 6:9

2917 κρίμα kríma సిక్స- (*punishment*), తస్స- (*judgement, HIN*); the legal decision rendered by a judge, whether for or against the accused; the legal decision of guilt liable to punishment rendered by a judge; మత్త 7:2

2918 κρίνον krínō పుంగ-; any one of several types of flowers, usually uncultivated; మత్త 6:28

2919 κρίνω krínō నాయ- (*justice*), సిక్స- (*putting punishment*), తస్స- (*judge*), నిర్ణయ- (*decision*), పిరది-; to come to a conclusion in the process of thinking and thus to be in a position to make a decision; మత్త 5:40

2920 κρίσις krísis తస్స-, నాయ-; the administration of justice; మత్త 5:21

2921 Κρίσπος Kríspos కిరిస్సు-; a leader of the synagogue in Corinth; అపొ 18:8

2922 κριτήριον kritérion కోట్క-; తస్స-; legal action taken in a court of law against someone; 1కొర 6:2

2923 κριτής krités తీర్పార్-, నాయదికారి-, తస్స-; one who presides over a court session and pronounces judgment; మత్త 5:25

2934 κτήνος ktēnos కోడ-; a larger type of domesticated animal, primarily one used for riding or carrying loads; లూక 10:34

2952 κυνάριον kynáriton నెయ-; relatively small light brown domestic animal, feeding on anything from household refuse to animal carcasses and excreta; Canis familiaris putiatini; associated with all sorts of uncleanness, aggression, greediness, low status; మత్త 15:26

2953 Κύπριος Kýprios సయ్యప్సన్; a person who is a native of Cyprus; అపొ 4:36

2954 Κύπρος Kýpros సయ్యప్సన్; an island off the south coast of Asia Minor; అపొ 11:19

2956 Κυρηναίος Kyrēnaíos కురెన-; a person who lives in or is a native of Cyrene; మత్త 27:32

2962 κύριος kýrios పర్బ- (*Lord*), మాల్క- (*master*), గురు- (*teacher*), బగవంత- (*God*), రాజ- (*king*), సాబ- (*sir*); person with authority; also used to refer to God, especially in cases where the OT would have used the Tetragrammaton "YHWH"; మత్త 1:20

- 2965 κύων kýōn **నెయ్**–; relatively small light brown domestic animal, feeding on anything from household refuse to animal carcasses and excreta; Canis familiaris putiatini; associated with all sorts of uncleanness, aggression, greediness, low status; మత్త 7:6
- 2976 Ἀλζαρος Lázaros **లాజర**–; a beggar in a parable; లూక 16:20
- 2985 λαμπάς lampás **డివె**–, **పియల**–, **వేడ్చ**–; a light made by burning a wick saturated with oil contained in a relatively small vessel; మత్త 25:1
- 2992 λαός laós **లోకుర**–, **వర్జ**–; the largest unit into which the people of the world are divided on the basis of their constituting a socio-political community; మత్త 1:21
- 2993 Λαοδίκεια Laodíkeia **లనొదికయ**; a city in Phrygia in Asia Minor; కొలసి 2:1
- 2999 λατρεία latreía **సేవ**–; religious rites performed as a part of worship; యోహా 16:2
- 3000 λατρεύω latreúō **పార్వన**–, **అరదన**–, **సేవ**–, **పార్వన-వించి**–; to perform religious rites as a part of worship; మత్త 4:10
- 3001 λάχανον láchanon **వాడిత బాజి**–, **పుదిన**–, **సమ్మర**–; any one of the smaller plants cultivated in a garden, for example, herbs and vegetables; మత్త 13:32
- 3004 λέγω légō **ఆగె**– (**command**), **హుక్కును**– (**command**), **వెహ**– (**tell**), **ఇవ్వల**– (**called**), **ఇత**– (**say/said/saying**); The imperative sometimes has the force of commanding or requesting (usually rendered "say", "speak", "tell"); మత్త 1:16
- 3008 λειτουργέω leitourgéō **సేవ**–; to perform duties of service, whether in the secular realm or in religious ceremonies; అపొ 13:2
- 3009 λειτουργία leitourgía **సేవ**–, **కాను**–; an assignment or role in serving, whether in secular service or in religious ceremonies; లూక 1:23
- 3011 λειτουργός leitourgós **సేవ**– (**serve**), **కామ్ కియ్యల**– (**worker**); a person who renders special service; రోమ 13:6
- 3014 λέπρα lépra **పెచ్చ నొప**–; a dreaded condition of the skin, including what is now regarded as leprosy, as well as certain other types of infectious skin diseases, resulting in a persons being regarded as ceremonially unclean and thus excluded from normal relations with other people; మత్త 8:3
- 3015 λεπρός leprós **పెచ్చ నొప**–; a person suffering from a dread skin disease; మత్త 8:2
- 3016 λεπτόν leptón **కొత్త**–; a copper (or bronze) coin worth 1/2 of a quadrans or 1/128 of a denarius; మార్క్ 12:42
- 3017 Λευί Leuī **లేవి**–; the son of Simeon (e) in the genealogy of Jesus; మార్క్ 2:14
- 3019 Λευΐτης Leuítēs **లేవియుల్క**–; a member of the tribe of Levi and having the responsibility to serve as an assistant to Jewish priests; లూక 10:32
- 3023 λέων léōn **చిహ్నాన**; largest of the great cats, often about 2.8 m from nose to tip of tail, standing as high as 1 m at the shoulder; pale yellowish brown in color; adult males have a mane around the neck and shoulders that is darker than the rest of their fur; Panthera leo; unclean animal; associated with aggression and strength; 2తిమొ 4:17
- 3025 ληνός lēnós **అంగుర్ పండిన్ జార్వల్ కుండి**–; an instrument for pressing out the juice of grapes for the making of wine; మత్త 21:33
- 3030 λίβανος líbanos **బారిత ఊదున్ మోడితంగ్ చీజ్క**–; the aromatic resin of certain trees; మత్త 2:11
- 3031 λιβανωτός libanōtós **దుబర్లి**–; a bowl in which incense is burned; ఊజగిరి 8:3
- 3065 Λουκᾶς Loukās **లూకా**; a companion of Paul who is generally regarded as the author of Luke and the Acts of the Apostles; కొలసి 4:14
- 3066 Λούκιος Loukios **లూకియ**–; a person sending greetings in Romans 16; అపొ 13:1
- 3069 Λύδδα Lýdda **బుద్ద**; a city southeast of Joppa; అపొ 9:32
- 3070 Λυδία Lydía **లూదియ**–; a woman merchant of purple cloth from Thyatira who was converted by Paul; అపొ 16:14
- 3074 λύκος lýkos **లాండిగల**–, **తడంజ**–, **బీబల్**–; wild, four-footed, predatory canine; light-brown fur, similar to jackal, but much bigger; Canis lupus; regarded as ravenous and fierce; commonly prey on flocks; symbol of roaming, opportunistic, dangerous, fierce, and clever banditry; మత్త 7:15
- 3079 Λυσίας Lysías **లూసియ**–; Claudius Lysias, a Roman officer in Jerusalem; అపొ 23:26
- 3082 Λύστρα Lýstra **లస్ట్ర**–; a city in Lycaonia in Asia Minor; అపొ 14:6
- 3084 λυτρόω lytrōō **సుటి కియ**– (**be caused to be free**); to release or set free, with the implied analogy to the process of freeing a slave; లూక 24:21
- 3085 λύτρωσις lýtrōsis **ముక్తి**–; the act of releasing or setting free, with the implied analogy to the process of freeing a slave; లూక 1:68
- 3087 λυχνία lychnía **జల్కర**–, **డీవతగ**; a stand designed to hold a single lamp or a series of lamps; మత్త 5:15
- 3091 Λώτ Lót **లోతు**–; the nephew of Abraham; లూక 17:28
- 3094 Μαγδαληνή Magdalēnē **మగ్దలేన**–; the attributive name of Μαρία (c), a woman of Magdala; మత్త 27:56
- 3100 μαθητεύω mathēteúō **తయర్**–, **సిస్యల**–, **అతెర**–; to be a follower or a disciple of someone, in the sense of adhering to the teachings or instructions of a leader and in promoting the cause of such a leader; to cause someone to become a disciple or follower of; మత్త 13:52
- 3101 μαθητής mathētēs **సిస్య**– (**disciple, HIN**), **బక్తల**– (**devotee, follower**); a person who is a disciple or follower of someone; మత్త 5:1
- 3106 μακαρίζω makarízō **దయ**–; to regard someone as happy or fortunate in view of favorable circumstances; లూక 1:48
- 3107 μακάριος makários **దయ**–, **అసిర్వాద**–, **అసిర్వాద**–; pertaining to being happy, with the implication of enjoying favorable circumstances; మత్త 5:4
- 3109 Μακεδονία Makedonía **మాసిదోనియ**–; a Roman province in Greece; అపొ 16:9
- 3110 Μακεδών Makedón **మాసిదోనియ**–; a person who is a native of Macedonia; అపొ 16:9
- 3128 Μανασσής Manassēs **మనస్**; a person in the genealogy of Jesus; మత్త 1:10
- 3136 Μάρθα Mártha **మార్త**–; a sister of Mary (b) and Lazarus (a) of Bethany; లూక 10:38
- 3138 Μάρκος Márkos **మార్కు**–; a companion of Paul who was also called John (4); అపొ 12:12
- 3140 μαρτυρέω martyréō **గవ**– (**testimony, witness**), **వని**–, **మెవ**–; to provide information about a person or an event concerning which the speaker has direct knowledge; మత్త 23:31
- 3141 μαρτυρία martyría **గవ**– (**testimony, witness**); the content of what is witnessed or said; that which is said about a person on the basis of an evaluation of the persons conduct; మార్క్ 14:55
- 3142 μαρτύριον martýrion **గవ**–, **నివని**–; the content of what is witnessed or said; మత్త 8:4
- 3143 μαρτύρομαι martýromai **గవ**–, **వెబ్బార్, జాల్క**; to make a serious declaration on the basis of presumed personal knowledge; to be emphatic in stating an opinion or desire; అపొ 20:26
- 3144 μάρτυς mártys **గవ**–, **జీవ సీతుర్ పూర**–; a person who witnesses; a person who has been deprived of life as the result of bearing witness to his beliefs; మత్త 18:16
- 3152 μάταιος mátaios **కామి సియె**– (**useless**), **అర్థమే సెల్వక**– (**meaningless**); pertaining to being useless on the basis of being futile and lacking in content; అపొ 14:15
- 3156 Ματθαῖος Matthaíos **మత్తయ**–; a tax collector and one of the twelve apostles, generally regarded as being the same as Λευί Levi; మత్త 9:9

- 3157 Ματθάν Matthán **మత్తాన్**; a person in the genealogy of Jesus; మత్త 1:15
- 3158 Ματθαί Matthaí **మత్తా-;** the father of Jorim in the genealogy of Jesus; లూక 3:24
- 3159 Ματθαῖος Matthías **మత్తయి-;** the person elected to take the place of the apostle Judas Iscariot; అపొ 1:23
- 3172 μεγαλωσύνη megalōsýnē **సర్వ సక్తివంతత్వం, సర్వ సక్తి వ-;** (a title for God, literally majesty) one who is characterized by majesty and greatness; హెబ్రి 1:3
- 3188 μέλαν mélan **సాయ-;** a dark liquid used in writing or marking; 2కొర 3:3
- 3197 Μελχί Melchí **మెల్కి-;** the father of Neri in the genealogy of Jesus; లూక 3:24
- 3316 μεσίτης mesítēs **మెస్సేటర్ (mediator);** one who causes or helps parties to come to an agreement, with the implication of guaranteeing the certainty of the arrangement; గల 3:19
- 3318 Μεσοποταμία Mesopotamía **మెసపొటామియ-;** the valley of the Euphrates and Tigris rivers; అపొ 2:9
- 3321 μεσουράνημα mesouránēma **అగమనీ నడుమ-;** a point or region of the sky directly above the earth; ఉజగిరి 8:13
- 3323 Μεσσίας Messías **మెస్సయ-;** (literally one who has been anointed) in the NT, title for Jesus as the Messiah, but in many contexts, and especially without an article, Χριστός becomes a part of the name of Jesus; యోహ 1:41
- 3338 μεταμέλλομαι metaméllomai **మార్చునీ-, కలకల, చుక్ చుకె, మన్చన్ -- మార్చున-;** to change one's mind about something, with the probable implication of regret; మత్త 21:29
- 3340 μετανοέω metanoéō **మార్చున-;** కల్లె మా-, చుక్-; to change one's way of life as the result of a complete change of thought and attitude with regard to sin and righteousness; మత్త 3:2
- 3341 μετάνοια metánoia **చుక్ చుకె-, కల్లె మా-, మార్చున-, చుక్ చుక-;** the process of changing one's way of life as the result of a complete change of thought and attitude with regard to sin and righteousness; మత్త 3:8
- 3353 μέτοχος métochos **మదత-;** one who shares with someone else as an associate in an enterprise or undertaking; లూక 5:7
- 3392 μιαινών miainō **అస్థి బద్ధ్- (defiled), -సుదుడ్- (not ritually clean);** to cause someone to be morally or ceremonially tainted or defiled; యోహ 18:28
- 3399 Μίλητος Mílētos **మిలేతు-;** a seaport city on the west coast of Asia Minor; అపొ 20:15
- 3407 μίσθιος místhios **బూయ్యల-;** (derivative of μισθόομαι to hire) a person who has been hired to perform a particular service or work; లూక 15:17
- 3411 μισθωτός misthōtós **బూయ్యల-;** (derivative of μισθόομαι to hire) a person who has been hired to perform a particular service or work; మార్క్ 1:20
- 3413 Μιχαήλ Michaél **మికాయెల-;** the name of the chief angel; యూద 9
- 3414 μνᾶ mnā **సోనెత బిల-, బిల-;** a Greek monetary unit worth one hundred denarii; లూక 19:13
- 3418 μνημα mnēma **వీచ-;** a construction for the burial of the dead; often a natural cave or hewn out of bedrock; మార్క్ 5:3
- 3419 μνημεῖον mnēmeíon **బుయ్యర-, వీచ-;** a monument built as a memorial to someone who has died; మత్త 8:28
- 3423 μνηστεύω mnēsteúō **కాజె-కోటై-, కుకు-బోబ్-;** to promise a person for marriage; మత్త 1:18
- 3426 μόδιος módios **డాల-, అడ్డె-;** a container for dry matter with a capacity of about eight liters (about two gallons); మత్త 5:15
- 3428 μοιχαλὶς moichalís **పీర్ క-;** a woman who commits adultery; మత్త 12:39
- 3430 μοιχεία moicheía **పీర్ క-;** sexual intercourse between a man and a married woman who is not his wife; మత్త 15:19
- 3431 μοιχεύω moicheúō **పీర్ (adultery);** (for a man) to have sexual intercourse with a married woman other than his own spouse; (for a married woman) to have sexual intercourse with a man other than her own spouse; మత్త 5:27
- 3432 μοιχρός moichrós **పీర్ కియ్యల- (adulterer);** a person who commits adultery, specifically referring to males, but also including females in generic contexts; లూక 18:11
- 3435 μολύνω molýnō **తోడి-;** to cause something to become dirty or soiled; 1కొర 8:7
- 3448 μόσχος móschos **వడ్డ-;** the young of cattle; లూక 15:23
- 3464 μύρον mýron **సెంట-;** a strongly aromatic and expensive ointment; మత్త 26:7
- 3475 Μωσέυς Mōseús **మోసె- (Moses);** the leader of the Israelites out of Egypt and the lawgiver; మత్త 8:4
- 3476 Ναασσών Naassōn **నయసోన-;** a person in the genealogy of Jesus; మత్త 1:4
- 3478 Ναζαρέθ Nazaréth **నజరేత-;** a town in the south central part of Galilee; మత్త 2:23
- 3479 Ναζαρενός Nazarēnós **నజరేత్సోర్-;** a person who lives in or is a native of Nazareth; మార్క్ 1:24
- 3480 Ναζωραῖος Nazōraíos **నజరేత-;** an alternative form of Ναζαρενός; మత్త 2:23
- 3482 Ναθαναήλ Nathanaél **నతనాయేల-;** a disciple of Jesus; యోహ 1:46
- 3485 ναός naós **గుడితంగ్ నమునంగ-;** a small replica or model of a temple or shrine; మత్త 23:16
- 3487 νάρδος nárdos **జటమానీ-;** an aromatic oil extracted from a plant called nard; మార్క్ 14:3
- 3508 Νεφθαλείμ Nephthaleím **నఫ్తాలి;** the territory of the tribe of Naphtali; మత్త 4:13
- 3521 νηστεία nēsteía **ఉపవస్త్-;** కరు-; the act of going without food for a set time as a religious duty; లూక 2:37
- 3522 νηστεύω nēsteúō **ఉపన్-;** to go without food for a set time as a religious duty; మత్త 4:2
- 3530 Νικόδημος Nikodēmos **నికొడేమ-;** a member of the Sanhedrin who spoke with Jesus; యోహ 3:1
- 3531 Νικολαΐτης Nikolaítēs **నికొలాయ-;** a follower of Nicolaus (a); ఉజగిరి 2:6
- 3536 Νινευίτης Nineuítēs **నివెవ-;** (derivative of Νινευή Nineveh, not occurring in the NT) a person who lives in or is a native of Nineveh; మత్త 12:41
- 3544 νομικός nomikós **దర్మ గురు-;** (n) one who is an expert in interpreting religious law; or, a specialist in civil law.; మత్త 22:35
- 3545 νομίμως nomímōs **నియమ-, దర్మ గ్రంథ-;** pertaining to being correct according to rules and regulations; 1తిమొ 1:8
- 3547 νομοδιδάσκαλος nomodidáskalos **సాస్త్రిర-, గురు-;** A person who is skilled in the teaching and interpretation of the law (in the NT referring to the law of the OT); లూక 5:17
- 3549 νομοθετέω nomothetēō **నియమ-;** to give or to establish a law; హెబ్రి 7:11
- 3551 νόμος nómos **నియమ- (law), దర్మ-గ్రంథ- -- కానున- (scripture's law), కానున-;** a formalized rule (or set of rules) prescribing what people must do; మత్త 5:17
- 3575 Νόε Nōe **నోవహు-;** Old Testament figure who built an ark (boat) to escape the flood that covered the earth; మత్త 24:37
- 3578 ξενία xenía **లాడ్డి-;** a place of temporary lodging for a person away from home; అపొ 28:23
- 3585 ξύλινος xýlinos **కట్టె-;** (derivative of ξύλον[a] wood) pertaining to being made or consisting of wood; 2తిమొ 2:20

3586 ξύλον xýlon మొద- (log); (a figurative extension of meaning of ξύλον[a] wood) an instrument of execution; మత్త 26:47

3598 ὁδός hodós నజరేత్తు-, సర-; Luke's term in Acts for the Christian movement; మత్త 2:12

3607 ὀθόνη othónē వడ్డ-, దుపటి-; a large piece of cloth, probably of linen; అపొ 10:11

3608 ὀθόνιον othónion కత్తి-; a high quality cloth made from the stems of the flax plant, known for its strength and coolness; లూక 24:12

3609 οἰκεῖος oikeíos కుటుంబపు-; తోడో వుట్టు-; one who belongs to a particular household or extended family; గలతి 6:10

3610 οἰκέτης oikétēs సేవ-; a servant in a household; లూక 16:13

3614 οἰκία oikía రోన-, రోత-, రొమ్మ-; a building or place where one dwells; మత్త 2:11

3622 οἰκονομία oikonomía నన్ను-; కారాబార-, జీవ-; a task involving management and organization; లూక 16:3

3623 οἰκονόμος oikonomos కారాబారి-, తాకుప్పల-, కొతన్ -- అధికారి, చొకాట్-వాయుట్ సూడ్యల్ సేవ్యల్; one who has the authority and responsibility for something; లూక 12:42

3625 οἰκουμένη oikouménē కలి-, దునియ-, పరిపంచమ-; the surface of the earth as the dwelling place of mankind, in contrast with the heavens above and the world below; మత్త 24:14

3628 οἰκτιρμός oiktirmós దయ-, కేపుల-, పెర్మత-దయ-; mercy and concern, with the implication of sensitivity and compassion; రొమ్ 12:1

3629 οἰκτιρμῶν oiktírmōn కేపుల్; (derivative of οἰκτίρω to have mercy) pertaining to showing mercy or compassion; లూక 6:36

3631 οἶνος oínos అంగురీ రస-, రస-, కల-; a set phrase referring to newly pressed grape juice, unfermented or in the initial stages of fermentation; మత్త 9:17

3640 ὀλιγόπιστος oligóristos బరొన కమి-, కమి బరొన, గట్ బరొన సెలె; pertaining to having relatively little faith; మత్త 6:30

3646 ὁλοκαύτωμα holokaútōma దుండుసి- (having burnt), బొడ్డి; an animal which has been sacrificed to God and completely burned up on the altar; మార్క్ 12:33

3682 Ὀνήσιμος Onésimos ఒనెసిము-; a slave of Philemon; కొలొ 4:9

3683 Ὀνησίφορος Onésiphōros ఒనెసి-; a Christian mentioned in 2 Timothy; 2తిమొ 1:16

3688 ὄνος ónos గాడి-; domestic animal belonging to the same family as the horse, but smaller and with longer ears; it can have variety of colors from dark brown, through light brown to gray and occasionally white; Equus Asinus africanus; used to ride on, carry loads, or do other work; మత్త 21:2

3690 ὀξύς óxos పులిత అంగుర-, రస-; a cheap, sour wine (evidently a favorite beverage of poorer people and relatively effective in quenching thirst); మత్త 27:48

3696 ὅπλον hóplon అయ్య-; an instrument used in fighting, whether offensive or defensive; యోహా 18:3

3727 ὁρκος hórkos గొప్పి-, వాగ్దాన-, పారోల్ ముట్టి, వొట్-; declaration that affirms the truth of a statement by calling on a divine being to execute sanctions against a person if the statement in question is not true; మత్త 5:33

3728 ὁρκωμοσία horkōmosía వొట్ (oath); declaration that affirms the truth of a statement by calling on a divine being to execute sanctions against a person if the statement in question is not true; హెబ్రి 7:20

3732 ὄρνεον órneon పిటి-; any kind of bird, wild or domestic; ఉజగిరి 18:2

3733 ὄρνις órnīs కొర-; any kind of bird, wild or domestic; మత్త 23:37

3741 ὁσίος hósios పవిత్ర వాలెన-, సుద్పాన్ వాలెన-, పవిత్ర-; God or the Messiah as the Holy One; అపొ 2:27

3742 ὁσιότης hosiótēs సుదుడ- (pure/ritually-clean); the quality of holiness as an expression of the divine in contrast with the human; లూక 1:75

3770 οὐράνιος ouránios స్వర్గ-; related to or located in heaven; మత్త 5:48

3771 οὐρανόθεν ouranóthen స్వర్గ-, హోబర-, హోబ-; the sky as a source or as a location from which implied movement takes place; అపొ 14:17

3772 οὐρανός ouranós హోబ- (sky), స్వర్గ- (heaven), స్వర్గీన రాజ- (God's kingdom), అగస-; space above the earth, including the vault arching high over the earth from one horizon to another, as well as the sun, moon, and stars; మత్త 3:2

3789 ὀφίς óphis తరస-, మాసు-; long legless reptile; no eyelids or external ears; moves by wriggling or gliding; some species have a poisonous bite; symbol of lurking, unexpected danger; associated with lies, deception, and misleading teaching; మత్త 7:10

3795 ὀψάριον opsáron మీన-; fish intended for food or the flesh of fish as food; యోహా 6:9

3803 παγίς pagís పాస-, చందోడ-; an object used for trapping or snaring, principally of birds; లూక 21:35

3814 παιδίσκη paidískē కామ్ కియ్యల్ పేడి- (servant girl), దాసి పేడి- (slave girl), దాసి- (slave), పేడి- (girl), సేవ- (serve); a female slave, possibly serving as a personal servant and thus with the implication of kindly regard; మత్త 26:69

3816 παῖς país సేవ్య- (servant), సేవ (service); a slave, possibly serving as a personal servant and thus with the implication of kindly regard; మత్త 2:16

3828 Παμφυλία Pamphylía వంపులియ-; a province in the southern part of Asia Minor; అపొ 2:10

3833 πανοπλία panoplía అయ్యర్కె-; a complete set of instruments used in defensive or offensive warfare (usually, however, with emphasis upon defensive armament, including helmet, shield, breastplate); లూక 11:22

3841 παντοκράτωρ pantokrátor నర్వ సక్తి-; a title for God, literally: all powerful; 2కొర 6:18

3850 παραβολή parabolé నమున-, సాస్తర-; a relatively short narrative with symbolic meaning; మత్త 13:3

3857 παράδεισος parádeisos సోబత వాడి- (beautiful garden); a dwelling place of the righteous dead in a state of blessedness (generally equated with οὐρανός heaven); లూక 23:43

3862 παράδοσις parádosis నేకి-; the content of traditional instruction; మత్త 15:2

3870 παρακαλέω parakaléo మునె -, గటి-దీర్వ-, మదత-, సున్పు-; to cause someone to be encouraged or consoled, either by verbal or non-verbal means; మత్త 2:18

3874 παράκλησις paráklēsis బడ-, -దర్వ-, గటి-దీర్వ-, మదత-, మునె సొంట్-; causing someone to be encouraged or consoled, either by verbal or non-verbal means; లూక 2:25

3875 παράκλητος paráklētos సహాయమ్- (help, TEL), మదత- (help, HIN), వకల- (advocate, HIN), మా హిందర్ అసి; one who may be called upon to provide help or assistance; యోహా 14:16

3900 παραπτώμα paráptōma పాప- (sin), తప- (wrong/mistake), గల్లి- (wrong/mistake), వొప్ప- (reject); what a person has done in transgressing the will and law of God by some false step or failure; మత్త 6:14

3925 παρεμβολή parembolē కిల-, సిపాయిర్కు-; a camp or barracks for soldiers; అపొ 21:34

3933 παρθένος parthénos కోరొ పే- (unmarried girl/virgin), మియడ- (daughter); A female person beyond puberty but not yet married and a virgin (though in some contexts virginity is not a focal component of meaning); మత్త 1:23

3957 πάσχα páscha గొరె-; a specially selected lamb (or a collective for all such lambs) killed and eaten during the festival commemorating the departure of Israel from Egypt; మత్త 26:2

3972 Παῦλος Paúlos **షవు-**; Sergius Paulus, the governor of Cyprus; అపొ 13:7

3974 Πάφος Páphos **పాఫుస-**; a city on the southwest coast of the island of Cyprus; అపొ 13:6

3976 πέδιλοι pédē **పకలిస-**; metal chains with special links prepared to go around the ankles; used to restrict the movement of a prisoner; మార్ 5:4

3982 πείθω peíthō **గొప్పి పియ్య-** (*according to [one's] word*), **బరొస-** (*trust, faith, HIN*), **వొస-** (*accept*); to believe in something or someone to the extent of placing reliance or trust in or on; మత్త 27:20

3985 πειράζω peirázō **అస-** **తొహ-**; Satan as the tempter; మత్త 4:1

3986 πειρασμός peirasmós **కరబ్-**, **పాపు-** **అస-**, **పరిక్ష్-**, **అస-**; the act of trying to cause someone to sin; మత్త 6:13

4010 Πέργαμος Pérgamos **పెర్గమసు-**; an important city in northwest Asia Minor; ఉజ్జగిరి 1:11

4011 Πέργη Pérgē **పెర్గె-**; a city in Pamphylia, near the south coast of Asia Minor; అపొ 13:13

4018 περιβόλαιον peribólaion **కప్పి-**; any type of outer garment; 1కొర 11:15

4021 περίεργος periergos **మంతర్క-** **సోదెంగ-**; the use of magic based on superstition; అపొ 19:19

4030 περικεφαλαία perikephalaía **తలత కవస-**; protective armor covering the head; used in battle; ఎఫెసె 6:17

4043 περιπατέω peripatéō **పిస-** (*live*), **తాక-** (*live/walk*); to live or behave in a customary manner, with possible focus upon continuity of action; మత్త 4:18

4058 περιστέρα peristerá **పారె-**; Asiatic Rock dove: bird with a blue-gray color with a pinkish sheen to the neck feathers and a black tip on its tail; lives in large colonies and eats mainly seeds; courts, mates, and has nests several times a year; nests on rock ledges; Columba via; used as food and for sacrifices; regarded as swift, docile, and innocent; మత్త 3:16

4059 περιτέμνω peritémnō **తోర్ కత్తి-**; to cut off the foreskin of the male genital organ as a religious rite involving consecration and ethnic identification; లూక 1:59

4061 περιτομή peritomé **తోర్ కత్తి క-**, **యూదుల్క-**; the act of cutting off the foreskin of the male genital organ as a religious rite symbolizing consecration and ethnic identification; యోహా 7:22

4071 πετεινόν peteinón **పిట-**; any kind of bird, wild or domestic; మత్త 6:26

4074 Πέτρος Pétros **పీటర-**; the Greek name of the leader of the twelve apostles, who was also called Cephas and whose name was originally Simon; మత్త 4:18

4082 πῆρα péra **తెయ్య-**, **చంచి-**, **పోతె-**; a bag used by travellers (or beggars) to carry possessions; మత్త 10:10

4091 Πιλάτος Pilátos **పిలాత-**; a procurator of Judea who gave the order for the crucifixion of Jesus; మత్త 27:2

4094 πίναξ pínax **దెడియ-**; a relatively flat, large dish; for serving or eating food; made of clay or metal; మత్త 14:8

4099 Πισιδία Pisidía **పిసిదియ-**; pertaining to Pisidia; అపొ 13:14

4100 πιστεύω pisteúō **బరొస-** (*trust, faith, HIN*), **విస్వాస-** (*faith, HIN*), **నమ-** (*believe*), **బక్తలిర-** (*believers, devotees*); to believe something to be true and, hence, worthy of being trusted; to entrust something to the care of someone; మత్త 8:13

4101 πιστικός pistikós **బారిత-** (*expensive*), **మక్సొన** (*valuable*); pertaining to being pure, with the possible implication of a quality which can be trusted; మార్ 14:3

4102 πίστις pístis **గవ-**, **సాక్యెయ-**; that which is completely believable; మత్త 8:10

4103 πιστός pistós **బరొస-** (*trust*), **నమ-** (*believe, TEL*), **బక్త-** (*believers*); pertaining to trusting or being trusted; మత్త 24:45

4109 πλάξ pláx **పాట-**, **పాటిన్ దాత్ మన్వలిక్ చెక్రంగ్ రండ్ బండంగ్**; a flat stone on which inscriptions could be made; 2కొర 3:3

4142 πλοῖον ploíarion **చుడ్డుర్ రూక-**, **చుడ్డుక్ రూకన-**; small fishing boat; మార్ 3:9

4143 πλοῖον ploíon **రూకత-**, **రూక-**; any kind of boat, from small fishing boats as on Lake Galilee to large seagoing vessels; మత్త 4:21

4151 πνεῦμα pneúma **అత్మ-** (*spirit*), **పరస-** (*soul/life*), **దిల-** (*heart*), **మన-** (*inner being/mind*); the non-material, psychological faculty which is potentially sensitive and responsive to the divine; మత్త 1:18

4152 πνευματικός pneumatikós **-బక్తి-** (*spiritual devotion*), **దర్మ-** (*religious*), **అత్మ-** (*spirit*), **-బక్తి-**, **దర్మ-**, **అత్మ-**; pertaining to the spiritual nature or being of a person; రోమ 1:11

4153 πνευματικῶς pneumatikῶς **బాన్-బక్తిత-**, **అత్మత-**; pertaining to the spiritual nature or being of a person; 1కొర 2:14

4167 ποίμνη poímnē **మంద-**, **గుబ్బంగ-**; a collective for a group of sheep and/or goats; మత్త 26:31

4168 ποίμνιον poímnion **మంద-**; figurative extension of the meaning "a herd of sheep or goats" to refer to the followers of Christ constituting a well-defined membership group; లూక 12:32

4176 πολυτεύομαι politeúomai **పిస-**; to conduct oneself with proper reference to one's obligations in relationship to others, as part of some community; అపొ 23:1

4190 πονηρός ponērós **కరెబ-** (*evil/wicked*), **నయ్యస-** (*Satan*); the one who is essentially evil or in a sense personifies evil (title for the devil, literally: the evil one); మత్త 5:11

4194 Πόντιος Póntios **పొంతి-**; an additional name for Pilate; లూక 3:1

4195 Πόντος Póntos **పొంతు-**; a region in northeast Asia Minor; అపొ 2:9

4202 πορνεία porneía **పీర్ క-** (*adultery*), **లంజెతనమ-** (*sexual immorality*), **పీర్-**; the act of engaging in sexual immorality of any kind, often with the implication of prostitution; మత్త 5:32

4209 πορφύρα porphýra **పొంగు-**; a reddish-purple cloth dyed with a substance obtained from the murex shellfish; expensive to produce; associated with royalty; మార్ 15:17

4232 πραιτώριον praitōrion **మహల్-**, **రాజున రోన్-**, **కీల్ల-**; a governor's official residence; మత్త 27:27

4244 πρεσβυτέριον presbytérion **పెదొల్క-**; a council of elders, with emphasis upon maturity of judgment more than mere age; లూక 22:66

4245 πρεσβύτερος presbýteros **పెదొల-** (*older person*), **అదికారి-** (*authority*), **తొతుర-** (*older people/ancestors*); a person of responsibility and authority in matters of socio-religious concerns, both in Jewish and Christian societies; మత్త 15:2

4251 Πρίσκα Príska **పిరిస్కిల-**; the wife of Aquila; రోమ 16:3

4263 πρόβατον próbaton **గొరె-**; herbivorous domestic mammal with four legs; Ovis ladicaudata – fat-tailed sheep; used for sacrifice, source of meat, milk, hides, wool, and horns; మత్త 7:15

4335 προσευχή proseuché **పార్తన-**, **వింతి-**; the act or content of speaking to or making requests of God; మత్త 21:13

4336 προσεύχομαι proseúchomai **పార్తన-** (*pray, HIN*), **వింతి-** (*prayer*), **కొర్కల-** (*ask, request*); to speak to or to make requests of God; మత్త 5:44

4339 προσήλυτος prosélytos **యూదుల్కన దర్మతగ నేంగ-**, **దర్మతగ మారితార్,** **దర్మతగ**; a Gentile who had converted to Judaism; మత్త 23:15

4350 προσκόπτω proskóptō **కొద పా-** (*stumble*), **బూడ్ అరుస-** (*cause to fall down*); to strike one's foot against something as one walks and in this way to lose one's balance temporarily; మత్త 4:6

4352 προσκυνέω proskynéō **ముర్-బొంగంగ్ కొట-** (*bow down*), **పార్తన-వింతి** (*worship*), **పూజ** (*[idol] worship*); to express by attitude and possibly by position one's allegiance to and regard for deity; మత్త 2:2

4374 προσφέρω *prosphéro* మొక్ కండి-, బలిదాన-; to present a sacrifice or offering as a religious act; మత్త 2:11

4376 προσφορά *prospchorá* అర్పనం; that which is offered to God in religious activity; అపొ 21:26

4382 προσωποληψία *prosōpolepsía* బేద్-బాన-; making unjust distinctions between people by treating one person better than another; రోమ 2:11

4395 προφητεύω *prophēteúō* బవిసత్తు- గొస్త్- (*word[s] of the future*), వెహ- (*caused to tell*); to speak under the influence of divine inspiration, with or without reference to future events; మత్త 7:22

4396 προφήτης *prophētēs* వర్నక్- (*prophet, HIN*); one who proclaims inspired utterances on behalf of God; మత్త 1:22

4398 προφήτις *prophētis* వర్నక్తి- (*prophetess, HIN*); a woman who proclaims inspired utterances on behalf of God; లూక 2:36

4403 πρύμνα *prýmna* పెజెట బాజ-; the back part of a boat; మార్ 4:38

4408 πρῶρα *prōra* కొడ్డి-; the forepart of a boat; అపొ 27:30

4417 πταίω *ptaíō* కొడ పా-; (figurative extension of πταίω stumble) to fail to keep the law; రోమ 11:11

4419 πτερύγιον *pterygion* పందిర్ బీక్-; the tip or high point of a building; మత్త 4:5

4425 πτύον *ptyōn* తుడుస్ఫల్ సీలి-; a fork-like shovel for throwing threshed grain into the air so that the wind may separate the chaff from the grain; మత్త 3:12

4444 πύργος *pýrgos* బురుజు-; a tall structure with a lookout at the top; made of stone; for guarding a vineyard or a settlement; మత్త 21:33

4450 πυρρὸς *pyrrhós* పురు-; a companion of Paul; ఉజనిరి 6:4

4454 πῶλος *pōlos* గాది పిల్ల-; the young of a donkey; మత్త 21:2

4461 ῥαββί *rhabbí* గురు-; title of respect designating a Jewish teacher and scholar recognized for expertise in interpreting the Jewish Scriptures; మత్త 23:7

4487 ῥήμα *rhēma* వెహ- (*tell*), గొస్త్- (*word*), కబుర- (*news*), వచన-; a minimal unit of discourse, often a single word; that which has been stated or said, with primary focus upon the content of the communication; మత్త 4:4

4491 ῥίζα *rhíza* సీర-; the underground part of a plant; మత్త 3:10

4497 Ῥωβόαμ *Rhoboám* రెహబామ్; a Hebrew king in the genealogy of Jesus; మత్త 1:7

4506 ρύομαι *rhýomai* బవి- (*save*), కాబాడ- (*protect*), తప్పన- (*escape*), సుటి కీ- (*made free*); to rescue from danger, with the implication that the danger in question is severe and acute; మత్త 6:13

4514 Ῥωμαῖος *Rhōmaíos* రోమ-; a person who lives in or is a native of Rome or a citizen of the Roman Empire; యోహా 11:48

4516 Ῥώμη *Rhómē* రోమ్-; the capital city of the Roman Empire; అపొ 18:2

4519 σαβαώθ *sabaóth* బగవంతన దలమ-, దలమ-; (a Greek transliteration of a Hebrew word meaning armies and used with κύριος Lord, as a title for God) pertaining to one who has overwhelming power; రోమ 9:29

4521 σάββατον *sábbaton* వారమ-, అవ్ట్సవర్-; a period of seven days; మత్త 12:1

4523 Σαδδουκαῖος *Saddoukaíos* సదుకయ-; a member of a politically influential Jewish party in Jerusalem at the time of Jesus and the apostles, a smaller group than the Pharisees, but often in control of important political and religious positions. Their denial of the resurrection of the dead and their acceptance of only the first five books of the OT are important elements in some of the differences which arose between the Sadducees and the Pharisees; మత్త 3:7

4524 Σαδὸκ *Sadók* సాదొక్; a person in the genealogy of Jesus; మత్త 1:14

4526 σάκκος *sákkos* పోతె-; a heavy material normally used for making sacks, but worn by persons in mourning and as a sign of repentance; మత్త 11:21

4527 Σαλὰ *Salá* సీల-; the father of Eber in the genealogy of Jesus; లూక 3:32

4528 Σαλαθιήλ *Salathiél* సయల్తియేల-; a person in the genealogy of Jesus; మత్త 1:12

4536 σάλπιγξ *salpinx* తురత అవత్; (derivative of σάλπιξ[a] to play the trumpet) the sound made by a trumpet; మత్త 24:31

4540 Σαμάρεια *Samáreia* సమరయ-; the principal city of Samaria; లూక 17:11

4541 Σαμαρείτης *Samareítēs* సమరయ-; a person who is a native of Samaria; మత్త 10:5

4542 Σαμαρείτις *Samareítis* సమరయ జాతిత-; a woman who is a native of Samaria; యోహా 4:9

4545 Σαμουήλ *Samouél* సముయేల్-; an early OT prophet; అపొ 3:24

4547 σανδάλιον *sandálion* చెప్పుల-; a type of footwear consisting of a sole made of leather (or possibly wood) tied to the foot by means of thongs or straps; మార్ 6:9

4549 Σαούλ *Saoul* సన్లు-; the first king of Israel in the OT; అపొ 9:4

4554 Σάρδεις *Sárdeis* సార్దిస-; a city in western Asia Minor; ఉజనిరి 1:11

4559 σαρκικός *sarkikós* మేందొ-, జారత్ మన్సలిక్; pertaining to being material or physical, with the possible implication of inferior; రోమ 15:27

4560 σάρκινος *sárkinos* మాయ్-; pertaining to behavior which is typical of human nature, but with special focus upon more base physical desires; రోమ 7:14

4561 σάρξ *sárx* నరిమన్లు- (*human*), మాయ్- (*man*), మేందొ- (*living body*), సవి- (*flesh*), తోత్- (*skin*), రూప్- (*shape, form*), దునియ-, ఆస-, సన- (*flesh*); the muscles and sinews of both animals and humans; a living body; humans as physical beings; human nature, with emphasis on the physical; the psychological aspect of human nature in contrast to the spiritual nature; physical life; మత్త 16:17

4564 Σάρρα *Sártha* సారత్-; the wife of Abraham; రోమ 4:19

4567 Σατανᾶς *Satanâs* సయ్తన-; (a borrowing from Hebrew and Aramaic, literally: adversary) the usual proper name of the Devil; మత్త 4:10

4569 Σαῦλος *Saúlos* సన్లు-; an alternative form of Σαούλ Saul, the Hebrew name of the apostle Paul; అపొ 7:58

4574 σέβασμα *sébasma* సేన్లు- (*deities*); an object which is worshiped; అపొ 17:23

4576 σέβομαι *sébomai* పార్తన-వింతి-, బావ్-బక్తి-; to express in attitude and ritual one's allegiance to and regard for deity; మత్త 15:9

4592 σπουδαῖον *sēmeíon* మయ్యత- కామ- (*glorious deeds*), చమత్కార-, అన్వ-, నిసవి-; an event which is regarded as having some special meaning; మత్త 12:38

4597 σῆς *sēs* ఉడ్డి-; smallish brown or gray moth that lays eggs in clothing or other cloth; eggs hatch into very small caterpillars, which feed on the fibers; Tineidae family, probably *Tineola biselliella*; symbols of decay, ruin, and slow destruction; మత్త 6:19

4605 Σιδὼν *Sidón* సీదొన-; a city on the coast of Phoenicia; మత్త 11:21

4606 Σιδωνίος *Sidónios* సీదొన-; pertaining to Sidon; లూక 4:26

4609 Σίλας *Sílas* సీల-; a Christian in the Jerusalem church and an associate of Paul; అపొ 15:22

4610 Σιλουανός *Silouanós* సీల-; generally regarded as the same person as Σίλῳς Silas; 2కొ 1:19

4611 Σιλωάμ *Silōám* సిలోయమ-; the name for a system of water supply in Jerusalem; the pool of Siloam was probably the basin into which the water flowed; లూక 13:4

4613 Σίμων *Símōn* సీమొన-; a Pharisee; మత్త 4:18

4615 σίναπι *sínapi* మోవెర-; mustard plant, a large herb noted for its very small seeds and in some instances growing to a height of three meters (about ten feet); మత్త 13:31

4616 σινδών *sindōn* కట్టె-; a high quality cloth made from the stems of the flax plant, known for its strength and coolness; మత్త 27:59

4621 σίτος *sítos* గోళ్ళిన రాసి-, కానె-, దానంగ-, గోదాన-; any kind of edible grain, though generally referring to wheat; the wheat plant; మత్త 3:12

4622 Σιών *Siōn* సియోను-; the city of Jerusalem together with its people, particularly in poetic discourse; మత్త 21:5

4624 σκανδαλίζω *skandalízō* పాన్ కీను- (*cause to sin*), బూడ్ అరుస- (*cause to fall down*), బహ్మి కీ- (*cause to backslide*), పాన్ పుట్టె (*in order to sin*); to cause to sin, with the probable implication of providing some special circumstances which contribute to such behavior; మత్త 5:29

4625 σκανδαλον *skándalon* పాన- (*trapped in sin*), తప- (*mistake, wrong*), గల్తి- (*wrong*), అవుస- (*block*), కొద-, అడ్డమ-, కొద్ద-; (figurative extension of σκανδαλον trap) that which or one who causes someone to sin; that which causes offense and thus arouses opposition; మత్త 13:41

4627 σκάφη *skáphē* చుడ్డరే రూక-; a small boat which was normally kept aboard a larger ship and used by sailors in placing anchors, repairing the ship, or saving lives in the case of storms; అపొ 27:16

4633 σκηνή *skēnē* డేర-, రొహ్కా-; tent representing a dwelling-place in a more generic sense; మత్త 17:4

4637 σκηνόω *skēnōō* నడ్డమ్ పిస్తూరి-, మన్వల్ డేర-; to come to dwell in a place defined psychologically or spiritually; యోహా 1:14

4651 σκορπίος *skorpíos* పిస-; terrestrial arachnid (eight-legged) with pincers and a poisonous sting at the end of its jointed tail, which it can hold curved over the back; grows to about 13 cm long; known for the pain and danger of its sting, and associated with harsh, inhospitable living conditions; లూక 10:19

4666 σμύρνα *smýrna* బోలను-; the aromatic resin of certain bushes; మత్త 2:11

4667 Σμύρνα *Smýrna* స్మ్యరును-; a city on the west coast of Asia Minor; ఉజగిరి 1:11

4670 Σόδομα *Sódoma* సోదోము-; a city located at the southern part of the Dead Sea and destroyed because of its evil; మత్త 10:15

4672 Σολομών *Solomōn* సోలోమోను-; the son and successor of David; మత్త 1:6

4676 σουδάριον *soudáron* దస్తీ-, సీల-, కట్టి-; a small piece of cloth used as a towel, napkin, or face cloth; లూక 19:20

4689 σπένδω *spéndō* అర్చన-; to pour out an offering as an act of worship or ritual observance; పిలిపి 2:17

4697 σπλαγχνίζομαι *splanchnízomai* కీపుల్- (*compassion*), దయ (*mercy/pity*); to experience great affection and compassion for someone; మత్త 9:36

4698 σπλάγχνον *splánchnon* లోడ్- (*love, as in an older person loving a younger person [no sexual connotations]*), పెర్మ- (*love, general term [no sexual connotations]*) *HIN* 'prem'; the psychological faculty of desire, intent, and feeling; లూక 1:78

4699 σπóγγος *spóngos* దూది-; lightweight skeleton of a porous sea animal; used for absorbing liquids; మత్త 27:48

4703 σπόρος *spóros* విజ-; the kernel part of fruit, usually grain; మార్ 4:26

4710 σπουδή *spoudē* పర్వెడె మా- (*being eager*), బాన్-బక్తి-, బచ్చర్ దిల-, లహ్కా-; readiness to expend energy and effort; మార్ 6:25

4711 σπυρίς *spyris* డాల-, డాలంగ-; container made of woven material, usually grass or reeds; used for carrying a variety of things, including food and produce; this basket is presumably somewhat larger than a κόφινος; మత్త 15:37

4716 σταυρός *staurós* మొద- (*log*); a pole stuck into the ground in an upright position with a crosspiece attached to its upper part; used as a means of execution; మత్త 10:38

4717 σταυρόω *stauróō* మోల- (*nail*), టాంగ- (*to hang*), మొద- (*log*); to execute someone by nailing that person to a cross; మత్త 20:19

4718 σταφυλή *staphylē* అంగుర-; the fruit of grapevines; మత్త 7:16

4719 στάχυς *stáchys* గోళ్ళిన గొల్ల-, టేట్టె-, సంగను-; the dense spiky cluster in which the seeds of grain such as wheat and barley grow (restricted in NT contexts to references to wheat); మత్త 12:1

4721 στέγη *stégē* చత్-; the (flat) roof or top of a house; మత్త 8:8

4734 Στεφανός *Stephanós* స్టెపెన-; a Christian of Corinth; 1కొర 1:16

4735 στέφανος *stéphanos* కీరిట్-; a wreath consisting either of foliage or of precious metals formed to resemble foliage and worn as a symbol of honor, victory, or as a badge of high office; మత్త 27:29

4736 Στέφανος *Stéphanos* స్టెపెన-; one of the seven helpers in the church in Jerusalem and the first Christian martyr; అపొ 6:5

4745 στοά *stoá* చవ్వారంగ్ అరిక్ మండోమ్మ-, మండోమ్మ-; a covered colonnade, open normally on one side, where people could stand, sit, or walk, protected from the weather and the heat of the sun; యోహా 5:2

4747 στοιχείον *stoicheíon* మొదొడంగ్ వచన్మన బోద, కామి సియొంగ్, దునియతగ మన్వలిక్; basic principles which underlie the nature of something; గలతి 4:3

4749 στολή *stolē* పాంగుక-, లహ్కా కోట్స్-; a long, flowing outer garment reaching to the feet; మార్ 12:38

4765 στρουθίον *strouthíon* కీట్టా పిటి-; small bird; speckled brown in color; genus Passer; roosts and nests in groups; eats grass seeds and grain; associated with the poor; మత్త 10:29

4769 στύλος *stýlos* దారుమ- (*vertical load-bearing pole*); an upright shaft or structure used as a building support; గలతి 2:9

4790 συγκοινωνέω *synkoinōnēō* బాగ్ యేత్వల-; to be associated in some joint activity, with the implication, in some contexts, of a somewhat enduring relation; ఎఫెసె 5:11

4791 συγκοινωνός *synkoinōnós* ఈస యేత-; one who shares jointly with someone else in a possession or relationship, with emphasis upon that which is in common; రోమ 11:17

4800 συζάω *syzáo* పిస-; to live in association with or together with someone else; రోమ 6:8

4808 συκή *sykē* అంజారి-; fruit tree; grows 5-8 m high; round crown and very deep roots; *Ficus carica*; fruit is about the size of a hen's egg and can be green, yellow, purple, or brown depending on the type, and is sweet and soft; మత్త 21:19

4810 σύκον *sýkon* అంజారి-; the fruit of the fig tree; మత్త 7:16

4826 Συμεών *Symeōn* సిమియోను-; a person in the genealogy of Jesus; లూక 2:25

4834 συμπάθειω *sympathēō* దయతె సూడ్డిట్; to share someone's feeling in the sense of being sympathetic with; హెబ్రి 4:15

4864 συναγωγή *synagōgē* సునగో- (*synagogue*), పీరె మాయ్నల్ రో-; a building of assembly, associated with religious activity (normally a building in which Jewish worship took place and in which the Law was taught, but in JAS 2:2 a Christian assembly place); మత్త 4:23

4889 σύνδουλος *sýndoulos* సేన-; one who is a fellow slave or a slave alongside another slave; మత్త 18:28

4893 συνείδησις *syneídēsis* మన్-దిల- (*mind-heart's* ...); the psychological faculty that can distinguish between right and wrong; అపొ 23:1

4904 συνεργός *synergós* నా సంగ కామ్ కీయ్యల- (*he who works with me*), పీరె మాసి- (*having joined, having gathered*), బరోబర్ -- సేన-, సంగ -- సేన, సాత్, మా సంగ కామ్ కీయ్యల్, ఈసదార్క్; one who works together with someone else; రోమ 16:3

4947 Συρία *Syria* సిరియ-; a region to the north and east of Palestine and known as Aram in OT times; మత్త 4:24

4957 συσταυρόω *systauróō* మొద్- (*to hang*); to execute someone by nailing that person to a cross along with someone else; మత్త 27:44

4966 Συχέμ Sychém **సీకేమ్**–; a city in Samaria; అపొ 7:16
 4972 σφραγίζω sphragízō **మోర**–, **ముద్ర**–; to use a seal to close or to make something secure; మత్త 27:66
 4979 σχοινίον schoiníon **నోడె**–, **దాంబి**–, **కస**–, **దాబ్బి**–; thick cord formed by twisting or braiding several strands together; made of a variety of materials, including palm fibers, linen, or reeds; యోహా 2:15
 4982 σόζω sózō **బచ**– (**to save**), **చొకోట**–; to rescue from danger and to restore to a former state of safety and well being; మత్త 1:21
 4983 σῶμα sōma **మేందో**– (**living [human] body**), **కూర్**– (**dead body, corpse**), **చెత్త**– (**animal's dead-body**); the physical body of persons, animals, or plants, either dead or alive; మత్త 5:29
 4984 σωματικός sōmatikós **మేందో**–, **రూప్య**; pertaining to a physical body; లూక 3:22
 4988 Σωσθένης Sōsthénēs **సొస్థేనేసు**–; a Christian of Corinth; many scholars consider Σωσθένης-1 and Σωσθένης-2 to be the same person; అపొ 18:17
 4990 σωτήρ sōtér **బచ**– (**save, HIN**); one who rescues or saves; లూక 1:47
 4991 σωτηρία sōtēria **బచ**– (**to save**), **ముక్తి**–; a state of having been saved; మార్ 16:20
 4992 σωτήριον sōtērion **బచి**; pertaining to divine salvation; లూక 2:30
 5000 Ταβιθά Tabithá **తబిత**; the Aramaic name of a Christian woman in Joppa whose name was interpreted as Δορκάς; అపొ 9:36
 5007 τάλαντον tálanton **బిల**–; a Greek monetary unit (also a unit of weight) with a value which fluctuated, depending upon the particular monetary system which prevailed at a particular period of time (a silver talent was worth approximately six thousand denarii with gold talents worth at least thirty times that much); మత్త 18:24
 5009 ταμεινόν tameíon **గోదమ**–, **సిబి**–; a room for the storage of valuables; మత్త 6:6
 5018 Ταρσεύς Tarseús **తార్సిస్**–; a person who lives in or is a native of Tarsus; అపొ 9:11
 5019 Ταρός Tarsós **తార్సిస్**; the capital of Cilicia in southeast Asia Minor; అపొ 9:30
 5022 ταύρος taúros **కోంద**–; male bovine; large ruminant animal with horns and cloven hoofs; used for sacrifice and for meat or milk, as beasts of burden, or for pulling a cart or a plow; మత్త 22:4
 5028 τάφος táphos **బండత బుయిరి**–, **బుయిరి**–; a construction for the burial of the dead; often a natural cave or hewn out of bedrock; మత్త 23:27
 5038 τεῖχος teíchos **చదుర్తంకి గోడ**–, **నగుడ గోడ**–; a particularly strong permanent wall, primarily the wall built around a city for its protection; అపొ 9:25
 5056 τέλος télos **టెక్స్**–, **కరణ**–; payments customarily due a governmental authority; మత్త 10:22
 5057 τελώνης telónēs **టెక్స్ వసూలి కియ్య**–; one who collects taxes for the government; మత్త 5:46
 5058 τελώνιον telónion **టెక్స్ వసూలి**–; a place where taxes or revenue was collected from those entering a town to sell produce; మత్త 9:9
 5059 τέρας téras **అద్భుత**– (?), **మయ్యత**– (**glorious**); an unusual sign, especially one in the heavens, serving to foretell impending events; మత్త 24:24
 5085 Τιβεριάς Tiberiás **తిబెరియ**–; the Lake of Tiberias, also known as the Lake of Galilee; యోహా 6:1
 5095 Τιμόθεος Timótheos **తిమోతి**–; a friend and coworker of Paul; అపొ 16:1
 5103 Τίτος Títos **తీతు**–; a friend and companion of Paul; 2కొర 2:13
 5131 τράγος trágos **హెరె**–; male goat; హెబ్రి 9:12
 5161 Τρόφιμος Tróphimos **ట్రోఫిమ**–; a Christian of Ephesus and companion of Paul; అపొ 20:4
 5174 Τρωάς Tróās **ట్రోయ**–; a city and region in the northwest corner of Asia Minor; అపొ 16:8

5179 τύπος týpos **సమున**; an object (not necessarily three-dimensional) which has been formed to resemble a person, god, animal, etc.; యోహా 20:25
 5184 Τύρος Týros **తురు**–; city on the Phoenician coast; మత్త 11:21
 5190 Τυχικός Tychikós **తుకిక**–; a leader from the province of Asia who was associated with Paul; అపొ 20:4
 5193 ὑάλινος hyálinos **అర్బతంగి**–; (derivative of ὑάλος glass) consisting of or pertaining to glass; ఉజగిరి 4:6
 5194 ὑάλος hyálos **అర్బ**–; glass (or possibly, crystal--the emphasis in the texts is on the transparency of glass); ఉజగిరి 21:18
 5201 ὑδρία hydría **బుడ్డి**–, **సోర**–, **కాంగి**–, **కోప**–; a container for storing or carrying water or other liquids; made of stone or clay; యోహా 2:6
 5211 Ὑμεναῖος Hymenaios **హుమెనయు**; a person who defected from true faith; 1తిమొ 1:20
 5253 ὑπερῶν hyperōion **మిడ్డెత కను**–; a room on the level above the ground floor (second story in American usage and first story in most other languages); అపొ 1:13
 5256 ὑπηρέτω hypēretō **సేవ**–, **కాయ-కష్టమ**–; to render assistance or help by performing certain duties, often of a humble or menial nature; అపొ 13:36
 5257 ὑπηρετής hypēretēs **సిపాయి**– (**soldier**), **సేవ్**– (**servant**), **మదత**– (**helper**), **సాబ**– (**sir**), **కేప్టెన్**– (**guard**), **అధికార**– (**officer/authority**); a person who renders service; మత్త 5:25
 5266 ὑπόδημα hypódēma **చెప్పు**–; any type of footwear (though ordinarily the reference would be to a sandal rather than to a shoe); మత్త 3:11
 5272 ὑπόκρισις hypókrisis **పసి కియ్యల**–, **కపట**–; the act or attitude of giving an impression of having certain purposes or motivations, while in reality having quite different ones; మత్త 23:28
 5273 ὑποκριτής hypokritēs **కపట**–, **పసి కియ్యల**–, **మోసెమ్ కియ్యల**–; one who pretends to be other than he really is; మత్త 6:2
 5286 ὑποπόδιον hypopódion **కుతుడున్**–, **కుతుల**–; a small piece of furniture on which one may rest one's feet; మత్త 5:35
 5287 ὑπόστασις hypóstasis **తప్పక**–, **గట్**–, **పోక్ష**–; that which provides the basis for trust and reliance; 2కొర 9:4
 5301 ὕσσωπος hýssōpos **హిస్సోప**–; small aromatic bush with a shrub-like base and stems which are stiff, many-branched, hairy, and strong, 50–80 cm tall; Origanum syriacum or Majorana syriaca; used by the Jews in the ritual purification process as a sprinkling brush; యోహా 19:29
 5310 ὑψιστος hýpsistos **సర్వసక్తి**– (**seplling#?**), **సర్వ సక్తి వాల్**, **సర్వ సక్తివంత**– (**most-powerful**); a title for God, literally highest: one who is supreme, primarily a reference to status; మత్త 21:9
 5311 ὕψος hýpsos **పొరొడల**–, **స్వర్గనల్**, **పొరొ**; the measurement of height; లూక 1:78
 5326 φάντασμα phántasma **బోరడియ్**; a supernatural appearance of a person or thing; మత్త 14:26
 5328 Φαραώ Pharaó **ఫరో**; a title used as a proper name of the Egyptian king; అపొ 7:10
 5329 Φάρεξ Pháres **ఫెరెస**–; a person in the genealogy of Jesus; మత్త 1:3
 5330 Φαρισαῖος Pharisaíos **ఫరిసయ**– (**Pharisee**); a member of an important religious and political Jewish party at the time of Jesus and the apostles. The Pharisees constituted a significantly larger group than the Sadducees and differed with them on certain doctrines and patterns of behavior. The Pharisees were strict and jealous adherents to the laws of the OT and to numerous additional traditions; మత్త 3:7
 5336 φάτνη phátne **కొట్టు**–; a stall where animals are fed; లూక 2:7
 5344 Φήλιξ Phēlix **ఫెలిక్సు**–; a procurator of Palestine; అపొ 23:24
 5347 Φήστος Phēstos **ఫెస్తు**–; Porcius Festus, the successor to Felix as procurator of Palestine; అపొ 24:27

- 5357 φιάλη *phiálē* దూపర-, కోజ-, టగోర-; a broad, shallow bowl, normally used for cooking or for serving liquids; ఉజగిరి 5:8
- 5359 Φιλαδέλφεια *Philadélpheia* పిలడెల్ఫియ-; a city in the west central part of Asia Minor; ఉజగిరి 1:11
- 5360 φιλαδέλφια *philadelphía* పెర్మ-; affection for one's fellow believer in Christ; రోమ 12:10
- 5363 φιλανθρωπία *philanthrōpía* దయ-; affection for people in general ; అపొ 28:2
- 5366 φιλάργυρος *philárgyros* దనమున్; pertaining to the love of wealth or money; లూక 16:14
- 5368 φιλέω *philéō* లాడ-, వసండ్-, ముక బుర-, పెర్మ-; to have love or affection for someone or something based on association; మత్త 6:5
- 5375 Φίλιπποι *Philippoi* పిలిపి; a city in Macedonia; అపొ 16:12
- 5376 Φίλιππος *Philíppos* పిలిప్ప-; one of the seven helpers in the church in Jerusalem; మత్త 10:3
- 5384 φίλος *phílos* దోస్త- (*friend, HIN*), సోస్త- (*friend, companion*); male person with whom one associates and for whom there is affection or personal regard; మత్త 11:19
- 5398 φοβερός *phoberós* వెర-, వెరి-; pertaining to something or someone who causes fear; హెబ్రి 10:27
- 5403 Φοινίκη *Phoiníkē* పొయెసియ-; an area along the seacoast to the west and north of Palestine; అపొ 11:19
- 5404 φοίνιξ *phoinix* కజార్ మర-; flowering plant species in the palm family Arecaceae; grows to 10–20 m tall; cluster of large leaves at top; Phoenix dactylifera; cultivated for its edible sweet fruit, about the size of a human thumb; symbol of elegance and grace; palm branch is symbol of peace and also victory; యోహ 12:13
- 5411 φόρος *phóros* టెక్స-; a payment made by the people of one nation to another, with the implication that this is a symbol of submission and dependence; లూక 20:22
- 5418 φραγμός *phragmós* వెలుక-, వెలుమ-, గోడ-; a structure for enclosing an open area; మత్త 21:33
- 5426 φρονέω *phronéō* సోంచ-, మన-; to employ one's faculty for thoughtful planning, with emphasis upon the underlying disposition or attitude; మత్త 16:23
- 5435 Φρυγία *Phrygía* ఫ్రుగియ-; a district in central Asia Minor; అపొ 2:10
- 5443 φυλή *phylē* జాతి-; a subgroup of a nation which is regarded as being more closely related biologically than the entire nation; మత్త 19:28
- 5444 φύλλον *phýllon* ఆకి-; a flattened structure attached to the stem of a plant; usually green and bladelike; its main function is photosynthesis, to provide the plant with food; మత్త 21:19
- 5469 χαλινός *chalinós* వేసుని; items used to control the actions of a horse, consisting of a bit (a short metal bar placed in the mouth of a horse) and bridle (ropes or leather straps attached to the bit and fitted over the horse's head); యాకొ 3:3
- 5477 Χαναάν *Chanaán* కనాన-; the land west of the Jordan; అపొ 7:11
- 5480 χάραγμα *cháragma* మోర-, మూర్తి-; an object (not necessarily three-dimensional) which has been formed to resemble a person, god, animal, etc.; అపొ 17:29
- 5486 χάρισμα *chárisma* వర-, ఇనమ-; that which is given freely and generously; రోమ 1:11
- 5487 χαριτόω *charitōō* మందంతోర్-; to show kindness to someone, with the implication of graciousness on the part of the one showing such kindness; లూక 1:28
- 5488 Χαρρῶν *Charrhán* హార్రన్; a city in Mesopotamia; అపొ 7:2
- 5500 χειροτονέω *cheirotoneō* నేమి కీ-; to choose or select, presumably by a group and possibly by the actual raising of the hand; అపొ 14:23
- 5509 χιτών *chitōn* కప్పి-; undergarment worn by priests, a kind of ankle-length shirt with long sleeves, woven of linen; మత్త 5:40
- 5511 χλαμύς *chlamýs* పొంగుడ-; a loose outer garment worn by Roman soldiers and travellers; మత్త 27:28
- 5515 χλωρός *chlōrós* పొదెల-; green growth of a plant; మార్క్ 6:39
- 5519 χοῖρος *choiros* పద-; hairy four-legged mammal with hoofs, brown or gray in color; non-ruminant and omnivorous; Sus scrofa; domesticated land animal; unclean, not to be eaten; regarded as an ugly, filthy, and destructive animal and often associated with pagan rituals; మత్త 7:6
- 5523 Χοραζίν *Chorazín* కొరజీన-; a city in Galilee; మత్త 11:21
- 5528 χόρτος *chórtos* మొదొక-; the young growth of a plant arising from a germinating seed; మత్త 6:30
- 5536 χρέμα *chrēma* రకమ-, లంచెమ-; a generic term for currency, occurring mostly in the plural; మార్క్ 10:23
- 5543 χρηστός *chrēstós* దయ- (*mercy*), హల్కీ- (*light in weight, easy*), వొకొట- (*good*); pertaining to being useful and benevolent; pertaining to being kind; pertaining to that which is pleasant or easy; మత్త 11:30
- 5544 χρηστότης *chrēstótēs* దయ- (*mercy*), వొకొట-; an event or activity which is useful or benevolent; రోమ 2:4
- 5545 χρίσμα *chrísma* సోక్స- (*apply, just as oil is applied to the body, or paint to a wall*), పవిత్ర ఆత్మ మీ రొహొ ఇర్ల కాడ్కి-; the act of assigning a person to a task, with the implication of supernatural sanction, blessing, and endowment; 1యోహ 2:20
- 5546 Χριστιανός *Christianós* క్రిస్చన్-; one who is identified as a believer in and follower of Christ; అపొ 11:26
- 5547 Χριστός *Christós* క్రిస్- (*Christ*); (literally one who has been anointed) in the NT, title for Jesus as the Messiah, but in many contexts, and especially without an article, this word becomes a part of the name of Jesus); మత్త 1:1
- 5548 χρίω *chrío* నేమి - (*appoint*), వెడి- (*pour*); to assign a person to a task, with the implication of supernatural sanction, blessing, and endowment; లూక 4:18
- 5557 χρυσός *chrysós* సోనె-; gold money, gold coin; మత్త 2:11
- 5578 ψευδοπροφήτης *pseudoprophētēs* లబడ్ బోద గురుర- (*false teaching teachers*), లబడ్ పర్వక్త- (*false prophets*); one who claims to be a prophet and is not and thus proclaims what is false; మత్త 7:15
- 5580 ψευδόχριστος *pseudóchristos* క్రిస్చర్, లబడ్ క్రిస్చు; one who claims to be the Christ or the Messiah but is not; మత్త 24:24
- 5590 ψυχή *psychē* పదన-, ఆత్మ-, దిల-, జీవ-; the essence of life in terms of thinking, willing, and feeling; మత్త 2:20
- 5591 ψυχικός *psychikós* సాదరన్ (*ordinary*), దునియత- (*of the world*), దిస్వల్ (*visible*); pertaining to being material or physical, especially in relation to life processes; 1కొర 2:14
- 5601 Ὠβέδ *Ōbéd* వోబెడ-; a person in the genealogy of Jesus; మత్త 1:5

